

XEDAPEN OROKORRAK

HEZKUNTZA, HIZKUNTZA POLITIKA ETA KULTURA SAILA

3391

AGINDUA, 2015eko uztailaren 22koa, Hezkuntza, Hizkuntza Politika eta Kulturako sailburuarena, Helduen Euskalduntzearen Oinarrizko Curriculumuma (HEOC) ezartzen duena.

HABEri dagokio, besteak beste, helduak alfabetatu eta euskalduntzeko curriculumak sortzea, diseinatzea eta aplikatzeaz arduratzea, irizpide soziolinguistikoak kontuan hartuz eta plangintza egokiak eginez; izan ere, eskumen hori ematen diote, batetik, azaroaren 25eko 29/1983 Legeak, Helduen Alfabetatze eta Berreuskalduntzerako Erakundea sortu eta Euskaltegiak Arautzekoak, eta, bestetik, otsailaren 13ko 34/1996 Dekretuak, HABEren arau organikoak onartzen dituenak.

HABEk sorreratik taxutu ditu euskalduntzeko programak. Hasierakoak izan ziren «Helduen euskalduntzerako programazioa» (HABE, 1981) eta «Helduen euskalduntzea programatzen-84» (HABE, 1983). Ondoren, 1987ko urtarrilaren 7ko Aginduaz, ezarri ziren euskalduntzeko lehen zortzi mailetako edukiak eta ebaluaziorako irizpide oinarrizkoak; eta gero 1989ko azaroaren 17ko Aginduak ordezkatu zituen, helduen euskalduntzeko programa ezarri baitzuen, helduen euskalduntzeak zituen hamabi urratsei zegozkien gaitasunak eta hizkuntz edukiak finkatuz.

Hamar urte geroago, Euskara Biziberritzeko Plan Nagusiak curriculumuma berritzeko egin zuen proposamenaren harian, eta euskaltegien beharrak kontuan hartuz, «Helduen Euskalduntzearen Oinarrizko Kurrikulua» onartu zuen Kultura sailburuak, 2000ko urtarrilaren 24ko Aginduaren bitartez, erreferentzia-marko obligaziozkoa izan zezaten HABEk diruz lagundutako euskaltegiek eta autoikaskuntzarako zentro homologatuek. Kurrikulu horrek 1989ko Programa errotik berrikusi zuen, ikuspegi didaktiko berrien ildotik bideratuz.

Lau mailatan banatzen zuen Kurrikuluak euskalduntze-prozesua, eta lau maila horietako helburu orokorrak, metodologia eta ebaluazioa jasotzen zituen. Alabaina, aipaturiko Aginduan lehen hiru mailen edukiak eta ebaluazio-irizpideak garatzen ziren soilik, gerorako utziz laugarren mailari zegozkionak. Hala, Kultura sailburuak 2006ko martxoaren 13an onartu eta indarrean jarri zituen laugarren mailari zegozkion edukiak eta ebaluazio-irizpideak. Eta horren ondorioz, osatua geratu zen Helduen Euskalduntzearen Oinarrizko Kurrikulua.

Bien bitartean, 2001ean, Hizkuntzen Ikaskuntza, Irakaskuntza eta Ebaluaziorako Europako Erreferentzia Marko Bateratua onartu zuen Europako Kontseiluak. Hizkuntzalaritza aplikatuan aditu talde baten lan luze eta zabal baten emaitza da, ahozko zein idatzizko ulermen- eta adierazpen-mailak neurtzeko nazioarteko estandarra izan nahi duena.

Horrela, erreferentziazko sei maila jakinetara biltzen ditu Markoak ikasle helduak bigarren hizkuntza ikasteen egin behar duen aurrerabidea, sei maila horietako hizkuntzaren erabilera kategoria deskriptiboetan sailkatuz: testuingurua, komunikazio-jarduerak, estrategiak, gaitasunak, prozesuak, testuak eta jarduerak; guztiak komunikazio-gaitasunaren adierazle esanguratsuetan zehaztuta.

Horiek guztiak ahalik eta egokien uztartzea da, helduen euskalduntzearen araubide akademikoaren barruan, Agindu honek indarrean jartzen duen Oinarrizko Curriculumaren egitura eta deskribapen berriaren egitasmoa: helduen euskalduntzearen ikasprozesua, sei mailatan egituratua; elkarreragin soziodiskurtsiboan ardaztua; hizkuntzaren ikuspegi komunikatiboan oinarritua; ekintza komunikatibotan definitua, eta euskararen ezaugarri eta egoera soziolinguistikora egokitua.

Horren kariaz, 29/1983 Legearen 20. artikulua arabera, Helduen Euskalduntzearen Oinarriko Curriculumak HABEren Batzorde Akademikoak 2015eko urtarrilaren 25ean aztertu eta Zuzendaritza Batzordeak 2015eko urtarrilaren 30ean onetsi ondoren, Zuzendaritza Batzordeak berak proposatuta,

XEDATZEN DUT:

1. artikulua.– Helburua.

Agindu honen helburua da Helduen Euskalduntzearen Oinarriko Curriculumak (HEOC) ezartzea, Agindu honetako Eranskinean azaltzen den eran, HABEk, bere jardura osoan, eta HABEren Erregistroan inskribatuta dauden euskaltegiek eta euskararen autoikaskuntzarako zentroek, helduen euskalduntzegintzaren jardun didaktikoan, bete beharreko gidalerroak eta obligaziozko erreferentzia-markoa izan ditzaten.

2. artikulua.– Curriculumak.

1.– HEOCa Agindu honen eranskinean zehaztutako helburuek, edukiek, ildo metodologiko nagusiek eta ebaluazio-irizpideek osatzen dute.

Helduei zuzendutako curriculum honek hiru lerrun nagusi ditu: Oinarrizkoa, Aurreratua eta Aditua; eta lerrunok bina maila: Oinarrizko erabiltzailearenak A1 maila (Hasierakoa) eta A2 maila (Oinarrizkoa) biltzen ditu, Erabiltzaile aurreratuarenak B1 (Independentea) eta B2 (Aurreratua) mailak, eta Erabiltzaile adituarenak C1 (Gaitasunezkoa) eta C2 (Adituarena) mailak.

2.– Oinarrizko curriculum honek ezartzen dituen euskararen sei gaitasun mailak Europako Kontseiluak onartutako Hizkuntzen Erreferentzia Marko Bateratuan zehaztutako A1, A2, B1, B2, C1 eta C2 mailen gidalerroetan oinarritzen dira, eta euskararen ezaugarri eta egoera soziolinguistikora egokitu, ikas-irakasteko eduki eta helburuei dagokienez.

3.– Euskaltegien eta euskararen autoikaskuntzarako zentroen irakasjardura, oro har, ikaslearen sei gaitasun-maila horietakoren bat eskuratzera bideratua egongo da; eta iraupen eta trinkotasun desberdineko ikastaro-eskaintza malguaren bitartez antolatuko da, gizarte-behar ezberdinei erantzutearren. Era berean, euskaltegiek xede bereziko ikastaroak ere antolatu ahal izango dituzte, betiere euskara biziberritzeko onartutako plangintza batean txertatuta badaude, nahiz eta arestian aipatutako gaitasun-helburu orokor horiek bete-betean ez aurreikusi.

3. artikulua.– Curriculumaren egitura, ikasprozesuaren mailak, azpimailak eta orduak.

1.– HEOCaren egitura hiru lerrun eta sei mailatan sailkatzen da eta maila bakoitzaren ikasprozesurako aurreikusitako ordu-kopuruak ematen dira.

a) Oinarrizko lerruna. (A1 + A2): Oinarrizko erabiltzailea.

Oinarrizko lerrunaren xedea da ikasleak eguneroko gaiei buruzko euskarazko testu laburrak ulertzea, eta ahoz zein idatziz –baina gehienbat ahoz–, euskara elkarreraginean erabiltzea, labur eta sinple, baina egoki eta eraginkor.

A1 maila: Hasierako erabiltzailea.

Maila hau burutzean ikaslea gai izango da eguneroko harremanetan eta aurrez aurreko testuinguru ezagunetan beharrezkoak diren hitzak eta esapide sinpleak ulertzeko eta erabiltzeko, eta baita berehalako premiei lotutako galderei (bere buruaren eta besteren aurkezpena, eta helbideari, gauzei eta ezagutzen duen jendeari buruzko oinarrizko informazioa) erantzuteko ere.

A1 Hasierako erabiltzailearen maila lortzeko, 125 irakastorduko prozesua aurreikusten da, betiere, ikaslearen abiapuntua kontuan izanik. Horiez gain, ikasleak bakarlanean eta erabilera askean beste 75 ikastordu jardun beharra aurreikusten da.

A2 maila: Oinarrizko erabiltzailea.

Maila hau burutzean ikaslea gai izango da egoera ezagunetan kideekin (lagun, senide, lankide, etab.) aurrez aurreko elkarreraginean gauzen eta pertsonen deskribapenak eta azalpen errazak egiteko eta ulertzeko, baldin eta bere esperientzia-esparruarekin loturiko gaiei buruzko informazio-truke erraza eta zuzena eskatzen badute: bere buruari eta familiari buruzko oinarrizko informazioa, eta erosketei, intereseko lekuei, lanbideei eta abarri buruzkoa.

A2 Oinarrizko erabiltzailearen maila lortzeko, 200 irakastorduko prozesua aurreikusten da, baldin eta A1 mailaren atalasetik abiatuta baldin bada. Horiez gain, ikasleak bakarlanean eta erabilera askean beste 100 ikastordu jardun beharra aurreikusten da.

b) Lerrun aurreratua (B1+B2): Erabiltzaile aurreratua.

Lerrun aurreratuaren xedea da ikasleak ohiko testuinguru, gai eta egoera ezagunetan instrukzioak, kontaketa laburrak eta azalpen-testuak ulertzea, eta, ahoz zein idatziz, euskara zehaztasunez eta eraginkortasunez erabiltzea. Xede ere izango da ikasleak elkarreraginean, bere lan-esparruko gaiei buruz, alderdi esanguratsuak eta xehetasunak bereiziz, deskribapenak egitea eta azalpenak eta iritziak eraginkortasunez ematea.

B1 maila: Erabiltzaile independentea.

Maila hau burutzean ikaslea gai izango da eguneroko testuinguru ezagunetan eta maila bereko solaskideekin elkarrizketak izateko, gai orokorra eta ohikoa izan eta xedea informazioa trukatzeari denean. Era berean, gai izango da lagunei, senideei eta ikaskideei edo lankideei instrukzioak emateko, pertsonak eta objektuak labur deskribatzeko eta gertaeren kontaketa laburrak egiteko. Gai izango da, baita ere, bere iritziak labur-labur emateko eta bere asmoak azaltzeko.

B1 Erabiltzaile independentearen maila lortzeko, 250 irakastorduko prozesua aurreikusten da, baldin eta A2 mailaren atalasetik abiatuta baldin bada. Horiez gain, ikasleak bakarlanean eta erabilera askean beste 150 ikastordu jardun beharra aurreikusten da.

B2 maila: Erabiltzaile aurreratua.

Maila hau burutzean ikaslea gai izango da aurrez aurre duen solaskideak zein komunikabideetako esatariak, gai orokor nahiz abstraktuei buruz egiten dituen testu gehienak ulertzeko, eta ongi bereiziko ditu ideia nagusiak eta bigarren mailakoak. Gai izango da lagun eta lankideekin, baita euskaldunekin ere, ohiko elkarreraginean jarotasunez aritzeko, besteak jakinaren gainean jarritz, iritzia eskatuz, bere ikuspegia defendatuz, etab. Ohiko gai eta egoera ezagunetan adierazpen argiak egingo ditu. Bere lan-esparruko hainbat gairi buruzko deskribapenak eta azalpenak ere emango ditu alderdi esanguratsuak eta xehetasunak bereiziz, eta bere iritzia ere eraginkortasunez emango du.

B2 Erabiltzaile aurreratuaren maila lortzeko, 350 irakastorduko prozesua aurreikusten da, baldin eta B1 mailaren atalasetik abiatuta baldin bada. Horiez gain, ikasleak bakarlanean eta erabilera askean beste 250 ikastordu jardun beharra aurreikusten da.

c) Adituaren lerruna (C1+C2): Erabiltzaile aditua.

Adituaren lerrunaren xedea da eremu profesional, publiko zein pertsonalean, ikasleak era guztietako informazioa euskaraz trukatzeko gai izatea era landu eta jantzian, ahoz zein idatziz, gaia, solaskidearen jarrera edota euren arteko harreman-maila zeinahi delarik, hizkuntza-adierazleak estrategikoki erabiliz eta hizkeraren maila denotatiboa zein konnotatiboa bereiziz.

C1 maila: Erabiltzaile gaitua.

Maila hau burutzean ikaslea gai izango da lagunarteko, lan-esparruko eta komunikabideetako edozein testu (elkarrizketak, eztabaidak, azalpenak) ulertzeko; baita inguruko herri-hizkeran sortutakoak ere. Eta gai izango da, era berean, lagunarteko elkarreraginean, lan-esparruan eta komunikabideetan ideiak eta iritziak jariotasunez eta eraginkortasunez adierazteko. Ongi egituratutako eta osatutako testu argiak eta zehatzak idazteko gai izango da, ideia nagusiak eta osagarriak bereiziz, eta, oro har, xedea lortzeko estrategia egokiak aukeratuz. Era berean, bere ikuspuntua luze eta zabal adierazteko gai izango da, ideia osagarriak eta adibide egokiak emanez.

C1 Erabiltzaile gaituaren maila lortzeko, 400 irakastorduko prozesua aurreikusten da, baldin eta B2 mailaren atalasetik abiatuta baldin bada. Horiez gain, ikasleak bakarlanean eta erabilera askean beste 350 ikastordu jardun beharra aurreikusten da.

C2 maila: Erabiltzaile aditua.

Maila hau burutzean ikaslea gai izango da norbere espezialitateko nahiz gai orokorretako testuak ulertzeko, eta egoerari egokitzuz, zuzen eta zehatz, arrakastaz ekoizteko. Gai izango da, jariotasun handiz eta zehaztasunez, gauzak adierazteko, baita konplexutasun handiko egoeretan esanahiaren ñabardura txikiak bereizteko ere.

Maila honetan matrikulatu ahal izateko, C1 mailaren agiria edo baliokidea izan beharko du ikaslegaiak. C2 Erabiltzaile adituaren maila lortzeko, 200 orduko ikastaroa egin beharko du ikasleak. Horiez gain, bakarlanean eta bere espezialitateari dagokion proiektua garatzen eta lantzen ikasleak beste 500 lanordu jardun beharra aurreikusten da.

2.– Azpimailak.

HEOCaren sei gaitasun mailak eskuratzeko ibilbide didaktikoan azpimailak bereiziko dira, hizkuntza-trebetasun hartzaile eta ekoizleetan ikasleek dituzten gaitasunetan oinarrituta.

Azpimaila horiek HABEren zuzendari nagusiaren ebazpenez ezarriko dira, azpimaila bakoitzaren helburuak adierazita.

4. artikulua.– Ikaslearen aurrerabidea eta ikas-prozesuan izandako jarraipena.

Maila bateko ikasprozesuari hasiera emateko, aitzineko mailan zehaztutako helburuak gaindituak behar dira izan, euskaltegiak edo euskararen autoikaskuntzarako zentroak dagozkion jarraibide eta epeetan adierazita, edota urterik urte egiten diren egiaztatze-deialdietan aitortuta.

5. artikulua.– Ebaluazio-irizpideak.

Maila bat gainditzeko, trebetasun bakoitzari dagokion ebaluazio-irizpideen balioespen-eskalako tarteko deskripzioa (2) bete beharko da, curriculumaren «ebaluazio irizpideak eta eskalak» atalean jasotakoaren arabera.

6. artikulua.– Ikastereduak.

HEOCa bideratzeko ikastaroak aurrez aurreko, tutorizatutako autoikaskuntzako eta jardun biko eredu ezaugarrietara bilduko dira.

7. artikulua.– Euskaltegiaren curriculum-proiektua.

1.– HEOC honek ezarritako gidalerroen garapenerako bere izari-ezaugarrien arabera curriculum-proiektua osatu behar du euskaltegi eta euskararen autoikaskuntzarako zentro bakoitzak, une oro bertako jardunbideei norabidea eta koherentzia eskaintzeko, izan ikasgeletan, izan euskaltegien bertan. Horrela, euskaltegiari eta euskararen autoikaskuntzarako zentro bakoitzari aitortzen zaion autonomia pedagogiko eta antolatzailearen barruan, irakasle-taldeari dagokio zehaztapen hau burutzea. Horretarako, euskaltegiak inguruko eragileek bizi duten egoera soziolinguistikoari erreparatuko dio, behar bezalako curriculum-egokiera egin dezan, betiere, ikasleen komunikagaitasuna abiapuntu hartuz.

2.– HEOCaren ezarpenerako, euskaltegi eta euskararen autoikaskuntzarako zentro bakoitzak bere curriculum-proiektua aurkeztu behar dio HABEren zuzendari nagusiari, jarraian datozen gidalerroak jasoz, curriculum-jarduerarekiko printzipioak eta irizpideak ezarriz, balio-aukerak azalduz eta xedeak zehaztuz:

- Euskaltegiak edo euskararen autoikaskuntzarako zentroak bere egiten dituen hizkuntzaren ikas-irakaskuntzari buruzko printzipio nagusiak.

- Euskaltegiak edo euskararen autoikaskuntzarako zentroak bizi duen egoeraren eta bere inguru sozialaren beharren azterketa eta autoebaluazioa.

- HEOCak zehazten dituen helburu eta edukien aukera eta hurrenkera, euskaltegi zein euskararen autoikaskuntzarako zentro bakoitzaren eta ikasleen beharretara egokituz.

- HEOCa mailaka egokitzeko proposamena, baita maila nahiz azpimaila bakoitzeko aurreikusten den ordu-kopurua ere.

- Hobetsitako aukera metodologikoak.

- Lehenetsitako ikastereduak.

- Ikasmaterialen eta irakasmaterialen proposamena eta hauek aukeratzeko irizpideak.

- Ikasleak, irakasleak eta euskaltegia bera ebaluatzeko aribideak.

3.– Euskaltegiek eta euskararen autoikaskuntzarako zentroek bost urtetik behin, gutxienez, eguneratu beharko dute curriculum-proiektua, ikasgeletan zein euskaltegietan nahiz euskararen autoikaskuntzarako zentroetan lortzen dituzten emaitzen baitan, prozesu horretan hizkuntzen ikas-irakaskuntzak eta teknologiak izan ditzaketen aurrerabidea euskaltegien nahiz euskararen autoikaskuntzarako zentroen errealitate eta ikasleen beharretara egokituz.

8. artikulua.– Curriculum-proiektua erregistratzea.

Euskaltegiak eta euskararen autoikaskuntzarako zentroak igorritako curriculum-proiektua aztertu ondoren, HABEren zuzendari nagusiak proiektua euskaltegien eta euskararen autoikaskuntzarako zentroen Erregistroan jasotzeko aginduko du, proiektuak dagokion aldeko txostena jaso ondoren.

Nolanahi ere, aurkeztutako proiektua HEOCean xedatutakoarekin edo aplikagarri zaion araudiarekin bat ez baletor, euskaltegiari jakinaraziko dio HABEren zuzendari nagusiak, modu egokian osatua izan dadin Erregistrora bildu aurretik.

XEDAPEN GEHIGARRIA

HEOCaren gaitasun-mailak horrela baliokidetzen dira:

- 2000/2006ko Curriculumaren 1. maila eta HEOCaren B1 Erabiltzaile independentea.
- 2000/2006ko Curriculumaren 2. maila eta HEOCaren B2 Erabiltzaile aurreratua.
- 2000/2006ko Curriculumaren 3. maila eta HEOCaren C1 Erabiltzaile gaitua.
- 2000/2006ko Curriculumaren 4. maila eta HEOCaren C2 Erabiltzaile aditua.

XEDAPEN IRAGANKORRETATIK LEHENENGOA

Agindu hau indarrean sartu ondoren, euskarako gaitasun-mailak egiaztatzeko 2015eko 2. deialdia aurreko Curriculumaren arabera burutuko da.

XEDAPEN IRAGANKORRETATIK BIGARRENA

Euskaltegiek eta euskararen autoikaskuntzarako zentroek bi urteko epea izango dute Agindu hau indarrean jartzen den egunetik aurrera egun indarrean duten curriculum-proiektua Agindu honetan xedatzen denera ekartzeko.

XEDAPEN IRAGANKORRETATIK HIRUGARRENA

Kultura sailburuaren 2011ko urtarrilaren 19ko Aginduan zehaztutako egiaztatze-prozedura Agindu honetan ezarritakora egokitu bitartean, A1 eta A2 mailak egiaztatzeko inolako berezitasun beharrik ikusiz gero, HABEren zuzendari nagusiak urteroko deialdiak antolatzeke onartzen dituen oinarrietan jaso eta zehaztuko ditu berezitasun horiek.

XEDAPEN INDARGABETZAILEA

Indarrrik gabe geratzen da helduen euskalduntzearen arloan Agindu honetan xedatutakoaren aurka dauden maila bereko nahiz beheragoko xedapen guztiak, eta, berariaz, honako hauek:

- Kultura eta Turismo Sailaren Agindua, 1989ko azaroaren 17koa, Helduak Alfabetatzerako Irakaskuntza Programa ezarri zuena, HABE Erakunde Publikoak diruz lagundutako euskaltegiek bete zezaten.
- Kultura sailburuaren Agindua, 2000ko urtarrilaren 24koa, Helduen Euskalduntzearen Oinarrizko Kurrikulua onartuz, erreferentzia-marko obligaziozkoa ezarri zuena HABEk diruz lagundutako euskaltegi eta euskararen autoikaskuntzarako zentroentzat.
- Kultura sailburuaren Agindua, 2006ko martxoaren 13koa, Helduen Euskalduntzearen Oinarrizko Kurrikuluaren laugarren mailari zegozkion eduki eta ebaluazio-irizpideak onartu zituenak.
- Kultura sailburuaren 2011ko urtarrilaren 19ko Aginduen 3., 4., 5. eta 6. artikulak.

AZKEN XEDAPENETATIK LEHENENGOA.– Kultura sailburuaren 2011ko urtarrilaren 19ko Aginduen aldaketa. Kultura sailburuaren 2011ko urtarrilaren 19ko Aginduen 2. eta 7. artikulak honela idatzita gelditzen dira:

2. artikulua.— Egiazta daitezkeen mailak.

Helduen Euskalduntzearen Oinarrizko Curriculumean jasotzen diren ondorengo mailak egiaz-tatu ahal izango dira:

- A1 Hasierako erabiltzailea
- A2 Oinarrizko erabiltzailea
- B1 Erabiltzaile independentea
- B2 Erabiltzaile aurreratua
- C1 Erabiltzaile gaitua
- C2 Erabiltzaile aditua

7. artikulua.— Ebaluazio-irizpideak.

HEOCean ezarritakoari jarraikiz, komunikazio-eraginkortasuna izango da ebaluazio-irizpide nagusia. Azterketariak eskatu zaion ekintza komunikatiboa bete beharko du zuzentasunez eta egokitasunez, xedatutako maila eta trebetasun bakoitzaren zehaztasunetara ekarriz, eta ondoren adierazten direnak kontuan hartuz:

- Testuinguruarekiko eta testuarekiko egokitasuna: egoerari eta hartzaileari egokitze gaitasuna. Erregistroa.
- Ideien koherentzia; diskurtsoaren antolaketa eta garapena (konexioa eta kohesioa); testu-gene-roarekiko egokitasuna. Puntuazioa. Ahozkoan, prosodia.
- Erabilitako baliabide linguistikoen zuzentasuna eta aberastasuna. Gramatikarekiko egokiera. Ortografia. Lexikoa.

AZKEN XEDAPENETATIK BIGARRENA

Ahalmena ematen zaio HABEren zuzendari nagusiari, berari dagozkion eskumenen eremuan, Agindu honetan ezarritakoa garatzeko eta gauzatzeko.

AZKEN XEDAPENETATIK HIRUGARRENA

Agindu honen euskarazko eta gaztelaniazko idazkien arteko edozein interpretazio-auziren aurrean, jatorrizkoa euskaraz idatzitakoa dela kontuan izanik, euskal idazkiari dagokion irakurketak izango du lehentasuna.

AZKEN XEDAPENETATIK LAUGARRENA

Agindu hau Euskal Herriko Agintaritzaren Aldizkarian argitaratu ondoren, 2015eko urriaren 1etik aurrera jarriko da indarrean ondorio guztietarako, 2015-2016 ikasturte berriaren hasieran.

Vitoria-Gasteiz, 2015eko uztailaren 22a.

Hezkuntza, Hizkuntza Politika eta Kulturako sailburua,
CRISTINA URIARTE TOLEDO.

HABE

Helduen Alfabetatze eta Berreuskalduntzerako Erakundea

HELDUEN EUSKALDUNTZEAREN OINARRIZKO CURRICULUMA

AURKIBIDEA	Orrialdea
SARRERA	
• HEOKetik HEOCera	5
• HEOC berria	6
Curriculumaren oinarriak	7
HELDUEN EUSKALDUNTZEAREN MAILAK	
Mailen deskribapena	10
HELDUEN EUSKALDUNTZEAREN OSAGIAK	13
HELBURUAK	14
HELBURU OROKORRAK (trebetasunez trebetasun)	15
EDUKIAK	17
I- Gaitasun soziolinguistikoaren garapena	
Testuinguruaren ezaugarriak	19
Gaiak	20
Kultura-erreferentziak	21
II- Gaitasun testualaren garapena	
Testu-generoak	30
Funtzioak	31
Adierazpide testualak	32
III- Gaitasun linguistikoaren garapena	
Adierazpide linguistikoak	36
IV- Gaitasun estrategikoaren garapena	37
Komunikazio-estrategiak	39
Ikasprozesuaren estrategiak	41
EBALUAZIOA	
Funtzioak	48
Gaitasun komunikatiboaren gaitasuna	49
Autoebaluazioa eta koebaluazioa	50
Curriculumaren ebaluazioa	50
Ebaluazio-irizpideak eta eskalak	52
ILDO METODOLOGIKOAK	53
HELDUEN EUSKALDUNTZEA MAILAZ MAILA	
A1 maila: hasierako erabiltzailea	56
A2 maila: oinarrizko erabiltzailea	74
B1 maila: erabiltzaile independentea	99
B2 maila: erabiltzaile aurreratua	132
C1 maila: erabiltzaile gaitua	166
C2 maila: erabiltzaile aditua	203

SARRERA

Bide luzea egin du helduen euskalduntzeak, Helduen Alfabetatze eta Berreuskalduntzerako Erakundea sortu eta euskaltegiak araupetzeko azaroaren 25eko 29/1983 Legea indarrean jarri zenetik.

Gizartearen esparru publiko zein pribatuan, oztopoz betetako ibilbidea izan du euskarak gaur egun arte bizirauteko. Bereziki aipatzekoa da hizkuntzaren egoera etsigarria XX. mendearen bigarren erdialdean: erdara hutsezkoa zen eskola eta, oro har, gizartea, ordurako erdarak bereganatuak baitzituen euskara erabiltzeko esparru ia guztiak. Horren ondorioz, bide malkartsua izan dute euskaltegiak (irakaskuntza arautuak bezala) euskara berreskuratzeko langintzan, ez baita berdin hizkuntza normalizatu bat edo normalitze-bidean dagoen bat irakastea edota ikastea.

Euskara biziko bada eta normalizaziorantz urrats sendoak emango badira, gizarteko alor guztietan indartu beharko da: kalean, lan-munduan, aisialdian, hedabideetan, Interneten, irakaskuntzan eta abarretan. Aipatzekoa da dagoeneko hainbat esparru bereganatzen ari dela euskara azken hamarkadetan egindako ahaleginei esker, eta prestigioan ere irabazi duela, batez ere ofizialtasuna aitortu zitzaionetik. Hala ere, lan handia dago oraindik egiteko, normalizazio osoa lor dezan.

Xedea euskal hiztunak sortzea eta hizkuntzaren erabilera bultzatzea izanik, etorkizunean ere, euskaltegien egitekoak erabateko garrantzia izaten jarraituko du gure gizartean. Komeni da, hortaz, haien jarduna herritarren hizkuntza-beharrizan aldakorretara egokitzea eta hizkuntza-premia horiei kalitatez eta malgutasunez erantzutea. Egiteko horretan kokatu behar da, beraz, Helduen Euskalduntzearen Oinarrizko Curriculum (HEOC) hau, 1999koa berritu eta egungo eskakizunetara egokitzen dena, alegia.

Kontuak horrela, curriculumak aplikatzerakoan, euskaltegiak kontuan hartu beharko dituzte, ezinbestean, gizartearen bilakaerak eragindako aldaketa esanguratsuak; bereziki, ikasle-tipologian izandakoak¹. Izan ere, hiru hamarkada hauetan, nabarmen aldatu dira, batez ere Euskadiko irakaskuntza-sistema arautuan abian jarri diren hezkuntza-egitasmoei esker, euskaltegiakotako ikasleen ezaugarri psikolinguistikoak, duela hogeita hamar urte ikasten ari zirenekin alderatzen badira, batik bat. Esan nahi baita oso desberdinak direla egungo euskaltegiakotako ikasle mota, euskararen ezagutza-, gaitasun- eta trebetasun-mailak eta hizkuntza-erregistroak. Egungo ikasleek hizkuntza-gaitasun zabalagoa dute eta euskararen ezagutza hobea, baina, gehienetan, hizkuntza-trebetasunak nahikoa era asimetrikoan dituzte garatuta: ikasle gehienak euskararen ahozkoaren zein idatziaren ulermen-trebetasunetan oinarrizko mailaren jabe dira gutxienez, eta horietatik ikasle jakin batzuk iaio aritzen dira mintzamenean, jariotasun aberatsa erakutsiz.

Gainera, ikasestrategia ezberdinetan oinarritzen dute guzti-guztiak beren ikasprozesua; betiere, kontuan harturik ikasle gisa oinarrizko irakaskuntza-aldian hautatu eta jarraitu duten ikasteredua eta bizi duten testuinguruak dituen ezaugarri demolinguistikoak.

1 Ikus Helduen euskalduntzearen azterketa (2007-2008/2012-2013), *Hizpide* 83. Donostia: HABE

Horrezaz gain, bada ikasleriaren osaketan funtsezko beste ezaugarri bat: etorkinen euskaltegiatzea. Horietako gehienek ez dute euskararen aurrezagutzarik, eta, horrexegatik, euskararen ikasprozesuaren abiaburua oinarri-oinarrizkoa izanik, hurbilpen-ikastaroak egin behar izaten dituzte, irakasprozesu gidatuan eta egituratuan murgildu aurretik.

Bilakaera horrek etenik gabeko egokitzapena eskatu izan dio HABEri curriculumgintzan, eta horren erakusle dira, sorreratik bertatik, hamarkada hauetan taxututako euskalduntzerako programak eta curriculumak:

- 1.- *Helduen euskalduntzerako programazioa* (HABE, 1981) eta *Helduen euskalduntzea programatzen-84* (HABE, 1983).
- 2.- *Euskalduntzeko lehen zortzi urratsetako edukiak eta ebaluaziorako irizpide oinarritzkoak* (Kultura sailburuaren 1987ko urtarrilaren 7ko Agindua).
- 3.- *Helduen euskalduntzeko programa* (Kultura sailburuaren 1989ko azaroaren 17ko Agindua).
- 4.- *Helduen Euskalduntzearen Oinarrizko Kurrikulua* (Kultura sailburuaren 2000ko urtarrilaren 24ko Agindua eta 2006ko martxoaren 13ko Agindua).

Gaur egun ere, euskaltegiatako egungo ikasleriaren ezaugarri jakin horiek euskalduntzegintzarako curriculum-paradigma berria eskatzen dute, ikasleen behar komunikatiboei erantzun nahi zaien neurrian.

Are gehiago, ezaugarri eta behar komunikatibo horiek errotiko aldaketak ekarri dituzte helduen euskalduntzera: ikaslearen eta irakaslearen ikuskera-modua; ikasgelako zereginen egokitzapena; baliabide teknologikoak eskura izanik, ikasleak bere kontura egin dezakeen garapena... Izan ere, ondo nabarmen aldatu dira, urteotan, helduen euskalduntzean irakasle eta ikasleen egitekoak. Egun, hizkuntza-erabiltzaile gisa hartzen da ikaslea eta ikaskuntzarako burujabea, eta bi ezaugarri horiek oinarri hartuz definitzen da hizkuntza-irakaslearen lana. Era berean, ikasgela komunikaziogune eta elkarreragingune moduan hartzeak nabarmen aldatzen ditu inguru fisiko horretako egitekoak, eta ikasleari bakarka zein taldean ikasgelan jasotako oinarrietan nahi lezanean trebatzeko aukera zabalak eskaintzen dizkio, izan aurrez aurreko ikastereduan, izan autoikaskuntza tutorizatuan, izan jardun bikoan.

HEOKetik HEOCera

Helduen Euskalduntzearen Oinarrizko Kurrikulua dokumentua plazaratu zuen HABEk 1999an, 1989ko programa errotik berrikusiz, ikuspegi didaktiko berriak baliatuz eta euskaltegien beharrak kontuan hartuz, HABEren Batzorde Akademikoaren aholkuak entzun ondoren eta Euskara Biziberritzeko Plan Nagusiak curriculumak berritzeko egin zuen proposamenaren harian.

HABEren Zuzendaritza Batzordeak onetsi zuen dokumentu hori, 29/1983 Legearen 20. artikuluan aurreikusitakoaren arabera. Eta, ondoren, Kultura sailburuaren 2000ko urtarrilaren 24ko Aginduak onartu eta jarri zuen indarrean, erreferentzia marko obligaziozkoa izan zezaten HABEk diruz lagundutako euskaltegiek eta autoikaskuntzarako zentro homologatuek.

Dokumentuaren izenburuak dioenez, oinarrizko curriculumak zen; lehen zehaztapen maila. Euskalduntzearen helburuak eta edukiak azaltzen zituen oinarrizko curriculumak, hizkuntza-

irakaskuntzaren eta ikas-printzipioetan oinarrituta. Lau mailatan banatzen zuen euskalduntze-prozesua, eta, planteamendu orokorra eta oinarriak azaldu ondoren, maila bakoitzerako helburu orokorrak zehazten zituen. Era berean, lau mailetarako bideratzen zituen metodologia eta ebaluazioa. Alabaina, aipaturiko Aginduan lehen hiru mailen edukiak eta ebaluazio-irizpideak garatu ziren soilik, eta gerorako utzi laugarren mailari zegozkion edukiak eta ebaluazio-irizpideak. Gerora, HABEren Zuzendaritza Batzordeak 2006ko martxoaren 1ean hartutako erabakiz, bideratu zen euskalduntzearen 4. maila arautuko zuen Agindua, Kultura sailburuak 2006ko martxoaren 13an onartu eta indarrean jarri zuena, laugarren mailari dagozkion edukiak eta ebaluazio-irizpideak zehaztuz.

Bien bitartean, 2001ean, Hizkuntzen Ikaskuntza, Irakaskuntza eta Ebaluaziorako Europako Erreferentzia Marko Bateratua onartu zuen Europako Kontseiluak. Hizkuntzalaritza aplikatuan aditu-talde baten lan luze eta zabalaren azken emaitza da, ahozkoaren zein idatziaren ulermen- eta adierazpen-mailak neurtzeko nazioarteko estandar izan nahi duena.

Erreferentzia Markoak sei maila jakinetara biltzen ditu ikasle helduak bigarren hizkuntza ikastean egin behar duen aurrerabidearen nolakoa, eta sei maila horietako hizkuntzaren erabilera kategoria deskriptibotan sailkatzen ditu: testuingurua, komunikazio-jarduerak, estrategiak, gaitasunak, prozesuak, testuak eta jarduerak; guztiak komunikazio-gaitasunaren adierazle esanguratsutan zehaztuta.

HEOC berria

Europako Erreferentzia Marko Bateratua aintzat hartzeak euskalduntzearen curriculumean oinarrizko bi mailak ere deskribatzea dakar, eta lau mailako egituratik sei mailako egiturara igarotzea.

Helduen Euskalduntzearen Oinarrizko Curriculumak, beraz, sei mailatan egituratua aurkezten da; elkarreragin soziodiskurtsiboan ardaztua, hizkuntzaren ikuspegi komunikatiboan oinarritua, ekintza komunikatibotan definitua, eta euskararen ezaugarri eta egoera soziolinguistikora egokitua.

Curriculum honen helburua da euskararen ikaskuntza, irakaskuntza eta ebaluaziorako gidalerro nagusiak eskaintzea helduen euskalduntzegintzan ari diren euskaltegiei, euskararen autoikaskuntzarako zentroeiei zein HABEri eta HABErekin lankidetzan arituko diren erakundeei. Helduen euskalduntzea pertsona helduei dago zuzendua: alde batetik, araubide orokorreko irakaskuntzan (hezkuntza-sistema formalean) oinarrizko gaitasunak lortu eta euskararen alorrean komunikazio-gaitasuna bereganatu, hobetu edota gaitasun-maila bat egiaztatzen duen agiria lortu nahi dutenei begirakoa; eta, beste aldetik, guraso-hizkuntza espainiera zein beste hizkuntza bat izan eta arrazoi bategatik zein beste bategatik euskaldundu nahi dutenei begirakoa.

Helduen euskalduntzea ikaslearen komunikazio-gaitasuna garatzera bideratuko da, eta Hizkuntzen Ikaskuntza, Irakaskuntza eta Ebaluaziorako Europako Erreferentzia Markoaren oinarri psikopedagogikoen baitan, ekintza komunikatiboa oinarri harturik, ikuspegi soziokonstruktibista eta ekintzara bideratutakoa hobesten da oinarrizko curriculum honetan.

Eduki eta helburuei dagokienez, oinarrizko curriculum honek indarrean jartzen dituen euskararen gaitasun-mailak Europako Kontseiluak onartutako Hizkuntzen Erreferentzia Marko Bateratuan zehaztutako A1, A2, B1, B2, C1 eta C2 mailen gidallerroetan oinarritu dira, eta euskararen ezaugarri eta egoera soziolinguistikora egokitu.

Gaitasun orokor zein komunikazio-gaitasun jakin batzuk lortzearren, zenbait ekintza komunikatibo azaltzen ditu dokumentu honek, maila bakoitzari dagozkion testuinguruak, komunikazio-baldintzak, arloak, gaiak, testuak, atazak eta estrategiak kontuan hartuz eta uztartuz. Izan ere, izaera integratzailea du curriculumak, eta horixe du helburu: ekintza komunikatibo horiek, elkarreaginean, elkarri loturik lantzeko aukera eskaintzea.

Beraz, kontrol-zerrenda da eskaintzen den egitura, mailaz maila ikasleek zer egin dezaketen eta ongi moldatzeko zer jakin beharko luketen azaltzeko —ikasleek zer arlotan parte hartuko duten, nolako jende motarekin jarriko diren harremanetan, zer eratako harremanak izango dituzten, zer gairi buruz eta zein egoeratan jardungo duten, zer-nolako mundu-ezagutza beharko duten halako ataza osatzeko—; ondoren, bai euskaltegiek curriculum-proiektuak zehaztean, bai irakasleek programazioak osatzean, bai argitaletxeek ikasliburuak eratzean, bai ebaluatzaileek azterketak prestatzean, erreferentzia bat izan dezaten curriculumaren garapen eta ebaluazioan.

Oinarrizko curriculum hau izango du HABEk irakasle zein teknikarien prestakuntzarako oinarrizko erreferentzia hiru zehaztapen-mailetan —oinarrizkoa, curriculum-proiektua zein ikasgela-programazioa— eta hiru ikastereduetan —aurrez aurre, autoikaskuntza tutorizatuan eta jardun bikoan—. Era berean, oinarrizko erreferentzia izango dute euskaltegi eta autoikaskuntzarako zentroek, beren autonomia pedagogiko eta antolatzailearen ildotik, Euskaltegiaren Curriculum Proiektua diseinatzeko.

Curriculumaren Oinarriak

Bi dira Helduen Euskalduntzearen Oinarrizko Curriculumaren oinarriak: gaitasun komunikatibora eta ekintzara bideratutako ikuspegia, eta ikaslearen autonomia.

Gaitasun komunikatibora eta ekintzara bideratutako ikuspegia

Europako Erreferentzia Markoaren oinarri psikopedagogikoen baitan, eta hizkuntzen ikaskuntzarako metodologietan eragina duten zientzien ekarpenen baitan, curriculum honek ikaskuntzaren ikuspegi komunikatibo, soziokonstruktibista eta ekintzara bideratutakoa du abiapuntu eta ardatz. Ikuspegi horren arabera, ikaslea edota hizkuntzaren erabiltzailea ekintzak burutzen dituen gizarte-eragilea da eta horiek hizkuntza-ekintza komunikatiboen bidez gauzatzen ditu. Ekintzak ikasleen interesekoak izanik, hauek burutzeko beren aurrezagutza eta gaitasun orokor guztiak erabiltzen dituzte ikasleek, jardun komunikatibo esanahiduna eta esanguratsua bultzatuz. Honela dio Europako Erreferentzia Marko Bateratuak:

Hizkuntzaren erabileraz hitz egitean, pertsonen ekintzaz ari gara. Horiek, gizabanako eta gizarte-eragile izaki, gaitasun orokor batzuk dituzte eta, bereziki, komunikazio-gaitasuna. Hizkuntza- ekintzak gauzatzeko, gaitasun horiek erabiltzen dituzte, testuinguru, baldintza eta muga desberdinen arabera. Hala lantzen (ulertzen eta sortzen) dituzte testuak, arlo espezifikoetako gai batzuk garatuz, egokien irizten dieten estrategiak erabiliz eta atazak

gauzatuz. Parte-hartzaileek, jarduera horiek egin ahala, gaitasunak sendotu edo hobetuko dituzte.

Europako Erreferentzia Markoa, 2005: 29. or. (egokitua)

Ekintza komunikatiboa, ikaskuntzaren abiapuntua eta ardatza

Zer da *ekintza komunikatiboa*? *Ekintza* eta *komunikatiboa*. Bi hitz horiek osatzen dute terminoa. Lehenengoa –ekintza– mundu sozialari dagokio, *eragile soziala* edo giza eragilea baita hizkuntzaren ikasle eta erabiltzaile oro, batetik; eta, bestetik, jarduerak (ez soilik mintzaira-jarduerak) ekintza-esparru baten baitan eta testuinguru jakin batean gauzatzen baitira.

Bigarrena –komunikatiboa– hizkuntzaren munduari dagokio, hizkuntza-ekintzari eta berori gauzatzen duen testuari. Ekintza komunikatiboa gauzatzen duen testua, ahozkoa zein idatzia, osotasun bat da, hizkuntza bera bezalaxe. Unitate bat, bloke natural bat. Hala ere, unitate oso eta berezko horretan unitate txikiagoak ere bereiz daitezke.

Planteamendu komunikatiboaren arabera, gramatikak bereizitako hizkuntzaren unitate txikiek eta solteek ez baina, benetako komunikazio-unitateek hartu dute tokia ikas-irakaskuntzaren erdigunean. Bloke natural horiek —ekintza komunikatiboak— izango dira hizkuntzaren ikaskuntzako eta irakaskuntzako abiapuntu eta helburu, eta ez unitate txikiak.

Bestalde, *ekintza komunikatiboa* terminoak hizkuntzalaritzaren esparru zehatza gainditu egiten du. Esaterako, ohartzekoa da nola psikologiak ere —zenbait psikologiak, behintzat (Vygotskyk, adibidez)— ekintzak hartzen dituen objektutzat; zehatzago, zentzua duten ekintzak (frantsesez, *actions sensées*; gaztelaniaz, *acciones con sentido*); ekintza horien bihotzean dago hizkuntza-jarduera, azken batean diskurtsoan gauzatzen den hizkuntza-jarduera; eta diskurtso horiek dira, hain zuzen, hizkuntza-zientzien objektu nagusia.

Beraz, *hizkuntza-ekintza* (*action langagière*; *acción lingüística*) edo, azken batean, *ekintza komunikatiboaren* kontzeptuak bildu nahi ditu psikolinguistika, hizkuntzalaritza, soziologia eta hizkuntzaren filosofia jakin batzuen —HEOCaren planteamenduarekin bat datozenen— ekarpenak. Eta, bereganatu ez ezik, sintesi berrian laburbildu.

Hizkuntza —hitz egitea, hizkuntza-ekintza— osotasun bat da, lehen-lehenik. Osotasun hori aztertzean, zenbait elementu eta osagai bereiz daitezke. Baina osotasuna ez da elementu eta osagai horien pilaketa eta batuketaren ondorio.

Neurri berean, ekintza komunikatiboa ere osotasun bat da. Baina osotasun dinamikoa. Hitzunak, hizkuntzaren (euskararen) erabiltzaileak, ekintza gauzatzean testu bat (testu-generoa) sortzen du testuinguru batean. Testua eta testuingurua: elementu dinamikoak dira biak, hitzunak kontuan hartuko dituenak, aldian-aldian, ekintza komunikatiboa zuzen eta egoki gauzatuko badu.

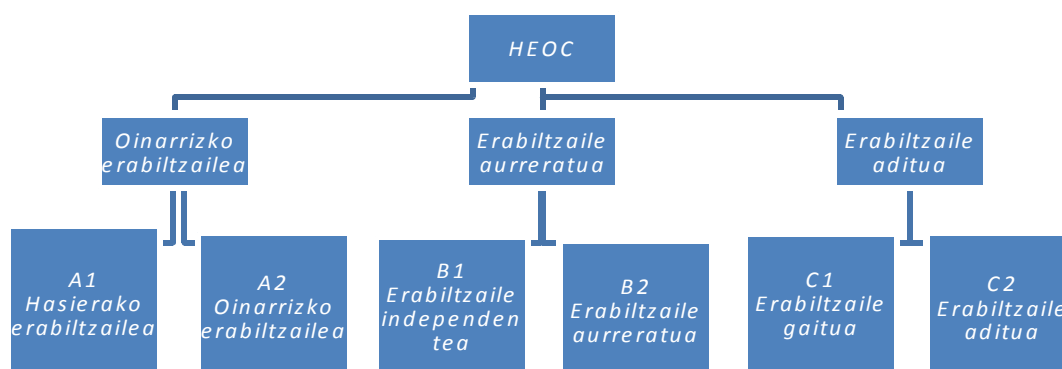
Horren guztiaren arabera, helduen euskalduntzearen helburua da ekintza komunikatibo kontaezinak gauzatzeko trebatzea ikaslea. Baina ikasprozesu batek hasiera eta amaiera izan ohi duenez, eta ezinezkoa denez ekintza komunikatibo guztiak lantzea ikasgelan zein bestelako ikas-sistemetan, ikasle autonomia eta estrategikoa lortzea du helburu helduen euskalduntzeak; egoera eta era askotako testuingurutan hizkuntza ongi erabiliko duen erabiltzailea, arrakastaz komunikatuko duena.

2015eko uztailaren 31, ostirala

HELDUEN EUSKALDUNTZEAREN MAILAK

HELDUEN EUSKALDUNTZEAREN MAILAK

Helduen Euskalduntzearen Oinarrizko Curriculum hau hiru lerrun nagusitan dago banatuta: oinarrizko erabiltzailearena, aurreratuarena eta adituarena. Eta lerrunok bina mailatan: oinarrizko erabiltzailearena, A1 (Hasierakoa) eta A2 (Oinarrizkoa) biltzen dituen; aurreratuarena, B1 (Independentea) eta B2 (Aurreratua) bere baitan hartzen dituen; eta adituarena, C1 (Gaitasunezkoa) eta C2 (Adituarena) mailez osaturik dagoena.

Mailen deskribapena

a. Oinarrizko lerruna. (A1 + A2): Oinarrizko erabiltzailea

Oinarrizko lerrun honen xedea honako hau da: ikasleak eguneroko gaiei buruzko euskarazko testu laburrak ulertzea, eta ahoz zein idatziz —baina gehienbat ahoz— euskara elkarreraginean erabiltzea, labur eta sinple, baina egoki eta eraginkor.

A1 maila: Hasierako erabiltzailea

Gai da eguneroko harremanetan eta aurrez aurreko testuinguru ezagunetan beharrezkoak diren hitzak eta esapide sinpleak ulertzeko eta erabiltzeko, baita berehalako premiei lotutako galderei erantzuteko ere (bere buruaren eta besteren aurkezpena, eta ezagutzen duen jendeari, haien helbideei eta gauzei buruzko oinarrizko informazioa).

A1 Hasierako erabiltzailearen maila lortzeko, 125 irakastorduko prozesua aurreikusten da, betiere ikaslearen abiapuntua kontuan izanik. Horiez gain, ikasleak bakarlanean eta erabilera askean beste 75 ikastordu jardun beharra aurreikusten da.

A2 maila: Oinarrizko erabiltzailea

Gai da egoera ezagunetan kideekin (lagun, senide, lankide, etab.) aurrez aurreko elkarreraginean gauzen eta pertsonen deskribapenak eta azalpen errazak egiteko eta ulertzeko, baldin eta bere esperientzia-esparruarekin loturiko gaiei buruzko informazio-truke erraza eta zuzena eskatzen badute: bere buruari eta familiari buruzko oinarrizko informazioa, eta erosketei, intereseko lekuei, lanbideei eta abarri buruzkoa.

A2 Oinarrizko erabiltzailearen maila lortzeko, 200 irakastorduko prozesua aurreikusten da, baldin eta A1 mailatik abiatuta baldin bada. Horiez gain, ikasleak bakarlanean eta erabilera askean beste 100 ordu jardun beharra aurreikusten da.

b. Lerrun aurreratua (B1 + B2): Erabiltzaile aurreratua

Lerrun aurreratuaren xedea honako hau da: ikasleak ohiko testuinguru, gai eta egoera ezagunetan instrukzioak, kontaketa laburrak eta azalpen-testuak ulertzea, eta, ahoz zein idatziz, euskara zehaztasunez eta eraginkortasunez erabiltzea. Xede ere izango da ikasleak elkarreraginean, bere lan-esparruko gaiei buruz, alderdi esanguratsuak eta xehetasunak bereiziz, deskribapenak egitea eta azalpenak eta iritziak eraginkortasunez ematea.

B1 maila: Erabiltzaile independentea

Gai da eguneroko testuinguru ezagunetan eta maila bereko solaskideekin elkarrizketak izateko, gai orokorra eta ohikoa izan eta xedea informazioa trukatzeko denean. Era berean, gai da lagunei, senideei eta ikaskideei edo lankideei instrukzioak emateko, pertsonak eta objektuak labur deskribatzeko eta gertaeren kontaketa laburrak egiteko. Gai da, baita ere, bere iritziak labur-labur emateko eta bere asmoak azaltzeko.

B1 Erabiltzaile independentearen maila lortzeko, 250 irakastorduko prozesua aurreikusten da, baldin eta A2 mailatik abiatuta baldin bada. Horiez gain, ikasleak bakarlanean eta erabilera askean beste 150 ikastordu jardun beharra aurreikusten da.

B2 maila: Erabiltzaile aurreratua

Gai da, gai orokor nahiz abstraktuei buruz aurrez aurre duen solaskideen zein komunikabideetako esatarien testu gehienak ulertzeko, eta ongi bereiziko ditu ideia nagusiak eta bigarren mailakoak. Gai da lagun eta lankideekin, baita jatorrizko hitzuneekin ere, ohiko elkarreraginean jartotasunez aritzeko, besteak jakinaren gainean jarritz, iritzia eskatuz, bere ikuspegia defendatuz, etab. Ohiko gai eta egoera ezagunetan adierazpen argiak egingo ditu. Bere lan-esparruko hainbat gairi buruzko deskribapenak eta azalpenak ere emango ditu alderdi esanguratsuak eta xehetasunak bereiziz, eta bere iritzia ere eraginkortasunez emango du.

B2 Erabiltzaile aurreratuaren maila lortzeko, 350 irakastorduko prozesua aurreikusten da, baldin eta B1 mailatik abiatuta baldin bada. Horiez gain, ikasleak bakarlanean eta erabilera askean beste 250 ikastordu jardun beharra aurreikusten da.

c. Adituaren lerruna (C1 + C2): Erabiltzaile aditua

Adituaren lerrunaren xedea honako hau da: eremu profesional, publiko zein pertsonalean ikasleak era guztietako informazioa euskaraz trukatzeko gai izatea era landu eta jantzian, ahoz zein idatziz, gaia, solaskidearen jarrera edota euren arteko harreman maila zeinahi delarik, hizkuntza-adierazleak estrategikoki erabiliz eta hizkeraren maila denotatiboa eta konnotatiboa bereiziz.

C1 maila: Erabiltzaile gaitua

Gai da lagunarteko, lan-esparruko eta komunikabideetako edozein testu (elkarrizketak, eztabaidak, azalpenak) ulertzeko; baita inguruko herri-hizkeran sortutakoak ere. Eta gai da, era

2015eko uztailaren 31, ostirala

berean, lagunarteko elkarreraginean, lan-esparruan eta komunikabideetan ideiak eta iritziak jaritasunez eta eraginkortasunez adierazteko. Ongi egituratutako eta osatutako testu argiak eta zehatzak idazteko gai da, ideia nagusiak eta osagarriak bereiziz, eta, oro har, xedea lortzeko estrategia egokiak aukeratuz. Era berean, bere ikuspuntua luze eta zabal adierazteko gai da, ideia osagarriak eta adibide egokiak emanez.

C1 Erabiltzaile gaituaren maila lortzeko, 400 irakastorduko prozesua aurreikusten da, baldin eta B2 mailatik abiatuta baldin bada. Horiez gain, ikasleak bakarlanean eta erabilera askean beste 350 ikastordu jardun beharra aurreikusten da.

C2 maila: Erabiltzaile aditua

Gai da norbere espezialitateko nahiz gai orokorretako testuak ulertzeko, eta egoerari egokituz, zuzen eta zehatz, arrakastaz ekoizteko. Gai da, jaritasun handiz eta zehatzasunez, gauzak adierazteko, baita konplexutasun handiko egoeretan esanahiaren ñabardura txikiak bereizteko ere.

Maila honetan matrikulatu ahal izateko, C1 mailaren agiria edo baliokidea izan beharko du ikasleak. C2 Erabiltzaile adituaren maila lortzeko, 200 irakastorduko prozesua aurreikusten da. Horiez gain, bakarlanean eta bere espezialitateari dagokion proiektua garatzen eta lantzen ikasleak beste 500 ikastordu jardun beharra aurreikusten da.

Mailak: irakastorduk eta ikastorduk

Mailak	A1	A2	B1	B2	C1	C2	Orduak
Irakastorduk	125	200	250	350	400	200	1.525
A1	125						125
A2		A1+200					325
B1			A2+250				575
B2				B1+350			925
C1					B2+400		1.325
C2						C1 + 200	1.525

Mailak	A1	A2	B1	B2	C1	C2	Orduak guztira
Irakastorduk	125	200	250	350	400	200	1.525
Bakarlanea eta erabilera askea	75	100	150	250	350	500	1.425
Orduak guztira	200	300	400	600	750	700	2.950

2015eko uztailaren 31, ostirala

HELDUEN EUSKALDUNTZEAREN OSAGIAK

HELBURUAK

EDUKIAK

EBALUAZIOA

ILDO METODOLOGIKOAK

HELBURUAK ekintza komunikatibotan definituta

Mailaz maila definitu diren helburuak gaitasun komunikatibo jakin baten adierazpen dira, eta ekintza komunikatibo zehatzen bidez adierazi dira curriculum honetan. Hizkuntza-erabiltzailearen gaitasun komunikatiboa testuinguru eta baldintza jakinetan adierazten da, eta ekintza komunikatibotan gauzatzen. Horregatik, helburu den gaitasun komunikatiboa definitzean, mailaz maila, zein ekintza gauzatzeko gai izango den zerrendatu da, adieraziz ekintza komunikatiboaren testuingurua (ekintzan parte hartzen dutenen harreman mota, xedea eta erabilera-esparrua) eta testu-generoa.

Beraz, helburuak bi eratara emanak datoz curriculum honetan: batetik, helburu orokorrak daude, mailaz mailako definizio orokor batekin (A1, Hasierako erabiltzailea; A2, Oinarrizko erabiltzailea; B1, Erabiltzaile independentea; B2, Erabiltzaile aurreratua; C1, Erabiltzaile gaitua; eta C2, Erabiltzaile aditua); eta, bestetik, "helburuak" izenburupean, mailaz maila eta trebetasunez trebetasun sailkatuak (mintzamena eta idazmena ekoizpenari dagokionez, eta irakurmena eta entzumena trebetasun hartzaileei dagokienez), mailaren amaieran ikaslea zer egiteko gai izango den adieraziz; hau da, ekintza komunikatiboak.

Kontuan hartzekoa da, kopuruari dagokionez, zerrenda mugatua dela; baina gaitasun-mailaren adierazle diren neurrian, adibide esanguratsuak dira. Bestalde, trebetasunen arteko orekari eutsi nahi izan zaio, baina, txikia izanik ere, aldea egon daiteke zenbaitetan; izan ere, alde batetik, zenbat eta gaitasun-maila handiagoa izan erabiltzaileak, orduan eta ekintza komunikatibo ugariago, eta mota ezberdinetakoak burutzeko gaitasuna izango du. Bestetik, erraztasun handiagoz gauzatuko ditu trebetasun hartzaileak ekoizleak baino; lehenago ikasi eta garatzen baitira hartzaileak; nekezago ekoizleak.

Era berean, elkarreraginezko ekintza komunikatiboak bereizi egin dira erabiltzaile independente, aurreratu, gaitu eta adituen ahozko ekoizpenean. Nahiz eta, oro har, ekintza komunikatibo guztietan erabiltzaileen arteko nolabaiteko elkarreragina egon, haien arteko interakzioa ez da maila berean gauzatzen. Hasierako eta oinarrizko mailan, horrela, mintzameneko ekintza komunikatiboak galde-erantzunen edo elkarrizketen bidez burutzen dira erabat; nolabaiteko bereizketa egin daiteke, ordea, gainerako mailetan: orokorrak, alde batetik, eta berariaz elkarreraginezkoak direnak, bestetik.

2015eko uztailaren 31, ostirala

HELBURU OROKORRAK trebetasunez trebatasun eta mailaz maila

	A1	A2	B1	B2	C1	C2
Entzumena	Eguneroko harremanetan, gai izango da ahozko testu laburren gaia eta komunikazio-asmoa identifikatzeko, aurrez aurreko elkarrizketetan hitzak eta esapideak ulertzeko nahiz edukiari buruzko hipotesiak egiteko, baldin eta solaskideak argi eta oso mantso hitz egiten badio erregistro estandarrean. Era berean, berehalako premiei lotutako galderak, argibideak eta oharrak ulertuko ditu, betiere etenaldi, keinu eta irudiz laguntzen badira.	Eguneroko egoera ezagunetan, maila bereko solaskideen arteko elkarrizketak eta jarraibideak ulertzeko gai izango da, baita gai ezagunei buruzko azalpenak ulertzeko ere (familia, erosketak, bizitokia, lanbidea, eguraldia...), baldin eta informazioa zuzena, argia eta poliki ahoskatua bada.	Testuinguru ezagunetan (eskola, aisia, lana...) eta erregistro estandarrean egindako gertaeren kontaketak, azalpenak, deskribapenak, instrukzioak eta elkarrizketak ulertzeko gai izango da, gaiak orokorrak direnean eta xedea informazioa trukatea denean. Horrez gain, komunikazio-asmoa atzemango du, ideia nagusiak jasoko ditu eta zenbait testuingurutan baita inbentarioak ere (zaratarik eza, abiadura normala, ahoskera garbia, erredundantzia, ikusizko lagungarriak...), betiere azalpenen bat izateko aukera badu.	Aurrez aurre nahiz komunikabideetan, hizkera estandarrean egindako elkarrizketak, azalpenak eta abar ulertzeko gai izango da, batez ere gizarte-harremanen esparrukoak badira. Halaber, gai konplexuetako ideia nagusiak ulertuko ditu, baina zailtasuna izan dezake egitura konplexuekin eta hizkuntzaren esamolde jatorrak erabiltzen direnean.	Lagunarteko, lan-esparruko eta komunikabideetako elkarrizketak, eztabaidak, azalpenak eta abar ulertzeko gai izango da, baita inguruko herri-hizkeran sortutako asko ere. Informazio orokorra eta xehea jasoko du, gai espezializatuetan izan ezik.	Euskara batuan norbere espezialitateko nahiz gai orokorreko testuak ulertzeko gai izango da, bai aurrez aurre, baita hedabideetan entzundakoa ere. Euskalkietako berbaldia ere ulertuko du, zenbaitetan xehetasunak jasotzeko eragozpena badu ere.
Mintzamena	Aurrez aurreko elkarreraginean gai izango da eguneroko bere oinarriko behar komunikatiboei erantzuteko, parte-hartze laburrak, baina egokiak eta ulergarriak egiteko. Horretarako, hitzak eta oinarriko esapideak baliatuko ditu, baita etenak, keinuak eta birformulazioak ere.	Egoera ezagunetan, kideekin (lagun, senide eta abarrek) elkarreraginean, gai izango da informazio-truke erraz eta arruntetan moldatzeko, gauzen eta pertsonen deskribapenak egiteko, eta ekintza eta egitaraueri buruzko azalpen errazak eta iritziak emateko.	Maila bereko solaskideekin elkarrizketak izateko gai da, betiere egoera ezaguna eta gaia orokorra eta arrunta denean, xedea izanik gai konkretu edota abstraktuei buruz informazioa trukatea. Era berean, gai da instrukzioak emateko, pertsonak eta objektuak labur deskribatzeko, gertaeren eta bizipenen kontaketa laburrak egiteko eta bere iritzia labur baina eraginkor adierazteko.	Lagunarteko elkarreragin arruntean jariatutasunez aritzeko gai izango da, besteak jakinaren gainean jarrit, iritzia eskatuz, bere ikuspegia defendatuz eta abar. Eraginkortasunez komunikatuko da, eta ohiko gai eta egoera ezagunetan adierazpen argiak egingo ditu. Bere lan-esparruko hainbat gaii buruzko deskribapenak eta azalpenak ere emango ditu, alderdi esanguratsuak eta xehetasunak bereiziz.	Lagunarteko elkarreraginean jariatutasunez eta zehatz jarduteko gai izango da, eta, era berean, lan-esparruan eta komunikabideetan ideiak eta iritziak zehaztasunez eta eraginkortasunez adierazteko.	Edozein egoera eta esparrutan, norbere espezialitateko nahiz alor orokorreko ezagutzen inguruan, gai izango da elkarrizketa batean parte hartzeko, iritziak eta azalpenak emanez eta eztabaidatuz. Era berean, gai izango da hitzaldiak eman eta mahai-inguru eta abarretan parte hartzeko.

2015eko uztailaren 31, ostirala

Irakurmena	Gai izango da eguneroko harremanetan sarri erabiltzen diren testu laburretako gaia eta komunikazio-asmoa identifikatzeko, hitz eta esapide sinpleak ulertzeko eta aurreikus daitekeen informazio zehatza antzemateko; horretarako, testuen (mezu labur, ohar sinple, zerrenda eta kartelen) testuingurua eta irudiak baliatuko ditu.	Eguneroko bizitzarekin lotutako testu labur eta errazetan gai izango da, egoera, testuinguru, formatu eta ezagutza orokorrean oinarrituz, komunikazio-asmoa, gaia, ideia nagusiak eta xehetasun adierazgarriak xehetasun adierazgarriak atzemateko. Gai izango da edukiari buruzko hipotesiak eratzeko eta aurreikus daitezkeen zehaztasunak baieztatzeke; horretarako, zenbaitetan, irudiak lagungarri izango zaizkio.	Ongi egituraturutako testu argietan (kronikak, artikulak, laburrak, deskribapenak eta argibideak), gai izango da komunikazio-asmoa, gaia, ideia nagusiak, xehetasun adierazgarriak, diskurtsoaren haria eta ondorioak atzemateko eta ulertzeko, betiere gaiak orokorrak eta ohikoak badira.	Ohiko harremanen esparruan testu gehienak ulertzeko gai izango da, eta ideia nagusiak eta bigarren mailakoak bereiziko ditu. Hiztegi zabala izango du, eta xehetasun asko ulertuko ditu, zailtasuna izan badezake ere hainbat esamolde eta ñabardurarekin. Igozlearen sentimendu eta jarrerak atzemateko gai izango da.	Testu luze eta konplexuak ulertzeko gai izango da, baldin eta gai orokorrekoak badira. Halaber, artikulak espezializatu eta argibide tekniko luzeak ulertuko ditu, baina bere arlokoak ez badira, lexikoa traba izan daiteke zenbaitetan. Gertaeretan oinarritutako testuak edo literatur testu arruntak ere ulertuko ditu, eta erregistro ezberdinak bereizteko gai izango da.	Euskara batuan zein tokian tokiko euskalkian idatziriko kultura-maila goreneko testuak eta bere arloko testu espezializatuek emandako informazioa jasotzeko gai izango da. Halaber, estilo desberdinen ñabardurez eta esanahi inplizitu nahiz esplizituek jabetuko da.
Idazmena	Gai izango da mezu eta testu laburrak idatzeko (zerrendak, inprimakiak, ohar laburrak, postalak), testuingurura egokituz eta ereduak oso hurbiletik jarraituz; baliabideen kontrola oso mugatua izango du.	Lagunei, senideei, ikaskideei edo lankideei ohar eta mezu laburrak nahiz postalak, izandako esperientzien kontakizun laburrak eta pertsonen deskribapenak idatzeko gai izango da, betiere emandako ereduak jarraituz.	Eguneroko testuinguru ezagunetan esperientziak deskribatzeko, gertaerak kontatzeko eta azalpenak emateko gai izango da, baldin eta gaia orokorra eta arrunta bada.	Bere arloko gaiei buruzko testu argi eta ongi egituratuak idatzeko gai izango da, baita hainbat iturritako informazioa erabiltzeko eta bere iritzia emateko ere, aldeko eta kontrako argudioak argi adieraziz.	Ongi egituraturutako testu argi eta zehatzak idatzeko gai izango da, ideia nagusiak eta osagarriak nabarmenduz. Era berean, bere ikuspuntua luze eta zabal adierazteko gai izango da, xehetasunak eta adibide egokiak emanez.	Era guztietako testuak zuzen, zehatz eta jator idatzeko gai izango da, kultura-maila orokorreko nahiz goragoko gai sozialei edo norberaren espezialitatekoari buruz, hizkuntza formalean nahiz informalean arrakastaz eta egoerari egokituz.

EDUKIAK

I- Gaitasun soziolinguistikoaren garapena

Testuinguruaren ezaugarriak

Gaiak

Kultura-erreferentziaak

II- Gaitasun testualaren garapena

Testu-generoak

Funtzioak

Adierazpide testualak

III- Gaitasun linguistikoaren garapena

Adierazpide linguistikoak

IV- Gaitasun estrategikoaren garapena

Komunikazio-estrategiak

Ikasprozesuaren estrategiak

I.- Gaitasun soziolinguistikoaren garapena

Testuinguruaren ezaugarriak

Ekintza komunikatibo orok ditu testuinguru-ezaugarriak, testuari dinamikotasuna ematen diotenak eta hori antolatzeke erari eragiten diotenak. Curriculum honetan aipatzen diren ezaugarri edo faktore horiek bi multzotan sailka daitezke: adierazpen edo mundu fisikoa da bata, eta mundu soziala zein subjektiboa bestea.

Lehenari dagokionez, testu oro da hizkuntz adierazpen jakin baten emaitza, espazio-denboretan ardaztutako ekoizle edo eragile batek gauzatzen duena. Testuinguru fisiko hori lau parametroren arabera definitzen da:

- Testua ekoizten den lekua.
- Testua ekoizten den unea: testu-ekoizpenaren iraupen edo denbora.
- Ekoizle/igorlea: testua fisikoki gauzatzen duen pertsona; hala testu idatzia, nola ahozkoa izan daiteke.
- Hartzailea: testua jasotzen duen pertsona edo pertsonak.

Ekoizpena ahoz gertatzen denean, hartzaileak espazio-denborak partekatzen ditu, oro har, ekoizlearekin, eta, era horretan, berari zuzenean erantzuteko moduan da. Ekoizlekidetzat edo solaskidetzat jo daiteke, nolabait ere. Ekoizpena idatzizkoa denean, ostera, hartzaileak ez ditu, oro har, denbora-espazioak partekatzen ekoizlearekin. Zenbaitetan, ordea, urruneko hartzaile horrek erantzun diezaioke ekoizleari, eta beraren solaskide bihurtzen da (gutunak trukatzean, esaterako). Beste batzuetan, berriz, hartzaileak ez du ekoizleari erantzuteko modurik, eta ez da solaskide.

Mundu sozial eta subjektiboari dagokionez, esparru sozial jakin batean gauzatzen da testu oro; preseskiago esanda, mundu soziala (arauak, balioak...) eta subjektiboa barne hartzen dituen elkarreragin komunikatibo baten baitan. Eta testuinguru sozio-subjektibo hori, era berean, lau parametro nagusik osatzen dute:

- Erabilera-esparrua edo esparru soziala: zer baldintza sozialetan edo, bestela esanda, zer elkarreragin motaren arabera ekoizten da testua? Pertsonen arteko harreman hurbilekoak eta harreman espezifikokoak bereizten dira hemen: lehenari dagozkio, esaterako, senitarteko, lagunarteko edo aisialdiko esparruak; eta bigarrenari esparru akademikoa, administrazioa, literarioa edota tekniko-zientifikoa.
- Enuntziatzailearen kokapen soziala; hau da, abian den elkarreraginean jokatzeko duen rol soziala: irakaslearena, aitarena, bezeroarena, hierarkian gorago dagoen batena...
- Enuntziatarioaren kokapen soziala; alegia, testuaren hartzaileak betetzen duen rola: ikaslearena, semearena, saltzailearena, menpekoarena...
- Xedea; alegia, elkarreraginaren helburu edo helburuak: enuntziatzaileak, testuaren bidez, enuntziatarioarengan lortu nahi duen eragina (informazioa ematea eta eskatzea; iritziak, ezagutzak eta jarrerak adieraztea eta egiaztatzea; sentimenduak, hunkipenezko jarrerak/egoerak adieraztea eta egiaztatzea; eta abar).

Bukatzeko, esan gabe doa testuaren mailak, ez beti baina askotan, eragina duela goiko lau parametroen osaketan.

Gaiak

Komunikazio-ekintza zehatzen arretaguneak dira gaiak, eta era askotara sailka daitezke. Curriculum honetan, gaien zerrenda egitean euskaldunduko den helduaren bereizgarriak eta interesak hartu dira oinarritzat. Hainbat gai zerrendatzen dira eta gai bakoitzaren barruan, aldi berean, azpikategoria ugari daude. Hona hemen adibide batzuk:

Gaia: Aisia

Azpikategoriak: kirola, jolasa, zaletasunak, bidaiak, oporrak, denbora-pasak, ikuskizunak, elkarte kulturalak, elkarte gastronomikoak eta abar.

Gaia: Ingurumena

Azpikategoriak: kutsadura, birziklapena, garapena, ingurumenaren babesa, energia, naturaren aldaketak eta abar.

Gaia: Zientzia eta teknologia

Azpikategoriak: garapena eta berrikuntza, ikerketa, teknologia berriak, ingeniariak eta abar.

Dena den, jakina da gisa honetako zerrendek mugak dituztela; zerrenda ezin izan daiteke osoa, ikasleen komunikazio-beharren arabera lantzekoa baizik. Gaiak aukeratzean, beraz, oso aintzat hartuko dira ikasleen premia, motibazio, ezaugarri eta baliabideak.

Hortaz, garrantzitsua da aurreikustea, egoeraren arabera, ikaslea zer gaitan trebatu, nola trebatu, gai horri dagokionez zer eskatu eta gai bakoitzaren barruan zein azpikategoria landu.

Kultura-erreferentziak

Curriculum honetan, kultura-erreferentzien atalean, bi azpiatal edo multzo bereizi nahi izan dira: lehen azpiatalean, “Ezagutza orokorrak”, “Gertakariak eta protagonistak” eta “Kultura-ekoizpenak”; bigarren azpiatalean, berriz, “Ezagutza eta portaera soziokulturalak” aztertzen dira, eta horren baitan “Gizarte-eraketa” eta “Harremanak” izenburupean adierazitako erreferentziak.

Lehen azpiatalean, besteren artean, euskararen lurraldeen ezaugarri geografiko, ekonomiko eta politikoak aipatzen dira, eta baita gertakari eta errealitate kulturalak ere; hortik ezagutza orokorrekoak deitu izana. Bigarren azpiatalean, “Ezagutza eta portaera soziokulturalak” izenekoan, aurreko azpiatalari lotuak dauden bizi-baldintzak, konbentzio sozialak, balioak edota sinesmenak biltzen dira.

Kontuan izan behar da bi azpiataletan aipatzen diren alderdi kulturalak ez direla, beren horretan, linguistikoak, baina harreman zuzena dutela hizkuntzarekin komunikagarritasunari dagokionez. Aipatutako alderdi kultural horien jabe izateak, ezbairik gabe, errealitate berri baten jakitun egingo du ikaslea, eta, horrezaz gainera, gaitasun interkulturala garatzeko beharko dituen ezagutza eta trebetasunak eskainiko dizkio.

Helburu horrekin, euskal gizartearen izaera historiko eta soziala biltzen duten oinarritzko alderdi batzuk eskaintzea da atal honen egitekoa, ezinezkoa baita gertakari historiko eta kulturalak osotasunean aurkeztea. Hori dela-eta, hein handi batean, beharrezkoa gertatu da orokortasunari erreparatzea. Nabarmendu beharrezkoa da, horrenbestez, atal honetan aurkezten direnak curriculumaren lehen zehaztapen mailari dagozkiola, eta, ondorioz, bere mugak dituela. Ikasleen interesak eta tokian tokiko alderdi soziokulturalak aintzat hartuta, ezinbestekoa izango da, kasuak kasu, bigarren edo hirugarren mailako zehaztapenak egitea.

1- Ezagutza orokorrak

- Ezaugarri geografikoak:
 - Mendilerroak: Pirinioak, Aralar, Urbasa...
 - Mendiak: Gorbeia, Aratz, Anboto, Udalaiz, Aizkorri, Txindoki, Beriain, Abodi, Añamendi...
 - Ibaiek: Atturri, Errobi, Bidasoa, Oria, Ibaizabal, Ebro, Zadorra...
 - Kantauri itsasoa
- Klimak: atlantikoa, mediterranea
- Hizkuntzak: euskara (eta euskalkiak), gaztelania eta frantsesa
- Egitura politikoa: bi estatu, bi autonomia-erkidego, departamendua, lurraldeak
- Lurralde-antolaketa:
 - Eskualdeak, kuadrillak, kantonamenduak
 - Hiriburuak erkidegoetan eta lurraldeetan
 - Leku esanguratsuak: Bardeak, Kakueta, BAB-Donostia, Gernika...
- Jai bereziak: San Fermin, hiriburuetako Aste Nagusiak...
- Kultura- eta kirol-ekitaldiak eta ospakizunak: zinema-jaialdiak, jazzaldiak, hiru behien ordaina, inauteriak, estropadak...
- Ekonomia eta industria: kooperatibak...
- Hezkuntza-sistemak:
 - Sare publikoa, pribatua (ikastolak...)

Kultura-erreferentziak

- Unibertsitate publikoak eta pribatuak
- Euskal hedabideak:
 - Euskal Telebista, Hamaika telebista, tokian tokiko telebistak...
 - Irratiak: orokorrak eta tokian tokikoak (Euskadi Irratia, Euskalerrria irratia...)
 - Euskarazko prentsa: *Berria* egunkaria, *Hitza*, tokian tokiko egunkariak...
 - Aldizkariak: *Elhuyar*, *Argia*, tokian tokikoak
- Garraioak:
 - Aireportuak: Foronda, Hondarribia, Loiu, Iruñea eta Miarritze
 - Trenbide-sare nagusiak: EuskoTren, Renfe, Sncf, Metroa eta AHTa
 - Itsas portuak: Baiona, Bilbo, Pasaia
 - Errepide-sare nagusiak
 - Hiri-garraioa, hiriarteko garraioa eta ibilbide luzeko garraioa
- Hizkuntza-politika:
 - Hizkuntza ofizialak euskal lurraldeetan
 - Hezkuntza-sistemen hizkuntza-ereduak
 - Euskaltzaindia
 - Helduen euskalduntzea: HABE, Euskarabidea, Euskararen Erakunde Publikoa, euskaltegiak (publikoak, pribatuak)
 - Euskara sustatzeko erakundeak: Kontseilua, UZEI, Labayru, Elhuyar, UEMA, Euskara Elkartek (Topagunea)...
 - Hainbat ekimen: Korrika, Mintzalaguna, Kilometroak, Ibilaldia, Nafarroa Oinez, Araba Oinez, Herri Urrats

2- Gertakariak eta protagonistak

Gertakariak

- Orreagako bataila: euskaldunek Karlomagno garaitu (778)
- Euskarazko lehen testu idatzia, Donemiliagako kodize batean (964)
- Gaztelak Nafarroa konkistatu (1512)
- Elkanok munduari bira (1522)
- Ignazio Loiolakoak Jesusen Lagundia sortu, Frantzisko Xabierkoarekin batera (1534)
- Euskaraz inprimatutako lehen liburua (Etxepare, 1545)
- Euskarazko lehendabiziko gramatika (Larramendi, 1729)
- Gerra karlistak (1833-1840, 1846-1849 eta 1872-1876)
- Araba, Gipuzkoa eta Bizkaiko foruak indargabetu (1876)
- Arturo Campionek Euskara-elkartea sortu (1886)
- Lehen ikastolaren sorrera (1914)
- Euskaltzaindiaren sorrera (1919)
- Gernikaren bonbardaketa (1937)
- Euskal Autonomia Erkidegoko Estatutua (1979)
- Nafarroako Foru Hobekuntza Legea (1982)

Pertsonaiak

- Iñigo Aritza (770-850): Iruñeko lehen erregea
- Elkano, Juan Sebastian (1476-1526)

Kultura-erreferentziak

- San Ignazio Loiolakoa (1491-1556): Jesusen Lagundiaren sortzailea, eta san Frantzisko Xabierkoa (1506-1552): misiolaria
- Albret, Joana (1528-1572): Nafarroako erregina
- Axular, Pedro (1556-1644): euskal literaturan idazle nagusienetako bat (*Guero*)
- Erauso, Katalina (1585-?): emakumezko militarra
- Gaxen, Inesa (1566-?): sorgin akusaziopean mugaren bi aldeetan jazarritakoa
- Oihenart, Arnaut (1592-1667): idazle eta abokatua
- Ravel, Maurice (1875-1937): musikaria (Bolero)
- Maria de Maeztu (1881-1948): pedagogoa
- Aita Barandiaran (1889-1991): euskal antropologo, etnologo eta arkeologoa
- Andurain, Marga (1893-1948): abenturazale eta espioia
- Ibarruri, Dolores (1895-1989): politikari komunista
- Oteiza, Jorge (1908-2003): eskultorea
- Zipitria, Elbira (1906-1982): lehen ikastolaren sortzailea
- Agirre, Jose Antonio (1904-1960): Eusko Jaurlaritzaren aurreneko lehendakaria
- Mitxelena, Koldo (1915-1987): hizkuntzalari eta idazlea
- Pasaban, Edurne (1973-): munduko hamalau zortzimilakoak igo dituen lehen emakumea

3- Kultura-ekoizpenak

- Literatura
 - Euskarazko literatura zaharra (XVI.-XIX. mendeak): Lazarraga, Oihenart, Etxepare, Axular, Larramendi, Bizenta Mogel, Iztueta...
 - Gerra aurreko euskal literatura: Tene Mujika, Lizardi, Julene Azpeitia, Lauaxeta, Aitzol...
 - Literatura garaikidea: Itxaro Borda, Bernardo Atxaga, Arantxa Urretabizkaia, Anjel Lertxundi, Karnele Jaio, Ramon Saizarbitoria...
 - Ahozko literatura: Bertsolaritza
- Musika
 - Klasikoa: Juan Crisóstomo Arriaga, Pablo Sarasate, Julian Gaiarre, Maurice Ravel, Pablo Sorozabal, Jesus Guridi, Ainhua Arteta...
 - Herrikoia: irrintzia, txalaparta, txistua, trikitia, maskaradak, abesbatzak...
 - Ez dok hamairu: Mikel Laboa, Lurdes Iriondo, Benito Lertxundi, Xabier Lete...
 - Gaur egungo abeslari eta taldeak: Gatibu, Zea Mays, Berri txarrak...
- Antzerkia
 - Tradizionala: Pastoralak...
 - Gaur egungoa
- Dantza: Lucia Lakarra, Itziar Mendizabal, Igor Yebra...
 - Euskal dantzak: arin-arina, fandangoa, aureskua, ezpata-dantza...
- Arkitektura
 - Trikuharriak
 - Kobazuloak: Santimamiñe, Ekain, Isturitze, Zugarramurdi
 - Euskal baserria
 - Loiolako basilika, Arantzazu, Guggenheim...

Kultura-erreferentziak

- Pintura
 - Aurelio Arteta, Ignacio Zuloaga, Mentxu Gal, Agustin Ibarrola, Jose Luis Zumeta...
- Eskultura
 - Jorge Oteiza, Eduardo Txillida, Nestor Basterretxea, Koldobika Jauregi...
- Museoak
 - Euskal museoa (Baiona), Guggenheim, Bilboko Arte Ederretako museoa, Artium, San Telmo, Oteiza museoa...

3- Euskal mundu-ikuskera hizkuntzan:

- “Omen” partikularen berezitasuna
- Jabetza adierazteko “Gure”tasunaren erabilera, “nire” tasunaren kaltetan: gure aitona, gure alaba...
- “Nork-nor” erabilera eguraldiaren berri emateko: euria egin du, epeltzera joko du...
- Ergatiboaren berezitasuna
- Aditz trinkoaren berezitasuna

EZAGUTZA ETA PORTAERA SOZIOKULTURALAK

1- Gizarte-eraketa

Izen-abizenak

- Euskal onomastika
- Ezizenak: norberarenak, familiakoak
- Txikigarriak: Xabi, Eli...
- Euskal abizenen jatorria: baserria (Urrutikoetxea)

Nortasun-agiriak

- Ofizialak: NA, familia-liburua, pasaporte, gazte-txartela
- Ez-ofizialak: ENA
- Nortasun-agirian jasotzen diren datuak: NA zenbakia, izen-abizenak, helbidea, telefono-zenbakia, posta-kodea, jaiotze-data...

Familia: kontzeptua eta egitura

- Etxea, etxeak
- Lotura motak: ezkontza zibila, elizazkoa...
- Familia motak: bizpahiru belaunaldikoak, guraso bakarrekoak, izatezkoak, familia ugariak...
- Ahaidetasunak
- Maiorazkoa edo premu-eskubidea

Egutegia (jai-egunak) eta ordutegiak

- Jai nagusiak: estatuaren arabera, erkidegoaren arabera, lurraldearen arabera, herriaren arabera...
- Oporraldiak: eskolan, lanean...
- Lanaren iraupena eta ordutegia: ordutegi jarraitua eta zatitua, lanaldi murriztua, atsedenaldiak eta etenak.
- Jatorduak: gosari, bazkari eta afarien ordutegiak...

Kultura-erreferentziak

- Leku publikoen ordutegiak: irekitzeko eta ixteko ordutegia, ordutegi jarraitua eta zatitua, neguko eta udako ordutegiak
- Garraioen ordutegiak
- Eskola-egutegi eta -ordutegiak

Jan-edanak

- Otordu nagusiak (gosari, bazkari eta afaria) eta bestelakoak: hamarretakoa, hamaiketakoa eta afari-merienda
- Dietako jaki ohikoenak
- Menua eratzeko konbentzioak eta jateko ordenak: sarrerak, lehen eta bigarren platerak, postrea...
- Jakiak egiteko modua: egosi, gisatu, erre, frijitu; plantxan, parrillan, labea...
- Erabiltzen diren belar eta gozagarriak: oliba-olioa, baratxuria, tipula, perrexila, piper-hautsa, piper-mina, ozpina, gatza, limoia...
- Esapideak: *on egin!*
- Mahaiaren inguruan biltzeko ospakizunak: jaiotzak, jaunartzeak, ezkontzak, lagunien bazkari-afariak, lehengusuen bazkari-afariak, Gabon eta Urtezaharretako bazkari-afariak, jaietako herri-bazkariak...

Hezkuntza eta kultura

- Zentro motak: publikoak, itunpekoak, pribatuak
- Heziketaren etapak: Haur Hezkuntza, Lehen Hezkuntza, Derrigorrezko Bigarren Hezkuntza, Lanbide Heziketa, Batxilergoa, unibertsitatea...
- Hezkuntzaren derrigortasuna eta doakotasuna (3 urtetik 16 urtera bitartean)
- Liburutegien zerbitzu nagusiak: irakurgelak, maileguak, fonoteka, ordenagailu-gelak
- KZ guneak
- Museo motak, ordutegiak eta prezioak

Lana eta ekonomia

- Lan-ordutegiak, atsedanak eta oporrak
- Lan-sektoreak:
 - o Lehena: nekazaritza, abeltzaintza, arrantza, meatzaritza
 - o Bigarrena: industria, eraikuntza
 - o Hirugarrena: merkataritza, finantzak, garraioa, turismoa, administrazioa eta zerbitzu publikoak
- Lekutzea: industrialdeak, parke teknologikoak, hiri eta herrien zonalde jakinak
- Biztanleak lan-merkatuaren arabera: langilea, langabea, jubilatua
- Kontratu motak: langile finkoa, aldi baterakoa...

Euskal mitologia

- Basajaun, jentilak, Mari...

Aisialdia, ohiturak eta zaletasunak

- Jarduerarik ohikoenak
 - o Musikarekin (abesbatzak, otxoteak, musika-taldeak...), zinemarekin, kontzertuekin, antzerkiarekin... lotutakoak
 - o Aisiarekin lotutakoak: mahai-jokoak, denbora-pasak, bildumak...
 - o Kirolarekin lotutakoak: kirola egitea, kirol-ikuskizunetara joatea...
 - o Naturarekin lotutakoak: txangoak, mendi-ibilaldiak...

Kultura-erreferentziak

- Gastronomiarekin lotutakoak: elkarteak, txokoak, upeltegiak...

- Ikuskizun motak: antzerkia, kontzertuak, herri-kirolak, bertso-saioak...
- Ikuskizunen ordutegiak eta sarrerak eskuratzeko bideak: txarteldegian, telefonoz, telekutxa eta antzekoak, internet...
- Gehien egiten diren kirolak: futbola, pilota, txirrindularitza, mendia, arrauna, igeriketa, saskibaloia...
- Kirola egiteko guneak: pilotalekuak, kiroldegiak, gimnasioak, hondartzak, ikastetxeak...

Hedabideak

- Prentsa idatzia, edizio digitalak
- Irrati-telebistak: programak (albistegiak, filmak, lehiaketak, kirol-emanaldiak...), entzule eta ikusle gehieneko ordutegiak
- Internet

Etxebizitza

- Etxe mota ohikoenak herri eta hirietan: egituraren arabera (pisuak, baserriak...)
- Etxebizitzen batez besteko neurria eta altzari mota ohikoenak
- Etxebizitzetan ohikoak diren instalazio eta zerbitzuak: ur-hornidura (hotz eta beroa), berogailua, igogailua, garajea, telefonoa, Internetarako lotura, gas-hornidura...
- Etxebizitzetako gelak (komuna, sukaldea, logelak, terraza, egongela, balkoia...)
- Etxebizitza eskuratzeko bideak: jabegoa, alokairua...

Zerbitzuak

- Kirol-instalazioak: kirola egiteko instalazio publikoak (atletismoko pistak, igerileku estaliak, tenis-zelaiak, kiroldegiak...) eta kirol profesionala egin edo ikusteko instalazioak (futbol-zelaiak eta estadioak, kiroldegiak...)
- Parkeak eta berdeguneak: Bertiz, Pagoeta, Artikutza, Urkiola, Urdaibai Biosfera Erreserba...
- Garbitasuna: hondakinak, zabor-bilketa eta birziklatzea; kale-garbitzaileak, lorezainak...

Erosketak

- Dendak eta saltoki motak: janariak, dendak, kaleko azokak, arropari lotutakoak (jantzi-denda, azoka txikia...), merkataritza-gune handiak (supermerkatuak, hipermerkatuak...)
- Kontsumo-ohiturak: unitate-neurriak (pisua, kilotan; likidoak, litrotan...), erosketak ugaltzen diren urteko sasoiak (merkealdiak, Gabonak, udako oporrak, eskolako itzulera...), produktu-kategoriak (jakiak, oinetakoak, garbigarriak, jantziak...), oinarritzko produktuak (ogia eta laboreak, esnekiak, olio eta koipeak, frutak, barazkiak, etxetresnak, norberaren garbitasunekoak...), Internet bidez erostea.

Osasuna eta higieena

- Osasun publikoa: norberaren higieenaren kontzeptua eta osasuna zaintzearekin lotutako portaerak (kirola egitea, dieta zaintzea, estresa zaintzea...)
- Osasun-zentroak: ospitaleak, anbulatorioak, eguneko zentroak..., non dauden, ordutegiak, zerbitzuak, etab. Osasun-prestazioak (doako sorospena, anbulatorioak eta medikuak esleitzea, etxex etxeko mediku-zerbitzua...)

Bidaia, ostatuak eta garraioak

Kultura-erreferentziak

- Bidaia: prestaketarekin eta garapenarekin zerikusia duten portaerak (erreserba egiteko eta txartelak erosteko moldeak, bidaia egiteko urte-sasoia, oporraldiak eta bidaien arteko lotura...), euskaldunen toki gustukoenak (...)
- Hotelak eta ostatuak: motak, kategoriaren eta zerbitzuaren arabera (hotelak, ostatuak...), hotelen instalazioak, jatetxeak, tabernak...
- Aireportuak, portuak, trenbideak eta errepideak: txartel motak, txartelak erosteko bideak (geltokiko leihatilan, bidaia-agentzietan, telefonoz, Internet bidez...), aireportuetako instalazio eta zerbitzuak, eta errepideetakoak...
- Hiriko garraioa: garraio bide nagusiak, aldiriko trenen eta metroaren egitura (geltokiak, sareak...), txartel motak, txartelak erostea, instalazio eta zerbitzuak metroan. Metroa duten hiriak (Bilbo), garraio publikoari loturiko portaerak, erabilgarri izatearen adierazgarriak, ordainketa-moduak...

Ekologia eta ingurunea

- Natur parkeak eta ibilbideak: parke motak (babestutako gunek, natur erreserbak, biosfera-erreserbak...), ibilbide motak (turistikoak, artistikoak, kulturalak, historikoak...)

Gizarte-zerbitzuak eta laguntza-programak

- Adinekoen zaintza: erretirorako adina, erretiratuen onurak
- Etorkinen artapena: etorkinen jatorri nagusiak, etorkinen harreragune nagusiak
- Baliabiderik gabekoen artapena: zerikusia duten lekuak (babes-etxeak, gobernuz kanpoko erakundeak, Cáritas, udaletako gizarte-zerbitzuak...), erakunde publikoek eskaintako laguntzak (dirulaguntzak, aterpeak, osasun-zerbitzuak...)
- Adingabekoen babesa
- Berdintasunerako planak

Emakumearen rola euskararen transmisioan

2- Harremanak

Arlo pertsonal eta publikoan

- Sentimenduzko harremanak, familiakoak eta lagunartekoak: lagunaren eta ezagunaren kontzeptuak; lagun eta familiartekoen harreman-ohiturak, adinaren, sexuaren eta harremanaren arabera; lagunekin geratzea; jendaurreko adiskidetasun-adierazpena (noiz, nola...); familia bereko kideen arteko harremana, adinaren eta erlazioaren arabera (aldeak hirian eta herrian, hizkuntza-erregistroetan, tratamenduan, ahots-tonuan...)
- Harremanak klase sozialen, belaunaldien eta sexuen artean
- Bizilagunen arteko harremanetako arauak eta usadioak
- Harremanak Administrazioarekin eta Agintaritzarekin
- Hartu-emanak ezezagunekin: ezezagunen arteko agurrak leku publikoetan, ezezagunei arreta eskatu edo haiei zuzentzeko ohiturak

Lan-arloan

- Harremanak lankideekin: lankideekin batera burutzen diren ekintzak (kafea hartzea atsedendietan, bazkaltzea, lanera autoz joatea elkarrekin...), nagusien eta menpekoen arteko harremanak
- Harremanak bezeroekin

Kultura-erreferentziak

3- Nortasun kolektiboa eta bizi-moldea

Gizarte-mailako partaide izatea ulertzeko modua

- Nortasun kolektiboaren egituraketa: laguntzen duten aldagaiak (hizkuntza, ohiturak, paisaia, historia bateratua, festak...), hizkuntza ofizialak (euskara sustatzeko erakundeak...)
- Gizartean parte-hartzea eta aniztasuna: gizartean parte hartzeko bideak (governuz kanpoko erakundeak, elkarteak, sindikatuak...), partaidetza politikorako bideak (botoa emateko eskubidea, militantzia alderdi politikoetan...)
- Gehiengo eta gutxiengo sozio-kulturalak

Tradizioa eta aldaketa soziala

- Ohiturekin lotutako ikurrak, zeinuak eta objektuak: San Joan loreak; Eguzkilorea, lizarra, erramua; gabon-kantak; Santa Ageda; San Joan suak; urte-amaierako kanpaiak; erromeriak; San Blas; San Tomas...
- Aisialdia erabiltzeko modu berriak: bidaiatzea, kirola egitea, landetxeak ezagutzea, arriskuko kirolak egitea...

Espiritualtasuna eta erlijioa

- Erlijio eta sinesmen nagusiak
- Fededunen bilguneak: elizak (parrokiak, ermitak), meskitak, sinagogak, tenpluak...

Emigrazioa

- Emigrazio ekonomikoa, politikoa, erlijiosoa...
- Euskaldunak etorkin: Estatu Batuetan, Hego Amerikan, Parisen...

Inmigrazioa

Atzerriko kulturen presentzia eta integrazioa

- Eleaniztasuna eta Kultura-aniztasuna. Elkarbizitza.
- Integraziorako egitasmoak (Auzoko, AISA, Laguna Bazkaltzera ...)
- Eskuratu daitezkeen atzerriko kultura-produktuak, inguruaren arabera (liburuak, aldizkariak, egunkariak, musika, zinema, telebista, antzerkia...)
- Atzerriko janaria eskaintzen duten jatetxeak, inguruaren arabera.

Festak, zeremoniak eta ospakizunak

- Festa herrikoi nagusiak: herriko festak, Aste Nagusiak, Gabonak, inauteriak...
- Ospakizun eta oroitzapenak: urtebetetzea ospatzeko ohitura, urteurrenak...
- Hileta-zeremoniak

II.- Gaitasun testualaren garapena

Testu-generoak

Idatziz nahiz ahoz osatutako komunikazio-unitatea da testua. Testu-generoa, berriz, testu estereotipatua da; hau da, erabiliaren erabiliaz finkatua eta komunikazio-egoera beretan maiztasun jakin batez errepikatzen dena. Testu-generoak hiztunek partekatzen dituzten molde ezagunak dira, eta, betiere, duten kanpo-formatuagatik eta testuinguruagatik atzemateko modukoak. Testu-genero ororen egitekoa da komunikazio-asmo jakin bati behar bezala erantzutea.

Testu-generoa, belaunaldiz belaunaldi, hiztun-komunitate baten baitan garatuz eta onduz joan izan da gizarte- edo lanbide-esparru batean, eta, informazioa modu berean antolatzeaz gain, erabiltzaileek hizkuntz baliabide berberak ere partekatzen dituzte (erregistroa, fraseologia eta abar). Konbentzionala izan ohi da testu-genero batean baliatzen diren ezagutza linguistiko eta diskurtsibo ohikoen erabilera; alegia, estandarizatua dago eta tradizioak berak finkatzen du. Ezagutza linguistiko eta diskurtsibo horiei esker bereizten ditugu, esaterako, merkataritza-gutuna eta bilera-akta, albisteak, errezetak, hitzaldiak, eztabaidak, erreportajeak, txostenak, irati-elkarrizketak eta abar.

Curriculum honetan, mailaz maila zerrendatu dira testu-generoak, eta bi multzo nagusitan sailkatu: ahozkoak, alde batetik, eta idatziak, bestetik. Eta multzo bakoitzean ulermen- eta ekoizpen-mailakoak ere zerrendatu dira. Halaber, elkarreraginezko testu-generoak bereizi dira ekoizpenekoen artean, goi-mailetan, bereziki, testuak ezaugarri jakinak izaten baititu erabiltzailea zuzeneko elkarreraginean ari bada.

Nolanahi ere, asmo komunikatiboa gero eta zabalagoa edo aberatsagoa izango da ikaslearen mailak gora egin ahala. C1 mailako ikasle batek, esaterako, B2ko ikasle batek ekoizten edo ulertzen dituen testu-generoez gain, beste batzuk ere ekoitzi edota ulertuko ditu.

Funtzioak

Hizkuntzen didaktikan, hizkuntz funtzioak erabat lotuak daude hizkuntzaren ikuspegi komunikatiboarekin, hizkuntzaren bitartez nahi edo behar duguna egin edo lortzearekin. Curriculum honetan, hizkuntza-erabiltzaileak izango dituen komunikazio-asmoak edo xede komunikatiboak zehaztu dira, J. Searle-ren "hizkuntz egintzen" teoria oinarri hartuta.

Bost multzo nagusitan sailkatu dira, mailaz maila, funtzioak:

- Giza harremanak eta konplimenduzkoak: agurtzea, mesedeak eskatzea, eskerrak ematea...
- Informazioa ematea eta eskatzea: jabetza adieraztea, zerbitzu baten berri galdetu edo erantzutea, datu pertsonalei buruzko informazioa eskatu eta ematea...
- Iritziak, ezagutzak eta jarrerak adieraztea eta egiaztatzea: zerbitzuei buruzko balioespen orokorra egitea, adostasuna/desadostasuna eskatu edo ematea, ezintasuna adieraztea...
- Sentimenduak, hunkipenezko jarrerak/egoerak adieraztea eta egiaztatzea: ezustea adieraztea, gustukoa den edo ez jakinaraztea...
- Solaskidearengan eragitea: egiteko bat proposatzea, aginduak ematea edo plan eta asmoak jakinaraztea, debekuak jartzea, erregutzea, limurtzea...

Nahiz eta funtzioak mailaz maila eman, gehigarria da mailakatze hori; alegia, mailaz goragoko erabiltzaileak mailaz behetik dagoenaren funtzio guztiak, gehi beste batzuk, baliatzen jakingo du.

Bestalde, goi-mailetan behe-mailetatik berritzen diren funtzioak, oro har, baliabide gehiago erabiliz (testualak, gramatikalak, estrategikoak eta abar) eta egoera nahiz erregistro desberdinetara egokituz gauzatuko dira.

Adierazpide testualak

Komunikazioaren eta ekintzaren ikuspegitik bideratutako ikasprozesuan, ikasleak, besteak beste, gaitasun testuala eskuratu behar du, gaitasun komunikatiboaren helburua lortuko badu eta ekintza komunikatibo zuzen eta egokiak gauzatuko baditu. Gaitasun testualak edo diskurtsiboak testuak taxutzen eta interpretatzen estrategia egokiak erabiltzeko gaitasuna adierazten du. Alegia, testuinguru jakin batean eta egoera jakin bati erantzunez, ahozko eta idatzizko testu bat ekoitzi edota ulertzeko gaitasuna izatea, hitz, egitura eta baliabideak hautatu, ordenatu, antolatu, osatu eta sortzeko.

J.P. Bronckart-ek landutakoari jarraiki, hiru maila bereizten dira testuaren barne-eraketan:

1. Testuaren egitura orokorra
 - plan orokorra
 - sekuentziak
 - interaktibotasuna
2. Testualizatzeko-mekanismoak (loturak)
 - konexioa: testu-antolatzaileak
 - izen-kohesioa
 - aditz-kohesioa
3. Ardura enuntziatiboaren mekanismoak
 - ahots enuntziatzaileak
 - modalizazioa

Testuaren azpiegitura dago lehen mailan; alegia, zer oinarritzko hiru erabaki hartzen ditugun ekintza komunikatiboa testu zehatz batean (ahozkoan nahiz idatzian) gauzatzeko.

Plan orokorra. Lehen erabakia eduki tematikoaren antolaketari edo egiturari dagokio. Azken batean, eskeman gauzatzen da. Testuinguruaren hainbat aldagaik (generoak, gaiak berak, enuntziatzailearen xedeak...) baldintzatzen dute testuaren plan orokorra.

Sekuentziak. Jakina da nekez aurkitzen dela testurik testu mota bakar batez osatua. Horregatik, testu batean aurkitzen diren testu-zati ezberdinei sekuentzia esan ohi zaie. Testu-zati horiek ez dira soilik zati; batik bat zerbait egiten duten zati dira: kontatu, azaldu, preskribitu edo esaten dutena egin. Eta, hain zuzen ere, testu-eraketaren lehen maila honetan erabaki beharko da zein sekuentzia baliatu eta nola lotu elkarrekin eta nola ordenatu eta uztartu sekuentzia horiek.

Interaktibotasuna. Testuak (testu-sekuentziak), oro har, bi multzotan bana daitezke: enuntziatzailea enuntziatuan dutenak ("lehen pertsona" idatziz) eta enuntziatzailea kanpoan dutenak ("hirugarren pertsona" idatziz).

Testua lehen pertsona ala hirugarren pertsona idazteak ondorio jakin batzuk izango ditu. Izan ere, "lehen pertsona" idatziz, NIaren marka ez ezik, bestelako deiktikoena ere (lekuzkoak eta denborazkoak) izango dute. "Hirugarren pertsona" idatziz, berriz, ez dute deiktikorik izango.

Adierazpide testualak

Testu-eraketaren bigarren mailan, testuari berari erreparatzen zaio, testu osoaren lotura edo joskerari. Lotura horiek konexioaren, izen-kohesioaren nahiz aditz-kohesioaren bidez gauzatzen dira.

Konexioa. Testu-antolatzaileek gauzatzen dute testu baten osagaien arteko lotura lineala, esaldiz esaldi, testu-zati handiak nahiz txikiak elkarrekin josiz. Lau sailetan banatu daitezke testu-antolatzaileak: 1) testu-markatzaileak (lokailuak barnean direla), 2) juntagailuak, 3) menderagailuak eta 4) zenbait adberbio-sintagma eta izen-sintagma.

Izen-kohesioa. Izen-kohesioak testu bateko informazioa du gai; bereziki, nola aurkezten den informazio berria eta nola berreskuratzen den ondoren. Izen mailako unitateek egiten dute funtzio hori.

Adibidez, normalean, *bat* edo *batzuk* mugatzaileak erabiltzen dira, euskaraz, elementu berri bat aurkezteko (gizon bat); informazio hori berreskuratzeko, aldiz, *a* artikulua baliatuko da (gizona), edo anafora (gizon hura), edo ordezkapen lexikala (laguna)...

Testu batean, kate anaforikoak osatzen dituzte gai berari dagozkion izen-kohesiozko formek.

Aditz-kohesioa. Hiru funtzio betetzen ditu aditzak ohiko gramatikaren arabera: denbora markatu, aspektua markatu eta modalizazioa gauzatu.

Baina aditza ikuspegi diskurtsibo-testualaz aztertzean, funtzio horiek bestelako dimentsioa hartzen dute: *denboratasuna*, *kontrastea* eta *modalizazioa*.

Adibidez, denboratasuna eta kontrastea ongien kontaketa nabarmentzen dira: denboratasuna, istorioaren baitako gertaerak ez ezik, gertaerak baino lehenagokoak eta ondorengoak ere bereiziz; eta kontrastea, kontaketa lehen planoa eta bigarren planoa bereiziz.

Testu-eraketaren hirugarren mailan, azkenik, zein ahotsek eta nola gauzatzen duten enuntziazioa aztertzen da. Azken batean, dena delako hitzunik edo idazleak rol bat edo bestea har baitezake eta modu estrategikoan erabili: dioena indartzeko, osatzeko, leuntzeko eta abarretarako.

Ahots enuntziatzaileak. Enuntziatzailearen ahotsa egiten da testu batean esandakoaren erantzule.

Baina, zenbaitetan, bestelako hotsak ere baliatzen ditu hizkuntz erabiltzaileak, dela berak dioena indartzeko, osatzeko, leuntzeko...; dela besteri esanaraziz berak esan nahi duenik (edo ez dagoelako seguru, edo gogorregia iruditzen zaiolako...).

Modalizazioa. Enuntziatzaileak adierazpen objektibo bati ezartzen dion eraspen subjektiboa da. Enuntziatzailea ez da mugatzen zerbait esatera; aldi berean, besterik ere eransten dio esaten duenari: iruzkin bat edo baliospen bat. Horrela, *badirudi*, *uste dut*, *agian*, *omen*, *esango nuke*, *egin beharko litzateke*... eta antzeko formak erabiltzen dira esandakoa leuntzeko eta gozatzeko, dela ziurtasun eza adierazteko, edo esandakoa gogorregia delako, edo esaten denaz urruntzeko...; azken batean, enuntziazioa modalizatzen da.

Adierazpide testualak

Atal honetan zerrendatutako adierazpideak testuaren barne-eraketan bereizten diren hiru mailen arabera emanak daude. Azken finean, hizkuntza-baliabideak beste ikuspegi batetik sailkatuak eta emanak datoz, eta testua egoki eraikitzeke estrategia edo bitartekoak diren aldetik, hots, testuari kohesioa, koherentzia, aberastasuna... emateko baliabideak diren aldetik, ezin dira ekintza-ikuspegiaren eta ikuspegi komunikatiboaren esparrutik kanpo ulertu.

Aipatzekoa da, bestalde, mailan gora egin ahala, baliabideak ugariagoak direla eta, ondorioz, testuak aberatsagoak. Horrexegatik, A1eko erabiltzaileak sortzen dituen testuak, batez ere, hitz eta esaldi mailakoak izanik, maila horretan ez da adierazpide testualik zerrendatzen.

III.- Gaitasun linguistikoaren garapena

Adierazpide linguistikoak

Euskalduntzearen helburu den gaitasun komunikatiboaren azpigaitasunetako bat da gaitasun linguistikoa. Eta adierazpide linguistikoak dira gaitasun linguistikoa erdiesteko beharrezko baliabideak; arauei jarraituz osa daitezkeen eta beren esanahi konbentzionala duten adierazpen egokiak eta zuzenak sortu eta interpretatzeko gaitasuna eskuratzeko beharrezkoak.

Komunikazioaren eta ekintza-ikuspegiaren baitan aurkezten eta zehazten dira mailaz mailako adierazpide linguistikoak. Baliabide horiek, nahiz eta, laburtze aldera, guztiak jarraian eskema baten arabera aurkeztu, ez dira aipatutako eskema horren ildotik programatu behar, ezta landu behar ere, baizik eta adierazten dituzten funtzio komunikatiboen arabera. Izan ere, adierazpide linguistikoak ez dira curriculum, ezta euskalduntzearen berariazko helburu ere; helburu den gaitasun komunikatiboranzko bitarteko baizik.

Horrez gain, betiere mailaren arabera, aurreikusitako ekintza eta funtzio askok ez dute gramatika-lanik eskatzen, baizik eta, soil-soilik, ekintza horiek bete ahal izateko beharrezkoak diren hizkuntza-formez eta esaldi egokiez jabetzea. Ikasprozesuak bere dituen kontzeptualizazioak baztertu gabe, kontua ez da ikasleak hausnarketa metalinguistiko edo ikaskuntza formal batera soilik bideratzea, baizik eta baliabide horien erabilera testuinguratu eta integratu batera eramatea. Komeni da gutxienekoa eta albait argigarriena izatea ikasgelan baliatuko den gramatika-nomenklatura.

Mailaz mailako zehaztapenetan eskaintzen dira adierazpide linguistikoen erreferenteak, honako eskema honi jarraituz:

1. Alderdi fonologikoa
2. Alderdi ortografikoa
3. Lexikoa eta alderdi semantikoa
4. Alderdi morfosintaktikoa
 - izen-sintagma
 - aditz-sintagma
 - sintaxia

Adierazpide linguistikoen hautaketa helburu diren ekintza komunikatiboen arabera egin behar da, forma eta esaldi errazekin hasi eta mugarik gabeko luzera eta egitura konposatuekin bukatu. Hala ere, formula konplexu batzuk goiz ikas daitezke; adibidez, hainbat ekintza komunikatibo gauzatzeko erabiltzen diren zenbait egitura finko.

IV.- Gaitasun estrategikoaren garapena

Estrategiak

Gaitasun estrategikoa

Ikaslearen gaitasun estrategikoaren garapena, autonomia areagotzeko bitartekotzat hartuta, erronka bilakatu da irakaslearen egunerokoan. Izan ere, etenik gabeko ikaskuntzan (*lifelong learning*), ikasestrategien eta komunikazio-estrategien garapena, bere horretan helburu ez bada ere, lagungarri da ikaslearen gainerako gaitasunak indartzeko, hobetzeko eta areagotzeko.

Hiru dimentsiotatik azter daiteke estrategia ikasgelako jardunean: psikologikotik, eragiketa konplexuak burutzeko aurreikuspenak edo planak dira estrategiak; dimentsio didaktikotik, ikasleak modu kontzientean edo ez horren kontzientean aurreikusitako jarduera-modu gisa kontsideratzen dira estrategiak, jarretan positiboki eragiten dutenak; eta dimentsio tekniko-kulturaletik, informazioa kudeatzeko teknikak dira estrategiak, ikasleak gizarteratze-prozesuan lortu eta garatuak.

Horrela, helburu jakin bat lortzearen, bat egiten duten ekintza zehatzak dira estrategiak, berariazkoak, komunikazioa hobetzeko eta emaitza optimoa lortzeko, subjektuaren hausnarketa abiaburu hartuz indarrean jartzea eskatzen dutenak. Estrategia erabiltzeko asmoa da, hain zuzen, ezaugarriak aipagarriena: ikasi nahia, beharra sumatzea eta aurrera egiteko erabakia hartzea.

Psikologia kognitiboak ikasleak ikasprozesuan duen rola azpimarratzen du, baita ikasleak ikasprozesuan duen inplikazioa ere. Horretarako, oso garrantzitsua da ikasleak baliabide guztiak ahalik eta eraginkorren erabiltzeko trebezia izatea.

Argi geratzen da, beraz, harreman estuan daudela, batetik, estrategiak eta horien erabilera, eta, bestetik, ikasleen arteko ezberdintasunak (hizkuntzak ikasteko gaitasuna, motibazioa, aldagai kognitiboak eta afektiboak, adina, ikas-estiloa, eta norberaren eta ikasten ari denari buruzko irudikapenak). Ondorioz, sustatu/erabili beharreko ikasestrategiak ez dira, beren horretan, egokiak edota ez-egokiak, izan edo bidera lezaketen eraginkortasun mailaren arabera baizik, ikas-estiloak eta burutu beharreko atazen ezaugarri zehatzak kontuan hartuz.

Hein berean, ohartu behar da ikasgelan eta ikasgelatik kanpo erabiltzen diren estrategiak ez direla berberak, besteak beste, lehenengo kasuan badirelako kontuan hartzen diren zenbait aldagai bizitza errealean aurreikuspen didaktiko hori ez dutenak; hala nola ikasegoera, gaia, ikasleen ezaugarriak, ikasle bakoitzaren beharrak eta aurrezagutzak, burutu beharreko ataza, baliabideak eta irakasleak aurreikusitako hizkuntza-ekoizpena. Beraz, galdera da nola egokitu ikasgelako jarduna estrategia eraldagarriak sustatu eta lantzeko, gerora, ikasgelaz kanpoko egoera komunikatiboetara era egokian transferigarriak izan daitezen.

Ikaslearen estrategiak, horrenbestez, ikasprozesuen eta komunikazio-prozesuen emaitzak hobetzeko ekintza-planak dira, norberak indarrean jarritik, jarduerak egokitzea, kontrolatzea eta ebaluatzea deituak, eta garapen pertsonala areagotzea bideratuak, ikasle zein hizkuntza-erabiltzaileen mailan.

Estrategiak

Curriculum honek komunikazio-estrategiak eta ikasestrategiak bereizten ditu, ikasleak indarrean jar ditzakeenak bere baitan hartuz. Lehen multzoan zerrendatzen dira ahozkoaren eta idatziaren ulermenerako estrategiak, ahozkoaren eta idatziaren adierazpenerako estrategiak, eta fonema eta zeinuak ezagutu eta horiek ekoiztekoak. Bigarren multzoan, berriz, ikasprozesuan ikasleak baliatuko dituen ikasestrategiak; hala nola hizkuntzaren ikasprozesuaz kontzientziaztea, motibazioa eta elementu afektiboen kontrola, zereginen plangintza, hipotesiak egitea eta abar.

1. Komunikazio-estrategiak

1.1. Ahozkoaren eta idatziaren ulermenerako estrategiak

Plangintza

- Komunikazio-testuingurua kokatzea (testuingurua, solaskideak...)
- Norberaren ezagutzak eta esperientziak abian jartzea, zer irakurri edo entzun behar den aurreikusteko.
- Edukiaren inguruan hipotesiak egitea, egoeratik, gaitik edo testuingurutik abiatuta.
- Arrakastarako prestutasuna izatea, mezuak ulertzeko garaian.

Gauzatzea

- Lehenik eta behin, komunikazio-asmoa atzematen ahalegintzea, eta, ondoren, alderdi konkretu garrantzitsuagoei erreparatzea.
- Hitz bakoitzean geratu beharrean, enuntziatu osoak atzematen ahalegintzea.
- Testua aztertu eta datu konkretuak soilik aztertzea, helburua hori bada.
- Bilatzen den informazioan giltzarri diren hitzak atzemateko arreta jartzea.
- Testuko ideiak progresiboki aurkitzea, ondoren alderatuko diren hipotesiak eginez.
- Testua berriro irakurri edo entzutea, ulermenean gerta daitezkeen hutsune konkretuak betetze aldera.
- Elementu linguistiko eta ez-linguistikotan (irudiak, egoera, intonazioa, keinuak, tonua eta abar) arreta jartzea, ulermena bizkortzeko.
- Lexikoa:
 - Hitz ezezagunen esanahia asmatzen ahalegintzea, gaitik, egoeratik edo beste hizkuntzen ezagutzatik abiatuta.
 - Norberaren estrategiak baliatzea: ezagutzen ez dituen hitz giltzarriak azpimarratzea, ondoren haietara bueltatzeko; hitz giltzarrien zerrendak osatzea...
 - Hiztegia erabiltzea, hitz ezezagunen esanahiaren inguruan hipotesiak egin eta gero.

Ebaluatzea

- Ongi ulertu den alderatzea eta egiaztatzea.
- Ulertzen ez duena azaltzea.
- Mezua argitzen ahalegintzea, hainbat erataria.
- Hitz eta esamolde berriak atxikitzea eta, horien erabilera egiaztatze aldera, erabiltzea.
- Ulertu ez den zerbait atxikitzea, ondoren argitzeko.
- Irakurritako edo entzundako testuak premiak zenbateraino asetzen dituen baliostea.
- Norberaren aurrerapena baliostea, ahozkoaren eta idatziaren ulermenean.

Estrategiak

1.2. Ahozkoaren eta idatziazen adierazpenerako estrategiak

Plangintza

- Beste hizkuntza batean espresatzen hastearen garrantziaz jabetzea, komunikazio-beharrak asetze aldera eta hizkuntzarekin entseatze aldera.
- Ikaskideekin eta euskal hitzuneekin ahoz eta idatziz komunikatzeko interesa agertzea.
- Behar dena aurreikustea, mezua arrakastaz emateko.
- Ereduak bilatzea.
- Elkartrukeak prestatzea.
- Ohiko esaldiak oroimenean iltzatzea.
- Alderdi garrantzitsuak komunikatzeko modua entseatzea.

Gauzatzea

- Aurretiko ezagutza guztiak baliatzea (orokorrak, beste hizkuntza batzuen gainekoak edota euskararen gainekoak).
- Eredui erreparatu eta jarraitzea.
- Oroimenean iltzatutako esaldiak baliatzea.
- Zailtasunak estrategia sozialak baliatuz saihestea: solaskideari laguntza eta kooperazioa eskatzea, hobeto ez hitz egin edo idaztegatik barkamena eskatzea, keinu edo galdera-ikurrak baliatzea, imintzio edo marrazkien bidez seinالاتu edo adieraztea.
- Hizkuntzan trebatuz, arriskuak hartzea: errutinak baliatzea, hitzak egokitzea, hizkuntzaz aldatzea berau nabarmenaraziz.
- Beharrezko diren hizkuntza-baliabideei erreparatu eta horiek praktikan jartzea.

Ebaluatzea eta zuzentzea

- Elkarerraginean, ulertua izan den kontrolatzea (keinu, erreakzio edo erantzunen arabera).
- gaiezki-ulertuak zuzentzeko laguntza eskatzea.
- ahozkoaren adierazpidean mezu laburrak grabatzea, ondoren, kanpokoan laguntzaz, mezuaren transmisioa egiaztatzeke eta zailtasunen jakitun izateke.
- Adierazpen idatzian mezuak berrirakurtzea, ondoren, kanpokoan laguntzaz, idatzitakoaren egokitasuna eta egindako hutsegiteak balioesteko.
- Testua zuzendu, berridatzi edo birgrabatzea, begiz jotako zailtasunak gaingidzeke ahaleginean.

1.3. Fonema eta zeinuak ezagutu eta horiek ekoizteke estrategiak

Estrategien atal hau ahozko edo idatzizko ikuspegi ekoizleari zein hartzaileari dagokie.

Ahoskera

- Euskararekin hartu-eman ahalik eta handiena izatea, izan jakinaren gainean, izan oharkabea.
- Soinuak eta hitzak askotan entzutea.
- Soinu berriak atzematen trebatzea, bitarteko ezberdinak baliatuz.
- Soinu horiek non eta nola ahoskatzen diren ulertzea.
- Errepikatu, grabatu eta ahoskera alderatzea.
- Abesti, jolas, grabazio eta aho-korapiloekin praktikatzeta.
- Soinuen eta talde fonikoen konbinazioak ulertu eta praktikan jartzea.
- Ahoskera gogorarazten lagunduko duten erlazioak asmatzea.
- Hitz eta esaldi ohiko eta baliagarriekin praktikatzeta.

Estrategiak

- Lehenik eta behin, komunikazioa eragozten duten distortsioak zuzentzea; maiz erabiltzen diren hitzetan, bereziki.

Intonazioa

- Arretaz entzutea, tonu eta intonazio ezberdinak bereizteko.
- Ohiko esamoldeetan trebatzea; baita ludikoki ere.
- Aldaera horiek gehien lagundu dezaketen eran irudikatzea.
- Zentzumen guztiak abian jartzea, ikaskuntza hobetze aldera.
- Norberaren hizkuntza-moduekin edota ezagun dituen beste batzuekin alderatzea.

Ezagutzaren mekanika eta zeinu ezberdinen transkripzio grafikoa

- Kode idatziaren oinarritzko trazuak bereiztea.
- Zeinuen oinarritzko trazuetan trebatzea.
- Zeinuekin jokatzeko barneratu ahal izateko (marrazkiak, bingoak, lehiaketak eta abar).
- Hitz adierazgarriak transkribatzea, eta kaligrafia garbiz egiten ahalegintzea.

2. Ikasprozesuaren estrategiak

Hizkuntzaren ikasprozesua errazteko, eduki estrategiko hauek prozesu honen urratsei jarraiki antolatzen dira, horietako bakoitzean *estrategia kognitibo*, *metakognitibo*, *sozial eta afektibo* proposak txertatuz. Estrategia horietako asko ikasleak hizkuntza kontzienteki edo inkontzienteki ikasteko duen moduaren parte izan daitezke; nolahi ere, komeni da praktikan jartzea, beroriez jabetzea eta nahita erabiltzea, ikaskuntza bizkortze aldera.

2.1. Hizkuntzaren ikasprozesuaz jabetzea

Urrats hau prestaketa bat da ikaskuntza aktibo eta arduratsu baterako, eta estrategia horiek abian jartzea beti da errentagarri; hala ere, premiazkoagoa izan ohi da autonomiaren bidean, oraindik, mendeko diren ikasleen kasuan:

- Hizkuntzaren ikaskuntzan, oro har, eta, baita beste hizkuntza batzuetakoan ere, esperientzia positiboak eta negatiboak aztertu eta alderatzea.
- Aurrera egiten duten ikasleek nola ikasten duten jakiteko interesa agertzea.
- Norberak hizkuntza ikasteko moduez “uste” duena gainerakoekin alderatzea; baita ikaslearen eta irakaslearen rolaz eta hutsegiteen ondorioez ere.
- Euskara ikastea, norberaren behar eta interesak finkatzea.
- Beste hizkuntza-ikasle batzuekin alderatzea norberaren interesak.
- Jardueretako bakoitzak zertarako balio duen baloratzea, bai hasieran, bai ondoren ere, progresiboki.
- Ikasliburuen eta material didaktikoen egiturari erreparatzea.
- Norberaren ikaskeraz ohartzen hastea, galdeketa laguntzaz.
- Euskara ikastea motibazioak duen garrantziaz hausnartzea.

Estrategiak

Jarduteko modu hau barneratu eta abian jartzeko, komeni da ikastaro-hasieran bere tarte eskaintzea. Ondoren, gauza bera egin daiteke unitate didaktiko bakoitzean edo premia dagoenean.

2.2. Motibazioa. Elementu afektiboen kontrola

- Norberaren konfiantza akuilatzea, euskara ikasteko gaitasunari begira.
- Kulturen arteko ezberdintasunez ohartzea.
- Euskara ikasteko motibazioa adieraztea.
- Bideak bilatzea, hasiberria izanik ere, euskaraz benetan komunikatzeko.
- Euskara, gelan, komunikazio-tresnatzat hartzea eta, beraz, sustatzea.
- Komunikazioan arriskuak hartzea, norberak dituen baliabide guztiak abian jartzeko.
- Akatsak egiteko lotsa galtzea, ikasteko bidean beharrezko direla konturatuz.
- Hobetu nahia izatea, horretarako bitartekoak jarritz.
- Hizkuntza berri bat ikasteak bere dituen antsietatea eta frustrazio-sentsazioa kontrolatzea.
- Ondo egindako lanak ematen duen pozaz jabetzea.
- Hizkuntza-baliabide urriak izateak eragindako zailtasuna gainditzeko interesa agertzea, eskura dauden ezagutza eta estrategia komunikatiboak ahalik eta gehien baliatuz.
- Ikaskideen izaera ezberdinak errespetatu eta baloratzea, eta giro ona sortzea lankidetzara eta talde-lana errazteko.
- Ikaskideekin euskaraz gertatzen den elkarreragina baloratzea, eragingarria baita hizkuntza erabiltzeko, trebatzeko eta ikaskuntzari begira, talde gisa, erantzunak aurkitzeko.

Komeni da ikasleek zerrenda hori eskura izatea, une bakoitzean egokiena aukeratzeko.

2.3. Zereginen plangintza. Helburuak lortze aldera teknika eta prozedura eragingarrienak atzematea

Ikastaroaren plangintza egitean, baita aldien edo unitateena ere, kontuan izatekoak:

- Norberaren ikaskuntza-premia eta interesak adieraztea.
- Euskara ikasiz gauzatu daitezkeen "ekintza" interesgarriak proposatzea.
- Jarduera ezberdinen helburuez jabetzea.
- Denbora kudeatzea ikaskuntza-premien gorabeheran.
- Euskara erabiltzeko abaguneak bilatu eta planifikatzea.
- Baliabideak aurkitzeko informazioa eskatzea: komikiak, telebista-programak, komunikabideak, teknologia berriak, Internet, hartu-emanak, irakurgai errazak, testu-liburuak, gramatikak eta abar.

Estrategiak

2.4. Berria atzemanaz: hipotesiak formulatzeko prozesua

Ikaskuntza-egoera berri bakoitzerako:

- Aldez aurreko ezagutza eta esperientziak (orokorrak, beste hizkuntza batzuetakoak eta xede-hizkuntzakoak) abian jartzea, haien gainean eraiki ahal izateko.
- Gogoeta egitea eta testuinguratzen ahalegintzea, mezuen esanahiaren inguruan, solaskide jakin baten hizkuntza-erreakzio posibleen inguruan eta zerbait transmititzeko moduaren inguruan.
- Hipotesiak egitea, beharko diren edo ikasiko diren baliabideen inguruan.
- Baliabide posibleak erlazionatu, alderatu, asmatu eta deduzitzea; betiere, norberaren ezagutza abiaburu.

2.5. Bilaketa eta arreta selektiboa, aurkikuntza eta hipotesi-alderaketa

- Ikasi beharrekoarekin zerikusia duten ahozko eta idatzizko ereduak erreparatzea.
- Eredu horietan erreparatzea, era berean, behar diren datuei.
- Hizkuntzaren funtzionamendua deskubritzea, progresiboki, puntu jakin bakoitzean.
- Aurrez planteaturiko hipotesiak alderatu, zuzendu edo egiaztatzea.
- Kontsulta-materialak erabiltzea.
- Jatorrizko hizkuntzarekin eta ezagutzen diren beste hizkuntza batzuekin alderatzea.
- Elementu berriak atzematuko norberaren ahalegina kontrolatzea.
- Azalpen edo argibideak eskatzea.

2.6. Jardun funtzionala eta formala. Asimilatzea, atxikitzea eta berreskuratzea

Bai jardun funtzionaleko, bai formaleko estrategiak aurkezten dira hemen, eta irekita uzten da zerrenda beste hauetarako: ikasleen, egoeren eta ekintzen aniztasuna. Komunikazioan bertan aktibatzen diren estrategiek ere erraztu egiten dute komunikazioa.

- Jarduera, teknika eta prozedura eragingarriak probatu eta aukeratzea, euskara erabiltzeari eta barneratzeari begira:
 - Ikaskideekin edo bakarka praktikatzea.
 - Trebetasunetako bakoitza praktikatzea.
 - Komunikazio-entseguak egitea.
 - Ikasitakoa maiz erabiltzeko, egoerak sortzea.
 - Praktikatzeko abaguneak sortu eta baliatzea.
 - Koaderno pertsonal bat edukitzea oharretarako.
 - Eskema, zerrenda edo laburpenak egitea.
 - Kopiatzea, errepikatzea, memorizatzea, marrazkiak egitea, jolasak asmatzea, azpimarratzea, koloreztatzea.

Estrategiak

- Lotura soinuuzkoak, bisualak, kinetikoak, testualak, formalak, semantikoak sortzea.
- Abesti, testu, poema edo esaldiak oroimenean iltzatzea.
- Autokontrol-jarduerak gauzatzea.
- Norberaren hutsegiteak kontrolatzea: "hutsegiteak zuzentzeko koadernoak" osatzea, gaingiditzearen zergatia eta modua bertan jasoz.
- Sistematikoki gainbegiratzea.

2.7. Kontzeptualizazioa

Deskubriturikoa definitu edo horretaz kontzientziatzeko garaia da, aurretiko eskemak berregituratzeko; era horretan, horien asimilazioa eta osteko berreskurapena erraztuz.

- Sintesi, arau, abisu, ohar eta abarren bidez, ezagutza edo lorpen berrien jakitun izatea.
- Ikasitakoa beste kasu batzuetara orokortzeko aukera baloratzea.
- Xede-hizkuntzaren beste ezagutza batzuekin alderatzea, baita jatorrizko hizkuntzakoekin eta beste hizkuntza batzuetakoekin ere.

2.8. Ebaluazioa, autoebaluazioa eta gaingiditea

- Autoebaluazio-taulak aplikatzea, helburuen lorpen maila, ikaskuntza-interesa, talde-laneko parte-hartzea eta norberaren interesetikiko gogobetetasuna adieraziz.
- Arrakastak baliostea, baita arrakasta lortzeko lagungarri izan diren bitartekoak ere.
- Zailtasunak izendatzea, baita beroriek gaingiditzeko moduak ere.
- Norberaren hutsegiteak kontrolatu eta gaingiditzeko prozedurak finkatzea.
- Komunikazioan egindako aurrerapenak egiaztatzea.
- Norberari zein ikaskideei aplikatzeko ebaluazio-probak prestatzea.
- Gelan, irakasle eta ikaskideekin, jarduera edo ekintza bakoitzerako ebaluazio-irizpideak erabakitzea.
- Aipatutako irizpideak abiaburu, norberaren eta ikaskideen ekoizpenak ebaluatzea.
- Autozuzenketa (irakaslearen laguntzaz, ikaskideenaz edota material didaktikoa erabilita).
- Azterketa-formatuetara ohitzea eta hainbat jarduera mota gauzatzen trebatzea.

Gaitasun estrategikoaren garapen maila

Estrategietan trebatzeak xede du ekintza komunikatiboak gauzatzeko autonomia areagotzea, honako helburuok bere baitan hartuz:

- Ikasleen interesa suspertzea, euren ikasprozesuei buruzko ezagutza izan dezaten.

Estrategiak

- Estrategien bidez ikasprozesuen garapenean parte hartzera motibatzea; prozesuaren ardura euren gain hartzera bultzatzea.
- Jada erabiltzen dituzten estrategiak azaleratzea, dituzten baliabideei buruzko hausnarketa bideratzeko eta modu eraginkorrean indarrean jartzeko.
- Estrategia-taxonomia zabala eskaintzea, ikasleen beharretara egokituia.
- Hautatutako estrategiak praktika gidatuaren bidez balioesteko aukerak ematea.
- Ikasgelatik kanpoko komunikazio-egoeretan balia daitezkeen estrategien praktika erraztea eta suspertzea.

Baina gaitasun estrategikoak alderdi kognitiboa (ezagutzari dagokiona), metakognitiboa (ikasleak duen gaitasuna ikasprozesua modu kontzientean bideratzeko eta zuzentzeko) eta sozio-afektiboa (motibazioa eta norberari, xede-hizkuntzari eta atazari buruzko usteak) biltzen dituenez, badira, estrategien eremua garatzeko lan-metodologia ezartzeko garaian, kontuan izateko moduko aldagaiak:

- Ikasleen arteko ezberdintasunak.
- Ama-hizkuntzatik egin dezaketen gaitasun estrategikoaren transferentzia.
- Hizkuntza-inputaren egituraketa didaktikoa.
- Estrategien ezagutza eta prozedurak uztartzea; erabilgarritasuna bermatzea.
- Alderdi metakognitiboa garatzen doan heinean, zenbait ikasle prest egon ez arren, prozesuaren ardura pixkanaka-pixkanaka beren gain hartzea.

Horrela, gaitasun estrategikoaren garapena areagotzeak errealitate ezberdinetara egokitzea eskatuko du, ikasle eta gaitasun jakinak kontuan izatea eta azaleratzen diren beharren arabera jokatzeko.

Gaitasun estrategikoaren ebaluazioa

Gaitasun estrategikoaren garapenak prozedurei buruzko ezagutzaren lanketa du oinarri (kognitiboak, metakognitiboak eta sozio-afektiboak) ikaslearen jardunean eragiteko: prozedurak hizkuntzaren erabileraren zerbitzura.

Egun, eta modu zabalean onartua da, onuragarria da estrategien transmisioa ikaslearentzat, eta horrexegatik txertatzen da osagai estrategikoa hizkuntzen ikaste- eta irakaste-prozesuaren curriculumetan. Galdera da nola ebaluatu beharko litzatekeen gaitasun komunikatiboaren osagai hori, betiere kontuan izanik estrategien erabilera ez dela beti begi-bistakoa eta ez direla maila berean erabilgarri estrategia guztiak ikasle ororentzat. Horrek eskatzen du, batetik, ikaslea bere ebaluatzaile bilakatzea (autoebaluazioa) eta ebaluazioa pertsonalizatua izatea.

Gaitasun estrategikoaren ebaluazioa burutzeko ez da proposatzen jarduera berezirik egitea, osagai hori bereziki neurtzera zuzenduak, hain zuzen. Izan ere, ikasleari proposatutako atazek eskatu beharko diote estrategiak indarrean jartzea, burutu beharreko ekintza komunikatiboaren baitan. Hasieran, ataza zehatzetatik abiatuz izango da; ondoren, trebetasunetara nola transferitzen den behatuz; eta, azkenik, maila metakognitiboan eta sozio-afektiboan zer eragin izan duten balioetsiz.

Estrategiak

Horrela, gaitasun estrategikoaren ebaluazioa deskribatzaile hauetan oinarrituz bideratuko da:

- **Ikaslearen estrategia-errepertorioaren zabalera maila.**
- **Burutu beharreko ekintzarekiko erabilitako estrategien egokiera maila.**
- **Eraginkortasun maila estrategien erabileran.**
- **Ikaslearen kontzientziazio maila estrategien erabileran.**

Ondoren, estrategien automatizazioa lortu ahalean, letorke aztertzea ikasgela barruko ekintzetatik ikasgelaz kanpoko ekintzetara horien erabilera zer mailatan lortzen den transferitzea; gaitasun estrategikoaren lanketaren helburuetako bat ikaslearen autonomia sustatzea baita.

EBALUAZIOA

Ebaluazioa

Ikaste- eta irakaste-prozesuaren baitan sortzen den informazioaren bilketa sistematikoa da ebaluazioa; batetik, prozesu horren alderdi guztien deskribaketa osoa eta zehatza emanez, eta, bestetik, deskribaketari buruzko epai eta irizpen arrazoitua eskainiz, betiere hobekuntzara begira.

Ikaste- eta irakaste-jarduera orotan dago presente ebaluazioa, prozesua era zabalean ebaluatzen delako, baina ez beti nahita edota modu kontzientean eginda; ebaluatzeak planifikazioa eskatzen baitu: une jakin batean zer datu jaso nahi diren halako informazioa iristeko, zer balioespen egin daitekeen jasotako informazioaren azterketatik, eta zer erabaki har daitekeen balioespen horretan oinarrituta. Alegia, erabaki behar da zer lortu nahi den (datuak $\rightarrow$ informazioa $\rightarrow$ ezagutza), nola burutuko den (estrategiak eta erremintak) eta noiz burutuko den (aitortu zaion funtzioaren arabera), ebaluazioa baliagarri izan dakien ikasleari eta irakasleari helburu dutena lortzeko.

Horrela, giltzarri bilakatzen da ebaluazioa, ikaskuntzaren eta irakaskuntzaren eremuan, jarduera hezitzailea berritzeko. Izan ere, eragin zuzena du, bai helburuetan, bai edukietan, bai metodologian eta, zer esanik ez, ebaluazioan bertan. Izaera horrek eskatuko du, emaitzez gain, diseinua, prozesuak eta testuingurua bera ere ebaluatzea.

Bi funtzio: ikaste- eta irakaste-prozesua bideratzea eta lortutako emaitzak ezagutzea

Emaitzak ezagutzeaz gain, badu ebaluazioak beste balio nagusi bat: formatiboa; jasotako informazioan oinarrituta, gerora indarrean jarriko den ikaste- eta irakaste-prozesuari orientabideak eskaintzea. Alegia *gauzatutakoa*-ren ebaluazioa, lehena, eta *gauzatuko dena*-ri begirakoa, bigarrena.

Alderdi formatibotik, ikaste- eta irakaste-prozesua erregulatzea da ebaluazioaren egiteko nagusia, moldatzea, egokitzea, doitzeta. Prozesuan txertatuta, gauza behar du izan lortutako garapena eta azaleratutako zailtasunak aztertu eta unean uneko irtenbideak eskaintzeko. Horretarako, ezinbesteko bilakatuko zaio irakasleari zer gertatzen ari den ulertzea, ondoren, behar adinako tresnak eta estrategiak eskainiz, ikasleari laguntzeko ikasprozesuan arrakasta izan dezan.

Funtzio hau bideratzeko lehen urratsa ikaslearen gaitasuna azaleratzea da: jakin zein diren harrera-estruturak (aurretiko ezagutzak eta eskarmentua, ikasketari buruzko jarrerak eta ohiturak, estrategiak eta atazei begirako irudikapenak). Ebaluazio diagnostikoa, ikaslea baitu sistemak ardatz.

Jarraipena da bigarren urratsa. Ikaslea irakaslearen eraginpean jartzen da, eskaintzen zaizkion sekuentzia didaktikoak direla medio. Lan-marko konplexuak dira, non ikasleek eta irakasleak ekintza komunikatibo baten inguruan elkarreragiten duten ikas-helburuak lortzeko, gaitasun komunikatiboa areagotzeko, besteak beste. Horrek eskatzen du (komunikazio) arazoan aurrean ezagutzak era integratuan erabiltzen jakitea (edukiak, prozedurak, jarrerak, estrategiak...), ezagutza hori funtzionala izatea (erabilerari begirakoa) eta ikasten ikasteko eta emankortasunez aritzeko autonomia.

Ebaluazio hezitzailea, lorpenekin batera, ikasleak ikasprozesuan izan ditzakeen zailtasunak azaleratzera bideratua da, ondoren, behar adinako erregulazio-prozesuak egokitu eta egituratzeko.

Ebaluazioa

Ebaluazio-irizpideen jabe izanik, ebaluazioak ikaslea gaitu nahi du bere ikasprozesua auto-erregulatzen, akats eta errorearen kudeaketa-moduak eskainiz (gatazka kognitiboak).

Ezaugarri hauek ditu ebaluazio formatiboak:

- Ikaslearen ikasprozesuan eta irakasleak egituratutako irakasprozesuan ardaztua.
- Ikaslea eta horren ikasprozesua hartzen ditu aztergune, norbanakoaren behar/premiei begirako prozesua baita.
- Malgutasuna nagusitzen da ikasprozesua programatzeko garaian: lekua egiten zaio kontestu eta subjektuekiko egokierari.
- Ikasketei dagozkien estrategien eta gaitasunen azterketa hartzen du abiaburu.
- Azken emaitzaz gain, errendimendua balioestean, ikaslearen abiapuntua eta prozesua ere kontuan hartzen dira.
- Izaera sistemikoa eta prozesuala aitortzen zaio ebaluazioari, curriculumaren dimentsioa ere kontuan hartuz.
- Funtzio nagusia pedagogikoa da, eta ez da egiaztatze gintzari begirakoa (ez da horren alternatiba bat). Funtzio hezitzailea du eta, ezinbestez, interaktiboa da.

Molde hau indarrean jartzeak ekarriko du ikerketa, partaidetza, hausnarketa eta berrikuntza bultzatzea, ezin izango baitira ikaste- eta irakaste-erak eta ebaluatze moduak bereiztu. Izan ere, ebaluazio formatiboaren funtzioa ikasgelako *hemen* eta *orain*-ari, lekuari eta uneari, erantzutea baita.

Bestelakoa da ebaluazio sumatiboaren funtzioa: emaitzak ezagutzea eta ezagutaraztea, eta programen eraginkortasun maila egiaztatzea. Ebaluazioaren alderdi soziala da; izan ere, publikoki adierazi behar du irakasleak ikasle jakin bat ezarritako helburuetara iritsi den ala ez, maila jakin bat lortu duen ala ez, edota zer eman duen indarrean jarritako programak. Une puntuala da, gehienetan, ikasprozesu baten amaieran eta kanpoko erakunde batek alde aurretik ezarritako mugarrietan oinarritua: azpimailak, mailak, hizkuntza-eskakizunak... Nota batean edo maila batean laburbiltzen du izandako probetxua ikastaroaren amaieran.

Horrela, prozesua da, lehenik; jarduera puntuala, bigarrenik. Halere, zenbaitetan, ebaluazio formatiboa ezin zurituzko moduan erabili izan da, aitzakia gisa, emaitzen berri ez emateko edota ebaluazio sumatiboaren alternatiba gisa aurkezteko. Baina praktikan ebaluazio sumatiboaren beharra du ebaluazio formatiboak balioa edota meritua adierazteko.

Gaitasun komunikatiboaren ebaluazioa

Gaitasuna edo konpetentzia: ikasleak (ikasten ari den) jarduera bat burutzeko behar duen ahalmen-multzoa. Bi osagai ditu, ezagutza eta ezagutza hori erabiltzeko trebezia, benetako komunikazioa ekintza batean partaide denean. Ezagutzak, era kontzientean edo ez-kontzientean, hizkuntzari eta hizkuntzaren erabilerari buruz subjektuak dakienari egiten dio erreferentziaa;

Ebaluazioa

trebeziak, berriz, komunikazio errealean ezagutza horren erabileraren egokiera mailari. Beraz, dinamikoa da izaeraz gaitasuna, testuinguru batean gauzatzen delako eta, produktuari ez ezik, prozesuari ere badagokiolako, esanahiaren negoziazioa hartzen baitu aintzat.

Gai izatea ez da bakarrik ikasitako atazak eta gela-jarduerak gauzatzean trebea izatea. Ikuspegi zabalagoa eskatzen du: barneratutako abileziak oinarri hartuta, ekintza berriei aurre egiteko gauza izatea. Ikasitakotik haratago joatea, alegia.

Baina ez dago gaitasuna ebaluatzerik gauzatzen den ekintza komunikatiboaren baitan ez baldin bada; komunikagaitasuna baita ebaluagai, bere horretan behagai ez dena, ikasleak burutzen dituen ekintzetatik ondorioztatzea eskatuko duena. Alegia, inor zerbaitetarako gai den ala ez ebaluatzea ikasitakoa berrantolatzeke gauza den aztertzea da, eta zer neurritan egoera eta testuinguru berrietara transferitzeko gai balioestea.

Autoebaluazioa eta koebaluazioa

Autoebaluazioa eta koebaluazioa dira ebaluazio motarik hezitzaileenak, ikasprozesuan ardaizen direlako, ikasten ikasteko gaitasuna areagotzen dutelako eta areagotu egiten duelako ikaslearen ahalmena ikasprozesuaren ardura hartzeko.

Elkarreragin zuzena eskatuko du ikasleen eta irakaslearen artean. Izan ere, ikasleari hitza ematen zaio, baina bermatu behar da ebaluatzeke irizpideak izango dituela (esplizituak eta operatiboak) eta prozedura jakinak, ebaluazioak zentzu osoa izan dezan eta ikaslearen motibazioan eragin. Zer ebaluatu, nola, zeren arabera eta arrakasta-irizpideak.

Ikasleen helburu pertsonalekin batera, ataza, sekuentzia edota unitate didaktikoen helburuekin bat egin behar dute adierazleok, irakaslearen eskutik, modu egingarrian, denboran segida batean eskainiak. Izan ere, ebaluazio formatiboaren egitekoa da ikaslea kontziente bilakatzea —maila kognitibo, metakognitibo zein sozio-afektiboan— eta, komunikazioa bitarteko hartuz, ikasten ikasteko gaitzea. Entrenamendua, ardura eta konfiantza dira ezinbesteko osagaiak, besteak beste, ebaluazioa bera ez delako helburu, pixkana-pixkanaka ikasprozesuan autonomo izatea baizik.

Curriculumaren ebaluazioa

Curriculuma ebaluatzea heziketa-prozesua (ikasprozesua) aztertzea eta balioestea da, osotasun gisa harturik. Proiektuaren balioaren ikerketa da, praktikara ekartzearena. Horrenbestez, garapena diseinuarekiko zein neurritan datorren bat egiaztatzea baino gehiago, praktikan gerta daitezkeen aldaketak argitu beharko ditu ebaluazioak, eta, bidenabar, ahalbidetu diseinuaren eta garapenaren arteko egokierak eta aurreikusi gabeko dinamikak eta emaitzak.

Hori bideratzeko, ezinbestekoa da, batetik, adierazleak izatea eta, bestetik, horiekin neurketa-sistema bat osatzea; neurtzen dena egin, egiten baita. Informaziora heltzeko bidea eskainiko dute datuek, eta informazioa baliatuz sistemaren ezagutza sendoagoa izateko aukera izango da; alegia, curriculum-prozesuen sendotasunak eta ahuleziak, eta ondorengo aurrera begirako hobekuntza-prozesuak.

Duen izaera formatibotik, erakundearen autoebaluazioa da praktikatik gertuen dagoen eta informaziorik zehatzena eskainiko duen ebaluazio mota: barne-ebaluazioa. Euskaltegiak

Ebaluazioa

euskaltegirako burututako ebaluazio-prozesua, azaleratutako behar/premiei aurre eginez, barne-prozesuen hobekuntzara zuzendua. Izan ere, euskaltegia bera da ikas-irakas prozesuen hobekuntzaren ardatz eta giltzarri, oinarrizko unitatea.

Kanpo-ebaluazioa, berriz, eraikitako sistemak ematen dituen emaitzak aztertzeaz gain, ikaste- eta irakaste-prozesuak sendotzeko euskarriak eskaintzera bideratua da. Izan ere, euskaltegietatik jasotako informazioa oinarri harturik, irakasleentzat zein euskaltegientzat beharrezko aldaketak eta hobekuntzak ahalbidetuko dituzten lan-ildoak eskaini beharko ditu, hobekuntza eta emankortasuna oinarri hartuz, ikaste- eta irakaste-sistemaren kalitatea areagotzeko.

Horrela, kanpo-ebaluazioak hobekuntza-prozesuetan eragin ahal izateko, lehentasunezko baldintza bilakatzen da barne-ebaluazioa; barneko prozesuen ezagutzak eta horren gaineko hausnarketak areagotu egiten baitute informazioaren kalitatea. Horrexegatik, nekez lortuko da kanpo-ebaluazioko txosten batek euskaltegiaren prozesuetan eragitea, euskaltegiak autoebaluatzeko tresnarik ez badu eta horretarako hausnarketa-dinamikarik eraikitzen ez bada.

Ikuspegi honetatik, kanpo- zein barne-ebaluazioak ez dira uztartu ezineko aukerak, beharrezko eta osagarri diren prozesuak baizik.

Ebaluazioa**Ebaluazio-irizpideak eta -eskalak**

Euskalduntzearen ebaluagaia komunikagaitasuna da, baina gaitasun hori, bere horretan, behagai ez denez, ekintza komunikatiboaren gauzatze-maila aztertzen eta balioesten da. Azken finean, ikaslearen gaitasun soziolinguistiko, testual, linguistiko eta estrategikoaren maila baloratzen eta neurtzen da. Horretarako, ikasleak ulermen- eta ekoizpen-ekintzak (elkarreraginezkoak barne) burutu beharko ditu, eta horiek ebaluazio-irizpide batzuen arabera ebaluatuko dira.

Ebaluazio-irizpideak trebetasunez trebetasun (entzumena, mintzamina, irakurmena eta idazmena), eta irizpidez irizpide (egokitasuna, koherentzia, kohesioa, jariotasuna, aberastasuna eta zuzentasuna) antolatu dira, 1etik 3rako eta behetik gorako balioespen-eskala eskainiz. Maila bat gaunditzeko balioespen-eskalako tarteko deskripzioa (2) izango da atalase-maila edo gutxieneko gaitasun-maila.

Sailkapen horren helburua, beraz, ebaluaziorako ahalik eta erreferente egokiena izatea da; betiere, errealitatea eta curriculum garatzen den gizarte-testuingurua kontuan izanda. Horri esker erabaki ahal izango da erabiltzaileari edo azterketariari zer balioespen dagokion.

ILDO METODOLOGIKOAK

Ildo metodologikoak

Ikaslearen eta ikasprozesuaren ardaztutako curriculum batean metodologia osotasun bakarraren zati bat besterik ez da, ikuspegi, helburu, eduki eta ebaluazioarekin batera.

Curriculum hau axioma honetan oinarritzen da: “hitz egitea hitzen bidez gauzak egitea da, eta eginez ikasten da egiten”. EGIN da axioma horretan hitz gakoa. Egitea da helburua. Hona helburu nagusia, beraz: ikasleak zerbait egitera heldu behar du ikasprozesua amaitzean.

Eta axioma eta helburu horren eragile nagusia, berriz, ekintza komunikatiboa da. Izan ere, gaitasun komunikatiboa ekintza komunikatibotik gauzatzen da.

Ildo metodologiko nagusiak:

1. Curriculum honek bi ikuspegi nagusi ditu: ikuspegi komunikatiboa eta ekintza-ikuspegia. Beraz, ikasprozesua xede-hizkuntzaren erabileran oinarrituko da, betiere, ikasleentzat beharrezko eta interesgarriak diren ekintzen erabileran. Ikasprozesuan
 - ikasestrategiak eta estrategia komunikatiboak baliatuko ditu ikasleak;
 - lau hizkuntz trebetasunen garapena integratuko da;
 - ekintzak testuinguru jakin batean landuko dira;
 - ikasleak ekintza gauzatzeko beharrezko dituen baliabide linguistikoak eskuratzea bideratuko da ikasprozesua.
2. Ahozkoaren zein idatziaren ulermen- eta ekoizpen-ekintzak xede edo funtzio jakin batekin gauzatuko dira.
3. Baliabide linguistikoak gauzatu beharreko ekintza komunikatiboaren baitan eskuratuko dira.
4. Ikasgelako dinamikak ikasleen zein irakasle-ikasleen arteko elkarreragina bultzatuko du, eta ezinbestekoa izango da harreman-sarea, lan-giroa, lankidetzak, enpatia, begirunea eta interesa sortzea.
5. Ikaslearen interes eta behar komunikatiboetatik abiatuz, ikaslea, batez ere, bide inductibotik jardutera bideratuko da. Horretarako, garrantzitsua da egoera komunikatiboa sortzea, xede-hizkuntzan zer baliabide diren ezinbesteko zehaztea, baliabide horiek zenbait testutan aurkitzea bideratzea eta horiek landuz behar komunikatiboa asetzea.
6. Lan-modu honek ikasten ikastea ahalbideratzen du. Irakasleak ikasestrategia eta komunikazio-estrategiak erabiltzera etengabe bultzatuko ditu ikasleak, komunikatzera animatuz, bideratuz eta baliabideak eskainiz.
7. Ikas-jarduera ekintza komunikatibotik antolatzea lehenetsiko da. Aukeratutako ekintza izango da abiapuntu eta helburu, unitate edo sekuentzia didaktikoa antolatzeko, eta horren baitan aukeratuko dira beharrezko diren baliabide linguistiko, testual, estrategiko eta abar. Honako sekuentzia hau antola daiteke:
 - Ekintza komunikatiboaren aukera eta motibazio-aldia.
 - Azken ekintzaren zehaztapena.
 - Helburuak definitzea (zer jakin eta ikasi behar da ekintza gauzatu ahal izateko?).
 - Edukiak zehaztea: soziolinguistikoak, testualak, linguistikoak eta estrategikoak.
 - Eduki soziokulturalak erabakitzea (gaia, alderdi kulturala).

Ildo metodologikoak

- Ebaluazioa eta autoebaluazioa.
 - Materiala: ahozko testuak eta testu idatziak; ikasliburuak; material digitala...
 - Iraupena aurreikustea.
8. Curriculum honetatik erator daitezkeen ikasliburuak eta materialak zabalkunde-elementu gisa hartu behar dira, eta izan dezaketen edozein izaera preskribatzailetatik urrunduz, curriculum honetan ezarritako irizpideetara eta ikastaldera egokituko dira
9. Ebaluazioa curriculumaren helburu, eduki eta ikuspegiarekin bat etorriko da. Irakasleak, autoebaluazioa bultzatzeaz gain, informazioa etengabe jasoko du ikastaroan zehar, eta horren berri emango dio ikasleari, horrek bere aurrerabidea balioetsi eta aztertu dezan.
10. Maila baten amaieran ikasleak bere gaitasun komunikatiboa egiaztatzerik izango badu ere, horrek ez du baldintzatuko ikaslearen motibazioa. Ikasprozesuaren helburua xede-hizkuntzan komunikagaitasuna areagotzea izango da.

A1 MAILA

Hasierako erabiltzailea

A1

Helburuak

HELBURUAK

Ekintza komunikatiboetan zerrendatzen diren helburuak mailako gaitasun komunikatiboaren adierazpen dira (ikus 14. orrialdea).

ENTZUMENA

Eguneroko harremanetan, gai izango da ahozko testu laburren gaia eta komunikazio-asmoa identifikatzeko, aurrez aurreko elkarrizketetan hitzak eta esapideak ulertzeko nahiz edukiari buruzko hipotesiak egiteko, baldin eta solaskideak argi eta oso mantso hitz egiten badio erregistro estandarrean. Era berean, berehalako premiei lotutako galderak, argibideak eta oharak ulertuko ditu, betiere etenaldi, keinu eta irudiz laguntzen badira.

Maila honen amaieran, ikaslea gai izango da

- lagunartean nahiz ekitaldi formaletan erabiltzen diren ohiko formulak ulertzeko: agurtzea, aurkeztea, arreta eskatzea, eskerrak ematea, barkamena eskatzea eta zoriontzeta.
- lagunekin edo senideekin dituen solasaldi sinpleetan hainbat hitz eta oinarritzko esapide ulertzeko: egunak, egunaren atalak, hilabeteak, koloreak, zenbakiak, prezioak, datak, orduak, denbora-erreferentziak eta abar.
- solaskideak argi eta mantso emandako argibide errazei eta laburrei jarraitzeko; adibidez, oinez edota garraioa erabiliz leku batetik bestera joateko.
- lagunak edo senideak, helburua zerbait eskatzea, proposatzea edo agintzea denean, ematen dizkioten instrukzio errazak ulertzeko.
- lagun edo hurbilekoen kontakizun sinpleetan oinarritzko ideia batzuk identifikatzeko: gaia, tokia, pertsonaiak...
- ohiko zerbitzuak eskatzean informazio nagusia ulertzeko; esaterako, erosketak egitean, ikastaro baterako izena ematean, hotel batean izena ematean eta abarretan.
- komunikabideetako iragarki eta mezu sinpleen gaia identifikatzeko.
- lagunak edota senideak adostasuna eskatuz egiten dizkioten aisialdirako gonbidapen eta proposamenak ulertzeko.
- lagunak edo hurbilekoek, hitz edota esaldi sinpleak erabiliz, eguneroko kontuen inguruan egindako mesede-eskaera bat ulertzeko.
- lagunak edo senideak, esapide sinpleak erabiliz eta adostasuna edo desadostasuna eskatuz, eguneroko gai arruntei buruz esaten diotena ulertzeko.
- lagunak edo senideak, esaldi sinpleak erabiliz, norbaiten edo zerbaiten inguruan duen interesaz, gustuaz edo iritziaz galdetzen diotena ulertzeko.
- ezagunek zerbaiti edo norbaiti buruz egiten dizkioten deskribapen sinpleak ulertzeko: norbait nolakoa den, zerbait non dagoen...
- (...).

A1

Helburuak

MINTZAMENA

Aurrez aurreko elkarreraginean gai izango da eguneroko bere oinarritzko behar komunikatiboei erantzuteko, parte-hartze laburrak baina egokiak eta ulergarriak egiteko. Horretarako, hitzak eta oinarritzko esapideak baliatuko ditu, baita etenak, keinuak eta birformulazioak ere.

Maila honen amaieran, ikaslea gai izango da

- lagunartean nahiz senideen artean bere buruaren eta bestearen aurkezpena egiteko: izena, herria, adina, helbidea, telefonoa, lanbidea...
- ezagunekin topo egitean esaldi sinpleak erabiliz konplimenduzko solasaldietan parte hartzeko, norbait agurtuz, eskerrak emanez, norbait nola dagoen galdetuz, zorionduz, barkamena eskatuz/emanez eta abar.
- ezagunekin dituen konplimenduzko solasaldietan zer eguraldi egiten duen esateko edo iragarpenaz galdetzeko.
- senideei edota lagunei agindu errazak emateko, helburua izanik eskatzea, agintzea...
- ezagunen artean, informazioa emateko asmoz, pertsonen eta gauzen deskribapen erraz eta sinpleak egiteko: zerbait edo norbait nolakoa den, non dagoen...
- lagunartean eta eguneroko harremanetan, jakin-mina asetzeko asmoz, galdera errazak egiteko eta erantzuteko: halako ezagutzen ote duen, non bizi den, nora doan, halakoa norena den eta abar.
- lagunei edo senideei ospakizunetarako edo aisialdirako gonbidapenak eta proposamenak egiteko eta, esapide sinpleen bidez, beroriei laborantzuteko, proposatutakoa onartuz edo baztertuz.
- lagun, senide nahiz ikaskideekin aisialdirako plana adostean, hitzordua finkatzeko edo adostutakoa bertan behera uzteko.
- lagunartean, hitz edo esapide sinpleak baliatuz, zerbaitekin ados dagoela edo ez esateko, azalpen eta xehetasunetan sartu gabe.
- lagunei edo senideei, norbaiti edo zerbaiti buruz duen interesa, gustua edo iritzia galdetzeko eta erantzuteko.
- senideei nahiz lagunei, xedea norberaren premiak asetzea denean, eguneroko bizitzako kontuekin zerikusia duten mesedeak eta gauzak eskatzeko eta eskaintzeko.
- saltoki edo leku publikoetan, eguneroko erosketetan, eskaerak egitean eta abarretan, zerbitzu errazak eskatzeko eta galdetzen zaionari erantzuteko, keinuz lagunduta edo eskuz adierazita.
- lagun edo senideek egindako kontakizunari erantzunez, ezustea, pena edo poza adierazteko, esaldi sinple eta bakunak erabiliz.
- ezagunen artean esapide jakinak erabiltzeko, solaskideari ulertu ez diola adierazteko.
- (...)

A1

Helburuak

IRAKURMENA

Gai izango da eguneroko harremanetan sarri erabiltzen diren testu laburretako gaia eta komunikazio-asmoa identifikatzeko, hitz eta esapide sinpleak ulertzeko eta aurreikus daitekeen informazio zehatza antzemateko; horretarako, testuen (mezu labur, ohar sinple, zerrenda eta kartelen) testuingurua eta irudiak baliatuko ditu.

Maila honen amaieran, ikaslea gai izango da

- lagunek edo senideek asmoen berri ematean edo zerbait jakinaraztean, hitz eta esapide laburrak erabiliz idatzitako ohar labur eta errazak ulertzeko: postalak, mezu elektronikoak (SMS mezuak, posta elektronikoak...).
- tokia, data eta ordua zehaztuz, lagunek egiten dizkioten gonbidapen-oharrak ulertzeko.
- lagunek emandako argibide laburrak ulertzeko, baldin eta irudiz lagunduta eta argi eskaintzen badizkiote: leku batetik bestera nola joan, ariketa fisikoa nola egin eta abar.
- eskolan, kiroldegian, ikastaro batean edota udaletxean, fitxa edo inprimakiak betetzean, oinarrizko jarraibideak ulertzeko, baita bere buruari buruzko datu pertsonalak ematean galde-sorta bat ulertzeko ere.
- eguneroko bizitzako zenbait egoeratan (kutxazainetako eta aparkalekuetako eragiketak, programa informatikoen agindu nagusiak...) oinarrizko hitz eta esaldi sinplez osatutako jarraibide errazak ulertzeko.
- testu erraz eta laburretan, eskuliburu edo publizitate-orrietan, informazio adierazgarria ulertzeko.
- eguneroko eginkizunetarako erabil daitezkeen zerrendetatik informazioa eskuratzeko, asmo bat burutu edo kontsulta bat egitearren: telefono-gidak, eginkizunen zerrenda, hiztegiak...
- herritarrei informazioa jakinarazten zaienean, leku publikoetan erabiltzen diren hitz eta esapideak ulertzeko: “ez erre”, “salgai”, “zaborra hemen”, “aparkalekua”, “irteera”...
- (...)

A1

Helburuak

IDAZMENA

Gai izango da mezu eta testu laburrak idazteko (zerrendak, inprimakiak, ohar laburrak, postalak), testuingurura egokituz eta erduei oso hurbiletik jarraituz; baliabideen kontrola oso mugatua izango du.

Maila honen amaieran, ikaslea gai izango da

- norberarentzat edo lankide, senide nahiz lagunentzat zerrendak osatzeko: erosketak egiteko, eginkizunak sailkatzeko, zerbait gogorarazteko eta abar.
- lagunei edo senideei instrukzio laburrak emateko: “erosi ogia”, “berotu bazkaria mikrouhin-labea”...
- lagunei edo senideei ohar eta mezu labur eta errazak idazteko, asmoen berri eman edota zerbait eginarazteko.
- lagunei edota senideei, hitz edo esaldi sinpleak erabiliz, mezu bat idazteko horiek eskatutako informazio bati erantzunez: norbait nolakoa den, tokiren bat non dagoen eta abar.
- lagun edota ezagunen artean proposamen edo gonbidapen sinpleak egiteko, edo horiei hitz edo esapide laburren bidez erantzuteko (posta elektronikoez, SMS mezuen bidez, ohar laburren bidez eta abar).
- zerbait egin edo lortzeko asmoz, hitz eta ohiko esapideen bitartez, lagunei edo senideei laguntza edo mesedea idatziz eskatzeko, mezu elektronikoetan, txatetan, oharretan eta abar.
- postaletan, ohar laburretan, SMS mezuetan, zorian-txarteletan edo posta elektronikoetan lagunak eta familiakoak agurtzeko, eskerrak edo zorionak emateko edota barkamena eskatzeko, esapide soilen bidez eta eskainitako erduei jarraituz.
- postaletan, posta elektronikoetan, txat mezuetan eta oharretan bere buruaz eta besteez oinarrizko informazioa (bizitokia, ohiturak, zaletasunak eta abar) eskatzeko eta emateko ezagunei eta ezezagunei.
- ezagun edo ezezagunei ekitaldi, bilera eta abarri buruzko oinarrizko informazioa eskatzeko eta emateko: data, ordutegia, tokia, prezioa...
- toki publikoetan informazioa emateko asmoz, bere datu pertsonalak galde-sorta edo inprimaki batean jartzeko: izena, herria, adina, helbidea, lanbidea, zaletasunak...
- (...)

A1

Testuinguruaren ezaugarriak

I. Gaitasun soziolinguistikoaren garapena

Testuinguruaren ezaugarriak

Ekintza komunikatibo guztiak testuinguru jakinetan gauzatzen dira; maila bakoitzean ezaugarri zehatzak dituzten testuinguruetan, alegia (ikus 19. orrialdea).

Enuntziatzailea - Enuntziataria	Xedea	Erabilera-esparrua
Solaskidearen rolak: Senide -senide Lagun -lagun Solaskideen arteko harremana: berdinen artekoa edo gertutasunezkoa	-Giza harremanak edo konplimenduak: - agurtzea - aurkeztea - mesedeak eskatzea - eskerrak ematea - ... -Informazioa ematea/eskatzea: - datu pertsonalei buruzko informazioa eskatzea eta ematea - leku, ordutegi, data, prezio, neurri, kopuruei buruz galdetzea eta erantzutea - ... -Iritziak, ezagutzak eta jarrerak adieraztea eta egiaztatzea: - zerbait baieztatzea edo ezeztatzea - adostasuna adieraztea - ... -Sentimenduak, hunkipenezko jarrerak/egoerak adieraztea eta egiaztatzea: - proposatutakoa onartzea/ez onartzea - poza edo tristura adieraztea - ... -Solaskidearengan eragitea: - agindu laburrak ematea - gonbidapenak egitea - ... Ikus <i>Funtzioak</i> atala	Pertsonen arteko harremanean eta solaskideen hurbileko munduan: Senitartekoa Lagunartekoa

A1

Gaiak

Gaiak

Mailako ekintza komunikatiboak gauzatzeko, gai-zerrenda bat proposatzen da jarraian, irekia eta ikasleen premietara egokituko dena (ikus 20. orrialdea).

Datu pertsonalak Izena, helbidea, adina, sexua, egoera zibila, lanbidea, jaioteguna...	Norberaren ezaugarriak Familia, gustuak, izaera, itxura...	Etxea Etxebizitza motak, gelak, altzariak, etxeko tresnak eta apaingarriak, etxeko animaliak...
Ohiko jarduerak Eguneroko eginkizunak, etxeko lanak...	Aisialdia Kirola, jolasa / jokoak, musika, zaletasunak, bidaia...	Lekua eta norabidea Ibilbideak, norabideak zehaztea, tokiak deskribatzea...
Giza harremanak eta harreman sozialak Lagunak, senideak, auzokideak...	Gorputza eta osasuna Gorputz-atalak, zentzumenak, gaixotasuna, higienea, egoera fisikoa...	Hezkuntza Ikasketak, ikasgela, ikastetxea, irakaslea, ikaslea, gurasoak...
Herria eta hiria Herria, hiria, kaleak, eskualdea, eraikuntzak, zerbitzuak...	Erosketak Kopuruak, prezioak, gustuak, dendak, opariak...	Elikadura Janaria, edariak, ordutegiak, menuak...
Zerbitzuak Informazioguneak...	Ingurumena Eguraldia...	Euskal Herria Lurraldeak, eskualdeak, hiriak...
Garraioa Autobusa, trena, autoa, hegazkina, geltokiak, aireportuak...	Lana Lanbideak, lan-tresnak...	Ostalaritza Tabernak, jatetxeak...
Ospakizunak Festak, gonbidapenak, urtebetetzeak...	Kultura Zinema, liburuak, musika...	Hedabideak Egunkariak, irrati eta telebistak, komunikabide digitalak...

Kultura-erreferentziak

Hizkuntzaren barneratze-prozesuan ezinbestekoa da, alderdi linguistikoez gain, euskal gizartearen izaera historiko eta sozialaren berri ematea, ikaslea gure errealitatean eta mundu-ikuskeran kokatuz (ikus 21. orrialdea).

A1

Testu-generoak

II. Gaitasun testualaren garapena**Testu-generoak**

Estandarizatuta eta tradizioz finkatuta dagoen moldean antolatzen du informazioa erabiltzaileak, gizarte- edo lanbide-esparru batean (ikus 30. orrialdea).

AHOZKOAK**Ulermena:****Aurrez aurrekoak:**

- Hitz eta esapide errazak: zenbakiak, prezioak, denbora-erreferentziaak...
- Jarraibideak: toki batetik bestera nola joan, gauza bat non dagoen...
- Mezuak eta azalpen labur-laburrak zerbitzuetan

Grabatuak eta komunikabideetatik jasotakoak:

- Aurreikusita dauden komunikabideetako ohar eta iragarkiak
- Testuinguru jakinetan aurreikusita dauden erantzungailuetako mezu laburrak
- Irudi bidezko iragarkiak (ikus-entzunezkoak)

Ekoizpena elkarreraginean:

- Pertsonen aurkezpen laburra: nor den, non bizi den, lantokia, helbidea, telefonoa, gustuak...
- Agindu sinple eta laburrak
- Adeitasunezko hitz eta esapide errazak: aurkezteko, agurtzeko, zoriontzeko...
- Galde-erantzun errazak: non bizi den, nora doan, zer gustatzen zaion...
- ...

IDATZIAK**Ulermena:**

- Leku publikoetako ohiko seinaleak, kartelak...
- Oinarrizko jarraibideak, inprimakiak edota fitxa bat betetzean, galde-sorta bati erantzutean...
- Publizitate- eta informazio-orriak...
- Ohar eta mezu pertsonal laburrak
- Argibide edota oinarri-oinarrizko arau erraz eta laburrak
- Bidaia-txartelak, sarrerak, fakturak, etiketak, katalogoak...
- Pertsonen deskribapen sinpleak
- Formulario sinpleak

Ekoizpena:

- Inprimakiak, txantiloak (bete)
- Zerrendak
- Oharrak

Ekoizpena elkarreraginean:

- Mezu laburrak (posta elektronikoa, SMS mezuak, postalak, oharrak)

A1

Funtzioak

Funtzioak

Erabiltzaileak hizkuntza zerbait komunikatzeko erabiltzen du, zerbait egin edo lortzeko. Ekintza komunikatibo guztietan dago xede bat (ikus 31. orrialdea).

Hauek dira maila honen amaieran ikasleak bete ahal izango dituen funtzioak:

Giza harremanak edo konplimenduak

- Agurtzea.
- Nork bere burua aurkeztea.
- Mesedeak eskatzea (mesedez, faborez...)
- Zoriontzia.
- Barkamena eskatzea.
- Eskerrak ematea.
- ...

Informazioa ematea eta eskatzea

- Datu pertsonalei buruzko informazioa eskatzea eta ematea.
- Leku, ordutegi, data, prezio, neurri, kopuruei buruz galdetu eta erantzutea.
- Zerbait dagoen edo baden galdetu eta erantzutea.
- Pertsonak, lekuak eta gauzak deskribatzea: zerbait nolakoa den, non dagoen...
- Jabetza adieraztea.
- ...

Iritziak, ezagutzak eta jarrerak adieraztea eta egiaztatzea

- Zerbait baieztatu edo ezeztatzea.
- Adostasuna adieraztea.
- Ezintasuna adieraztea.
- ...

Sentimenduak, hunkipenezko jarrerak/egoerak adieraztea eta egiaztatzea

- Ezustea adieraztea.
- Proposatutakoa onartzea / ez onartzea.
- Poza edo tristura adieraztea.
- ...

Solaskidearengan eragitea

- Laguntza, gauzak eskatzea.
- Agindu laburrak ematea.
- Gonbidapena egitea.
- Zerbait debekatzea.
- ...

A1**Adierazpide testualak****Adierazpide testualak**

Ekintza komunikatiboak egoki gauzatzeko, erabiltzaileak testuak ongi taxutzen eta interpretatzen jakin behar du, baliabide egokien bidez (ikus 32. orrialdea).

A1

Adierazpide linguistikoak

III. Gaitasun linguistikoaren garapena

Adierazpide linguistikoak

Ekintza komunikatiboa egoki gauzatzeko, adierazpide linguistikoak beharrezko baliabideak dira (ikus 36. orrialdea).

1.- Alderdi fonologikoa

- Euskararen bokalak eta kontsonanteak
- Euskararen fonema txistukariak: /tz/, /tx/, /ts/, /z/, /s/, /x/
- Diptongoak: /ai/ aizu, /ei/ zein, /oi/ goi, /au/ auzo, /eu/ euri
- Hiatoak
- Aldaketa fonetikoak:
 - Bustidura
 - Gortze-prozesua: bdg/ ptk
- Intonazioa: izen-abizenak, leku-izenak... Perpaus bakunaren intonazioa

2.- Alderdi ortografikoa

- Ortografia:
 - Euskararen alfabetoa
 - -r-ren aurrean bokala mailegu zaharretan: *arropa, errege, erloju...*
 - *nb* eta *np* grafiak
 - Absolutuan deklinatutako orduak nola idatzi
 - Euskararen fonema txistukariak: /tz/, /tx/, /ts/, /z/, /s/, /x/
 - Maileguen egokitzapena: *funtzionario, erresistentzia...*
- Puntuazioa
 - Galde- zein harridura-ikurra
 - Hainbat esapidetan: *Hau hotza! Zer berri?*
 - Bi puntuak
 - Zerrendatzeko: *Erosketak: ogia, esnea...*
 - Mezuen abiaburuan:
 - Arreba maitea:*
 - Ordua emateko: *07:15ean dator autobusa.*
 - Puntua
 - Esaldi eta esapide sinpleen bukaeran: *Aitor naiz.*
 - Etenpuntuak
 - Esaldia bukatu gabe utzi dela adierazteko: *Erosketak: ogia, esnea...*
 - Koma
 - Elkarren kideko zatiak zerrendatzeko: *Ogia, esnea, dilistak...*
 - Datak: *Donostian, 2003ko uztailaren 2an.*
 - Baldintzazko perpausen atzetik: *Iristen bada, joango gara.*

3.- Alderdi semantikoa eta lexikoa

- Lantzen diren funtzioetan maiz erabiltzen diren adierazleak
- Lantzen diren egoeretako ohiko lexikoa
- Sarri erabiltzen diren sinonimo eta antonimoak

A1

Adierazpide linguistikoak

4.- Alderdi morfosintaktikoa**4.1.- Izen-sintagma****Deklinabidea****Mugatu singularra, mugatu plurala eta mugagabea**

• Absolutua	NOR
• Ergatiboa	NORK
• Partitiboa	ZERIK
• Datiboa	NORI
• Inesiboa	NON
• Genitibo edutezkoa	NOREN
• Adlatiboa	NORA
• Ablatiboa	NONDIK
• Sozietiboa	NOREKIN
• Genitibo leku-denborazkoa	NONGO
• Adlatibo bukatuzkoa	NORAINO
• Destinatiboa	NORENTZAT
• Instrumentala	ZERTAZ

Izena

- Arruntak eta bereziak
- Bizidunak eta bizigabeak

Galdetzaileak

- Nor (nork, nori, noren, norekin)
- Zer (zerk, zer ordutan, zer ordutatik zer ordutara)
- Non (nongoa, nora, nondik)
- Noiz
- Nola
- Zenbat (zenbatek)

Izenordainak

- Pertsona-izenordainak: ni, zu, gu...
- Erakusleak: hau, hori, hura, hauek, horiek, haiek
- Izenordain mugagabeak:
 - Zerbait, norbait, zerbaitek, norbaitek, zerbaiti, norbaiti
 - Inor ez, ezer ez, inork ez

Izenlagunak:**Noren eta Nongo****Determinatzaileak****Mugatzaileak**

- Artikuluak:
 - Zehaztuak (-a/ -ak)
 - Zehaztugabeak (bat/ batzuk)
- Erakusleak: hau, hori, hura, hauek, horiek, haiek

Zenbatzaileak

- Zehaztuak
 - Zenbakiak: (0-100)
 - Ordinalak: (lehena, bigarrena...)
 - Kopuru-adierazpenak: kilo bat, lau ordu...
 - Orokorrak: oso, guztia, dena
- Zehaztugabeak: asko, gutxi, batzuk, nahiko(a), pixka bat

A1

Adierazpide linguistikoak

Adjektiboa**Motak:**

- Bakunak: eder, polit, itsusi...
- Graduatzaileak: oso, nahiko...
- Errepikapenaren bidezkoa: txiki-txikia...

Adberbioak

- Leku-adberbioak: hemen, hor, han...
- Denbora-adberbioak: gaur, atzo, bihar, etzi, orain, gero, lehen...
- Modu-adberbioak: gaiezki, txarto, ondo, poliki...
- Graduatzaileak: batere, ia-ia, guztiz, izugarri, ikaragarri

Postposizioen bidez osatuak:

- Nor edo partitiboa eskatzen dutenak: -rik gabe
- Noren eskatzen dutenak: -(r)en gainean, azpian, aurrean, atzean, barruan, kanpoan...

Hitz-sortzaileak**Elkarketa**

- Seme-alabak, aitona-amonak, patata-tortilla...

4.2 - Aditza**Ezaugarriak****Aditz iragangaitzak eta iragankorrak**

- Jon sartu da
- Jonek sartu du autoa

Jokatuak eta jokatugabeak

- Etorri naiz, egin dut...
- Etortzea, egiteko

Aditz perifrastikoak

- Joango naiz, etorri da, eramango du

Aditz trinkoak

- Dago, dauka

Aspektua**Orainaldi burutua:** joan naiz**Orainaldi ez burutua:** joaten naiz**Gertakizuna:** joango naiz**Puntukaria:** ikasten ari naiz, dago, dauka**Aditz-lokuzioen aspektua:** bizi izan, ari izan, behar izan, balio izan, nahi izan, ahal izan eta ezin izan**Modua****Indikatiboko orainaldia**

- NOR izan, egon
- NOR-NORK: ukan, eduki
- NOR-NORI: zait, zaizkit... (3. pertsona)
- ZER-NORI-NORK: diot, didazu...

Indikatiboko lehenaldia

- NOR: izan
- NOR-NORK: ukan, eduki

Ahalera

A1

Adierazpide linguistikoak

- Ahal izan
 - Ezin izan
- Agintera**
- Partizipio burutua: Etorri! Segi!
 - NOR: izan (zaitez, zaitezte)
 - NOR-NORK: ukan (ezazu, itzazu)
- Bestelako erabilerak:**
- Eguraldia: euria / elurra... ari du. Haizea dabil...

4.3.- Sintaxia

Perpaus bakuna

Galderazko perpausa. Galdegaia galderazko perpausetan

Adierazpen-perpausak

- Baiezkoak. Galdegaia baiezko perpausetan
- Ezezkoak. Galdegaia ezezko perpausetan

Haridura-perpausak

- Erakusleen bidez osatuak: Hau hotza!
- Galdetzaileen bidez:
 - *ZER / ZEIN itsusia (den)!*
 - *NOLAKO aurpegia (duen)!*
 - *ZENBAT dituen!*

Aginte-perpausak

- Geldi hor!
- Ez egin hori!

Perpaus elkartuak

Juntadura

Emendiozkoak: eta, ere

- Hautakariak: ala, edo
- Aurkaritzakoak: baina

Menderakuntza

- Izen-funtziozko menderakuntza
 - -tzea
 - Agindua edo debekua: -tzeko
- Baldintzazko perpausak (errealak):
 - -ba, baldin ba- (*ostiralean bada, joango naiz...*)

A1

Estrategiak

IV. Gaitasun estrategikoaren garapena**Gaitasun estrategikoa**

Ikasleak ekintza komunikatiboa egoki gauza dezan, bere aurrezagutza eta gaitasun orokor guztiak erabiliko ditu, egokien irizten dien komunikazio-estrategiak eta ikasestrategiak erabiliz (ikus 37. orrialdea).

A1

Ebaluazio-irizpideak

EBALUAZIOA

Ebaluazioa egiteko, informazio-bilketa egitea ezinbestekoa da, ikasprozesu osoa deskribatu eta, hobekuntzara begira, deskribapen horri buruzko epai eta irizpen arrazoitua eskainiz (ikus 47. orrialdea).

Ebaluazio-irizpideak eta ebaluazio-eskalak

Ekintza komunikatiboen gauzatze-maila ebaluazio-irizpide jakinen arabera neurtu eta balioetsiko da (ikus 52. orrialdea).

ENTZUMENA

1	2	3
Elkarreraginezko eguneroko harremanetan eta testuinguru oso ezagunetan, bere buruaz, familiaz eta inguruko gauzez hitz arruntenak eta oinarritzko esapideak uler ditzan, erabiltzaileak solaskideari behin eta berriz eskatzen dio errepikatzeko eta argitzeko. Bestelako baliabideak ere behar izaten ditu (keinuak, onomatopeiak eta abar) esaten zaionaz jabetzeko.	Elkarreraginezko eguneroko harremanetan eta testuinguru oso ezagunetan, bere buruaz, familiaz eta inguruko gauzez hitz arruntenak eta oinarritzko esapideak ulertzen ditu erabiltzaileak. Hala ere, zenbaitetan, errepikapena eta argibideak eskatu behar izaten dizkio solaskideari, edota bestelako baliabideak (keinuak, onomatopeiak eta abar), esaten zaionaz jabetzeko.	Elkarreraginezko eguneroko harremanetan eta testuinguru oso ezagunetan, erabiltzaileak aise ulertzen ditu bere buruaz, familiaz eta inguruko gauzez entzundako hitz arrunt eta oinarritzko esapideak. Oso noizbehinka, errepikatzeko eskatu behar izaten dio solaskideari, eta gehienetan gai da esaten zaionaz jabetzeko.

A1

Ebaluazio-irizpideak

MINTZAMENA

	1	2	3
Egokitasuna	Erabiltzaileari kosta egiten zaio esan nahi duena solaskideari ulertaraztea, eta haren menpe dago erabat. Buruz ikasitako hitz eta esapideak ez ditu, gehienetan, dagozkion testuinguruan egoki erabiltzen.	Erabiltzaileak hitz eta esapide jakin batzuen bidez erantzuten dio solaskideari, nahiz eta haren menpe egon esan nahi duena ulertarazteko. Estrategikoki, beste baliabide batzuk erabiltzen ditu komunikazioa aurrera eramateko. Esate baterako, ulertzen ez duenean, argibideak eta azalpenak eskatzen ditu.	Erabiltzaileak hitz eta esapide jakin batzuen bidez erantzuten dio solaskideari, eta, tarteka, haren menpe dago adierazi nahi duena ulertarazteko. Egoerari dagokion oinarritzko lexikoa erabiltzen du. Beste baliabide batzuk ere behar izan ditzake, zenbaitetan, egoerari aurre egiteko.
Koherentzia eta kohesioa	Erabiltzailea esapide bakartuetara mugatzen da, derrigor, eta eragozpenak ditu, oraindik ere, juntagailu oinarritzkoenak (<i>eta, ala</i>) erabiltzeko. Keinuak etengabeak dira, komunikatzeko ezintasunaren ondorioz.	Solaskideari hitz eta esapide bakartuen bidez erantzuten dio erabiltzaileak, eta oinarritzko juntagailu batzuk (<i>eta, ala</i>) ere erabiltzen ditu, nahiz eta, zenbaitetan, isiluneak egiten dituenetan, zeinuak eta bestelako komunikazio-estrategiak erabili diskurtsoari koherentzia emateko.	Erabiltzaileak hitz eta esapide bakartuen bidez erantzuten dio solaskideari, eta oinarritzko juntagailu batzuk (<i>eta, ala...</i>) erabiltzen ditu; tarteka, isiluneak egiten dituenetan, zeinuak nahiz bestelako komunikazio-estrategiak erabiltzen ditu diskurtsoari koherentzia emateko.
Jarioratasuna	Erabiltzaileak galderei erantzutean, behin eta berriz etenak egiten dituenek eta ahoskatzea asko kostatzen zaionez, ez du arrakastarik lortzen komunikazioan.	Erabiltzaileak eten asko egiten ditu hitz edo esapide egokia aurkitzeko edota ongi ahoskatzeko, baina komunikatzea lortzen du galde-erantzunen bidez. Ohikoak dira zalantzak eta esaldi amaitu gabeak	Batzuetan, etenak egiten ditu erabiltzaileak hitz edo esapide egokia aurkitzeko edota ongi ahoskatzeko, baina arrakastaz komunikatzea lortzen du galde-erantzunen bidez. Zalantzak eta esaldi amaitu gabeak tartekatzen ditu.
Aberastasuna	Ez dago deskribatzailerik.	Ez dago deskribatzailerik.	Ez dago deskribatzailerik.
Zuzentasuna	Erabiltzaileak ez ditu egitekoa betetzeko beharrezkoak diren hitzak eta esapideak zuzen erabiltzen, komunikazioa oztopatzen duten gabezia nabarmenak ditu, akatsak sistematikoak dira. Hitzen ahoskerarekin ere maiz tratatzen da.	Erabiltzaileak buruz ikasitako esaldi batzuk erabiltzen ditu, eta, zenbaitetan, akatsak egin arren, eraginkor komunikatzea lortzen du. Fonologia mailan, eragozpenak ditu fonema jakin batzuk ahoskatzeko.	Erabiltzaileak erraz erabiltzen ditu buruz ikasitako esaldiak, nahiz eta aldian behin akatsen bat egin: komunztadura, aditzaren aspektua eta abar. Fonologia mailan, izan dezake eragozpenik hitzen bat edo beste ahoskatzeko.

A1

Ebaluazio-irizpideak

IRAKURMENA

1	2	3
Erabiltzaileari kosta egiten zaio oinarritzko hitz eta testuak (ohar laburrak, mezu elektronikoak...) ulertzea, eta nahiz eta testuinguruaren, irudien eta ezaugarri grafikoen laguntza izan, askotan ez da esanahiaz jabetzen.	Erabiltzaileak oinarritzko hitz eta testuak (ohar laburrak, mezu elektronikoak...) ulertzen ditu, nahiz eta sarritan testuinguruaren, irudien eta ezaugarri grafikoen laguntza behar izaten duen, esanahiaz jabetzeko.	Erabiltzaileak oinarritzko hitz eta testuak (ohar laburrak, mezu elektronikoak...) berehalakoan ulertzen ditu, nahiz eta testuinguruaren, irudien eta ezaugarri grafikoen laguntza behar izan batzuetan, esanahiaz jabetzeko.

IDAZMENA

	1	2	3
Egokitasuna	Erabiltzaileak aukeratutako hitz eta esapideak ez dira egokiak, ez testuinguruari, ez ekintzari dagokionez. Ereduen aukeraketan huts egiten du.	Erabiltzaileak aukeratutako baliabideak egoki lotzen zaizkie testuinguruari eta ekintzari; informazioa ulergarria eta eraginkorra da komunikazio-asmoarekiko, horretarako hartzaileak birritan-edo irakurri behar badu ere.	Erabiltzaileak hitz eta esapideak arrakastaz baliatzen ditu, eta ez du eragozpenik esan nahi duena egoki esan eta xedea lortzeko.
Koherentzia	Esan nahi duena adierazteko erabiltzaileak aukeratutako hitz eta esapide gehienek ez dute loturarik, ez gaiarekin, ezta ekintzarekin ere.	Ideiak koherenteak dira elkarren artean eta xede komunikatiboarekin. Erabiltzaileak eskaintzen duen informazioa adierazgarria, behar adinakoa eta garrantziaren arabera antolatuta dago.	Erabiltzaileak ez du eragozpenik hitz eta esapide jakinen bidez testua ongi antolatzeko.
Kohesioa	Erabiltzaileak hitz eta esapide jakin batzuk erabiltzen ditu, baina ez du inongo loturarik egiten horien artean.	Erabiltzaileak hitzez eta perpaus bakunez osatzen du diskurtsoa, eta horien arteko lotura lineala izan ohi da. Izenordeen erreferenteak antzematen dira, eta denbora-komunztadura egoki gauzatzen du.	Erabiltzaileak hitzez eta perpaus bakunez osatzen du diskurtsoa, eta gehienetan elkarren arteko loturak ere egiten ditu.
Aberastasuna	Ez dago deskribatzailerik.	Ez dago deskribatzailerik.	Ez dago deskribatzailerik.
Zuzentasuna	Hitzak eta esapideak idaztean, akatsak sistematikoak dira: komunztadura, aditzaren denbora eta aspektua eta gisakoak. Ortografia-akatsak ere ohikoak dira.	Buruz ikasitako baliabide linguistiko gutxi batzuen oso kontrol mugatua du, eta esaldiak osatzeko baliabide eta adierazpide sinple batzuk baliatzen ditu erabiltzaileak. Hitz eta esaldi horietan ortografia zuzena du; hala ere, osatzen dituen esaldietan, akatsak egiten ditu zenbaitetan: komunztadura, aditzaren aspektua, jatorritzko hizkuntzarekiko interferentziak eta abar.	Buruz ikasitako hitzak eta adierazpide sinpleak idaztean, oso tarteka egiten ditu akatsak: komunztadura, aditzaren aspektua... Ortografia-akatsen bat edo beste ere egiten du.

A2 MAILA

Oinarrizko erabiltzailea

A2

Helburuak

HELBURUAK

Ekintza komunikatiboetan zerrendatzen diren helburuak mailako gaitasun komunikatiboaren adierazpen dira (ikus 14. orrialdea).

ENTZUMENA

Eguneroko egoera ezagunetan, maila bereko solaskideen arteko elkarrizketak eta jarraibideak ulertzeko gai izango da, baita gai ezagunei buruzko azalpenak ulertzeko ere (familia, erosketak, bizitokia, lanbidea, eguraldia...), baldin eta informazioa zuzena, argia eta poliki ahoskatua bada.

Maila honen amaieran, ikaslea gai izango da

- ezagunen arteko elkarrizketa batean, helburua informazioa jasotzea denean (erosketez, bizitokiaz, lanaz, osasun-egoeraz, bidaiez...), ideia garrantzitsuenak ulertzeko.
- toki publikoetako mezu eta iragarkietan ideia nagusia atzemateko: tren-geltokiko ohar errazak, trafiko-aholkuak, irratiko agendak...
- hedabideetako albisteen mezu nagusia ulertzeko, batez ere irudien laguntza badu: gertaerak, bitxikeriak, txutxu-mutxuak, kirol-kontuak, eguraldiaren iragarpena...
- lagunek eta hurbilekoek emandako argibideak ulertzeko: eguneroko tresnen erabilera, errezeta errazak, helbide eta norabideetako xehetasunak, mapen gainean emandako jarraibideak eta abar.
- lagunek, xedea bera jakinaren gainean jartzea denean, egiten dizkioten kontaketen ideia nagusiak ulertzeko: eguneroko bizimoduari buruzko gertaeraren bat, berriren bat...
- lagunak entretenitzeko asmoz, solaskideek kontatzen dituzten pasadizo laburren ideia nagusiak ulertzeko.
- lagun, lankide edo senideek, adostasuna edo desadostasuna eskatzeko asmoz, egindako planen eta proposamenen inguruko azalpenak ulertzeko.
- lagun edo senideek pertsoneri eta tokiei buruz egindako deskribapenak ulertzeko: norbaiten aurkezpena, zaletasunak, pertsonen eta etxebizitzaren deskribapen soilak...
- lagun edo senideek erantzungailuan utzitako ohartarazpenak ulertzeko.
- ezagunen artean jasotako zerbitzu baten inguruko kexa ulertzeko, baita bestelako balorazioa ere.
- lagunek nahiz ezagunek eguneroko jardunean gustukoa dutena, ez dutena edota hobesten dutena ulertzeko.
- lagunek edo hurbilekoek eguneroko kontuen inguruan egindako mesede-eskaera ulertzeko.
- (...)

A2

Helburuak

MINTZAMENA

Egoera ezagunetan, kideekin (lagun, senide eta abarrekin) elkarreraginean, gai izango da informazio-truke erraz eta arruntetan moldatzeko, gauzen eta pertsonen deskribapenak egiteko, eta ekintza eta egitarauai buruzko azalpen errazak eta iritziak emateko.

Maila honen amaieran, ikaslea gai izango da

- lagunartean zein senideen artean ibilgailuen, gauzen, lekuen, paisaien eta eguraldiaren deskribapen xume eta objektiboak egiteko, oinarritzko konparazio sinple batzuk eginez.
- lagunartean norberaren, senitartekoen edota ezagunen deskribapen soila egiteko (bizimodua, ikasketak, lana...), esaldi eta esapide bakun eta errazak erabiliz.
- ezagun nahiz ezezagunei argibide errazak eman eta eskatzeko: toki batetik bestera nola joan, zerbait nola egin... baita, mapa eta planoetan oinarrituta, bidea galdetzeko edo adierazteko ere.
- lagunartean, aurrez aurreko harremanetan edo telefonoz, galdera errazak egiteko eta erantzuteko, oinarritzko informazio-trukea eginez: norbaitek zer bizimodu duen galdetu, elkarren berri eman, ingurukoez galdetu eta abar.
- lagunartean eta senideen artean, eta zenbaitetan keinuen laguntzaz, osasun-egoeraz galdetzeko edota erantzuteko; baita ingurukoei aldarteaz galdetzeko ere.
- ezagun nahiz ezezagunekin interesatzen zaion informazioa jasotzeko asmoz, galderak sinple egiteko eta erantzuteko: autobusa non dagoen, turismo-bulegoa, hotela, helbide jakin bat...
- aurrez aurre edo telefonoz, adeitasunezko informazio-trukeak egiteko: bizimoduaz galdetu, barkamena eskatu, goraintziak eman, zoriondu, topa egin, gauza onak opa...
- ezagunen artean eta aurrez aurre, jasotako zerbitzuaren inguruko iritzia eman, balioespen sinple bat egiteko eta, behar izanez gero, horri buruzko kexa adierazteko.
- lagunartean nahiz senideen artean, eguneroko jardunean, gustuko duena eta ez duena edota hobesten duena adierazteko, besteak jakinaren gainean jartzeko asmoz.
- ezagunekin edota lagunekin aurrez aurre nahiz telefonoz, planak adosteko: hitzordua finkatu, asmoak adierazi eta abar.
- lagunartean, helburua besteak jakinaren gainean jartzea denean, esaldi sinpleak erabiliz, gertatu edo ikusitako zerbaiten kontakizun laburra egiteko: pasadizoak, oporrak, festak, filmak...
- lagun edo senideekin elkarrizketa labur bat burutzeko, irteera edo bidaia bat egiteko proposatuz eta gainerakoen iritzia eskatuz.
- eguneroko erosketak egiteko saltokietan eta zerbitzu errazak eskatzeko.
- (...)

A2

Helburuak

IRAKURMENA

Eguneroko bizitzarekin lotutako testu labur eta errazetan gai izango da, egoera, testuinguru, formatu eta ezagutza orokorrean oinarrituz, komunikazio-asmoa, gaia, ideia nagusiak eta xehetasun adierazgarriak atzemateko. Gai izango da edukiari buruzko hipotesiak eratzeko eta aurreikus daitezkeen zehaztasunak baieztatzeko; horretarako, zenbaitetan, irudiak lagungarri izango zaizkio.

Maila honen amaieran, ikaslea gai izango da

- asmo komunikatiboa ezagutuz, eguneroko bizitzan erabiltzen diren testu arruntak ulertzeko: izena emateko orriak, formularioak, eskariak eta abar.
- mezu elektronikoetan eta gutunetan lagunek edo senideek idatzitako mezu sinpleak ulertzeko, xedea denean zerbait egiteko eskatzea, plan baten xehetasunak ematea edo kontu pertsonalak galdetzea.
- eguneroko bizitzako material idatzian (iragarkietan, prospektuetan, jatetxeetako menuetan, zerrendetan, ordutegietan eta abarretan) informazio espezifikoa eta aurreikus daitekeena aurkitzeko.
- lagun edo ezagunek posta elektroniko, SMS eta abarren bidez bidalitako proposamen eta gonbidapenak ulertzeko.
- ezagun edo hurbilekoek, laguntza edo mesede bat eskatuz, ohar edo mezu elektronikoen (txat mezuaren, posta elektronikoaren) bidez bidaltzen dizkieten mezu laburrak ulertzeko.
- eguneroko zereginen inguruko argibide erraz batzuk ulertzeko, bereziki esaldi sinplez osatuak badira: autoaren aparkalekuko txartela nola ordaindu, kutxazaina nola erabili, tren-geltokiko makineta billetea nola erosi...
- jakin-mina asetzeko asmoz, gertaera baten, ipuin eta film errazetako erreferentziaa nagusiak identifikatzeko: gaia, tokia, pertsonaiak.
- toki publikoetan (herritarrei eskaintzen zaizkien zerbitzuetan), jokamoldeei buruzko arau erraz eta sinpleak ulertzeko: ohartarazpenak, arrisku-oharrak eta abar.
- gida komertzial eta turistikoetako informazio nagusia ulertzeko.
- zerbitzu publiko zein erakunde batek web-orrietan, iragarki-tauletan, esku-orrietan eta abarretan emandako informazio praktiko eta espezifikoa aurkitzeko.
- jakin-mina asetzeko helburuz, egunkarietako berri laburren informazio nagusia ulertzeko.
- eguneroko testuinguruetan (eskolan, elkarteetan, auzoan...) zerbait jakinaraziz bidalitako mezu elektroniko laburrak ulertzeko.
- (...)

A2

Helburuak

IDAZMENA

Lagunei, senideei, ikaskideei edo lankideei postalak nahiz ohar eta mezu laburrak, izandako esperientzien kontakizun laburrak eta pertsonen deskribapenak idazteko gai izango da, betiere emandako ereduei jarraiki.

Maila honen amaieran, ikaslea gai izango da

- ezagun eta ezezagunei gutun edo mezu elektroniko batean bere burua edo beste norbait labur aurkezteko: familia, ikasketak, bizimodua, lana, aisia, zaletasunak...
- lagun, senide edo lankideei instrukzio eta jarraibide errazak emateko ohar eta mezu elektronikoetan: arau errazak, berak zerbait nola egin ohi duen, errezeta labur eta sinpleak...
- ezagun eta ezezagunei ohar, gutun eta mezu elektronikoetan, galderak eta proposamenak egiteko, baimena eskatzeko, barkamena eskatzeko edota oinarritzko informazioa eskaintzeko, esaldi labur eta sinpleak erabiliz.
- lagunei, mezu bidez, eguneroko kontuei buruzko proposamen bati adostasuna edo desadostasuna labur-labur adierazteko, baita beste proposamen bat egiteko ere.
- lagunari, oinarritzko argibide batzuk emanaz, gonbidapen-ohar bat egiteko xedea gonbidapena onartua izatea denean; baita jasotakoei erantzuteko ere, beharrezko denean, sinple eta labur arrazoituz.
- lagunei gertaera bat (istripu bat, esperientzia pertsonal bat...) kontatzeko, esaldi labur eta sinpleen bidez.
- (...)

A2

Testuinguruaren ezaugarriak

I. Gaitasun soziolinguistikoaren garapena

Testuinguruaren ezaugarriak

Ekintza komunikatibo guztiak testuinguru jakinetan gauzatzen dira, maila bakoitzean ezaugarri zehatzak dituzten testuinguruetan, alegia (ikus 19. orrialdea).

Enuntziatzailea - Enuntziataria	Xedea	Erabilera-esparrua
Solaskidearen rolak: Senide -senide Lagun-lagun Ezagun-ezezagun Solaskideen arteko harremana: berdinen artekoa edo gertutasunezkoa	A1 mailakoez gain, -Giza harremanak edo konplimenduak - interesa adieraztea - goraintziak ematea - ... -Informazioa ematea/eskatzea - pertsonak, lekuak eta gauzak deskribatzea - zerbait badagoen, baden edo dakien galdetzea eta erantzutea - ... -Iritziak, ezagutzak eta jarrerak adieraztea eta egiaztatzea - norbaiti buruz edo zerbaiti buruz iritzia eskatzea eta ematea - adostasuna/desadostasuna eskatzea eta ematea - ... -Gustuak, sentimenduak adieraztea - aldarkez, osasun-egoeraz galdetu eta informazioa ematea - zerbait gustukoa den ala ez adieraztea - ... -Solaskidearengan eragitea - planak eta asmoak adieraztea - gonbidapena onartzea/gaitzestea - ... Ikus <i>Funtzioak</i> atala	Pertsonen arteko harremanean eta solaskideen hurbileko munduan: Senitartekoa Lagunartekoa Zerbitzuguneak: dendak, informazio-bulegoak...

A2

Gaiak

Gaiak

Mailako ekintza komunikatiboak gauzatzeko, gai-zerrenda bat proposatzen da jarraian, irekia eta ikasleen premietara egokituko dena (ikus 20. orrialdea).

Datu pertsonalak Izena, helbidea, adina, sexua, egoera zibila, lanbidea, jaioteguna, jatorria...	Norberaren ezaugarriak Gustuak, izaera, itxura, aldarteak...	Etxea Etxebizitza motak, gelak, altzariak, etxeko tresnak eta apaingarriak, etxeko animaliak...
Ohiko jarduerak Eguneroko eginkizunak, etxeko lanak...	Aisialdia Kirola, jolasa / jokoak, musika, zaletasunak, bidaiak, oporrak...	Lekua eta norabidea Ibilbideak, norabideak zehaztea, tokiak deskribatzea...
Giza harremanak eta harreman sozialak Familia, lagunak, ikaskideak, lankideak, auzokideak, elkarteak...	Gorputza eta osasuna Gorputz-atalak, zentzumenak, sentimenduak, gaixotasuna, higiena, ospitaleak, egoera fisikoa...	Hezkuntza Eskola, lanbide-eskola, unibertsitatea, ikasketak, ikasgela, ikastetxea, irakaslea, ikaslea, gurasoak...
Herria eta hiria Herria, hiria, kaleak, eskualdea, eraikuntzak, zerbitzuak...	Erosketak Eroslekuak, kantitate- eta pisu-neurriak, kopuruak, prezioak, gustuak, opariak...	Elikadura Janaria, edariak, ordutegiak, menuak, prestatzeko moduak...
Herri-zerbitzuak Informazioguneak, udal- zerbitzuak, postetxea, banketxea, polizia-etxea, larrialdi-zerbitzuak...	Ingurumena Eguraldia, klima, landareak eta animaliak...	Euskal Herria eta beste herrialdeak Lurraldeak, eskualdeak, hiriak, nazioak...
Garraioa Autobusa, trena, autoa, hegazkina, geltokiak, aireportuak...	Lana Lanbideak, lan-tresnak, lantokiak, soldadak, lan- baldintzak...	Ostalaritza Tabernak, jatetxeak, hotelak, egoitzak...
Ospakizunak Festak, gonbidapenak, urtebetetzeak...	Kultura Zinema, liburuak, musika...	Hedabideak Egunkariak, irrati eta telebistak, komunikabide digitalak...
Turismoa Ibilbide eta txangoak, jendea, toki interesgarriak, monumentuak, bidaietako gorabeherak...	Euskal instituzioak Udalak, Foru Aldundiak, Jaurilaritza	

Kultura-erreferentziak

A2**Gaiak**

Hizkuntzaren barneratze-prozesuan ezinbestekoa da alderdi linguistikoez gain, euskal gizartearen izaera historiko eta sozialaren berri ematea, ikaslea gure errealitatean eta mundu-ikuskeran kokatuz (ikus 21. orrialdea).

A2

Testu-generoak

II. Gaitasun testualaren garapena

Testu-generoak

Estandarizatuta eta tradizioz finkatuta dagoen moldean antolatzen du informazioa erabiltzaileak, gizarte- edo lanbide-esparru batean (ikus 30. orrialdea).

AHOZKOAK

Ulermena:

Aurrez aurrekoak:

- hitz eta esapide errazak: zenbakiak, prezioak, denbora-erreferentziaak...
- jarraibideak: toki batetik bestera nola joan, gauza bat non dagoen...
- mezuak eta azalpen labur-laburrak
- balorazio, iritzi edo kexu sinple eta labur bat: zerbitzuren bati buruzkoa...
- elkarrizketa sinpleak
- kontaketak: gertaerak...

Grabatuak eta komunikabideetatik jasotakoak:

- aurreikusita dauden komunikabideetako ohar eta iragarkiak
- testuinguru jakinetan aurreikusita dauden erantzungailuetako mezu laburrak
- irudi bidezko iragarkiak (ikus-entzunezkoak)
- albiste laburrak
- komunikabideetako ohar eta iragarkiak
- eguraldi-iragarpenak

Ekoizpena elkarreraginean:

- pertsonen aurkezpen laburra: nor den, non bizi den, lantokia, helbidea, telefonoa, gustuak...
- agindu sinple eta laburrak
- adeitasunezko hitz eta esapide errazak
- galde-erantzun errazak: non bizi den, nora doan, zer gustatzen zaion...
- argibideak, jarraibideak: toki batetik bestera nola joan, bidea galdetu...
- elkarrizketa sinpleak
- gauzen, tokien, eguraldiaren eta pertsonen deskribapen errazak
- kontakizun sinpleak: oporrak...

A2

Testu-generoak

IDATZIAK

Ulermena:

- leku publikoetako ohiko seinaleak, kartelak...
- oinarrizko jarraibideak, inprimakiak edota fitxa bat betetzean, galde-sorta bati erantzuteko...
- publizitate- eta informazio-orriak...
- ohar eta mezu pertsonal laburrak
- argibide edota oinarri-oinarrizko arau erraz eta laburrak
- bidaia-txartelak, sarrerak, fakturak, etiketak, katalogoak...
- formulario sinpleak
- deskribapen sinpleak
- gida komertzialak
- iragarki laburrak
- toki publikoetako araudiak
- pasadizoak / kontaketa sinpleak

Ekoizpena:

- inprimakiak, txantiloak (bete)
- zerrendak
- oharak
- gonbidapen-oharrak / proposamenak
- jarraibide eta arau sinpleak
- postalak

Ekoizpena elkarreraginean:

- mezu laburrak (posta elektronikoak, SMS mezuak, postalak, oharak).
- galde-erantzunak informazio pertsonala trukatzeko
- gutun pertsonalak
- ohar eta jakinarazpenak
- proposamen laburrak
- kontaketa laburrak

A2

Funtzioak

Funtzioak

Erabiltzaileak hizkuntza zerbait komunikatzeko erabiltzen du, zerbait egin edo lortzeko. Ekintza komunikatibo guztietan dago xede bat (ikus 31. orrialdea).

Hauetara dira maila honen amaieran ikasleak bete ahal izango dituen funtzioak:

Giza harremanak eta konplimenduak

- Agurtzea.
- Nork bere burua eta besterena aurkeztea.
- Mesedeak eskatzea.
- Barkamena eskatzea.
- Eskerrak ematea.
- Zoriontzia.
- Interesa adieraztea.
- Goraintziak ematea.
- Topa egitea.
- Gauza onak opa izatea.
- ...

Informazioa ematea eta eskatzea

- Datu pertsonalei buruzko informazioa eskatzea eta ematea.
- Leku, ordutegi, data, eguraldi, prezio, neurri, kopuruei buruz galdetzea eta erantzutea.
- Zerbait dagoen, baden edo dakien galdetu eta erantzutea.
- Pertsonak, lekuak eta gauzak deskribatzea: zerbait nolakoa den, non dagoen...
- Jabetza adieraztea.
- Informazioa ematea eta eskatzea eguneroko kontuez.
- Denboran zehar gertatutako ekintzak kontatzea.
- Zerbitzu bat eskatzea eta eskaintzea.
- Zerbitzu baten berri galdetzea eta erantzutea.
- Iraganeko ekintzak eta ohiturak oso labur deskribatzea.
- Argibideak, jarraibide sinpleak ematea eta eskatzea.
- ...

Iritziak, ezagutzak eta jarrerak adieraztea eta egiaztatzea

- Zerbait baieztatzea / ezeztatzea.
- Adostasuna/desadostasuna eskatzea eta ematea.
- Ezintasuna adieraztea.
- Zerbitzuei buruzko balioespen orokorra egitea.
- Proposamen bati buruzko iritzia modu laburrean ematea.
- Norbaiti buruz edo zerbaiti buruz iritzia eskatzea eta ematea.
- Aisialdiko planak onartzea / ez onartzea.
- Gonbidapena onartzea / ez onartzea.
- ...

Sentimenduak, hunkipenezko jarrerak/egoerak adieraztea eta egiaztatzea

A2

Funtzioak

- Ezustea adieraztea.
- Poza / tristura adieraztea.
- Aldarteaz, osasun-egoeraz galdetzea eta informazioa ematea.
- Gustukoa den ala ez den adieraztea.
- ...

Solaskidearengan eragitea

- Laguntza eskatzea eta eskaintzea.
- Aginduak ematea.
- Gonbidapena egitea.
- Zerbait debekatzea.
- Erregutzea.
- Egiteko bat proposatzea.
- Planak eta asmoak adieraztea.
- Baimen-eskaera egitea eta erantzutea.
- Aholkuak ematea eta eskatzea.
- ...

A2

Adierazpide testualak

Adierazpide testualak

Ekintza komunikatiboak egoki gauzatzeko, erabiltzaileak, baliabide egokien bidez, testuak ongi taxutzen eta interpretatzen jakin behar du (ikus 32. orrialdea).

Hauek dira, besteak beste, maila honetan erabiltzaileak baliatuko dituen adierazpideak:

1. Plan orokorra

- Ahozkoak. Idatziak.
- Gaia: egunerokoa, ezaguna, harremanen mundukoa batez ere. Mundu errealekoa, fisikoa edo konkretua.
- Egitura: galdera-erantzunak. Enuntziatu sinpleak.

2. Interaktibotasuna

- Deiktikoak:
 - ✧ Pertsonalak (aditzaren lehen eta bigarren pertsonak, izenorde pertsonalak: *ni, zu, gu, zuek*)
 - ✧ Denborazkoak (denbora-adberbioak: *orain, gero, gaur, atzo, bihar...*)
 - ✧ Espazialak (leku-adberbioak: *hemen, hor, han...*)
- Galderak

3. Sekuentziak

- Elkarrizketa
- Preskripzioa (instrukzioa, agindua...)
- Kontaketa

4. Konexioa

Testu-antolatzaileak (ahozko testuetan eta testu idatzietan)

- ✧ Hizketa-antolatzaileak: *ze...; eta bueno...; ba...; zera...; bale, ezta?*
- ✧ Emendiozkoak: *eta, ere, bestalde*
- ✧ Aurkaritzakoak: *baina, ordea*
- ✧ Denbora-antolatzaileak: *goizean, arratsaldean, orduan, gero, baino lehen, ondoren, -(e)nean, garai hartan...*
- ✧ Hautakariak: *bestela, ala*
- ✧ Ordena-adierazleak: *lehenengo, ondoren, gero, amaitzeko, bukatzeko, alde batetik, bestetik, azkenik...*
- ✧ Zehatzaileak edo adibide ematekoak: *adibidez*

Puntuazioa

Oinarrizko erabiltzaileak, bereziki ahozko adierazpidera jotzen badu ere, testu idatzietan perpaus bakunak ez ezik elkartuak ere baliatzen ditu (denborazkoak, kontseziozkoak...). Maila honetan, honako puntuazio-marka hauek erabiliko ditu:

A2

Adierazpide testualak

- Galde- zein harridura-ikurra hainbat esapidetan
- Bi puntuak: zerrendatzeko, mezuen abiaburuan, orduak emateko
- Puntua: esaldi eta esapide sinpleen bukaeran; ordinaletako "garren" ordezkatzeko; milatik gorako zenbakietan
- Etenpuntuak: esaldia bukatu gabe utzi dela adierazteko
- Koma: elkarren kideko zatiak zerrendatzeko, datak emateko, deikiak adierazteko edota perpaus elkartu batzuen atzetik (denborazkoak, kontzesiboak...)
- Testu-antolatzaileen ondoren (ondoren, adibidez, atzo...)

5. Izen-kohesioa

Kate anaforikoak osatzen dituzten errepikapenezko testu-baliabideak:

- Erreferentziaak (anafora: izenordainak)
- Ordezkapen lexikala (sinonimoak, hiperonimoak)
- Elipsia
- Definizioa: mugatzaileak

6. Aditz-kohesioa

- Azalpen- eta kontaketa-adizkiak
 - Bigarren planokoak

Azalpenetan
orain puntuala ("dator")
orain ez-burutua ("etortzen da")

Kontaktetan
iragan puntuala ("zetorren")
iragan ez-burutua ("etortzen zen")
 - Lehen planokoak

Azalpenetan
orain burutua ("etorri da")

Kontaktetan
iragan burutua ("etorri zen")
- Ekintza-adizkiak
- Aginte-adizkiak (jokatu gabea eta jokatua)
- Orain geroa ("etorriko da")
- Bestelako adizkiak

7. Ahots enuntziatzaileak

Testuan ageri diren ahotsak esandakoak adierazteko baliabideak: estilo zuzena

8. Modalizazioa

Adizkiak: *uste izan, pentsatu, jakin, iruditu*
 Iritzi-adberbioak: *agian, ziur, seguru, jakina*

A2

Adierazpide testualak

Adjektiboak; graduatzaileak (indargarriak zein leungarriak)

Adizkiak: aditz-lokuzioak (*behar izan, nahi izan, nahiago izan...*)

Esamolde adjektibodunak: adjektiboa + -t(z)ea

Adizkiak: aditz-lokuzioak (*ahal/ezin izan, nahi izan...*)

Adberbioak-eta: *agian*

Aditza: *gustatu, poztu, damutu, lotsatu, maite izan, beldur izan...*

Adberbioak-eta: *zorionez, zoritxarrez, tamalez...*

Adjektiboak: *ederra, polita, txarra, itsusia, -garri atzizkia...*

Esapideak: harridura-perpausak eta *Nire ustez...*

A2

Adierazpide linguistikoak

III. Gaitasun linguistikoaren garapena

Adierazpide linguistikoak

Ekintza komunikatiboa egoki gauzatzeko, adierazpide linguistikoak beharrezko baliabideak dira (ikus 36. orrialdea).

1.- Alderdi fonologikoa

- Euskararen bokalak eta kontsonanteak ezagutu eta ahoskatu.
- Euskararen fonema txistukariak: /tz/, /tx/, /ts/, /z/, /s/, /x/
- Prozesu fonologikoak
 - Palatalizazioa (/is/ > (ix): isilik > (ixilik), /in/ > (iñ): mina > (miña)...)
 - Bokalepentesia: /e/ Kontsonante-epentesia: /r/ (hirurehun, lauretan...)
 - Asimilazioak eta elipsiak: (ez dira/ (eztira), ez naiz/ (enaiz)
- Diptongoak: /ai/ aizu, /ei/ zein, /oi/ goi, /au/ auzo, /eu/ euri.
- Hiatoak
- Aldaketa fonetikoak:
 - Bustidura
 - Gortze-prozesua: bdg/ ptk
 - Intonazioa: izen-abizenak, leku-izenak... Perpaus bakunaren intonazioa
 - Euskararen hitz luzeen azentu bikoitza: (osásuná, emákumeá...)

2.- Alderdi ortografikoa

- Ortografia:
 - Euskararen alfabetoa
 - -r-ren aurrean bokala mailegu zaharretan: *arropa, errege, erloju...*
 - *nb* eta *np* grafiak
 - Absolutuan deklinatutako orduak nola idatzi
 - Euskararen fonema txistukariak: /tz/, /tx/, /ts/, /z/, /s/, /x/
 - Maileguen egokitzapena: *funtzionario, erresistentzia...*
- Puntuazioa
 - Galde- zein harridura-ikurra
 - Hainbat esapidetan: *Hau hotza! Zer berri?*
 - Bi puntuak
 - Zerrendatzeko: *Erosketak: ogia, esnea...*
 - Mezuen abiaburuan: *Arreba maitea:*
 - Orduak emateko: *07:15ean dator autobusa.*
 - Puntua
 - Esaldi eta esapide sinpleen bukaeran: *Aitor naiz.*
 - Ordinaletako "garren" ordezkatzeko: *XX. mendean...*
 - Etenpuntuak
 - Esaldia bukatu gabe utzi dela adierazteko: *Erosketak: ogia, esnea...*
 - Koma

A2

Adierazpide linguistikoak

- Elkarren kideko zatiak zerrendatzeko: *Ogia, esnea, dilistak...*
- Datak emateko: *Donostian, 2003ko uztailaren 2an.*
- Perpaus elkartuetan menpeko esaldien atzetik (denborazkoak, kontzesiboak...): *Etortzen denean, esango diogu.*
- Deikia: esaldi-hasieran zein -tartean doanean: *Ekarri, Idoia, eskuan daukazuna!*
Jon, etorri hona!
- Testu-antolatzaileen ondoren (ondoren, adibidez, atzo...): *Atzo, auzoko tabernan...*

Komatxoak

- Ezizenak eta animalien izenak emateko edota atzerriko hizkuntzetako hitzak transkribatzeko: *"Kide" izena du gure behorrak. "Car" hitza autoa da ingelesez.*

3.- Alderdi semantikoa eta lexikoa

- Lantzen diren funtzioetarako maiz erabiltzen diren adierazleak.
- Lantzen diren egoeretako ohiko lexikoa.
- Sarri erabiltzen diren sinonimo eta antonimoak.

4.- Alderdi morfosintaktikoa

4.1.- Izen-sintagma

Deklinabidea

Mugatu singularra, mugatu plurala eta mugagabea

• Absolutua	NOR
• Ergatiboa	NORK
• Partitiboa	ZERIK
• Datiboa	NORI
• Inesiboa	NON
• Genitibo edutezkoa	NOREN
• Adlatiboa	NORA
• Adlatibo norabidezkoa	NORANTZ
• Motibatiboa:	ZERGATIK, NORENGATIK
• Ablatiboa	NONDIK
• Sozietiboa	NOREKIN
• Genitibo leku-denborazkoa	NONGO
• Adlatibo bukatuzkoa	NORAINO
• Destinatiboa	NORENTZAT
• Instrumentala	ZERTAZ

Orduen deklinabidea

Zer ordutan? Ze(r) ordutatik ze(r) ordutara? Ze(r) ordu arte?

Izena

- Arruntak eta bereziak
- Bizidunak eta bizigabeak
- Zenbakarriak eta zenbakaitzak

A2

Adierazpide linguistikoak

Galdetzaileak

- Nor (nork, nori, noren, norekin)
- Zer (zerk, zer ordutan, zer ordutatik zer ordutara, zergatik,)
- Non (nongoa, nora, nondik)
- Noiz (noiztik, noizko, noiz arte)
- Nola
- Zenbat (zenbatek)
- Zertan

Izenordainak

- Pertsona-izenordainak: ni, zu, gu...
- Erakusleak: hau, hori, hura, hauek, horiek, haiek
- Izenordain mugagabeak:
 - Zerbait, norbait, zerbaitek, norbaitek, zerbaiti, norbaiti...
 - Inor ez, ezer ez, inork ez...

Determinatzaileak

Mugatzaileak

- Artikuluak:
 - Zehaztuak (-a/-ak)
 - Zehaztugabeak (bat/batzuk)
- Erakusleak: hau, hori, hura, hauek, horiek, haiek

Zenbatzaileak

- Zehaztuak
 - Zenbakiak: (0-100; 0-1.000...)
 - Ordinalak: (lehena, bigarrena...)
 - Kopuru-adierazpenak: kilo bat, lau ordu...
 - Orokorrak: oso, guztia, dena
- Zehaztugabeak: asko, gutxi, batzuk, zenbait, nahiko(a), horrenbeste, pixka bat

Adjektiboak

Motak

- Bakunak: eder, polit, itsusi...
- Huts izenondoa (kafe hutsa, alkohol hutsa, poltsa hutsa...)

Graduatzaileak

- Askea (oso, nahiko, izugarri, samarra, hutsa...)
- Errepikapenaren bidezkoa: txiki-txikia...
- Atzizki bidezkoa: -egi, -ago

Izenlagunak

Nominalizazioa + -(e)ko: zuloak egiteko gailua...

Aposizioa

Aposizio ez-murrizgarria, aposizioa NOR IS denean (*Julian Gaiarre, Erronkariko tenorea, euskalduna zen...*).

Adberbioak

- Leku-adberbioak: hemen, hor, han...
- Denbora-adberbioak: gaur, atzo, bihar, etzi, orain, gero, lehen...
- Modu-adberbioak: gaiezki, txarto, ondo, poliki...
- Iritzi-adberbioak: agian, badaezpada, dudarik gabe, noski...
- Graduatzaileak: batere, erabat, guztiz, ia-ia, izugarri, ikaragarri
- Mesedez, faborez...

Postposizioen bidez osatuak:

A2

Adierazpide linguistikoak

- Nor edo partitiboa eskatzen dutenak: -rik gabe
- Noren eskatzen dutenak: aurre, atze, azpi, barru, gain, ondo, alde, arte, aurka, inguru
- Nori eskatzen dutenak: esker, buruz

Zenbait adierazpen: gutxi gorabehera

Adierazkortasun maila

Graduatzaileak: oso, nahiko, erabat...

Errepikapena: poliki-poliki, txiki-txiki...

Hitz-jokoa: plisti-plasta, tipi-tapa...

Hitz-sortzaileak

Elkarketa

- Seme-alabak, aitona-amonak, patata-tortilla...
- Hitz-elkarketak: -toki, -alde, -leku...

Eratorpena: atzizkiak

- -ari (kirolari...)
- -gailu (garbigailu...)
- -garren (zortzigarren...)
- -garri (interesgarri...)
- -gile (etxegile...)
- -ka (korrika...)
- -keria (kirtenkeria...)
- -le (idazle...)
- -ro (astiro, berriro...)
- -tar (zarauztar...)
- -tasun (edertasun...)
- -tegi (barnetegi...)
- -ti (kakati...)
- -txo (loretxo...)
- -tzaile (zulatzaile...)
- -zain (kutxazain...)

4.2.- Aditza

Ezaugarriak

Aditz iragankorrak eta iragangaitzak

- *Jon sartu da / Jonek sartu du autoa*

Jokatuak eta jokatugabeak

- Etorri naiz, egin dut...
- Etortzea, egiteko, eramanda, ikusita

Aditz perifrastikoak

- Joan da, etorri da, eraman du

Aditz trinkoak

- Dago, dauka
- Doa, dator, darama

Aspektua

Orainaldi burutua:	joan naiz
Orainaldi ez burutua:	joaten naiz
Gertakizuna:	joango naiz
Iragan burutua:	joan nintzen

A2

Adierazpide linguistikoak

Iragan burutugabea	joaten nintzen
Puntukaria:	ikasten ari naiz, dago, dauka
Lehenaldiko puntukaria:	egiten ari nintzen
Trinkoak:	nabil, zabiltza, nenbilen, zenbiltzan...
Aditz-lokuzioen aspektua:	bizi izan, ari izan, behar izan, balio izan, nahi izan, ahal izan eta ezin izan
Zenbait aditz-lokuzio	logura naiz / logurak nago, gose naiz / goseak nago...

Modua

Indikatiboko orainaldia

NOR: izan, egon, joan, ibili, etorri
 NOR-NORK: ukan, eduki, jakin, eraman
 NOR-NORI: zait, zaizkit... (3. pertsona)
 ZER- NORI- NORK: diot, didazu...

Indikatiboko lehenaldia

NOR: izan, egon, joan, ibili, etorri
 NOR-NORK: ukan, eduki, jakin
 NOR-NORI: zitzaidan, zitzazkidan...
 NOR-NORI-NORK: nion, nizkion...

Ahalera

Ahal izan
Ezin izan

Agintera

Partizipio burutua: *Etorri! Segi!*
 NOR: izan (*zaitez, zaitezte*) eta trinkoak (*zoaz, zoazte, zatoz, goazen, zatozte...*)
 NOR-NORK: ukan (*ezazu, itzazu...*)
 ZER-NORI-NORK: *galdeiozu, esaiozu...*

Aditz-izena

-t(z)ea espero (*harekin joatea espero dugu...*)
 -t(z)ea ahaztu (*ogia erostea ahaztu zait*)

Bestelako erabilerak

- Eguraldia: *euria / elurra... ari du. Haizea dabil...*

4.3.- Sintaxia

Perpaus bakuna

Galderazko perpausa

- Galdegaia galderazko perpausetan
- "Al" partikula: aditz nagusiaren eta laguntzailearen artekoa (berak egin al zuen?...)

Adierazpen-perpausak

- Baiezkoak. Galdegaia baiezko perpausetan
- Ezezkoak. Galdegaia ezezko perpausetan

Haridura-perpausak

- Erakusleen bidez osatuak: Hau hotza!
- Galdetzaileen bidez:
 - ZER / ZEIN *itsusia (den)!*
 - NOLAKO *aurpegia (duen)!*

A2

Adierazpide linguistikoak

- *ZENBAT dituen!*
- Baiezkoak:
 - *BAI polita (dela)!*
 - *BAIETZ etorri!*
- Ezezkoak
 - *EZTA pentsatu ere!*
 - *EZETZ irabazi!*
- Eskerrak!

Aginte-perpausak

- *Zatoz azkar! Geldi hor!*
- *Ez egin hori!*

Perpaus elkartuak

Juntadura

- Emendiozkoak: eta, ere (baita ere, ezta ere)
- Hautakariak: ala, edo
- Aurkaritzakoak: baina, baizik

Menderakuntza

- Izen-funtziozko menderakuntza
 - -t(z)ea
 - -t(z)en (*sagar-tarta egiten dakit*)
 - Konpletiboak: -(e)la
 - Zehar-galdera: -(e)n
 - Agindua edo debekua: -tzeko
- Erlatibozkoak
 - Erreferentetun deklinatua: NOR, NORK, NORI, NOREN... (janaria erosten duen mutikoa/mutikoari...)
- Konparaziozkoak:
 - Berdintasuna: bezala / bezalako
 - Desberdintasuna: baino... -ago, baino... gehiago / gutxiago
 - Superlatiboa: -rik... -enak
- Baldintzazko perpausak (errealak):
 - -ba, baldin ba- (ostiralean bada, joango naiz)
- Denborazkoak
 - Aldiberekotasuna: -nean (*etorri naizenean hemen zegoen*)
 - Aurrekotasuna: baino lehen, aurretik
 - Ondokotasuna: ondoren, eta gero
 - Iraupena adieraztekoak: -arte, bitartean
- Helburuzkoak: ...-t(z)era, ...-t(z)eko
- Kausazkoak: ...-(e)lako
- Kontzesiozkoak: Nahiz eta jokatu gabeko aditzekin (*Nahiz eta hori jakin, oportetara joan da.*)

A2

Estrategiak

IV. Gaitasun estrategikoaren garapena**Gaitasun estrategikoa**

Ikasleak ekintza komunikatiboa egoki gauza dezan, bere aurrezagutza eta gaitasun orokor guztiak erabiliko ditu, egokien irizten dien komunikazio-estrategiak eta ikasestrategiak erabiliz (ikus 37. orrialdea).

A2

Ebaluazio-irizpideak

EBALUAZIOA

Ebaluazioa egiteko, informazio-bilketa egitea ezinbestekoa da, ikasprozesu osoa deskribatu eta, hobekuntzara begira, deskribapen horri buruzko epai eta irizpen arrazoitua eskainiz (ikus 47. orrialdea).

Ebaluazio-irizpideak eta ebaluazio-eskalak

Ekintza komunikatiboen gauzatze-maila ebaluazio-irizpide jakinen arabera neurtu eta balioetsiko da (ikus 52. orrialdea).

ENTZUMENA

1	2	3
Eguneroko bizitzako esperientzia-esparruen barruan, kosta egiten zaio solaskidearen adierazpena ulertzea, eta errepikatzeko edo birformulatzeko eskatu behar izaten dio behin eta berriz.	Eguneroko bizitzako esperientzia-esparruen barruan, antzematen ditu komunikazio-asmoa eta gaia, eta ulertzen du solaskideak emandako informazio adierazgarria, nahiz eta tarteka, informazioaz ondo jabetzeko, errepikatzeko edo birformulatzeko eskatu behar izaten dion.	Eguneroko bizitzako esperientzia-esparruen barruan, aise ulertzen du solaskidearen adierazpena, eta apenas eskatzen dion errepikatzeko edo birformulatzeko.

A2

Ebaluazio-irizpideak

MINTZAMENA

	1	2	3
Egokitasuna	Testuinguru eta egoera jakin eta ezagunetan erabiltzaileari ezinezkoa egiten zaio baliabideak egoki erabiltzea, eta huts egiten du elkarrizketan.	Testuinguru eta egoera jakin eta ezagunetako elkarrizketak gauzatzeko erabiltzaileak aukeratzen dituen baliabideak egoki lotzen zaizkie bai solaskideari, baita ekintzaren xedeari ere. Zenbaitetan zalantzak adierazten baditu ere, arrakastatsua izaten da komunikazioa.	Testuinguru eta egoera jakin eta ezagunetako elkarrizketak gauzatzeko erabiltzaileak aukeratzen dituen baliabideak egoki lotzen zaizkie bai solaskideari, baita ekintzaren xedeari ere, eta ez du zalantzarik erakusten bere diskurtsoan.
Koherentzia eta kohesioa	Elkarreraginean, askotan ez dago informazio-trukerik, eta, azalpen laburra eman behar duenean ere, erabiltzaileak zailtasuna du informazioa era koherentean antolatzeke. Bere jarduna antolatzeke erabiltzen dituen testu- antolatzaileak ere, gehienetan, nahasi egiten ditu. Lotura-marka horiek, maiz, solaskideak deduzitu egin behar izaten ditu.	Elkarreraginean eta azalpen labur-laburretan, nahikoa informazio eskaintzen du erabiltzaileak; ideiak ordenatuta daude eta eskema bati jarraitzen diote. Ez dira errepikatzen. Bere jarduna antolatzen duten testu- antolatzaileak erabiltzen ere badaki, eta erreferentea argi uzten saiatzen da. Hala ere, tarteka, solaskideak kohesio-erlazioak deduzitu egin behar izaten ditu. Bestalde, estrategia egokiz eta eraginkorrez baliatzen da, elkarrizketan parte hartu (txanda hartu, utzi, etab.) eta ulertzen ez duena adierazteko.	Elkarreraginean eta azalpen labur-laburretan, ideiak egoeraren eta xedearen arabera ordenatzen ditu erabiltzaileak, eta eskema bati jarraitzen diote. Bere jarduna antolatzen duten testu- antolatzaileak ere arazorik gabe txertatzen ditu ahozko diskurtsoan. Solaskideak nekez deduzitu behar izaten ditu kohesio-erlazioak, eta guztiz eraginkorrak izaten dira baliatzen dituen estrategiak.
Jarriotasuna	Eguneroko harremanetako elkarrizketetan, erabiltzaileak esan nahi duena nekez adierazten du ulertzeko moduan, eta etenak eta geldialdiak ohikoak dira. Zalantzak ditu esamolde egokiak aurkitzeko, askotan esaldiak bukatu gabe uzten ditu eta kosta egiten zaio hariari eusten.	Eguneroko harremanetako elkarrizketa laburretan esan nahi duena ulertzeko moduan adierazten du erabiltzaileak, nahiz eta batzuetan jardunaren abiadura moteldu behar izan. Parte-hartze luzeagoetan, birformulazioak eta errepikapenak egin behar izaten ditu, baina komunikazioa ez da eteten; badaki berriz hariari heltzen.	Eguneroko harremanetako elkarrizketetan esan nahi duena oso argi adierazten du erabiltzaileak, eten askorik egin gabe eta hariari jarraituz. Batzuetan, zalantza bat izan dezake esamolde egokia aurkitzean, baina, kasu horietan ere, asmatzen du berriz ere hariari heltzen.
Aberastasuna	Egoera ezagunetan gai arruntei buruz elkarrizketan aritzeko lexiko murriztegia duenez gero, erabiltzaileari kosta egiten zaio informazioa ematea.	Egoera ezagunetan gai arruntei buruz elkarrizketan aritzeko adinako baliabideak ditu erabiltzaileak, eta lortzen du informazioa ematea. Bere jarduneko hutsuneak keinuen bidez edo ordezkapen lexikalaren bidez betetzen ditu, forma orokorrak erabiliz (astoa<animalia, giltza<gauza...).	Egoera ezagunetan gai arruntei buruz hitz egiteko baliabide anitzak dituenez, eraginkortasunez helarazten du erabiltzaileak informazioa, nahiz eta inoiz keinuetara edo forma orokorragoetara jo behar izan.

A2

Ebaluazio-irizpideak

Zuzentasuna	Erabiltzaileak ez du mezua helaraztea lortzen, ez baitauka behar bezain barneratua eguneroko egoerekin lotutako egitura-multzoa. gaiezki-ulertuak gerta daitezke, ahoskera eta doinuera ez direlako egokiak. Akats sistematikoak ohikoak eta askotarikoak dira: aditz-denborak nahastea, subjektuaren eta aditzaren arteko komunztadura, atzizkiak eta partikulak ezabatzea, jatorrizko hizkuntzaren zein beste hizkuntza baten interferentzia etengabeak eta abar.	Erabiltzaileak mezua helaraztea lortzen du. Zuzen erabiltzen du eguneroko egoerekin lotutako egitura-multzoa. Ahoskera eta doinuera egokiak dira, nahiz eta zenbaitetan errepikatzea eskatu behar zaion. Bestalde, batzuetan, adierazpenean akats sistematikoak egiten ditu: aditz-denborak nahastea, subjektuaren eta aditzaren arteko komunztadura, atzizkiak eta partikulak ezabatzea, jatorrizko hizkuntzaren zein beste hizkuntza baten interferentziak eta abar.	Erabiltzaileak mezua eraginkortasunez helaraztea lortzen du. Zuzen erabiltzen du eguneroko egoerekin lotutako egitura-multzoa. Ahoskera eta doinuera egokiak dira. Hala ere, oso tarteka, akatsak egiten ditu: aditz-denborak nahastea, subjektuaren eta aditzaren arteko komunztadura, atzizkiak eta partikulak ezabatzea, interferentziak eta abar.
-------------	---	--	---

IRAKURMENA

1	2	3
Eragozpen handia du maila honetako formularioak, eskariak, mezuak, oharrak eta jarraibideen ideia nagusiak ulertzeko.	Maila honetako eskariak, mezuak, oharrak eta jarraibideak zailtasun handirik gabe ulertzen ditu, baldin eta testuak laburrak eta ongi egituratuak badaude. Ideia nagusiak erraz antzematen ditu. Bestalde, hitz ezezagunei buruzko hipotesiak egiten ditu, hipotesi horiek beti berresten ez badira ere.	Aise ulertzen ditu eskariak, mezuak, oharrak eta jarraibideak, eta ideia nagusiak eta hainbat xehetasun ere bereizi egiten ditu.

A2

Ebaluazio-irizpideak

IDAZMENA

	1	2	3
Egokitasuna	Lekuz kanpo erabiltzen ditu ekintza komunikatiboa gauzatzeko eskainitako ereduak, eta nekez lortzen du komunikazio arrakastatsua, testua ez baitzaie hartzaileari eta xedeari lotzen.	Oro har, ongi erantzuten dio ekintza komunikatiboaren testuinguruari, eta komunikazioa arrakastatsua da, nahiz eta tarteka ez duen erregistroa behar bezala bereizten.	Eraginkor erantzuten dio ekintza komunikatiboaren testuinguruari, egoki heltzen dielako hartzaileari, xedeari eta gaiari. Erregistroak bereizten ditu gehienetan.
Koherentzia	Behar adinako informazioa ematen badu ere, ideien garapena ez da egokia, antolaketarik gabe, eta testua ez da eskatutako testu-generora egokitzen. Zailtasun handia du iragan-orainaren koherentziari eusten.	Idea edo informazio nagusia ondo ulertuko da, zenbait xehetasun ematean gaiezki-ulerturen bat egon arren.	Testu-generoaren egiturara eta formatura egokitzen da testua. Informazio asko ematen du, eta ideia nagusiak eskema argi baten arabera daude ordenatuta eta garatuta.
Kohesioa	Esaldiak lotzeko eragozpena du, oinarritzko testu-antolatzaileak gaiezki baliatzen baititu. Oinarri-oinarritzko puntuazioa ere ez du menderatzen, eta aipatutako informazio baten erreferenteak zein diren ez dira argi antzematen.	Oinarritzko testu-antolatzaileak eta denbora-erreferentziaa sinpleenak erabiltzen ditu esaldi errazak lotzeko. Batzuetan, ordea, ez du asmatzen, eta irakurleak testuinguruaren laguntzaz deduzitu behar izaten du informazioa. Testuan aurkeztutako informazioa berreskuratzean, erreferentea argi geratzen da. Oinarri-oinarritzko puntuazio-markez baliatzen da loturak egiteko.	Esaldiak lotzean oinarritzko testu-antolatzaileak eta denbora-erreferentziaa sinpleak egoki erabiltzen dituzenez, irakurleak apenas deduzitu behar izaten duen informazioa. Testuan aurkeztutako informazioa berreskuratzean, erreferentea argi geratzen da. Horrez gain, oinarri-oinarritzko puntuazio-markak egoki baliatzen ditu loturak egiteko.
Aberastasuna	Ez du erakusten ekintza komunikatiboa gauzatzeko baliabide edota estrategia nahikorik duenik; lexiko mugatua du, eta, muga horiek gainditzeko, errepikapenetara jotzen du oso maiz.	Ekintza komunikatiboa gauzatzeko baliabide edota estrategia nahikoak ditu, eta horiei erantzuteko adinako lexikoa du, nahiz eta sarritan mezua egokitu eta hitzak bilatu behar izaten dituen. Batzuetan, menpeko esaldiak ere erabiltzen ditu.	Eskura dituen baliabide linguistikoak eraginkortasunez erabiltzen ditu, bai lexiko mailakoak, bai sintaxi mailakoak.
Zuzentasuna	Maila morfosintaktikoan, lexikoan eta ortografian egiten dituen hutsegiteen zenbatekoak eta nolakoak oztopatu egiten dute mezua ulertzea.	Maila morfosintaktikoan eta lexikoan, zenbait akats egiten ditu (aditz-denborak nahastea, subjektuaren eta aditzaren arteko komunztadura eta abar), baina ez dute esanahia eragozten. Bestalde, zuzen erabiltzen ditu mailari dagozkion egoera eta gaien inguruko lexikoa eta esapideak.	Erabiltzen dituen baliabide linguistiko eta lexikalak, oro har, zuzen erabiltzen ditu; baina, tarteka, akatsak egiten ditu: aditz-denborak nahastea, subjektuaren eta aditzaren arteko komunztadura eta abar.

B1 MAILA

Erabiltzaile independentea

B1

Helburuak

HELBURUAK

Ekintza komunikatiboetan zerrendatzen diren helburuak mailako gaitasun komunikatiboaren adierazpen dira (ikus 14. orrialdea).

ENTZUMENA

Testuinguru ezagunetan (eskola, aisia, lana...) eta erregistro estandarrean egindako gertaeren kontaketa, azalpenak, deskribapenak, instrukzioak eta elkarrizketak ulertzeko gai izango da, baldin eta gaiak orokorrak badira eta xedea informazioa trukatzea bada. Horrez gain, komunikazio-asmoa atzemango du, ideia nagusiak jasoko ditu eta, zenbait testuingurutan, baita ñabardurak ere (zaratarik eza, abiadura normala, ahoskera garbia, erredundantzia, ikusizko lagungarriak...), betiere azalpenen bat izateko aukera badu.

Maila honen amaieran, ikaslea gai izango da

- lagunei zein senitartekoei, aurrez aurre nahiz telefonoz, ohiko prozedurei buruzko argibideak zehatz ulertzeko (ohiko tresnen erabilera, bizikidetzarako aholkuak, errezeta laburrak, zerbitzu batzuen erabilera eta abar).
- ezagun nahiz ezezagunek egoera jakin bat konpontzearen ematen dizkieten jarraibideak ulertzeko.
- lagun edo senitarteko bati, aurrez aurre nahiz telefonoz, gai ezagun bati buruzko aholkuak ulertzeko (erretzeari nola utzi...).
- lagun edo senitartekoekin aurrez aurre nahiz telefonoz, gai ezagunei buruzko elkarrizketak ulertzeko: familia, zaletasunak, lana, bidaiak, egungo gertakariak eta abar.
- ezagun nahiz ezezagunen artean, bat-bateko elkarrizketetan gaia eta ideia nagusiak antzemateko.
- bidaia batean (tokiren batean ostatu hartzean, leku jakin bati buruz galdetzean eta abarretan) elkarrizketa arruntak ulertzeko.
- lagunartean zein familiartean, ezagunei buruz ematen den informazioa nahiz deskribapenak ulertzeko: norbaiten aldarteaz, izaeraz, zurrumurruez eta abarrez.
- solaskide ezagun nahiz ezezagun batek egindako toki baten deskribapena ulertzeko, xedea toki horretara joatea denean.
- lagunek, ezagunek edo senideek aurrez aurre nahiz telefonoz kontaktzen dizkieten bizipenak ulertzeko.
- lagunek edo senideek bere intereseko gaiei buruz (zinemari, musikari, kirolari buruz eta abarri buruz) egiten dizkieten azalpenak ulertzeko.

B1**Helburuak**

- lagunek edo senideek gai orokor eta ezagunei buruz adierazten dituzten ikuspegi eta iritziak ulertzeko.
- lagunek edo senideek gai ezagun baten inguruan izandako eztabaiden haria ulertzeko.
- telebistako, irratiko edo beste komunikabideetako albiste laburrak, berriak, elkarrizketa informalak, agenda, errepideen egoera, kirol-emanaldiak eta abar ulertzeko.
- film eta telesailen hari nagusia ulertzeko, baldin eta istorioa bera erraza bada eta hizketa argi eta estandarrean kontatua.
- ezagunek kontatutako nahiz komunikabideetan entzundako gertaerak ulertzeko.
- lan-esparruan lankideek zein nagusiek emandako instrukzio eta aurkezpen errazak eta argiak ulertzeko. Baita ohiko bileretako azalpenen, eztabaiden... hariari jarraitzeko ere, nahiz eta zenbaitetan argibideren bat eskatu beharra izan.
- (...)

B1

Helburuak

MINTZAMENA

Maila bereko solaskideekin elkarrizketak izateko gai izango da, betiere egoera ezaguna eta gaia orokorra eta arrunta denean, xedea izanik gai konkretu edota abstraktuei buruzko informazioa trukatzeko. Era berean, gai da instrukzioak emateko, pertsonak eta objektuak labur deskribatzeko, gertaeren eta bizipenen kontaketa laburrak egiteko eta bere iritzia labur baina eraginkor adierazteko.

Maila honen amaieran, ikaslea gai izango da

- lagun zein senitartekoein ezagutzen dituen hainbat gaiez elkarrizketak burutzeko (familia, zaletasunak, lana, bidaiak eta gaurkotasunezko gertakariak...).
- lagun edo senitarteko batekin, aurrez aurre zein telefonoz, gai ezagun bati buruzko aholkuak elkarri emateko (erretzeari nola utzi...).
- lagun eta senitartekoei aholkuak emateko eta horien aldeko eta kontrako alderdiak azaletik deskribatzeko, xedea arazo/auzi/aukeraketan laguntzea denean.
- lagunartean zein familiarartean, ezagunei, ingurukoei zein familiakoei buruzko deskribapenak zehatz samar egiteko, zurrumurruen berri emanaz.
- lagunartean zein familiarartean, gauzei eta gertaerei buruzko deskribapenak zehatz samar egiteko.
- ezagunen eta lagunaren artean asmoak eta planak zehatz azaltzeko, baita ametsak eta nahiak adierazteko ere.
- lagunei zein senitartekoei, aurrez aurre zein telefonoz, eguneroko prozedurei buruzko argibideak zehatz emateko: ohiko tresnen erabilera, bizikidetzarako aholkuak, errezeta laburrak, zerbitzuen erabilera...
- eguneroko bizitzako egoeretan (bidaietan, dendetan, udaletxeetan, kultur etxeetan, elkarreetan, bankuetan...), zalantzak, iritzia eta jarrerak adierazteko, gaiak teknikoak izan ez eta helburua zerbitzua lortzea denean.
- ezagunen edo lagunaren artean eztabaidatzeko, adostasuna zein desadostasuna agertuz, oniritzia edo gaitzespena adieraziz edota informazioa alderatuz.
- arazo bat konpontze aldera bere iritzia emateko, besteena kontuan izanik.
- auzi/arazo baten gaineko iritzia eman eta hori xume-xume arrazoitzeko besteena kontuan izanda, xedea denean bere jarrera adieraztea edota hartzailea konbentzitzea.
- lagunartean filmen eta iritzien gaineko iritzia emateko.
- ezagunei –lagun, senide, ikaskide zein lankideei– gertaera bat kontatzeko, helburua zerbait zurrumurrutik ateratzeko denean.
- lagunaren zein senitartekoen jakin-mina asetze aldera, senide baten biografia kontatzeko, ezaugarriak eta bizipenak deskribatuz eta pasadizoen berri emanaz.

B1

Helburuak

- lagun zein senideren bat jakinaren gainean jartzeko asmoz, bizipen bat kontatzeko (pasadizoa, ustekabea, bizipena, albisteak...) eta solaskideak eskatutako azalpenei erantzuteko.
- lagunartean zein familiarartean, albisteak kontatzeko, helburua izanik besteak jakinaren gainean jartzea, iritzia eskatzea edota harridura, ustekabea, gaitzespena... adieraztea.
- lagunei zein familiarrekoei egindako irteerak eta bidaiak edo ikuskizunak kontatzeko, helburua izanik ikusitakoa deskribatzea, irrika sortaraztea, proposamenak egitea edota, besterik gabe, jakin-mina asetzea.
- ezagunen edo lagunen artean bere barne-sentimenduak eta emozioak adierazteko.
- eguneroko bizitzan (bidaietan, dendetan, udaletxeetan, kultur etxeetan, elkarteetan, bankuetan...), kexa edo erreklamazioak egiteko, eta argibideak sinple eskatzeko eta emateko, helburua egoera jakin bat konpontzea denean.
- lan-esparruan eta ezezagunekin telefonoz hitzordua adosteko, asmoen berri eskatzeko, nahia azaltzeko eta adostasunera iristeko.
- (...)

B1

Helburuak

IRAKURMENA

Ongi egituratutako testu argietan (kronikak, artikulua laburrak, deskribapenak eta argibideak), gai izango da komunikazio-asmoa, gaia, ideia nagusiak, xehetasun adierazgarrienak, diskurtsoaren haria eta ondorioak atzemateko eta ulertzeko, betiere gaiak orokorrak eta ohikoak badira.

Maila honen amaieran, ikaslea gai izango da

- etxetresna baten edo prozedura baten argibideak ulertzeko, baita ordenagailu-programen argibide sinpleak ere.
- lagunek emandako aholkuak ulertzeko (osasun-gomendioak, nola eta nora bidaiatu, zer eta nola erosi...).
- lagun edo senitartekoek zerbait jakinaraziz, asmoen berri emanez edo mesede bat eskatuz, idatzitako mezu elektronikoak (posta elektronikoa edo SMS) ulertzeko.
- lagun zein senitartekoek, jakin-mina asetze aldera, gai kulturalen inguruan bidaltzen dizkioten gutunak (musikari edo filmei buruzkoak) ulertzeko.
- berak egindako eskaera bati erantzunez, lagun batek inguruko ezagun edo herritar bati buruz egindako biografia laburra ulertzeko.
- lagunek idatzitako kontaketa eta pasadizo errazak ulertzeko; batez ere, garapen lineala daukatenak.
- lagun, lankide edo senitartekoek idazten dizkioten mezu eta gutunetan, gertaera, sentipen eta nahien deskribapena ulertzeko.
- lagunek zein gertuko pertsonak, eskutitz edo foro batean, toki edo gauzei buruz idatzitako deskribapenak ulertzeko.
- ezagun zein ezezagunek egoerak adieraziz eta arrazoiak zehaztuz, egindako eskaera-gutunak ulertzeko.
- gaiak ezagunak edo arruntak badira, egunkarietako azalpen laburren ideia nagusiak ulertzeko, hala erreportaje edo artikuluetan, nola elkarrizketetan.
- informazioa eskuratze aldera, kontsulta-liburuetako azalpen laburrak, entziklopedia digitaletako definizioak edota web-orriak ulertzeko.
- toki publikoetako araudia ulertzeko.
- ohar-tauletan zerbait saltzeko edo zerbitzuren bat eskaintzeko jartzen diren iragarkiak ulertzeko.
- gutun, katalogo edota agiri ofizial laburretan garrantzizko informazioa aurkitzeko eta ulertzeko.

B1**Helburuak**

- kasuan kasuko informazioa eskuratze aldera, elkarte, ikastetxe edota erakundeetatik jasotako ohar edota eskutitzak ulertzeko.
- egunkari, foro edo blogetako argudio-testuen iritzi nagusiez jabetzeko; betiere, gaia ezaguna bazaio.
- ipuin, liburu eta filmen laburpenak eta eguneroko bizimoduko pasadizo sinpleak ulertzeko; betiere, egitura linealekoak badira.
- lantokiko ohiko idazki labur eta sinpleen mezu nagusia eta xedea ulertzeko.
- (...)

B1

Helburuak

IDAZMENA

Eguneroko testuinguru ezagunetan esperientziak deskribatzeko, gertaerak kontatzeko eta azalpenak emateko gai izango da, baldin eta gaia orokorra eta arrunta bada.

Maila honen amaieran, ikaslea gai izango da

- lagun nahiz ezezagunei jarraibideak idatziz emateko (leku batera nola joan, jaki bat nola prestatu, tresna bat nola erabili, zerbitzu bat nola eskatu...), zer egin jakin dezaten.
- lagun edo senitartekoei aholkuak labur emateko: medikuaren gomendioak, erretzeari nola utzi...
- lagunei edo familiakoei ohar edo gutun pertsonalak idazteko, informazioa eskatuz edo emanaz, helburua jakinaren gainean jartzea edota beharrak asetzea denean.
- lagunei, familiakoei edo lankideei mezu bidez, informazioa eskatzeko eta arazoak azaltzeko.
- lagunei edota gertukoei gai arrunten inguruan bere ikuspuntuak eta iritziak emateko, mezu elektroniko edo foro batean; esate baterako, zerbitzu bati buruz (ostatua edo garraioa), ekitaldi bati buruz edota gertaera bati buruz.
- lagunei edo familiakoei, gutun bidez, musikari, zinemari edo antzerkiari buruzko iritziak emateko.
- lagunei eta gertukoei, xedea plan bat egitea denean, eskutitz edo foro batean tokiak eta objektuak deskribatzeko.
- ezagun zein lagunei arazoren bati konponbidea ematearren eskaera-gutun bat egiteko, egoera zein den adieraziz eta eskaeraren arrazoiak argituz.
- lagunari norabait joateko gonbidapen-gutun bat egiteko, tokia edo dena delakoa deskribatuz.
- lagunei, zalantzak argitzeko asmoz, gai bati buruzko azalpenak emateko.
- lagunei edo familiakoei, gutun bidez, bere bizipenak kontatzeko.
- lagun bati inguruko ezagun edo herritar baten biografia laburra egiteko, pertsonaia ezagutaraziz eta honen bizipenak kontatuz.
- curriculum vitae osatzeko, erakundeetan bere berri emanaz lana topatze aldera.
- ohar-aula batean edota web-orri batean salgai duen edo eskaintzen duen zerbait iragartzeko, objektuaren edo zerbitzuaren informazioa azalduz.
- erakundeei eta lankideei, gutun edo mezu elektroniko bidez, informazioa eskatzeko, xedea zalantzak argitzea denean.
- lan-esparruan, ereduak jarraiki, bilera-deiak eta baimen-eskaerak egiteko.
- (...)

B1

Testuinguruaren ezaugarriak

I. Gaitasun soziolinguistikoaren garapena

Testuinguruaren ezaugarriak

Ekintza komunikatibo guztiak testuinguru jakinetan gauzatzen dira, maila bakoitzean ezaugarri zehatzak dituzten testuinguruetan, alegia (ikus 19. orrialdea).

Enuntziatzailea - Enuntziataria	Xedea	Erabilera-esparrua
Solaskidearen rolak: Senide - senide Lagun – lagun Ezagun-ezezagun Lankide-lankide Ikaskide-ikaskide Ezezagun-ezezagun Ikasle-irakasle Solaskideen arteko harremana: - berdinen artekoa edo gertutasunezkoa - urruntasunezkoa	A2 mailakoez gain, -Giza harremanak edo konplimenduak - doluminak ematea - arreta eskatzea -Informazioa ematea/eskatzea - gertaera edo albiste baten kontaketa egitea... - deskribapen fisiko zein psikologikoak egitea... - ... -Iritziak, ezagutzak eta jarrerak adieraztea eta egiaztatzea - gai bati buruzko azalpena egitea zerbait argudiatuz - ideiak, pertsonak, objektuak, lekuak eta egoerak alderatzea - ... - Sentimenduak eta jarrerak adieraztea - ustekabea, zalantza eta harridura adieraztea - maitasuna adieraztea - ... -Solaskidearengan eragitea - baimen-eskaera egitea eta erantzutea - norbait konbentzitzea - ... Ikus <i>Funtzioak</i> atala	Pertsonen arteko harremanean eta solaskideen hurbileko munduan: - Senitartekoa - Lagunartekoa - Zerbitzuguneak: dendak, informazio-bulegoak... - Aisialdikoak - Lanekoa - Akademikoa

B1

Gaiak

Gaiak

Mailako ekintza komunikatiboak gauzatzeko, gai-zerrenda bat proposatzen da jarraian, irekia eta ikasleen premietara egokituko dena (ikus 20. orrialdea)

Datu pertsonalak Izena, helbidea, adina, sexua, egoera zibila, lanbidea, familia, pertsonen ezaugarriak, elkar ezagutzea, curriculumak...	Norberaren ezaugarriak Gorputza, jarrerak, mugimenduak, sentimenduak, irudipenen deskribapena, izaera...	Hiria Herriak, bizilekua, kaleak, eraikuntzak, etxebizitza (gelak, altzariak eta apaingarriak), materialak, toki interesgarriak, jendea, pertsonaia ezagunak, gizartea...
Ohiko jarduerak Eguneroko eginkizunak, egoerak, etxeko lanak, ohiturak, etxeko konponketak...	Aisialdia Kirola, jolasa/ jokoak, musika, literatura, zaletasunak, oporrak, denbora-pasak, zinea, telebista, ikuskizunak...	Bidaiak eta bisitak Ibilbide baten prestakuntza, norabideak zehaztea, tokiak deskribatzea, herriak, hiriak, jendea, inguruak, trafikoa, ekipajea, bidaietako gorabeherak...
Giza harremanak eta harreman sozialak Izaerak, gustuak, familia, lagunak, ikaskideak, auzokideak, lankideak, eguneroko kontuen trataera...	Osasuna eta gorputza zaintzea Sintomak, aholkuak, bizitza osasuntsua, gaixotasuna, egoera fisikoa, medikuaren kontsulta, osasun-zentroak, botikak...	Hezkuntza Ikasgela, ikastetxea, irakaskuntza, irakaslea, ikaslea, gurasoak, ikasketak, unibertsitateak, lan-irteerak...
Hizkuntzak Euskara eta euskalkiak, atzerriko hizkuntzak...	Kultura Zinema, literatura, musika, museoak, artistak, kultur ekitaldiak...	Elikadura Janaria, edariak, jateko/edateko ohiturak, ordutegiak, menuak, jantokiak, merkatuak...
Garraioa Autobusa, trena, autoa, hegazkina, geltokiak, aireportuak...	Klima eta ingurumena Tokien deskribapena, natura, naturaren aldaketak, eguraldia, ingurugiroaren babesa, birziklapena...	Ospakizunak Festak, gonbidapenak, zoriontzea, urtebetetzeak, omenaldiak, tradizioa...
Hedabideak Egunkariak, irrati eta telebistak, aldizkariak, komunikabide digitalak, sare sozialak...	Lanbidea Lana, lanbideak, lan-tresnak, soldatak, curriculumak, lan-baldintzak...	Ostalaritza Tabernak, jatetxeak, hotelak, egoitzak...
Zientzia eta teknologia Instrukzioak, gauzen eta programen erabilera, teknologia berriak, zientzialariak...	Ekonomia eta merkataritzako jarduerak Kopuruak, prezioak, gustuak, dendak, eguneroko gauzak, opariak, moda, erosketak, eskaintzak, kalitatea, ordainketa-baldintzak...	Ondasunak eta zerbitzuak Informazioguneak, turismo-bulegoak, erakundeak, gizarte-zerbitzuak...

B1**Gaiak****Kultura-erreferentziak**

Hizkuntzaren barneratze-prozesuan ezinbestekoa da alderdi linguistikoez gain euskal gizartearen izaera historiko eta sozialaren berri ematea, ikaslea gure errealitatean eta mundu-ikuskeran kokatuz (ikus 21. orrialdea).

B1

Testu-generoak

II. Gaitasun testualaren garapena

Testu-generoak

Estandarizatuta eta tradizioz finkatuta dagoen moldean antolatzen du informazioa erabiltzaileak, gizarte- edo lanbide-esparru batean (ikus 30. orrialdea).

AHOZKOAK

Ulermena:

Aurrez aurrekoak:

- hitz eta esapide errazak: zenbakiak, prezioak, denbora-erreferentziaak...
- jarraibideak: toki batetik bestera nola joan, gauza bat non dagoen...
- mezuak eta azalpen labur-laburrak zerbitzuetan
- balorazio, iritzi edo kexu sinple eta labur bat: zerbitzuren bati buruzkoa...
- elkarrizketa sinpleak
- kontaktak: gertaerak...
- aholkuak (medikuaren gomendioak...)
- azalpen laburrak
- deskribapenak
- errezetak
- ezezagunen adierazpen sinpleak
- ipuin klasikoak

Grabatuak eta komunikabideetatik jasotakoak:

- aurreikusita dauden komunikabideetako ohar eta iragarkiak
- testuinguru jakinetan aurreikusita dauden erantzungailuetako mezu laburrak
- irudi bidezko iragarkiak
- albiste laburrak
- komunikabideetako ohar eta iragarkiak
- toki publikoetako iragarki laburrak
- eguraldi-iragarpenak
- erantzungailuetako mezuak
- komunikabideetako albiste laburrak
- kontaktak

Ekoizpena:

- agindu laburrak
- azalpen laburra
- gauzen eta tokien deskribapenak
- kexa edo erreklamazioa
- pertsonen deskribapen fisiko eta psikologikoak
- prozedurei buruzko argibideak: tresnen erabilera, zerbitzuena...
- argudiozko adierazpen laburra

B1

Testu-generoak

Ekoizpena elkarreraginean:

- pertsonen aurkezpen laburrak: nor den, non bizi den, lantokia, helbidea, telefonoa, gustuak...
- agindu sinple eta laburrak
- adeitasunezko hitz eta esapide errazak: aurkezteko, agurtzeko, zoriontzeko...
- galde-erantzun errazak: non bizi den, nora doan, zer gustatzen zaion...
- argibideak, jarraibideak: toki batetik bestera nola joan, bidea galdetu...
- elkarrizketa sinpleak eta errazak
- galde-erantzunak
- gauzen, tokien, eguraldiaren eta pertsonen deskribapen errazak
- kontakizun sinpleak: oporrak...
- aholkuak, argibideak eta jarraibideak
- balorazio eta kexuak: zerbitzu bati buruzko iritzia emateko...
- familia eta lagunarteko eztabaidak
- familia eta lagunarteko solasaldiak

IDATZIAK

Ulermena:

- leku publikoetako ohiko seinaleak, kartelak...
- oinarrizko jarraibideak, inprimakiak edota fitxa bat betetzean, galde-sorta bati erantzuteko...
- publizitate- eta informazio-orriak...
- ohar eta mezu pertsonal laburrak
- argibide edota oinarri-oinarrizko arau erraz eta laburrak
- bidaia-txartelak, sarrerak, fakturak, etiketak, katalogoak...
- formulario sinpleak
- deskribapen sinpleak
- gida komertzialak
- iragarki laburrak
- leku publikoetako ohiko seinaleak, kartelak
- publizitate- eta informazio-orriak, triptikoak...
- toki publikoetako araudiak
- pasadizoak / kontaketa sinpleak
- gonbidapenak (merienda batera, bazkari batera...)
- bidaia-txartelak, sarrerak, jatetxeetako kartak eta mezuak, fakturak, etiketak, katalogoak...
- senitarteko eta lagunarteko gutunak
- errezetak
- horoskopoa
- komikiak
- kronikak (kirol-kronikak...)
- egitarauak (festak...)
- turismo-gidak
- gertaera, sentipen eta nahien deskribapenak

B1**Testu-generoak**

- kultur gaiei buruzko aipamenak (liburu bat, musika-lan bat...)
- ipuin eta kontaketa errazak
- elkarteetako edo ikastetxeetako gutunak
- gai ezagunetako argudio-testuak

Ekoizpena:

- inprimakiak, txantiloak (bete)
- zerrendak
- oharak
- gonbidapen-oharrek / proposamenak
- jarraibide eta arau sinpleak
- postalak
- gutun pertsonalak
- errezetak
- curriculum vitaeak
- eskari-gutunak
- ohar-taula baterako iragarkia
- pertsona ezagun baten biografia laburra
- pertsonen, tokien eta gauzen deskribapenak
- aholkuak eta gomendioak
- proposamenak
- argudio-testu laburrak

Ekoizpena elkarreraginean:

- mezu laburrak (mezu elektronikoak, postalak, oharak)
- galde-erantzunak informazio pertsonala trukatzeko
- gutun pertsonalak
- ohar eta jakinarazpenak
- proposamen laburrak
- kontaketa laburrak

B1

Funtzioak

Funtzioak

Erabiltzaileak hizkuntza zerbait komunikatzeko erabiltzen du, zerbait egin edo lortzeko. Ekintza komunikatibo guztietan dago xede bat (ikus 31. orrialdea).

Hauetara dira maila honen amaieran ikasleak bete ahal izango dituen funtzioak:

Giza harremanak eta konplimenduak

- Agurtzea
- Nork bere burua eta besterena aurkeztzea
- Mesedeak eskatzea
- Interesa adieraztea
- Barkamena eskatzea
- Eskerrak ematea
- Zoriontzia
- Goraintziak ematea
- Topa egitea
- Gauza onak opa izatea
- Dolurak ematea
- Arreta eskatzea
- ...

Informazioa ematea eta eskatzea

- Datu pertsonalei buruzko informazioa eskatzea eta ematea
- Leku, ordutegi, data, eguraldi, prezio, neurri, kopuruei buruz galdetzea eta erantzutea
- Zerbait dagoen, baden edo dakien galdetzea eta erantzutea
- Pertsonak, lekuak eta gauzak deskribatzea: zerbait nolakoa den, non dagoen...
- Jabetza adieraztea
- Informazioa ematea eta eskatzea eguneroko kontuez
- Denboran zehar gertatutako ekintzak kontatzea
- Zerbitzu bat eskatzea, eskaintzea edota horri buruz galdetzea eta erantzutea
- Iraganeko ekintzak eta ohiturak oso labur deskribatzea
- Argibideak, jarraibideak ematea eta eskatzea
- Aurkezpen laburrak egitea
- Hurbilekoen deskribapen fisiko zein psikologikoak egitea
- Gertaera edo albiste baten kontaketa egitea: zerbait zurrizko, solaskideak eskatutako azalpenei erantzuteko, haridura adierazteko edo irrika sortzeko
- ...

Iritziak, ezagutzak eta jarrerak adieraztea eta egiaztatzea

- Zerbait baieztatzea ala ezeztatzea
- Norbaiti buruz edo zerbaiti buruz iritzia eskatzea eta ematea
- Zerbitzuei buruzko balorazio orokorra egitea
- Proposamen bati buruzko iritzia modu laburrean ematea
- Adostasuna/desadostasuna eskatzea edota ematea
- Ezintasuna adieraztea
- Gonbidapena onartzea / gaitzestea
- Aisialdiko planak onartzea / ez onartzea
- Iritzia adieraztea arrazoi laburrak emanez

B1**Funtzioak**

- Gai bati buruzko azalpena egitea zerbait argudiatuz
- Jarrerren berri ematea
- Gaitasuna edo gaitasunik eza adieraztea
- Ideiak, pertsonak, objektuak, lekuak eta egoerak alderatzea
- Zalantza adieraztea
- ...

Sentimenduak, hunkipenezko jarrerak/egoerak adieraztea eta egiaztatzea

- Aldarteaz, osasun-egoeraz galdetzea eta informazioa ematea
- Ezustea adieraztea
- Poza / tristura adieraztea
- Gustukoa dena eta ez dena adieraztea.
- Harridura adieraztea
- Maitasuna adieraztea
- Beldurra edo kezka adieraztea
- Etsipena adieraztea
- Zerbaiten esperantza adieraztea
- Haserrea adieraztea
- ...

Solaskidearengan eragitea

- Laguntza eskatzea eta eskaintzea
- Egiteko bat proposatzea
- Planak eta asmoak adieraztea
- Gonbidapena egitea
- Erregutzea
- Aginduak ematea
- Baimen-eskaera egitea eta erantzutea
- Zerbait debekatzea
- Aholkuak ematea eta eskatzea
- Norbait konbentzitzea
- ...

B1

Adierazpide testualak

Adierazpide testualak

Ekintza komunikatiboak egoki gauzatzeko, erabiltzaileak testuak ongi taxutzen eta interpretatzen jakin behar du, baliabide egokien bidez (ikus 32. orrialdea).

Hauek dira, besteak beste, maila honetan erabiltzaileak baliatuko dituen adierazleak:

1. Plan orokorra

- Ahozkoak. Idatziak.
- Gaia: ezaguna, gertaeren mundukoa, gertukoa enuntziatzaile zein hartzailearentzat, bai denboraz eta baita ezagutzaz ere. Mundu errealekoa, fisikoa edo konkretua.
- Egitura

2. Interaktibotasuna

A. Deiktikoak:

- ✈ Pertsonalak (aditzaren lehen eta bigarren pertsonak, izenorde pertsonalak, plural hurbila: -ok)
- ✈ Denborazkoak (denbora-adberbioak: *orain, gero, gaur, atzo, bihar, iaz, hurrengoan, datorren urtean*)
- ✈ Espazialak (leku-adberbioak: *hemen, hor, han, hementxe, hortxe, hantxe*)

- Galderak

3. Sekuentziak

- Elkarrikeria
- Azalpena (deskripzioa, esplikazioa...)
- Kontaketa (narrazioa)
- Preskripzioa (instrukzioa, agindua...)

4. Konexioa

Testu-antolatzaileak (lokailuak, etab.) ahozko testuetan eta testu idatzietan

Hizketa-antolatzaileak: *bueno...; bada...; zera...; bale, bueno, ezta?, begira, tira, aizu, bai*

Lokailuak:

- ✈ Emendiozkoak: *eta, ere, baita... ere, bai... eta, baita... ere, ezta... ere, ez... eta, ezta... ere, behintzat, gainera*
- ✈ Hautakariak: *bestela, ala*
- ✈ Aurkaritzakoak: *aldiz, dena den (dela), baina, ordea, hala ere, berriz*
- ✈ Ondoriozkoak: *-eta, hau dela eta, hortaz, beraz, horrela, bada, horregatik*
- ✈ Kausazkoak: *zeren, izan ere*

Denbora-antolatzaileak: *ondoren, gero, goizean, arratsaldean, orduan, behin batean, baino lehen, gaur egun, halako batean, gaurkoz, oraingoan, azkenean, bitartean, harrezkero, garai hartan, aurretik, eta gero, geroztik, handik aurrera...*

B1

Adierazpide testualak

Birformulatzailerak:

- Esplikatiboak: *alegia, hau da*
- Zuzentzaileak: *hobeto esan*
- Laburbiltzaileak: *ondorioz, azken batean*

Zehatzaileak edo adibide ematekoak: *adibidez, esaterako*

Ordena-adierazleak: *lehenengo, lehenik, ondoren, gero, jarraian, amaitzeko, bukatzeko, alde batetik, bestetik, azkenik, bestalde*

Puntuazioa

Erabiltzaile independenteak maiz joko du azalpena eta kontaketa; gero eta testu-antolatzaile gehiago (hautakariak, ondoriozkoak, kausazkoak...) baliatu beharko ditu, eta aberatsago idatziko du (gero eta adberbio eta adjektibo gehiago...). Horrek guztiak esaldien joskera zailduko du.

- Galde- zein harridura-ikurrak
- Bi puntuak: zerrendatzeko, mezuen abiaburuan, orduak emateko, esaldiaren lehen zatia argitzeko, frogatzeko edo laburbiltzeko, hitzez hitzeko aipamenen aurrean
- Puntua: esaldi eta esapide sinpleen bukaeran; ordinaletako "garren" ordezkatzeko; milatik gorako zenbakietan; hainbat laburduran
- Etenpuntuak: esaldia bukatu gabe utzi dela adierazteko
- Koma:
 - elkarren kideko zatiak zerrendatzeko, datak emateko, perpaus elkartu batzuen atzetik (denborazkoak, kontzesiboak...), edota deikiak adierazteko
 - testu-antolatzaileen ondoren (ondoren, adibidez, atzo...)
 - tartekiak

5. Izen-kohesioa

Kate anaforikoak osatzen dituzten errepikapenezko testu-baliabideak:

- Erreferentziak (anafora eta kataforak)
- Ordezkapen lexikala (sinonimoak, hiperonimoak)
- Elipsia
- Definizioa (mugatzailerak)

6. Aditz-kohesioa

- Azalpen- eta kontaketa-adizkiak
 - Bigarren planokoak
Azalpenetan
orain puntuala ("dator")
orain ez-burutua ("etortzen da")
 - Kontaktetan
iragan puntuala ("zetorren")
iragan ez-burutua ("etortzen zen")

B1

Adierazpide testualak

- Lehen planokoak
Azalpenetan
orain burutua ("etorri da")

Kontaktetan
iragan burutua ("etorri zen")
- Ekintza-adizkiak
- Aginte-adizkiak (jokatu gabea eta jokatu)
- Orain geroa ("etorriko da")
- Bestelako adizkiak

7. Ahots enuntziatzaileak

Testuan ageri diren ahotsak esandakoak adierazteko baliabideak: estilo zuzena, zehar-estiloa eta zehar-estilo librea

Menderakuntza
Izen-funtziozko menderakuntza
Konpletiboak: -(e)la, -(e)nik, -(t(z))eko
Zehar galdera: -(e)n
Alderdi ortografikoa
Marra luzea
Komatxoak
Esapideak
Urliak dioenez, *Yk* esaten duen bezala
Urliaren arabera

A. Modalizazioa

Adizkiak: *uste izan, pentsatu, jakin, iruditu*
Iritzi-adberbioak: *agian, beharbada, ziur, seguru, jakina, noski*
"Omen", "ote" partikulak
Adjektiboak: gradu-markak eta graduatzaileak (indargarriak zein leungarriak)

Adizkiak: aditz-lokuzioak (*behar izan, nahi izan, nahiago izan...*)
Esamolde adjektibodunak: adjektiboa + -t(z)ea

Adizkiak: aditz-lokuzioak (*ahal/ezin izan, nahi izan...*)
KE orain aspektugabea (*etor daiteke*)

Aditza: *gustatu, poztu, estimatu, damutu, lotsatu, atsegin izan, gogoko izan, maite izan, merezi izan, damu izan, beldur izan, lotsa izan...*

Adberbioak: *zorionez, zoritxarrez, tamalez...*

Adjektiboak: *ederra, polita, txarra, itsusia...*

Atzizkia: *-garri...*

Esapideak: harridura-perpausak eta *Nire ustez...*

B1

Adierazpide linguistikoak

III. Gaitasun linguistikoaren garapena

Adierazpide linguistikoak

Ekintza komunikatiboa egoki gauzatzeko, adierazpide linguistikoak beharrezko baliabideak dira (ikus 36. orrialdea).

1.- Alderdi fonologikoa

- Euskararen bokalak eta kontsonanteak ezagutu eta ahoskatu.
- Euskararen fonema txistukariak: /tz/, /tx/, /ts/, /z/, /s/, /x/
- Prozesu fonologikoak
 - Palatalizazioa (/is/ > (ix): isilik > (ixilik), /in/ > (iñ): mina > (miña)...)
 - Bokalepentesia: /e/ Kontsonante-epentesia: /r/ (hirurehun, lauretan...)
 - Asimilazioak eta elipsiak: (ez dira/ (eztira), ez naiz/ (enaiz)
- Diptongoak: /ai/ aizu, /ei/ zein, /oi/ goi, /au/ auzo, /eu/ euri.
- Hiatoak
- Aldaketa fonetikoak:
 - Bustidura
 - Gortze-prozesua: bdg/ptk
 - Intonazioa: euskararen intonazioa
 - Euskararen hitz luzeen azentu bikoitza: (osásuná, emákumeá...)

2.- Alderdi ortografikoa

Ortografia:

- Euskararen alfabetoa
- -r-ren aurrean bokala mailegu zaharretan: *arropa, errege, erloju...*
- -nb eta np grafiak
- Absolutuan deklinatutako orduak nola idatzi
- Euskararen fonema txistukariak: /tz/, /tx/, /ts/, /z/, /s/, /x/
- Maileguen egokitzapena: *funtzionario, erresistentzia...*
- Izen eta adjektiboetan bustidura adierazteko: -dd-, -ll-, -tt-
- *h* grafia (*hau, harri, ahal...*)
- Atzerriko ohiko izenen idazkera (*Erroma, Bartzelona, Madril, Pirinioak...*)
- Zenbakien (bi kilo eta erdi), ordinalen (8.a...) eta daten idazkera (2008ko...)
- Letra larriak eta xeheak nola erabiltzen diren
- Ortografiatzeko zalantzak (-(e)z gero...)

Puntuazioa

Galde- zein harridura-ikurra

- Hainbat esapidetan: *Hau hotza! Zer berri?*

Bi puntuak

- Zerrendatzeko: *Erosketak: ogia, esnea...*
- Mezuen abiaburuan: *Arreba maitea:*
- Orduak emateko: *7:15ean dator autobusa.*
- Esaldiaren lehen zatia argitzeko, frogatzeko edo laburbiltzeko: *Jendea berokia jantzita dabil: hotz egiten du.*

B1

Adierazpide linguistikoak

- Hitzez hitzeko aipamenen aurrean: *Maisuak zera esan zion: isildu!*
- Puntua**
 - Esaldi eta esapide sinpleen bukaeran: *Aitor naiz.*
 - Zenbakiz adierazitako ordinaletako "garren" ordezkatzeko: *XX. mendean...*
 - Milatik gorako zenbakietan: *5.654*
 - Hainbat laburduran: *or. (orrialdea); etab. (eta abar)*
- Etenpuntuak**
 - Esaldia bukatu gabe utzi dela adierazteko: *Erosketak: ogia, esnea...*
- Koma**
 - Elkarren kideko zatiak zerrendatzeko: *Ogia, esnea, dilistak...*
 - Datak emateko: *Donostian, 2003ko uztailaren 2an.*
 - Perpaus elkartuetan menpeko esaldien atzetik (denborazkoak, kontzesiboak...): *Etortzen denean, esango diogu.*
 - Deikia: esaldi-hasieran zein -tartean doanean: *Ekarri, Idoia, eskuan daukazuna! Jon, etorri hona!*
 - Testu-antolatzaileen ondoren (ondoren, adibidez, atzo...): *Atzo, auzoko tabernan...*
 - Banakariak (bai..., bai...; ez..., ez... eta abar): *Guk bai ardoa, bai sagardoa edan genituen.*
 - Tartekiak koma artean idatzi ohi dira: *Kontu honek, noski, hankaz gora jarri du proiektua. Bihar, lagunekin batera, mendira noa.*

3.- Alderdi semantikoa eta lexikoa

Lantzen diren funtzioetarako maiz erabiltzen diren adierazleak

Lantzen diren egoeretako ohiko lexikoa

Sarri erabiltzen diren sinonimo eta antonimoak

4.- Alderdi morfosintaktikoa

4.1.- Izen-sintagma

Deklinabidea

Mugatu singularra, mugatu plurala eta mugagabea

• Absolutua	NOR
• Ergatiboa	NORK
• Datiboa	NORI
• Inesiboa	NON
• Genitibo edutezkoa	NOREN
• Adlatiboa	NORA
• Adlatibo norabidezkoa	NORANTZ
• Motibatiboa	ZERGATIK, NORENGATIK
• Ablatiboa	NONDIK
• Sozietiboa	NOREKIN
• Genitibo leku-denborazkoa	NONGO
• Adlatibo bukatuzkoa	NORAINO
• Destinatiboa	NORENTZAT
• Instrumentala	ZERTAZ

B1

Adierazpide linguistikoak

Bizidunen deklinabidea (singularra, plurala eta mugagabea)

- Inesiboa: NORENGAN (*Maiterengan, haurrarengan, haurrengan...*)
- Adlatiboa: NORENGANA (*ama(ren)gana, lagunengana...*)
- Ablatiboa: NORENGANDIK (*amarengandik, lagunarengandik...*)
- Adlatibo bukatuzkoa: NORENGAINO (*alabarengaino, lkerrengaino...*)
- Adlatibo norabidezkoa: NORANTZ/NORAT/NORENGANANTZ

Izenak

- Arruntak eta bereziak
- Bizidunak eta bizigabeak
- Zenbakarriak eta zenbakaitzak
- Plural hurbila: -ok

Galdetzaileak

- Nor (nork, nori, noren, norekin, norengan...)
- Zer (zerk, zertaz, zeri buruz, zertan, zer ordutan, zer ordutatik zer ordutara, zergatik, zertarako)
- Non (nongoa, nora, nondik)
- Noiz (noiztik, noizko, noiz arte)
- Zenbat (zenbatek)
- Nola, nolakoa
- Zerez, zerezko
- Zein (zeinek, zeini...)
- Zeren aldeko, zeren kontrako, zeri buruzko, zein egunetako...

Izenordainak

- Pertsona-izenordainak: ni, zu, gu...
- Erakusleak: hau, hori, hura, hauek, horiek, haiek
- Izenordain mugagabeak:
 - Zerbait, norbait, zerbaitek, norbaitek, zerbaiti, norbaiti...
 - Inor ez, ezer ez, inork ez...
- Izenordain zehaztugabeak: edozein, edozeinek, edonor, edonork, edozer...
- Bihurkariak: NOREN + BURUA (*ez du bere burua onartzen...*)
 - ELKAR absolutuan, datiboan, sozietiboan eta genitiboan: *elkar* ikusi dugu; *elkarrekin* etorri gara; *elkarren* ondoan eseri gara...

Determinatzaileak

Mugatzaileak

- Artikuluak:
- Zehaztuak (-a/-ak)
- Zehaztugabeak (bat/batzuk)
- Erakusleak: hau, hori, hura, hauek, horiek, haiek, honengana, hauengana, honengan, hauengan...

Zenbatzaileak

- Zehaztuak
 - Zenbakiak: (0-100; 0-1.000...); zatikiak: bosten bat, bost seiren...; ehunekoak eta portzentajeak.

B1

Adierazpide linguistikoak

- Ordinalak: lehena, bigarrena...
- Kopuru-adierazpenak: kilo bat, kilo bat eta erdi, lau ordu...
- Orokorrak: oso, guztia, dena
- Banatzaileak: -NA (*bana, bina...*); -NAKA (*seinaka etorri dira...*); -KO (*liburu bakoitzeko...*)
- Zehaztugabeak: asko, gutxi, batzuk, zenbait, nahiko(a), horrenbeste, pixka bat, makina bat, hainbat...

Adjektiboak

Motak:

- Bakunak: eder, polit, itsusi...
- Nola eta Nolakoak bereizi.
- *Huts* izenondoa (*kafe hutsa, alkohol hutsa, poltsa hutsa...*)
- Esamoldeak: -arena egin

Graduatzaileak:

- askea: oso, nahiko, izugarri, samarra, hutsa...
- errepikapenaren bidezkoa: txiki-txikia...
- atzizki bidezkoa: -egi, -ago, -en

Izenlagunak:

Nominalizazioa: -t(z)eko: *zuloak egiteko gailua...*

Zenbatzailea + izena + -(e)ko: *bi urteko umea...*

Aposizioa:

Aposizio ez-murrizgarria, aposizioa NOR IS denean

Aposizio ez-murrizgarria, aposizioa perpausa denean, batez ere NOR kasuan (*Amaia, nirekin bizi dena, gaixotu egin da...*)

Adberbioak

- Leku-adberbioak: hemen, hor, han...
 - Denbora-adberbioak: gaur, atzo, bihar, etzi, orain, gero, lehen, noizean behin, behin...
 - Modu-adberbioak: gaiezki, txarto, ondo, poliki...
 - Iritzi-adberbioak: agian, badaezpada, dudarik gabe, noski...
 - Graduatzaileak: batere, erabat, guztiz, ia-ia, izugarri, ikaragarri, zeharo
 - Zalantza-adberbioak: antza, dirudienez, itxuraz, zalantzarik gabe, ziur asko
- Postposizioen bidez osatuak:
- Nor edo partitiboa eskatzen dutenak: -rik gabe, ezean
 - Noren eskatzen dutenak: aurre, atze, azpi, barru, gain, ondo, alde, arte, aurka, inguru, pare, esker, menpe, orde
 - Nori eskatzen dutenak: esker, buruz
 - Nondik eskatzen dutenak: kanpo
 - Instrumentalarekin: (zerez) gain(era), bestalde(an).
 - Denbora adieraztekoak (hemendik aurrera, handik aurrera, barru...)
- Zenbait adierazpen: gutxi gorabehera
Beste-maila batzuk: erdi, benetan

Adierazkortasun maila

Hitz-jokoa: plisti-plasta, tipi-tapa...

B1

Adierazpide linguistikoak

Hitz-sortzaileak

Elkarketa

- Izena + izena: seme-alabak, aitona-amonak, patata-tortilla...
- Izena+ adjektiboa: sudurluze, ipurterre...
- Hitz-elkarketak: aldi, toki, alde, leku, gabe, zain

Eratorpena

Atzizkiak

- -ari (kirolari...)
- -aro (urtaro...)
- -dun (txapeldun...)
- -gailu (garbigailu...)
- -garren (zortzigarren...)
- -garri (interesgarri...)
- -gile (etxegile...)
- -ka (korrika...)
- -keria (kirtenkeria...)
- -le (idazle...)
- -men/pen (laburpen...)
- -ro (astiro, berriro...)
- -tar (zarauztar...)
- -tasun (edertasun...)
- -tegi (barnetegi...)
- -ti (kakati...)
- -txo (loretxo...)
- -tzaile (zulatzaile...)

Aurrizkiak: aurre-, kontra-, ez-

Maileguak (bioklima, termometro...)

4.2.- Aditza

Ezaugarriak

Aditz iragankorrak eta iragangaitzak

- *Jon sartu da / Jonek sartu du autoa*

Jokatuak eta jokatugabeak

- Etorri naiz, egin dut...
- Etortzea, egiteko, eramanda, ikusita

Trinkoak eta perifrastikoak

- Doa, dator, darama
- Joan da, etorri da, eraman du

Aspektua

Orainaldi burutua:	joan naiz
Orainaldi ez burutua:	joaten naiz
Gertakizuna:	joango naiz
Iragan burutua	joan nintzen
Iragan burutugabea	joaten nintzen
Puntukaria:	ikasten ari naiz, dago, dauka
Lehenaldiko puntukaria	egiten ari nintzen
Trinkoak	nabil, zabilta, nenbilen, zenbiltzan...

B1

Adierazpide linguistikoak

Aditz-lokuzioen aspektua	bizi izan, ari izan, behar izan, balio izan, nahi izan, ahal izan eta ezin izan
Zenbait aditz-lokuzio	logura naiz / logurak nago, gose naiz / goseak nago...

Modua

Indikatiboko orainaldia

- NOR: izan, egon, joan, ibili, etorri
- NOR-NORK: ukan, eduki, jakin, eraman, ekarri, esan (diot), iruditu (dirudi)
- NOR-NORI: zait, zaitkit...
- ZER-NORI-NORK diot, didazu...

Indikatiboko lehenaldia

- NOR: izan, egon, joan, ibili, etorri
- NOR-NORK: ukan, eduki, jakin eraman, ekarri, esan (nioen), iruditu (zirudien)
- NOR-NORI: zitzaidan, zitzaizkidan...
- NOR-NORI-NORK: nion, nizkion...

Ahalera

- Ahal izan
- Ezin izan
- Ahalezko orainaldia: naiteke, zaitzek...
- NOR-NORK laguntzailea, NOR 3. pertsona (dezakegu, ditzakegu...)

Agintera

- Partizipio burutua: Etorri! Segi!
- NOR: izan (zaitez, zaitetze) eta trinkoak (zoaz, zoazte, zatoz, goazen, zatozte...)
- NOR-NORK: ukan (ezazu, itzazu...)
- ZER-NORI-NORK galdeiozu, esaiozu...
- 3. pertsonako agintera (doala, dagoela...)

Aditz-izena:

- t(z)ea espero, erabaki, pentsatu (harekin joatea erabaki dugu...)
- t(z)eko prest, gogoa, beldurra, asmoa (*joateko prest, egiteko gogoa...*)
- t(z)en utzi, (*etxeko lanak egiten utzi dugu...*)
- t(z)eak, -t(z)eari (*hori esateak sutan jartzen nau...; erretzeari utzi dio...*)
- t(z)earen, -t(z)earekin, -t(z)eaz (*egitearen garrantziaz, egitearekin batera, egiteaz...*)

Bestelako erabilerak:

- Eguraldia: *euria / elurra ari du. Haizea dabil...*

4.3.- Sintaxia

Perpaus bakuna

Galderazko perpausa

- Galdegaia galderazko perpausetan
- "Al" partikula: aditz nagusiaren eta laguntzailearen artekoa (*berak egin al zuen?...*)

Adierazpen-perpausak

- Baiezkoak. Galdegaia baiezko perpausetan
- Ezezkoak. Galdegaia ezezko perpausetan

B1

Adierazpide linguistikoak

Harridura-perpausak

- Erakusleen bidez osatuak: Hau hotza!
- Galdetzaileen bidez:
 - ZER / ZEIN itsusia (den)!
 - NOLAKO aurpegia (duen)!
 - ZENBAT dituen!
- Baiezkoak:
 - BAI polita (dela)!
 - BAIETZ etorri!
- Ezezkoak
 - EZTA pentsatu ere!
 - EZETZ irabazi!

Aginte-perpausak

- Zatoz azkar! Geldi hor!
- Ez egin hori!

“Omen”, “ote” partikulak

Perpaus elkartuak

Juntadura

- Emendiozkoak: eta; ez bakarrik... ere (*ez bakarrik Mikel, beste guztiak ere...*)
- Hautakariak: ala, edo, bestela
- Aurkaritzakoak: baina, baizik, ordea
- Banatzaileak: bai... bai (*bai ostiralean, bai larunbatean...*); ez... ez (*ez bihar, ez etzi...*); (alde) batetik... bestetik

Menderakuntza

- Izen-funtziozko menderakuntza:
 - Konpletiboak: -(e)la
 - Zehar-galdera: -(e)n
 - Agindua edo debekua: -tzeko
 - -t(z)ea; -t(z)eak...
- Erlatibozkoak:
 - Erreferentendun eta erreferentendun deklinatua
 - Erreferente gabea eta erreferente gabea deklinatua
- Konparaziozkoak:
 - Berdintasuna: bezala / bezalako, bezain, adina
 - Desberdintasuna: baino...-ago, baino...gehiago / gutxiago
 - Superlatiboa: -rik...-enak
 - Erromanikoa: gero eta... -ago (*gero eta gazteago zaude...*); hain, hainbeste (*Ez dira hain onak. Ez dugu hainbeste jan behar...*)
- Baldintzazko perpausak:
 - ba, baldin ba- eta ezean (*ostiralean bada, joango naiz...; ikusiko banu, ezagutuko nuke. Ikusi banu, ezagutuko nuen; etorri ezean, ez duzu ikusiko*)
 - Aditza jokatu gabe: - (e)z gero (*nahi izanez gero*)
- Denborazkoak:
 - Aldiberekotasuna: -nean; -(e)n guztietan, gehienetan, bakoitzean, -t(z)ean, bezain laster
 - Aurrekotasuna: baino lehen; aurretik; -t(z)erakoan

B1

Adierazpide linguistikoak

- Ondokotasuna: ondoren; eta gero; partizipioa + orduko
 - Iraupena adieraztekoak: -arte; bitartean; -(e)netik
- Helburuzkoak: ...-t(z)era, ...-t(z)eko; -t(z)eko asmotan
- Kausazkoak: ...-(e)lako; dela-eta; -t(z)eagatik...; -(e)nez gero;
- Kontzesiozkoak:
 - Nahiz eta; nahiz eta... -en;
 - Partizipioa + -TA ERE (*Mesedez eskatuta ere...*)
 - Partizipioa + ARREN (*Etorri arren, ez zuen ikusi...*)
- Moduzkoak:
 - -(e)n bezala / -(e)n bezalakoa
 - -(e)n neurrian
 - -(e)n moduan; -(e)n eran, -(e)nez, -(e)naren arabera

B1**Estrategiak****IV. Gaitasun estrategikoaren garapena****Gaitasun estrategikoa**

Ikasleak ekintza komunikatiboa egoki gauzatu dezan, bere aurrezagutza eta gaitasun orokor guztiak erabiliko ditu, egokien irizten dien estrategiak erabiliz, komunikazio-estrategiak eta ikasestrategiak (ikus 37. orrialdea).

B1

Ebaluazio-irizpideak

EBALUAZIOA

Ebaluazioa egiteko, informazio-bilketa egitea ezinbestekoa da, ikasprozesuaren deskribapen osoa emanaz eta, hobekuntzara begira, deskribapen horri buruzko epai eta irizpen arrazoitua eskainiz (ikus 47. orrialdea).

Ebaluazio-irizpideak eta ebaluazio-eskalak

Ekintza komunikatiboen gauzatze-maila ebaluazio-irizpide jakinen arabera neurtu eta balioetsiko da (ikus 52. orrialdea).

ENTZUMENA

1	2	3
Ahoz emandako instrukzio arruntak behin eta berriz errepikatu behar zaizkio. Bere kidekoen solasari nekez jarraituko dio. Behin eta berriz eskatuko du errepikatzeko. Bere inguruko jatorrizko hiztunekiko ezin ulertuek komunikazioa eten dezakete. Gaia aldatzean, haria galtzen du maiz. Besteen solasak (oso ezagunak dituen eta gertukoak zaizkion gaien ingurukoak, erritmo eta abiadurara erabat egokitutakoak) entzutean, haria galtzen du tarteka. Elkarriketa hasteko, hitza hartzeko edo uzteko erabiltzen diren esapide banaka batzuk baino ez ditu ezagutzen. Intonazioari, elementu afektiboei edota erregistroari ez die erreparatuko, entzuten duenari erabat lotua baitago.	Ahoz emandako instrukzio arruntak lehendabizikoan ulertzen ditu, ez du errepikapen beharrik izaten. Bere kidekoekin solasean aritzeko behar adinako ulermen maila du eta solasaren hariari jarraitzen dio. Bere inguruko jatorrizko hiztunekin aritzean, ordea, horiek moldatu egin behar izaten dute erritmoa, lasaiago eta argiago ahoskatuz edota zerbait errepikatuz. Gaia aldatzean, tarteka, haria galtzen du. Elkarriketa hasteko esapide ohikoenak bereizten ditu, eta baita hitza hartzeko edo emateko erabiltzen diren lokailuak ere. Intonazioaren laguntzaz, zenbait elementu afektiboren (seriotasuna, txantxa, haserrea eta abar) berri jasotzen du, eta entzundakoaren arabera testuingurua ere inferitzen du.	Ez du eragozpenik ahoz emandako instrukzio arruntak lehendabizikoan ulertzeko, eta ez du errepikapenaren beharrik. Bere kidekoekin hitz egiteko ez du ulermen aldetik batere zailtasunik izaten. Ongi moldatzen da inguruko jatorrizko hiztunekin, ez baitu horien erritmo eta abiadura baldintzatzen, eta hizpidea aldatzean ere aise eusten dio hariari. Elkarriketa hasteko, hitza hartzeko nahiz uzteko edo gaiez aldatzeko erabiltzen diren esapide ohikoenak ezagutzen dituenaz, berehala jabetzen da solasaren nondik norakoaz. Diskurtsoa antolatzeko eraren eta testuinguruaren laguntzaz aise inferitzen ditu esanahiak eta komunikazioan parte hartzen dutenen elementu afektiboen berri ere jasotzen du. Erregistroak ere bereizi egiten ditu.

B1

Ebaluazio-irizpideak

MINTZAMENA

	1	2	3
Egokitasuna	Zailtasun nabarmena du testuingurura egokitzeko. Haren diskurtsoa ez da egoera berrietara egokitzen, eta, askotan, lexikoa testuingurutik kanpo erabiltzen du.	Elkarreraginezko testuinguru orokorretara egokitzen da, nori zuzentzen zaion, zertarako eta gaiaren nolakoa kontuan hartuz, eta badaki lagunarteko zein ezezagunen arteko erregistro estandarrean ezagutza eta kortesia mailak bereizten. Zenbaitetan zail gertatzen zaio egoera guztietara egokitzea. Gaiari inoiz ihes egiten dion arren, harira itzultzen da gehienetan. Informazioa ekintza komunikatiboak eskatzen duenera egokitzen du, nahiz eta aldika errepikapenak eta itzulinguruak egin. Batzuetan, zailtasuna izaten du lexikoa testuingurura egokitzeko, lexiko urria duelako.	Ez du arazorik bere jarduna, eguneroko testuinguru ezagunetan, egoki burutzeko. Egoera guztietara egokitzen du hizketaldia. Beti erantzuten dio gaiari, eta informazioa ekintza komunikatiboak eskatzen duenera egokitzen du. Ez du inolako arazorik hiztegia testuingurura egokitzeko.
Koherentzia eta kohesioa	Zailtasun handia izaten du zerbait kontatu edo deskribatzean, ideiak nahasian ematen baititu, garapen eta loturarik gabe. Elkarrizketa arruntenetan onartze-, ukatze-erantzunetara mugatzen du jarduna.	Elkarrizketa arruntak burutzen dakiela frogatzen du: hasiera noiz eman, nola jarraitu, nola bukatu, baita gaiez aldatzean jarraitzen ere. Horretarako, hainbat esapidez baliatzen da, oinarritzko kohesio-formak erabiliz. Kateamendua nahikoa lineala da. Zerbait kontatu edo deskribatzean, diskurtsoa hari nagusi baten inguruan (denbora, espazioa, prozesua...) antolatzen du, nahiz eta behar bezala josia ez izan. Oro har, haren jarduna koherentea izaten da: behar adinako informazioa eskaintzen du komunikazio-asmoa betetzeko, eta ideiak ez dira errepikatzen, ez daude kontraesanean, nahiz eta egin ditzakeen zenbait nahasketa, atzera-, aurrera-pauso eta zuzenketa; nolanahi ere, entzuleak ez du jarraitzeko eragozpen handirik izango.	Elkarrizketa arruntak eragozpenik gabe burutzen ditu, oinarritzko kohesio-formak zuzen erabiliz. Diskurtsoa oraindik lineala bada ere, kateamenduaren lehen zantzuak azaltzen dira. Diskurtsoa ondo antolatua, koherentea eta josia izaten da, eta ez du zailtasunik ideia nagusiez gain hainbat xehetasun ere adierazteko.
Jariotasuna	Haren jarduna jarraitua ez denez, etenaldiek komunikazioa oztopatzen dute. Solaskidea ez du eroso sentiarazten.	Testuinguru oso ezagunetan eta ongi bereganatu dituenetan, jarduna jarraitua eta soltea da. Testuinguru berri eta arrotzagoetan, berriz, moteldu egiten da diskurtsoa eta geldialdiak egiten ditu, adiera eta egitura egokiak bilatzeko, zuzentzeko... Geldiune horiek betelan-hitzez (errepikapenak, <i>mmm, eh, zera, ba</i> formaz) estaltzen	Testuinguru oso ezagunetan eta ongi bereganatu dituenetan, erritmo naturalean aritzen da. Testuinguru berri eta arrotzagoetan, berriz, badaki geldialdiak kudeatzen errepika eta itzulinguruen bidez. Salbuespenen bat gorabehera, diskurtso osoan

2015eko uztailaren 31, ostirala

B1

Ebaluazio-irizpideak

		ditu zenbaitetan.	etsiko dio erritmoari.
Aberastasuna	Arazoa du, zenbaitetan zailtasun nabarmena, maila honi dagozkion testu motak sortzeko. Erantzunetara mugatzen du jarduna, eta erantzun horiek bai/ez erakoak dira gehienbat. Egituraren eta lexikoaren ezagutza urriak eraginda, erdararako joera handia du, askotan komunikazioa oztopatzeraino.	Behar besteko hizkuntza-baliabide multzoa du, gai ezagunen inguruan aritzeko. Elkarriketetan, ez da erantzun laburretara mugatzen. Zehatz samar aritzeko, nahikoa lexiko du; hala ere, gaiak abstraktuak direnean edota egoerak ezohikoak, errepikapen eta itzulinguruka aritzen da.	Hizkuntza-baliabide multzo zabala du, gai ezagunen inguruan aritzeko. Elkarriketetan ere zehatz aritzeko nahikoa lexiko du, baita gaiak abstraktuak edota egoerak ezohikoak direnean ere.
Zuzentasuna	Akatsen kopuruak eta nolakoak komunikazioa eten egiten du maiz. Erabiltzen dituen baliabide diskurtsiboak desegokiak dira egoera arruntenetan ere. Erdarara jo behar izaten du askotan.	Hizkuntza-baliabideen gainean itxurazko kontrola du ohiko funtzioak betetzeko, nahiz eta noizbehinka akatsen bat edo beste egin. Dena den, hutsegiteek ez dute esanahia eragozten. Aditz-sistemak, ergatiboa, nominalizazioa eta konpletiboa ondo erabiltzen ditu, nahiz eta hitz egin aurretik pentsatu behar izan eta, zenbaitetan, oker erabili. Oro har, egiten dituen akatsak kointuralak dira. Ahoskerari eta intonazioari dagokienez, zenbaitetan jatorrizko hizkuntzaren edota beste hizkuntzaren baten eragina edo interferentziak antzematen zaizkion arren, ulergarria da diskurtsoa. Lexikoaren ezagutza testuinguru ezagunetara mugatzen da, eta ñabardurak azaldu behar dituenean, erdarakadak eta bestelako ordainak erabiltzen ditu.	Ez du eragozpenik eguneroko testuinguru ezagunetan gai orokor eta arruntez zuzen hitz egiteko. Noizbehinka egiten ditu hutsegiteak edo esaten ditu erdarakadak, baina ez dute inongo eragozpenik sortzen komunikazioan.

B1

Ebaluazio-irizpideak

IRAKURMENA

1	2	3
Mailari dagozkion testu-generoak (oharrak, eskutitzak, inprimakiak, artikulak...) bereizten badaki ere, eragozpen handia du testuaren ideia nagusiak eta xeheak atzemateko. Eta askotan irakurriagatik ere, ez ditu testuko ideia nagusiak bereganatzen. Ez du, oro har, testua ulertzen.	Badaki bereizten maila honi dagozkion testu-generoak. Bereizi egiten ditu, era berean, testuaren ideia nagusiak eta osagarriak, eta jabetu egiten da, oro har, kolpetik irakurrita, testuaren nondik norakoaz. Xehetasun adierazgarrienak ere atzematen ditu ongi egituratutako testu argietan. Ñabardura batzuk gal ditzake eta, oso noizbehinka, baita ideia nagusiren bat ere.	Ez du inolako arazorik maila honi dagozkion testu-generoak bereizteko. Aise bereizten ditu, era berean, testuaren ideia nagusiak eta osagarriak, eta irakurri ahala jabetzen da testuaren nondik norakoaz eta informazio xeheaz, noiz edo noiz, ñabarduraren bati erreparatzeko, behin baino gehiagotan irakurri behar izaten badu ere.

IDAZMENA

	1	2	3
Egokitasuna	lhes egiten dio gaiari, eta zailtasun nabarmena du erregistroak bereizteko. Ereduak lekuz kanpo erabiltzen ditu, eta hitzen balio semantiko ohikoenak ere ez ditu menderatzen. Idazketa desegokia da.	Noiz edo noiz gaitik aldentzen bada ere, edukiak eskatutakora egokitzen da, informazioa, trataera eta adiera egoki erabiltzen baititu. Badaki, oro har, erregistro mota nagusiak (formala eta informala) bereizten.	Nekez aldentuko da gaitik, eta eskatutakora egokitzen da. Ongi bereizten ditu erregistroak.
Koherentzia	Ideien garapena ez da egokia: ez dago, ez antolaketarik, ez garapenik. Esanahia zeharo iluna da.	Diskurtsoaren egitura eta pasartean antolaketa egokitu egiten zaizkio testu-generoari; ideiak koherenteak dira, ez daude kontraesanean eta gaian ardazten dira, desbideratze handirik gabe. Aurrerabidea lineala da, eta behar adinako informazioa eskaintzen du, eta behar izanez gero, adibideak. Batzuetan, zenbait koherentzia-arazo ditu, bigarren mailako ideiak garatu behar dituenen. Horrek, hala ere, ez du irakurketa zailtzen.	Diskurtsoaren egitura eta pasartean antolaketa guztiz egokitzen zaizkio testu-generoari. Ez du diskurtsoaren haria eteten, eta badaki, gorabeherarik gabe, informazio koherentea ematen.
Kohesioa	Oker erabiltzen ditu oinarritzko testu-antolatzaileak eta puntuazio-markak; horren ondorioz, behin baino gehiagotan galtzen du irakurleak diskurtsoaren haria.	Badaki ideia nagusiak eta azalekoak bereizten eta lotzen oinarritzko testu-antolatzaile egokiak erabiliz. Erreferenteak nahikoa zehatz azaltzen dira, eta egokia da aditz-denboraren erabilera testu osoan zehar. Oinarritzko puntuazio-markak (puntua, koma, bi puntuak...), gehienetan, ongi erabiltzen ditu.	Badaki unean uneko kohesio-forma erabiltzen, eta, ondorioz, ez du galtzen diskurtsoaren haria. Ideiak lotzean ere ez du aparteko zailtasunik, eta ongi erabiltzen ditu oinarritzko puntuazio-markak.
Aberastasuna	Arazo handia du testuari dagokion hedadura emateko. Oso esaldi laburrak erabiltzen ditu. Hala ideien kopuru- eta baliabide-urritasuna, nola erdal kutsua erabatekoak dira.	Behar besteko hizkuntza-baliabideak izan arren, molde bereko jostekere baliatzeko joera erakutsiko du batzuetan, eta, ideien nahiz egitura edota lexikoaren kopurua ikusita, antzeman egiten zaio oraindik ere baduela zailtasunik testua dagokion neurrian osatzeko. Zehatz samar aritzeko nahikoa lexiko du, nahiz eta gaiak abstraktuak direnean zailtasunak izan ditzakeen.	Badaki maila honetako testu-genero kasik guztietan idazten. Testu aberatsak ontzen ditu, ideien, egituraren edo lexikoaren ugaritasunari esker. Erdal kutsua oso gutxitan nabaritzen da.

B1**Ebaluazio-irizpideak**

Zuzentasuna	Maila morfosintaktikoan, lexikoan eta ortografian dituen hutsegiteak asko eta larriak direnez (akats sistematikoak egitura sinpleenetan), idazlana ez da ulertzen. Oker erabiltzen ditu ortografia- eta puntuazio-markak.	Ohiko ekintza eta funtzioak betetzeko, behar beste hizkuntza-baliabide erabiltzen ditu. Testu ulergarria osatzen du, baina izan dezake, oraindik, mailari dagokion hutsegite sistematikoren bat edo beste (hiperzuzenketa, egituren arteko interferentziak, baliabide batzuen funtzionalitate anitza...). Lexikoaren mailako hutsegiteek ez dute komunikazioa eteten. Zuzen erabiltzen ditu ortografia- eta puntuazio-markak, batzuetan hutsegiteren bat egin badezake ere. Hutsegiteak, oro har, koiunturalak izaten dira, eta ez dute esanahia iluntzen.	Zuzen erabiltzen ditu, ia beti, maila honetako adierazpideak. Hutsegiteak ez dira, inondik inora, sistematikoak, ezta erdarakadak nabarmenak eta ulergaitzak ere. Ortografia eta puntuazio-markak ere zuzen erabiltzen ditu.

B2 MAILA

Erabiltzaile aurreratua

B2

Helburuak

HELBURUAK

Ekintza komunikatiboetan zerrendatzen diren helburuak mailako gaitasun komunikatiboaren adierazpen dira (ikus 14. orrialdea).

ENTZUMENA

Aurrez aurre nahiz komunikabideetan, hizkera estandarrean egindako elkarrizketak, azalpenak eta abar ulertzeko gai izango da, batez ere gizarte-harremanen esparrukoak badira. Halaber, gai konplexuetako ideia nagusiak ulertuko ditu, baina zailtasuna izan dezake egitura konplexuekin eta hizkuntzaren esamolde jatorrak erabiltzen direnean.

Maila honen amaieran, ikaslea gai izango da

- lagunartean aurrez aurre ari denean, ematen zaion azalpena zehatz ulertzeko, xedea informazioa edota iritzia ematea denean. Badaki, halaber, ideia nagusiak eta bigarren mailakoak bereizten eta komunikazio-asmoa atzematen.
- ezagun zein ezezagunen artean eta haren arloko gaietan, aurrez aurre egiten diren azalpen eta elkarrizketetan deskribapenak ulertzeko. Zenbaitetan, solaskidearen jarrera eta emozio-graduak atzemango ditu.
- kontaketa, pasadizo eta gertakizunak ulertzeko, solaskidea tokian tokiko hizkeran ari bada ere.
- lagunarteko eztabaidetan iritzi eta argudioak ulertzeko. Xehetasunak eta argudio desberdinak ongi ulertzen ditu, batez ere esplizituak direnean. Solaskidearen aldartea eta jarrera ere atzematen ditu batzuetan.
- tokian tokiko hizkeran ematen diren hedabideetako albiste eta kontakizunak ulertzeko: albistegiak, zuzeneko elkarrizketak, eztabaidak eta abarrak.
- lan-esparruan, zerbait eginarazteko xedez, gai zehatz edota abstraktuen inguruan ematen dizkioten jarraibideak ongi ulertzeko.
- lan-arloan edo Administrazioarekiko harremanetan eztabaida eta elkarrizketak ulertzeko. Adibidez, langile batek beste bati emandako agindu zehatzak, funtzionario batek emandako instrukzioak eta abar.
- Administrazio zein beste erakunde bateko solaskideari egoera jakin bati buruzko azalpenak eta aholkuak ulertzeko. Adibidez, erreklamazio bat aurkezteko prozedura, eskaera administratibo bat nola egin eta abar.
- lan-esparruan lankideekin eztabaidan ari denean, ideiak eta iritzia ulertzeko eta solaskideak nabarmendutako argudioak identifikatzeko.
- intereseko hitzaldi eta ikastaro laburretan mamia ulertzeko, baldin eta aurkezpena argia bada.
- (...)

B2

Helburuak

MINTZAMENA

Lagunarteko elkarreragin arruntean jartotasunez aritzeko gai izango da, besteak jakinaren gainean jarritz, iritzia eskatuz, bere ikuspegia defendatuz eta abar. Eraginkortasunez komunikatuko da eta, ohiko gai eta egoera ezagunetan adierazpen argiak egingo ditu. Haren lan-esparruko hainbat gairi buruzko deskribapenak eta azalpenak ere emango ditu, alderdi esanguratsuak eta xehetasunak bereiziz.

Maila honen amaieran, ikaslea gai izango da

- albisteei eta gertaerei buruzko azalpen xehea egiteko, xedea ezagunei informazioa ematea denean.
- ezagunei aurrez aurre albiste bat jartotasunez kontatzeko, haien iritzia eskatuz.
- lagun batekin zein talde txikian, esperientzia edo gertaera jakinak kontatzeko, sentimenduak eta jarrerak adieraziz eta gertaera horiek harentzat izan duten garrantzia nabarmenduz; adibidez, oporrak kontatzeko garaian, gertakizun sozial batean eta abar.
- ahoz, aurrez aurre zein telefonoz, lankideei jarraibideak emateko, lan-prozedura bati buruzko argibideak eta gomendioak emanez.
- lankideei lan-arloko hainbat gairi buruzko azalpen argiak emateko deskribapen argi eta xeheak eginez, hauek jakinaren gainean jartzeko edota ideiak alderatzeko helburuz. Ongi bereiziko ditu nabarmentzekoak diren alderdiak eta lagungarri zaizkion xehetasun edo ohar osagarriak.
- sendabidea jasotzeko helburuz, medikuari haren zein gainerakoen sintomak adierazteko.
- Administrazioan zein beste erakunde batean, erreklamazio zehatz bat egiteko, azaldutakoaren inguruan konponbidea eskatuz; adibidez, gaizki ezarritako isun baten erreklamazioa egiteko.
- (...)

Elkarreraginean:

- lagunartean, bat-bateko elkarrizketetan parte hartzeko, proposamenak eginez eta interesekoa dena nabarmenduz, baita solaskidea jatorrizko hitzuna denean ere.
- ezagunen arteko eztabaidetan bere ikuspegia argi azaltzeko. Ongi bereiziko ditu ideia nagusiak eta azalekoak, eta adibide egokiak emango ditu.
- lankideekin bilera batean elkarrizketa bat izateko, zenbaitetan gaitik urrunduz, hariari eutsiz eta kasuan kasuko erantzun egokiak emanez.
- lan-bileretan lankideekin eztabaidatzeko, informazioa alderatuz, ados dagoen edo ez adieraziz eta argudio arrazoituak emanez.
- aurrez aurre zein telefonoz, erakunde batean jasotako zerbitzuagatik kexa adierazteko, honi buruzko azalpenak emanez eta kexa-hartzaileak egindako galderei erantzunez.
- (...)

B2

Helburuak

IRAKURMENA

Ohiko harremanen esparruan testu gehienak ulertzeko gai izango da, eta ideia nagusiak eta bigarren mailakoak bereiziko ditu. Hiztegi zabala izango du, eta xehetasun asko ulertuko ditu, zailtasuna izan badezake ere hainbat esamolde eta ñabardurarekin. Igorlearen sentimendu eta jarrerak atzemateko gai izango da.

Maila honen amaieran, ikaslea gai izango da

- hurbilekoek, gutun, mezu elektroniko, sare sozial eta abarretan, gertatutako zerbaiten ondorioz, adierazten dizkioten sentimendu eta aldarteak erraz antzemateko: poza, tristura, haserrea, harridura eta abar.
- tresnaren bat martxan jartzeko, konpontzeko edota zerbait egiteko helburuz, argibide luze eta konplexuak ulertzeko; betiere, atalik zailenak eta ñabardurak berriro irakurtzeko aukera badu.
- erakunde edo elkarte batetik bidalitako eskaerak, informazioa edo jakinarazpenak ulertzeko.
- eskutitz, liburu eta mezu elektronikoetan pertsonen deskribapen subjektiboak ulertzeko.
- foroetan, blogetan eta, oro har, hedabideetako artikuluetan, gizarte-gai eta -auziez emandako iritziak ulertzeko.
- herri-aldizkari, foro edo blogetan, film, ikuskizun edo liburu ezagun baten kritika ulertzeko.
- egunkari, aldizkari eta blogetan irakurtzen dituen hainbat artikulua eta txosten ulertzeko, baldin eta bere arlokoak badira. Tarteka, hiztegia erabili beharko du, terminologiari lotutako zenbait ñabardura argitzeko.
- Administrazioako jakinarazpen, erreklamazio edo deialdiak ulertzeko, nahiz eta, tarteka, zailtasuna izan hainbat xehetasun eta ñabardurez jabetzeko.
- lan-esparruan, haren arloko txostenen eduki nagusiaz arazo handirik gabe jabetzeko.
- hainbat testu literario ulertzeko (nobela laburrak, narrazioak, ipuinak...). Era berean, gai da pertsonaien aldarteak, jokabideak eta horien ondorioak ulertzeko.
- (...)

B2

Helburuak

IDAZMENA

Haren arloko gaiei buruzko testu argi eta ongi egituratuak idazteko gai izango da, baita hainbat iturritako informazioa erabiltzeko eta bere iritzia emateko ere, aldeko eta kontrako argudioak argi adieraziz.

Maila honen amaieran, ikaslea gai izango da

- lagunei edota lankideei deskribapenez osatutako azalpenak egiteko.
- lagunarteko blog batean, albiste bati buruzko iritzia emateko eta iruzkinak egiteko.
- lagunarteko foro edo blogetan, film, ikuskizun, liburu edo zerbitzu baten iruzkin edo iritzi laburra idazteko.
- esparru publikoan, argibideak, gomendioak eta instrukzioak idatziz emateko, jendea jakinaren gainean jartzeko asmoz.
- elkarte bateko kide izanik, bertako partaide guztiei gutun edo idatzi bat egiteko, zerbait eskatuz edota zerbaiten berri emanez.
- erakundeekiko harremanetan, gutun-eskaerak eta erreklamazioak egiteko, kexu bat azalduz, konponbideak eskatuz...
- lan-esparruan, alde onak eta txarrak nabarmenduz, egitasmo edota proposamen bati buruzko iritzia idatziz emateko.
- lan-esparruan, bilera-deiak eta baimen-eskaerak egiteko.
- kultura-emanaldi baten aipua idazteko, herri-aldizkarian, deskribapen labur bat eginez.
- egunkari bateko zuzendariari gutunak sailean, gertaera batek eragindako jarrera edo sentimendua adierazteko.
- (...)

B2

Testuinguruaren ezaugarriak

I. Gaitasun soziolinguistikoaren garapena**Testuinguruaren ezaugarriak**

Ekintza komunikatibo guztiak testuinguru jakinetan gauzatzen dira, maila bakoitzean ezaugarri zehatzak dituzten testuinguruetan, alegia (ikus 19. orrialdea).

Enuntziatzailea - Enuntziataria	Xedea	Erabilera-esparrua
Solaskidearen rolak: Senide - senide Lagun – lagun Ezagun-ezezagun Lankide-lankide Ikaskide-ikaskide Ezezagun-ezezagun Ikasle-irakasle Langile-zuzendari Herritarra- Administrazioa Solaskideen arteko harremana: - berdinen artekoa edo gertutasunezkoa - urruntasunezkoa - hierarkikoa/ solidarioa	B1 mailakoez gain, -Informazioa ematea/eskatzea - informazioa berrestea - gertakizunen informazio xehea ematea - ... -Iritziak, ezagutzak eta jarrerak adieraztea eta egiaztatzea - Administrazioan egoera zehatz baten berri ematea - eztabaida batean parte hartzea informazioa alderatuz - ... - Sentimenduak, hunkipenezko jarrerak/egoerak adieraztea eta egiaztatzea - besteekiko sentimenduak adieraztea - norbaiti zerbait aurpegiratzea - ... -Solaskidearengan eragitea - norbait lasaitu edo adoretzea - erakunde publiko nahiz pribatu batean kexa adieraztea/erreklamazioa egitea - ... Ikus <i>Funtzioak</i> atala	Pertsonen arteko harremanean eta solaskideen hurbileko munduan: - Senitartekoa - Lagunartekoa - Zerbitzuguneak: dendak, informazio-bulegoak... - Lanekoa - Aisialdikoa - Akademikoa - Administraziokoa - Merkataritza - Herri-zerbitzuetakoa

B2

Gaiak

Gaiak

Mailako ekintza komunikatiboak gauzatzeko, gai-zerrenda bat proposatzen da jarraian, irekia eta ikasleen premietara egokituko den (ikus 20. orrialdea)

Datu pertsonalak Izena, helbidea, adina, sexua, egoera zibila, lanbidea, jaioteguna, jatorria, curriculum...	Norberaren ezaugarriak Gustuak, izaera, itxura, aldartea, jarrerak, irudipenen deskribapena...	Etxea Etxebizitza motak, gelak, altzariak, etxeko tresnak eta apaingarriak, etxeko animaliak, alokairua...
Ohiko jarduerak Eguneroko eginkizunak, etxeko lanak, ohiturak, etxeko konponketak, lan-jarduerak...	Aisialdia Kirola, jolasa / jokoak, zaletasunak, bidaiak, oporrak, denbora-pasak, ikuskizunak...	Lekua eta norabidea Ibilbideak, norabideak zehaztea, tokiak deskribatzea...
Giza harremanak eta harreman sozialak Familia, lagunak, ikaskideak, lankideak, auzokideak, adinekoak, elkarrekin, ezagun nahiz ezezagunen arteko harremana, tabuak, umorea...	Gorputza eta osasuna Gorputz-atalak, higieena, zentzumenak, aholkuak, sentimenduak, gaixotasuna, sintomak, ospitaleak, egoera fisikoa, osasun-zentroak, botikak...	Hezkuntza Eskola, lanbide-eskola, unibertsitatea, ikasketak eta espezialitateak, ikasgela, ikastetxea, irakaslea, ikaslea, gurasoak, ikas-jardunak, lan-irteerak, baliabideak, bekak, eskola-kirola, eskolaz kanpoko jarduerak, bullying-a...
Herria eta hiria Herria, hiria, kaleak, eskualdea, eraikuntzak, zerbitzuak, nekazaritza-gunea, hirigunea, garapen maila, aberastasun-iturriak, bidegorriak eta traba arkitektonikoak (irisgarritasuna)...	Bidaiak eta bisitak Ibilbide baten prestakuntza, norabideak zehaztea, tokiak deskribatzea, herriak, hiriak, jendea, inguruak, trafikoa, ekipajea, bidaietako gorabeherak...	Elikadura Janaria, edariak, ordutegiak, menuak, prestaketa-moduak, merkatuak, azokak, gastronomia, euskal sukaldaritza...
Herri-zerbitzuak Informazioguneak, udal-zerbitzuak, postetxea, banketxea, polizia, larrialdi-zerbitzuak, suhiltzaileak, zahar-etxeak...	Klima eta ingurumena Eguraldia, klima, landareak eta animaliak, natura, naturaren aldaketak, ingurugiroaren babesa, kutsadura, energia, birziklapena...	Euskal Herria eta beste herrialdeak Lurraldeak, eskualdeak, hiriak, nazioak...
Garraioa Autobusa, trena, autoa, hegazkina, geltokiak, aireportuak...	Lana Lanbideak, lan-tresnak, lantokiak, soldadak, lan-baldintzak, langabezia, lan-prestakuntza, sindikatuak, lan-jazarpena...	Ostalaritza Tabernak, jatetxeak, hotelak, egoitzak, landetxeak, txikiteoa...
Ospakizunak Festak, gonbidapenak, urtebetetzeak, gabon-jaiak, inauteriak, San Juan suak, erromeriak...	Kultura Zinema, literatura, musika, museoak, artelanak, dantza, artistak, aktoreak, liburutegiak, kultur ekitaldiak, erakusketak,	Hedabideak Egunkariak, irrati eta telebistak, komunikabide digitalak...

B2

Gaiak

	antzerkia, bertsolaritza...	
Turismoa Ibilbide eta txangoak, jendea, toki interesgarriak, monumentuak, ekipajea, bidaietako gorabeherak, turismo-bulegoak...	Hizkuntzak Euskara eta euskalkiak, atzerriko hizkuntzak...	Merkataritza Eroslekuak: merkataritza-guneak eta dendak, kantitate eta pisu-neurriak, kopuruak, prezioak, gustuak, erosketak, moda, kalitatea, ordainketa-zerbitzuak, Internet bidezko erosketak...
Ekonomia Nekazaritza, arrantza, industria, eraikuntza, enpresa-mundua, zerbitzuen sektorea, kooperatibak...	Zientzia eta teknologia Teknologia berriak, Ikerketa, Garapena eta Berrikuntza (I+G+B), zientzialariak...	Giza zientziak Pertsonaiak, gertaera historikoak, tradizioa...
Politika eta herri-partaidetza Alderdi politikoak, parte hartze-ereduak, inkestak, hauteskundeak, herri-galdeketa...	Emakumea Genero-berdintasuna, emakumea eta lana, genero-indarkeria, emakumea euskal tradizioan...	Euskal instituzioak eta Administrazioa Udalak, Foru Aldundiak, Jaurlaritza, Mankomunitateak

Kultura-erreferentziak

Hizkuntzaren barneratze-prozesuan ezinbestekoa da alderdi linguistikoez gain, euskal gizartearen izaera historiko eta sozialaren berri ematea, ikaslea gure errealitatean eta mundu-ikuskeran kokatuz (ikus 21. orrialdea).

B2

Testu-generoak

II.Gaitasun testualaren garapena**Testu-generoak**

Estandarizatuta eta tradizioz finkatuta dagoen moldean antolatzen du informazioa erabiltzaileak, gizarte- edo lanbide-esparru batean (ikus 30. orrialdea).

AHOZKOAK**Ulermena:****Aurrez aurrekoak:**

- hitz eta esapide errazak: zenbakiak, prezioak, denbora-erreferentziaak...
- jarraibideak
- mezuak eta azalpen labur-laburrak zerbitzuetan
- baliospen, iritzi edo kexu sinple eta labur bat: zerbitzuren bati buruzkoa...
- elkarrizketa sinpleak
- kontaktak: gertaerak...
- aholkuak (medikuaren gomendioak...)
- azalpen laburrak
- elkarrizketak
- deskribapenak
- errezetak
- ezezagunen adierazpen sinpleak
- ipuin klasikoak
- albisteak / kronikak
- asmakizunak
- azalpen didaktikoak
- esaera zaharrak
- jendaurreko adierazpenak
- prozesuen deskribapenak

Grabatuak eta komunikabideetatik jasotakoak:

- aurreikusita dauden komunikabideetako ohar eta iragarkiak
- testuinguru jakinetan aurreikusita dauden erantzungailuetako mezu laburrak
- irudi bidezko iragarkiak
- komunikabideetako ohar eta iragarkiak
- toki publikoetako iragarki laburrak
- eguraldi-iragarpenak
- erantzungailuetako mezuak
- kontaktak
- dokumentalak
- elkarrizketak
- film eta telesailak (egitura linealekoak —kronologikoa eta espaziala—)
- kanta/bertsoak
- komunikabideetako albisteak

B2

Testu-generoak

Ekoizpena:

- agindu laburrak
- gauzen eta tokien deskribapenak
- kexa edo erreklamazioa
- pertsonen deskribapen fisiko eta psikologikoak
- prozedurei buruzko argibideak: tresnen erabilera, zerbitzuen...
- argudiozko adierazpenak
- arauak (logikaren ardatzean antolatutakoak)
- azalpenak
- errezetak
- gertaeren kontaketa eta ipuinak
- pasadizo barregarriak
- sentimenduen eta jarreraren deskribapenak

Ekoizpena elkarreraginean:

- pertsonen aurkezpen laburrak: nor den, non bizi den, lantokia, helbidea, telefonoa, gustuak...
- agindu sinple eta laburrak
- adeitasunezko hitz eta esapide errazak: aurkezteko, agurtzeko, zorientzeko...
- galde-erantzun errazak: non bizi den, nora doan, zer gustatzen zaion...
- argibideak, jarraibideak: toki batetik bestera nola joan, bidea galdetu...
- elkarrizketak
- galde-erantzunak
- gauzen, tokien, eguraldiaren eta pertsonen deskribapen errazak
- kontakizun sinpleak: oporrak...
- aholkuak, argibideak eta jarraibideak
- balorazio eta kexuak
- Administrazioarekiko informazio-trukea
- azalpenak, iritziak eta argudioak
- eztabaidak
- galdeketa (lekukoaren deklarazioak...)

IDATZIAK

Ulermena:

- leku publikoetako ohiko seinaleak, kartelak...
- oinarriko jarraibideak, inprimakiak edota fitxa bat betetzean, galde-sorta bati erantzuteko...
- publizitate- eta informazio-orriak...
- ohar eta mezu pertsonal laburrak
- argibide edota oinarri-oinarriko arau erraz eta laburrak
- bidaia-txartelak, sarrerak, fakturak, etiketak, katalogoak...
- formulario sinpleak

B2

Testu-generoak

- deskribapen sinpleak
- gida komertzialak
- iragarki laburrak
- toki publikoetako araudiak
- pasadizoak / kontaketa sinpleak
- gonbidapenak (merienda batera, bazkari batera...)
- jatetxeetako kartak eta mezuak...
- senitarteko eta lagunarteko gutunak
- errezetak
- horoskopoa
- komikiak
- kronikak (kirol-kronikak...)
- egitarauak (festak...)
- turismo-gidak
- gertaera, sentipen eta nahien deskribapenak
- kultur gaiei buruzko aipamenak (liburu bat, musika-lan bat...)
- elkarreentako edo ikastetxeetako gutunak
- gai ezagunetako argudio-testuak
- toki publikoetako instrukzio edo argibideak
- tresna edo prozedura bati buruzko jarraibideak
- hitzaldi baten laburpena
- kultur gaiei buruzko iruzkin laburrak
- Administrazioako idazkiak (erantzun-gutunak: eskerrak, baimena emateko; barkamena eskatzeko; eskaintza egiteko...)
- ipuinak eta kontaketak
- albisteak
- komunikabideetako azalpen-artikulu laburrak
- katalogoak, prospektuak eta agiri ofizialak
- hiztegiak definizioak
- entziklopedietako azalpen- edo deskribapen-testuak
- bilera-aktak
- argudio-testuak
- lan-egitasmoak
- lan-esparruko gai ezagunei buruzko txostenak
- testu literarioak (eleberrak...)
- egunkariako erreportajeak

Ekoizpena:

- inprimakiak, txantiloak (bete)
- zerrendak
- oharak
- gonbidapen-oharrik / proposamenak
- jarraibide eta arau sinpleak
- postalak
- gutun pertsonalak
- errezetak

B2

Testu-generoak

- curriculum vitae
- eskari-gutunak
- ohar-taula baterako iragarkia
- pertsonen, tokien eta gauzen deskribapenak
- aholkuak eta gomendioak
- argudio-testu laburrak
- biografiak
- Administrazioako idazkiak (kexak eta erreklamazioak)
- kontaktak
- jakinarazpen-gutunak
- bilera-deiak eta baimen-eskariak
- lan-esparruan gai baten azalpen laburra
- albisteak
- erreportaje edo albiste baten laburpena

Ekoizpena elkarreraginean:

- mezu laburrak (mezu elektronikoak, postalak, oharak)
- galde-erantzunak informazio pertsonala trukatzeko
- gutun pertsonalak
- ohar eta jakinarazpenak
- proposamen laburrak zerbaitekin ados dagoen ala ez adieraziz
- kontaktak

B2

Funtzioak

Erabiltzaileak hizkuntza zerbait komunikatzeko erabiltzen du, zerbait egin edo lortzeko. Ekintza komunikatibo guztietan dago xede bat (ikus 31. orrialdea).

Hauek dira maila honen amaieran ikasleak bete ahal izango dituen funtzioak:

Giza harremanak eta konplimenduak

- Agurtzea
- Nork bere burua eta besterena aurkeztea
- Mesedeak eskatzea
- Interesa adieraztea
- Barkamena eskatzea
- Eskerrak ematea
- Zoriontzea
- Goraintziak ematea
- Topa egitea
- Gauza onak opa izatea
- Doluminak ematea
- Arreta eskatzea
- ...

Informazioa ematea eta eskatzea

- Datu pertsonalei buruzko informazioa eskatzea eta ematea
- Leku, ordutegi, data, eguraldi, prezio, neurri, kopuruei buruz galdetzea eta erantzutea
- Zerbait dagoen, baden edo dakien galdetzea eta erantzutea
- Pertsonak, lekuak eta gauzak deskribatzea: zerbait nolakoa den, non dagoen...
- Jabetza adieraztea
- Informazioa ematea eta eskatzea eguneroko kontuez
- Denboran zehar gertatutako ekintzak kontatzea
- Zerbitzu bat eskatzea, eskaintzea edota horri buruz galdetzea eta erantzutea
- Iraganeko ekintzak eta ohiturak oso labur deskribatzea
- Argibideak, jarraibideak ematea eta eskatzea
- Aurkezpen laburrak egitea
- Hurbilekoen deskribapen fisiko zein psikologikoak egitea
- Gertaera edo albiste baten kontaketa egitea: zerbait zuzitzeko, solaskideak eskatutako azalpenei erantzuteko, harridura adierazteko edo irrika sortzeko
- Informazioa berrestea
- Informazioa baieztatzea ala ezeztatzea
- Aukerak eskaintzea
- Informazioa laburtzea
- ...

Iritziak, ezagutzak eta jarrerak adieraztea eta egiaztatzea

- Zerbait baieztatzea / ezeztatzea
- Norbaiti buruz edo zerbaiti buruz iritzia eskatzea eta ematea
- Zerbitzuei buruzko balorazio orokorra egitea
- Proposamen bati buruzko iritzia modu laburrean ematea
- Adostasuna/desadostasuna eskatzea edota ematea

B2**Funtzioak**

- Ezintasuna adieraztea
- Gonbidapena onartzea / gaitzestea
- Aisialdiko planak onartzea / ez onartzea
- Gustukoa dena eta ez dena adieraztea
- Iritzia adieraztea arrazoiak emanez
- Gai bati buruzko azalpena egitea zerbait argudiatuz
- Jarreraren berri ematea
- Gaitasuna edo gaitasunik eza adieraztea
- Ideiak, pertsonak, objektuak, lekuak eta egoerak alderatzea
- Zerbait gogoan duen ala ahaztu zaion galdetzea eta adieraztea
- Zailtasuna adieraztea
- Eztabaida batean parte hartzea informazioa alderatuz
- Zerbait egiteko nahia, aukera, beharra eta betebeharra dagoen galdetzea eta adieraztea
- Administrazioan egoera zehatz baten berri ematea
- ...

Sentimenduak, hunkipenezko jarrerak/egoerak adieraztea eta egiaztatzea

- Aldarteaz, osasun-egoeraz galdetzea eta informazioa ematea
- Ezustea adieraztea
- Poza / tristura adieraztea
- Harridura adieraztea
- Maitasuna adieraztea
- Beldurra edo kezka adieraztea
- Etsipena adieraztea
- Zerbaiten esperantza adieraztea
- Haserrea adieraztea
- Medikuari gaitz baten sintomak adieraztea, sendabidea jasotzeko moduan
- Besteekiko sentimenduak adieraztea
- Besteen sentimenduen aurrean egoki erantzutea
- Zerbait norbaiti aurpegiratzea
- Norbait / zerbait goraipatzea
- Salatzea, erruduntasuna onartzea eta errefusatzea
- ...

Solaskidearengan eragitea

- Laguntza eskatzea eta eskaintzea
- Egiteko bat proposatzea
- Planak eta asmoak adierazteai
- Gonbidapena egitea
- Erregutzea
- Aginduak ematea
- Baimen-eskaera egitea eta erantzutea
- Debekuak jartzea
- Aholkuak ematea eta eskatzea
- Norbait konbentzitzea
- Limurtzea
- Norbait lasaitzea

B2**Funtzioak**

- Norbait adoretzea
- Gaztigatzea, ohartaraztea
- Erakunde publiko nahiz pribatu batean kexa adieraztea
- ...

B2

Adierazpide testualak

Adierazpide testualak

Ekintza komunikatiboak egoki gauzatzeko, erabiltzaileak testuak ongi taxutzen eta interpretatzen jakin behar du, baliabide egokien bidez (ikus 32. orrialdea).

Hauek dira, besteak beste, maila honetan erabiltzaileak baliatuko dituen adierazleak:

1. Plan orokorra

- Ahozkoak. Idatziak
- Gaia: Mundu errealeko, fisiko edo konkretuko gai ezaguna zein ezezaguna. Baita mundu subjektiboko gai ezaguna ere.
- Egitura

2. Interaktibotasuna

- Deiktikoak:
 - ✧ Pertsonalak (aditzaren lehen eta bigarren pertsonak, izenorde pertsonalak, plural hurbila: -ok)
 - ✧ Denborazkoak (denbora-adberbioak: orain, gero, gaur, atzo, bihar, iaz, hurrengoan, orduan, garai hartan, gaur egun, lehen, momentuz, oraindik, duela)
 - ✧ Espazialak (leku-adberbioak: hemen, hor, han, hementxe, hortxe, *hantxe*)
- Galderak

3. Sekuentziak

- Elkarriketa
- Azalpena (deskripzioa, argudioa, esplikazioa...)
- Kontaketa (narrazioa)
- Preskripzioa (instrukzioa, agindua...)

4. Konexioa

Testu-antolatzaileak ahozko testuetan eta testu idatzietan

Hizketa-antolatzaileak: *bueno...; bada...; zera...; bale, bueno, ezta?, begira, tira, aizu, bai, ezen (eze)*

Lokailuak:

- Emendiozkoak: *eta, ere, baita... ere, bai... eta, baita... ere, ezta... ere, ez... eta, ezta... ere, behintzat, gainera, horrez gain, are gehiago*
- Hautakariak: *bestela, ala*
- Aurkaritzakoak: *baina, orde, dena den (dela), hala ere, berriz, alabaina, hala eta guztiz ere*
- Ondoriozkoak: *beraz, horrela, -eta, hau dela eta, hortaz, bada, horregatik*
- Kausazkoak: *zeren, izan ere, bada*

B2

Adierazpide testualak

Denbora-antolatzaileak: *behin batean, ondoren, halako batean, goizean, arratsaldean, orduan, gero, baino lehen, gaur egun, gaurkoz, oraingoan, azkenean, bitartean, harrezkero, garai hartan, gehienetan, antzina, lehen, ordutik, harrezkero...*

Birformulatzaileak:

- Esplikatiboak: *alegia, hau da*
- Zuzentzaileak: *hobeto esan*
- Urruntzaileak: *nolanahi ere*
- Laburbiltzaileak: *ondorioz, azken batean*

Zehatzaileak edo adibide ematekoak: *adibidez, esaterako, hots*

Ordena-adierazleak: *lehenengo, lehenik, ondoren, gero, jarraian, amaitzeko, bukatzeko, alde batetik, bestetik, azkenik, bestalde*

Puntuazioa:

Bere arloko testu argi, xehe eta ongi egituratuak idatzi behar dituzenez, testugileak gaitasun estrategiko handia erakutsi behar du puntuazioaren erabileran.

- Galde- zein harridura-ikurrak
- Bi puntuak:
 - zerrendatzeko, mezuen abiaburuan, orduak emateko, esaldiaren lehen zatia argitzeko, frogatzeko edo laburbiltzeko, hitzez hitzeko aipamenen aurrean
 - katafora adierazteko
 - esaldien arteko kausa-ondorio edo ondorio-kausa adierazteko
- Puntua:
 - esaldi eta esapide sinpleen bukaeran; ordinaletako "garren" ordezkatzeko; hainbat laburduran; milatik gorako zenbakietan
- Etenpuntuak: esaldia bukatu gabe utzi dela adierazteko
- Koma:
 - elkarren kideko zatiak zerrendatzeko, datak emateko, perpaus elkartu batzuen atzetik (denborazkoak, kontzesiboak...), edota deikiak adierazteko
 - testu-antolatzaileen ondoren (baina, ondoren, adibidez, atzo...)
 - tartekiak
 - banakarietan (bai..., bai...; ez..., ez... eta abar); emendiozkoetan, hautakarietan (edo, hala, nahiz, zein) eta aurkarietan (baina, baizik, ezpada...)
- Puntu-koma: esaldiak alborakuntzaz elkartzeko: *Gai honek lau azpigai ditu; ez ditugu guztiak aipatuko*
- Komatxoak: ezizenak, aipua edo barne-hizketa adierazteko, eta atzerriko hizkuntzetako hitzak transkribatzeko

5. Izen-kohesioa

Kate anaforikoak osatzen dituzten errepikapenezko testu-baliabideak:

- Erreferentziak (anafora eta kataforak)
- Ordezkapen lexikala (sinonimoak, antonimoak, hiperonimoak, hiponimoak)
- Elipsia
- Definizioa (mugatzaileak)

B2

Adierazpide testualak

6. Aditz-kohesioa

- Azalpen- eta kontaketa-adizkiak
 - Bigarren planokoak
 - Azalpenetan
 - orain puntuala ("dator")
 - orain ez-burutua ("etortzen da")
 - orain burutu + ohi ("etorri ohi da")
 - Kontaketetan
 - iragan puntuala ("zeterren")
 - iragan ez-burutua ("etortzen zen")
 - iragan ez burutu + ohi ("etorri ohi zen")
 - Lehen planokoak
 - Azalpenetan
 - orain burutua ("etorri da")
 - Kontaketetan
 - iragan burutua ("etorri zen")
- Ekintza-adizkiak
- Aginte-adizkiak (jokatu eta jokatu gabea)
- Orain geroa ("etorriko da")
- Modalizazio-adizkiak (ikus 8. puntua)
- Bestelako adizkiak

7. Ahots enuntziatzaileak

Testuan ageri diren ahotsak esandakoak adierazteko baliabideak: estilo zuzena, zehar-estiloa eta zehar-estilo librea

Menderakuntza
 Izen-funtziozko menderakuntza
 Konpletiboak: -(e)la, -(e)nik, -t(z)eko
 Zehar-galdera: -(e)n

Alderdi ortografikoa
 Marra luzea
 Komatxoak

Esapideak
Urliak dioenez / esaten duen bezala
Urliaren arabera

8. Modalizazioa

- Modalizazio logikoa
 - Aditza
 - Adizkiak: orain geroa ("etorriko da")
 - Iragan geroa ("etorriko zen")
 - KE orain aspektugabea ("etor daiteke")
 - KE alegiazko geroa ("etorriko litzateke")
 - Ematen du
 - Uste izan, pentsatu, jakin, iruditu*

B2

Adierazpide testualak

- Forma inbertsonalak: *dirudi, badirudi*
- Adberbioak-eta:
Iritzi-adberbioak: *agian, antza denez, beharbada, noski, ziur, seguru, seguru aski, jakina, nonbait, itxura denez*
"Omen", "ote" partikulak
-Edo
 - Adjektiboak
Gradu-markak
Graduatzaileak (indargarriak zein leungarriak)
- Modalizazio deontikoa
 - Aditza
Adizkiak: aditz-lokuzioak (*behar izan, nahi izan, nahiago izan...*)
Esamolde adjektibodunak: adjektiboa + -t(z)ea
 - Modalizazio pragmatikoa
 - Aditza
Adizkiak: aditz-lokuzioak (*ahal/ezin izan, nahi izan...*)
KE orain aspektugabea ("etor daiteke")
 - Modalizazio apreziatiboa
 - Aditzak: *gustatu, poztu, estimatu, damutu, lotsatu, atsegin izan, gogoko izan, maite izan, merezi izan, damu izan, beldur izan, lotsa izan, gorroto izan, mirestu, sumindu, harritu, kezkatu...*
 - Adberbioak-eta: *zorionez, zoritxarrez, tamalez*
 - Adjektiboak: *ederra, polita, txarra, itsusia, gogorra, erraza, zaila, latza, larria...*
 - Atzizkiak: -garri atzizkia
 - Esapideak
Harridura-perpausak
Nire ustez

B2

Adierazpide linguistikoak

III. Gaitasun linguistikoaren garapena

Adierazpide linguistikoak

Ekintza komunikatiboa egoki gauzatzeko, adierazpide linguistikoak beharrezko baliabideak dira (ikus 36. orrialdea).

1.- Alderdi fonologikoa

- Euskararen bokalak eta kontsonanteak ezagutu eta ahoskatu.
- Euskararen fonema txistukariak: /tz/, /tx/, /ts/, /z/, /s/, /x/
- Prozesu fonologikoak
- Palatalizazioa (/is/ > (ix): isilik > (ixilik), /in/ > (iñ): mina > (miña)...)
- Bokalepentesia: /e/ Kontsonante-epentesia: /r/ (hirurehun, lauretan...)
- Asimilazioak eta elipsiak: (ez dira/ (eztira), ez naiz/ (enaiz)
- Diptongoak: /ai/ aizu, /ei/ zein, /oi/ goi, /au/ auzo, /eu/ euri
- Hiatoak
- Aldaketa fonetikoak:
 - Bustidura
 - Gortze-prozesua: bdg/ ptk
 - Intonazioa: euskararen intonazioa
 - Euskararen hitz luzeen azentu bikoitza: (*osásuná, emákumeá*...)
 - Pluralak azentua mugitzen du
 - Aditzak: silaba bakarreko oina duten aditzek azentua dute hasieran, gainerako aditzek ez bezala.
 - Aditzak jokatzeari azentua aldatu egiten da.
 - BA eta EZ partikulak aditzetan: *datór, bàdatór, èztatór*
 - ERE partikula: *zu ere (zúre)*
 - Izen-sintagma konposatua denean: *zuré alabá*

2.- Alderdi ortografikoa

Ortografia:

- Euskararen alfabetoa
- -r-ren aurrean bokala mailegu zaharretan: *arropa, errege, erloju*...
- -nb eta np grafiak
- Absolutuan deklinatutako orduak nola idatzi
- Euskararen fonema txistukariak: /tz/, /tx/, /ts/, /z/, /s/, /x/
- Maileguen egokitzapena: *funtzionario, erresistentzia*...
- Izen eta adjektiboetan bustidura adierazteko: -dd-, -ll-, -tt-
- *h* grafia (*hau, harri, ahal*...)
- Atzerriko ohiko izenen idazkera (*Erroma, Bartzelona, Madril, Pirinioak*...)
- Zenbakien (bi kilo eta erdi), ordinalen (8.a...) eta daten idazkera (2008ko...).
- Letra larriak eta xeheak nola erabiltzen diren
- Ortografiatzeko zalantzak (-e)z gero...

Puntuazioa

Galde- zein harridura-ikurra

Bi puntuak

- Zerrendatzeko: *Erosketak: ogia, esnea*...

B2

Adierazpide linguistikoak

- Mezuen abiaburuan: *Arreba maitea:*
- Orduak emateko: *7:15ean dator autobusa.*
- Esaldiaren lehen zatia argitzeko, frogatzeko edo laburbiltzeko: *Jendea berokia jantzita dabil: hotz egiten du.*
- Hitzez hitzeko aipamenen aurrean: *Maisuak zera esan zion: isildu!*
- Kataforak adierazteko: *Bi anaia ditu: Mikel eta Jokin.*
- Esaldien arteko kausa-ondorio edo ondorio-kausa adierazteko: *Ikusle asko nazkatu samar gaude errepikapenekin: duela bost urteko pilota-partidak, Goenkaleko kapituluak behin eta berriz...*

Puntua

- Esaldi eta esapide sinpleen bukaeran: *Aitor naiz.*
- Zenbakiz adierazitako ordinaletako "garren" ordezkatzeko: *XX. mendean...*
- Hainbat laburduran: *or. (orrialdea); etab. (eta abar)*
- Zenbakietan: *7.545 liburu*

Etenpuntuak

- Esaldia bukatu gabe utzi dela adierazteko: *Erosketak: ogia, esnea...*

Koma

- Elkarren kideko zatiak zerrendatzeko: *Ogia, esnea, dilistak...*
- Datak emateko: *Donostian, 2003ko uztailaren 2an.*
- Perpaus elkartuetan menpeko esaldien atzetik (denborazkoak, kontzesiboak...): *Etortzen denean, esango diogu.*
- Deikia: esaldi-hasieran zein -tartean doanean: *Ekarri, Idoia, eskuan daukazuna! Jon, etorri hona!*
- Testu-antolatzaileen ondoren (ondoren, adibidez, atzo...): *Atzo, auzoko tabernan...*
- Banakariak (bai..., bai...; ez..., ez... eta abar): *Guk bai ardoa, bai sagardoa edan genituen.*
- Tartekiak koma artean idatzi ohi dira: *Kontu honek, noski, hankaz gora jarri du proiektua. Bihar, lagunekin batera, mendira noa.*

Puntu eta koma

- Esaldiak alborakuntzaz elkartzeko: *Dakienak badaki; ez dakienak baleki!*

Komatxoak: ezizenak eta atzerriko hizkuntzetako hitzak transkribatzeko

3.- Lexikoa eta alderdi semantikoa

- Lantzen diren funtzioetan maiz erabiltzen diren adierazleak
- Lantzen diren egoeretako ohiko lexikoa
- Sarri erabiltzen diren sinonimo eta antonimoak
- Gai orokorretako hiztegi orokor zabala
- Sinonimo ugari

4.- Alderdi morfosintaktikoa

4.1.- Izen-sintagma

Deklinabidea

Mugatu singularra, mugatu plurala eta mugagabea

- Absolutua NOR
- Ergatiboa NORK

B2

Adierazpide linguistikoak

- Datiboa NORI
- Inesiboa NON
- Genitibo edutezkoa NOREN
- Adlatiboa NORA
- Adlatibo norabidezkoa NORANTZ
- Motibatiboa ZERGATIK, NORENGATIK
- Ablatiboa NONDIK
- Sozibatiboa NOREKIN
- Genitibo leku-denborazkoa NONGO
- Adlatibo bukatuzkoa NORAINO
- Destinatiboa NORENTZAT
- Instrumentala ZERTAZ
- Prolatiboa: -TZAT/-DAKO/-TAKO (*tontotzat...*)
- Siglen eta laburdura ezagunen deklinabidea
- Deklinabide osoaren erabilera izen berezi eta arruntetan

Bizidunen deklinabidea (singularra, plurala eta mugagabea)

- Inesiboa: NORENGAN (*Maiterengan, haurrarengan, haurrengan...*)
- Adlatiboa: NORENGANA (*ama(ren)gana, lagunengana...*)
- Ablatiboa: NORENGANDIK (*amarengandik, lagunengandik...*)
- Adlatibo bukatuzkoa: NORENGANAINO (*alabarenganaino, lkerrenganaino...*)
- Adlatibo norabidezkoa: NORANTZ/NORAT/NORENGANANTZ

Izenak

- Arruntak eta bereziak
- Bizidunak eta bizigabeak
- Zenbakarriak eta zenbakaitzak
- Plural hurbila: -ok

Galdetzaileak

- Nor (nork, nori, noren, norekin, norengan...)
- Zer (zerk, zertaz, zeri buruz, zertan, zer ordutan, zer ordutatik zer ordutara, zergatik, zertarako)
- Non (nongoa, nora, nondik)
- Noiz (noiztik, noizko, noiz arte)
- Zenbat (zenbatek)
- Nola, nolakoa
- Zerez, zerezko
- Zein (zeinek, zeini...)
- Zeren aldeko, zeren kontrako, zeri buruzko, zein egunetako...

Izenordainak

- Pertsona-izenordainak: ni, zu, gu...
- Erakusleak: hau, hori, hura, hauek, horiek, haiek
- Izenordain mugagabeak:
Zerbait, norbait, zerbaitek, norbaitek, zerbaiti, norbaiti...

B2

Adierazpide linguistikoak

Inor ez, ezer ez, inork ez...

- Izenordain zehaztugabeak: edozein, edozeinek, edonor, edonork, edozer...
- Bihurkariak: NOREN + BURUA (ez du bere burua onartzen...)
 - ELKAR absolutuan, datiboan, sozietiboan eta genitiboan: elkar ikusi dugu; elkarrekin etorri gara; elkarren ondoan eseri gara...
- Forma indartuak: neu, zeu... neronek, bera, bere... ni neu...

Determinatzaileak

Mugatzzaileak

- Artikuluak:
 - Zehaztuak (-a/-ak)
 - Zehaztugabeak (bat/batzuk)
- Erakusleak: hau, hori, hura, hauek, horiek, haiek, honengana, hauengana, honengan, hauengan...
- Erakusle indartuen erabilera (hauxe, horixe...)

Zenbatzaileak

- Zehaztuak
 - Zenbakiak: (0-100; 0-1.000...); zatikiak: *bosten bat, bost seiren...*; ehunekoak eta portzentajeak.
 - Ordinalak: lehena, bigarrena...
 - Kopuru-adierazpenak: *kilo bat, kilo bat eta erdi, lau ordu...*
 - Orokorrak: oso, guztia, dena
 - Banatzaileak: -NA (*bana, bina...*); -NAKA (*seinaka etorri dira...*); -KO (*liburu bakoitzeko...*)
- Zehaztugabeak: asko, gutxi, batzuk, zenbait, nahiko(a), horrenbeste, pixka bat, makina bat, hainbat...

Adjektiboak

Motak:

Bakunak: eder, polit, itsusi...

Nola eta Nolakoak bereizi.

Huts izenondoa (*kafe hutsa, alkohol hutsa, poltsa hutsa...*)

Esamoldeak: -arena egin

Graduatzaileak:

- askea (oso, nahiko, izugarri, samarra, hutsa...)
- errepikapenaren bidezkoa: txiki-txikia...
- atzizki bidezkoa: -egi, -ago, -en; ahalik eta ...-en, gero eta ...-ago, zenbat eta ...-ago, orduan eta ...-ago; askoz ...-ago, are ...-ago

Izenlagunak:

Nominalizazioa: + -(e)ko: *zuloa egiteko gailua...*

Zenbatzailea: + izena + - (e) ko (*bi urteko umea...*)

Deklinabide-kasuei: -KO atzizkia erantsita (*tontorrerainoko...*)

NOREKIKO: (*lagunarekiko errespetua...*)

NORENGANAKO: (*zaharrenganako begirunea...*)

NORAINOKO: (*hemendik aterainoko sugea...*)

Aposizioa:

Aposizio ez-murritzgarria, aposizioa NOR IS denean

B2

Adierazpide linguistikoak

Aposizio ez-murrizgarria, aposizioa perpausa denean, batez ere NOR kasuan (*Amaia, nirekin bizi dena, gaixotu egin da...*)

Aditz-partizipioa adjektibo gisa: (*gezur asmatua; oilo errea...*)

Partizipioaz osatutako adjektiboak: (*Auto lapurtu batean zuten ihes...*).

Adberbioak

- Lekua: hemen, hor, han...
- Denbora: gaur, atzo, bihar, etzi, orain, gero, lehen...
- Modua: honela, horrela, gaiezki, ondo, poliki...
- Iritzia: agian, noski, jakina, dudarik gabe...
- Zalantzakoa: agian, antza, dirudienez, itxuraz, zalantzarik gabe, ziur asko...
- Graduatzaileak: erabat, zeharo, batere, guztiz, izugarri, ikaragarri, ia-ia, gogotik, biziki... orain/oraintsu, hala/halaxe, berandu/berandutxo...

Jarreraren adierazpena: nire ustez, bere iritziz, zalantzarik gabe, ziur asko, noski, dirudienez, antza...

Gero indargarri gisa: garesti zegok gero!...

Iritzizko aditzondoak: nonbait...

Postposizioen bidez osatuak:

- NOR edo partitiboa eskatzen dutenak: -rik gabe, ezean
- NOREN eskatzen dutenak: -(r)en gainean, azpian, aurrean, atzean, barruan, kontu, esku (*utzi hori nire kontu...*)...
- NORI eskatzen dutenak: -(r) esker, buruz, *so* (*itsasoari so zegoen...*)...
- Instrumentalarekin: (zerez) gain(era), bestalde(an).
- Denbora adieraztekoak (*hemendik aurrera, handik aurrera, barru...*)
- Beharrean: *hori ekarri beharrean bestea ekarri...*

Beste-maila batzuk: erdi, benetan

Zenbait adierazpen: *gutxi gorabehera; plisti-plasta, tipi-tapa...*

Hitz-sortzaileak

Elkarketa

- Izena + izena: *seme-alabak, aitona-amonak, patata-tortilla...*
- Izena+ adjektiboa: *sudurluze, ipurterre...*
- Hitz-elkarketak: aldi, toki, alde, leku, gabe, zain
 - izen eratorria + izena/ izena+izen eratorria (*hurbiltze-saio, odol emaile...*)
 - aditz-erroa + izena (*idazlan...*)
 - aditz-erroa + adjektiboa (*ezkonberri...*)
 - aditza + adjektiboa (*hasi berri...*)
 - izena + adjektiboa (*gibelurdin...*)
 - partizipioa + partizipioa (*joan-etorri...*)
 - izena + aditza (*denborapasa...*)
 - adjektiboa+aditza (*berridatzi...*)
 - adjektiboa + adjektiboa (*luze-labur; hotz-bero...*)

Adierazkortasun maila (*plisti-plasta, kili-kolo, tipi-tapa...*)

Eratorpena

Atzizkiak

- -aldi
- -ari (kirolari...)

B2

Adierazpide linguistikoak

- -aro (urtaro...)
- -bako
- -bera
- -di
- -dun (txapeldun...)
- -era
- -erraz
- -ezin
- -gai
- -gailu (garbigailu...)
- -gaitz
- -garren (zortzigarren...)
- -garri (interesgarri...)
- -gile (etxegile...)
- -gin/-kin
- -gintza
- -go
- -gura
- -ka (korrika...)
- -kada
- -(k)ari
- -kari
- -keria (kirtenkeria...)
- -keta
- -ki
- -kizun
- -kunde
- -kuntza
- -le (idazle...)
- -men/pen (laburpen...)
- -ro (astiro, berriro...)
- -tar (zarauztar...)
- -tasun (edertasun...)
- -te
- -(t)eria
- -tegi (barnetegi...)
- -ti (kakati...)
- -txo (loretxo...)
- -tza
- -tzaile (zulatzaile...)
- -une
- -zulo

Aurrizkiak: aurre-, kontra-, ez-, -ber-/bir-, sasi-
Maileguak (*bioklima, termometro...*)

B2

Adierazpide linguistikoak

4.2.- Aditza

Ezaugarriak

Aditz iragankorrak eta iragangaitzak

- *Jon sartu da / Jonek sartu du autoa*

Jokatuak eta jokatugabeak

- Etorri naiz, egin dut, darama...
- Etortzea, egiteko, eramanda, ikusita

Trinkoak eta perifrastikoak

- Doa, dator, darama
- Joan da, etorri da, eraman du

Subjektu – predikatu – atributu komunztadura finkatzea

Aspektua

Orainaldi burutua:	joan naiz
Orainaldi ez burutua:	joaten naiz
Gertakizuna:	joango naiz
Iragan burutua	joan nintzen
Iragan burutugabea:	joaten nintzen
Puntukaria:	ikasten ari naiz, dago, dauka
Lehenaldiko puntukaria:	egiten ari nintzen
Trinkoak:	nabil, zabiltza, nenbilen, zenbiltzan...
Aditz-lokuzioen aspektua:	bizi izan, ari izan, behar izan, balio izan, nahi izan, ahal izan eta ezin izan
Zenbait aditz-lokuzio:	logura naiz / logurak nago, gose naiz / goseak nago...

Aspektu burutua adierazteko IZAN partikularen erabilera (*Askotan ikusi izan dut...*)Partizipio nominalizatua (*Pelikula hori ikusia dut...*)Etorkizuna adierazteko esamoldeak: -T(Z)EKO IZAN (*Bihar joatekoa naiz...*); -T(Z)EKO EDUKI (*ikusteko daukat...*)

Modua

Indikatiboko orainaldia

- NOR: izan, egon, joan, ibili, etorri, etzan (datza)
- NOR-NORK: ukan, eduki, jakin, eraman, ekarri, esan (diot), iruditu (3. pertsona), iraun (dirau...), erabili (darabil...)
- NOR-NORI: zait, zaizkit...
- ZER- NORI- NORK: diot, didazu...
- NOR-NORI-NORK trinkoak: iritzi (deritzozu...)

Indikatiboko lehenaldia

- NOR: izan, egon, joan, ibili, etorri
- NOR-NORK: ukan, eduki, jakin, eraman, ekarri, esan (nioen), iruditu
- NOR-NORI laguntzailea: zitzaidan, zitzaizkidan...
- NOR-NORI-NORK laguntzailea: nion, nizkion...

Baldintza (alegiakzkoak)

B2

Adierazpide linguistikoak

- NOR laguntzailea, lehenaldia (joango balitz, joango zen...), eta trinkoa, orainaldia: egon (balego, legoke).
- NOR-NORK laguntzailea, orainaldia, pertsona guztiak (eramango bazenu...); lehenaldia NOR 3. pertsona (ikusi izan balu, jakingo zuen...)
- NOR-NORI laguntzailea, lehenaldia, NOR 3. pertsona (gustatuko balitzait...)
- NOR-NORI-NORK laguntzailea, lehenaldia (esan balit, esango nion...)

Ahalera

- Ahal izan
- Ezin izan
- Ahalezko orainaldia: naiteke, zaitzake...
- NOR-NORK laguntzailea, NOR 3. pertsona (dezakegu, ditzakegu...)
- NOR-NORK laguntzailea, alegiazkoak, NOR hirugarren pertsona denean (zezakeen, lezake...)
- NOR laguntzailea: ninteke, liteke...
- NOR-NORI-NORK laguntzaileak, orainaldia (diezaioket...)

Agintera

- Partizipio burutua: *Etorri! Segi! Erdu!*
- NOR: izan (zaitz, zaitzete) eta trinkoak (zoaz, zoazte, zatoz, goazen, zatozte...)
- NOR-NORK: ukan (ezazu, itzazu...)
- NOR-NORI-NORK: galdeiozu, esaiozu...
- 3. pertsonako agintera trinkoak (doala, dagoela...)

Aditz-izena:

- t(z)ea espero, erabaki eta pentsatu aditzekin: harekin joatea erabaki dugu...
- t(z)eko prest, gogoa, beldurra, asmoa (joateko prest, egiteko gogoa...)
- t(z)en: utzi, ahaztu aditzekin (*telebista ikusten utzi ditugu...*)
- t(z)ea: ahaztu aditzarekin (*bazkaria prestatzea ahaztu zaio...*)
- t(z)eak, -t(z)eari (*hori esateak sutan jartzen nau...; erretzeari utzi dio...*)
- t(z)earen, -t(z)earekin, -t(z)eaz (*egitearen garrantziaz, egitearekin batera, egiteaz...*)
- t(z)etik: *egitetik libratu gara...*

Subjuntiboa (orainaldia):

- NOR: laguntzailea (nadin...)
- NOR-NORK: laguntzailea (dezadan, ditzadan...)
- NOR-NORI-NORK: laguntzailea (diezaioten...)

Aditz-lokuzioak:

- Aditz-lokuzioak (logura, haserre, komeni, uste, balio... izan; partizipio nominalizatua: hasia da, hasiak dira; T(Z)EKO egon; subjuntiboa+la (iritzia/jarrera adierazteko).

Bestelako erabilerak:

- Eguraldia: *euria / elurra... ari du. Haizea dabil, euria dakar...*
- Moduzko partikulak aditz nagusiaren eta laguntzailearen artean:
 - Partizipioak: -TA (*amaituta ditugu lanak...*); -R(I)K...
 - Aditz eragileak: -ARAZI; -T(Z)ERA BEHARTU; ERAGIN

4.3.- Sintaxia

B2

Adierazpide linguistikoak

Perpaus bakuna

Galderazko perpausa

- Galdegaia galderazko perpausetan
- “Al” partikula: aditz nagusiaren eta laguntzailearen artekoa (*berak egin al zuen?...*)

Adierazpen-perpausak

- Baiezkoak. Galdegaia baiezko perpausetan
- Ezezkoak. Galdegaia ezezko perpausetan

Harridura-perpausak

- Erakusleen bidez osatuak: Hau hotza!
- Galdetzaileen bidez:
 - ZER / ZEIN itsusia (*den*)!
 - NOLAKO aurpegia (*duen*)!
 - ZENBAT dituen!
- Baiezkoak:
 - BAI polita (*dela*)!
 - BAIETZ etorri!
- Ezezkoak
 - EZTA pentsatu ere!
 - EZETZ irabazi!

Aginte-perpausak

- Zatoz azkar! Geldi hor!
- Ez egin hori!

Eskerrak... (*Eskerrak etorri zaren...*)

Gaitz erdi! Lastima! Alajaina! Bai horixe! Ez horixe!

“OMEN”, “OTE” partikulak

Perpaus elkartuak

Juntadura

- Emendiozkoak: eta; ez bakarrik...ere (*ez bakarrik Mikel, beste guztiak ere...*); ez ezik (*hori ez ezik bestea ere etorri da...*)
- Hautakariak: ala, edo, bestela, zein, nahiz (*Hizkuntza bat nahiz bestea...*)
- Aurkaritzakoak: baina, baizik, ordea
- Banatzaileak: bai... bai (*bai ostiralean, bai larunbatean...*); ez... ez (*ez bihar, ez etzi...*); (alde) batetik... bestetik

Menderakuntza

- Izen-funtziozko menderakuntza:
 - Konpletiboak: -(e)la
 - Zehar-galdera: -(e)n
 - Agindua edo debekua: -tzeko
 - -t(z)ea; -t(z)eak...
 - Galde-hitza eta partizipioa (*Ez daukagu zer eginik. Ez dute non lo egin...*)
- Erlatibozkoak:
 - Erreferentendun deklinatua: NOR, NORK, NORI, NOREN... (*Janaria erosten duen mutikoa/mutikoari...*)
 - Erreferente gabea eta erreferente gabea deklinatua
- Konparaziozkoak:

B2

Adierazpide linguistikoak

- Berdintasuna: bezala / bezalako; -(e)n bezain; -(e)n adina, -(e)n hainbat; -(e)n besteko, adinako, bezainbesteko; -(e)n bezainbat, bezainbeste; noren/zeren moduan.
- Desberdintasuna: baino...-ago, baino gehiago/gutxiago; noren/zeren aldean.
- Superlatiboa: -rik...-ena
- Erromanikoa: gero eta... -ago (*Gero eta gazteago zaude...*); hain, hainbeste (*Ez dira hain onak. Ez dugu hainbeste jan behar...*)
- Baldintzazko perpausak:
 - -ba, baldin ba- (*Ostiralean bada, joango naiz...*; *ikusiko banu, ezagutuko nuke. Ikusi banu, ezagutuko nuen*)
 - Aditza jokatu gabe: - (e)z gero (*Nahi izanez gero...*); ezean, ezik.
 - Jokatutako aditzen erabilera: alegiazko orainaldia eta lehenaldia bereizi.
- Denborazkoak:
 - Aldiberekotasuna: -nean, (*Etorri naizenean hemen zegoen*); -(e)n guztietan, gehienetan, bakoitzean (*Etortzen zaren guztietan...*); -(e)la(rik).
 - Aurrekotasuna: baino lehen, aurretik; -t(z)erakoan (*Kirola egiterakoan...*); (e)n orduko.
 - Ondokotasuna: ondoren, eta gero; partizipioa + orduko (*Kalera atera orduko negarrez hasi zen*); -(e)n orduko; -takoan; -t(z)earekin batera.
 - Iraupena adieraztekoak: -arte, bitartean; -(e)netik (*joan zenetik...*); -(e)nez geroztik; -(e)n artean; harik eta... arte; bitartean.
- Helburuzkoak: ...t(z)era, ...t(z)eko; -t(z)eko asmotan (*Erromara joateko asmotan dabil...*); -t(z)earren; subjuntibozkoak (*Erosoago egon zaitezen ekarri dizut burukoa.*)
- Kausazkoak: ...-(e)lako; dela-eta; t(z)eagatik...; -(e)nez gero; -t(z)earren...; -(e)la medio, -(e)la kausa.
- Ondoriozko perpausak:
 - Menderagailurik gabe: ..., hain da... (*Ez du lana bukatuko, hain da alferra...*)
 - Hain/hainbeste... ezen/non...bait/- (e)n.
- Kontzesiozkoak:
 - NAHIZ ETA jokatu gabeko aditzekin (*Nahiz eta hori jakin, oporretara joan da.*)
 - NAHIZ ETA...-(E)N (*Nahiz eta urruti utzi gaituen...*)
 - -(E)N ARREN (*Galdu dugun arren, ...*)
 - BA...ERE (*Gaixorik bazegoen ere...*)
 - Partizipioa + -TA ERE (*Mesedez eskatuta ere...*)
 - Partizipioa + ARREN (*Etorri arren, ez zuen ikusi...*)
 - -agatik (*Esanagatik ez zigun kasurik egin*)
- Moduzkoak:
 - -(E)N BEZALA / -(E)N BEZALAKOA (*Nahi duzun bezala; nahi duzun bezalako...*)
 - -(E)N NEURRIAN (*Ahal dugun neurrian...*)
 - -(E)N MODUAN (*Egunkariak dioen moduan...*), -(E)N ERAN, -(E)NEZ, -(E)NAREN ARABERA (*Egunkariak dioenaren arabera...*).
 - -(E)N ALDETIK
 - -(E)N GISAN, ANTZERA, LEGEZ
 - -BA...BEZALA
 - -(E)LA(RIK)
 - -T(Z)EKO MODUAN

B2**Adierazpide linguistikoak**

- - EZ BEZALA
- AHALA

B2

Estrategiak

IV. Gaitasun estrategikoaren garapena

Gaitasun estrategikoa

Ikasleak ekintza komunikatiboa egoki gauza dezan, bere aurrezagutza eta gaitasun orokor guztiak erabiliko ditu, egokien irizten dien estrategiak erabiliz, komunikazio-estrategiak eta ikasestrategiak (ikus 37. orrialdea).

B2

Ebaluazio-irizpideak

EBALUAZIOA

Ebaluazioa egiteko, informazio-bilketa egitea ezinbestekoa da, ikasprozesuaren deskribapen osoa eman eta, hobekuntzara begira, deskribapen horri buruzko epai eta irizpen arrazoitua eskainiz (ikus 47. orrialdea).

Ebaluazio-irizpideak eta ebaluazio-eskalak

Ekintza komunikatiboen gauzatze-maila ebaluazio-irizpide jakinen arabera neurtu eta balioetsiko da (ikus 52. orrialdea).

ENTZUMENA

1	2	3
Kosta egiten zaio ahoz emandako instrukzio, azalpen eta argudioak ulertzea, eta behin baino gehiagotan entzun behar izaten ditu. Beste hainbeste gertatzen zaio narrazio eta deskribapenekin ere. Ohiko gaiei buruzko solasaldi eta jardunetan, bere kidekoei baino okerrago ulertuko die jatorrizko hitzunei.	Ahoz emandako instrukzio, azalpen eta argudioak ulertzen ditu, baita narrazio eta deskribapenak ere. Behar adinako ulermen maila du kideekin nahiz jatorrizko hitzunekin ohiko gaiei buruzko solasaldi eta jardunetan aritzeko, eta, orokorrean, hariari jarraituko dio; baina, hitzunaren hizketa lagunartekoa denean eta gaia ez hain ezaguna, azalpen eta errepikapen gehiago eskatuko dizkio solaskideari. Edonola ere, ez da komunikazioa etengo.	Ez du eragozpenik ahoz emandako instrukzio, azalpen eta argudioak ulertu eta jarraitzeko, ezta gai ezagun edo ezezagunen inguruko narrazio eta deskribapenak ulertzeko ere. Kideekin nahiz jatorrizko hitzunekin, ohiko gaiei buruzko solasaldi eta jardunetan, eragozpenik gabe ulertuko du. Hizpidea aldatzean, aise jarraituko dio hariari. Ondo ulertzen ditu erabilera-esparru desberdinetako gainerakoen solasak, nahiz eta zenbait testuingurutan, hitzunaren hizketa oso lagun artekoa denetan, ñabardurak antzemateko arazoak izan. Komunikazioa, inola ere, ez da eteten, entzumen-estrategiez baliatzen baita.

B2

Ebaluazio-irizpideak

MINTZAMENA

	1	2	3
Egokitasuna	Gaia bere ezagutzatik eta mundu-interesetik gertukoa izanik ere, zailtasuna izaten du testuingurura egokitzen. Gehiago erreparatzen dio esan beharrekoari, nori, noiz, non eta zertarakoari baino.	Elkarreraginezko testuinguru orokorretan, gaia zein den, nori eta zertarako zuzentzen zaion jakinda, ez du arazorik erregistroa aukeratzeko eta bertara egokitzeko. Hala ere, kosta egiten zaio bere jarduna egokitzen, gaia oso ezaguna ez duenean eta tokiko hizkeran aritzen denean. Ez du solaskidea hizketa-modua aldatzera behartzen, eta elkarrizketetan egokitu egiten da norabidearen, estiloaren eta enfasiaren aldatetara.	Testuinguru ezagunetan, gai ezagun nahiz ezezagun eta bere interesetik hurbilekoetan, bai ikasleen artean bai jatorrizko hiztunekin, ez du arazorik egoki jarduteko.
Koherentzia eta kohesioa	Zailtasuna izango du zerbait kontatu edo deskribatzeko, azalpenak egiteko eta abar, ez baititu ideiak ondo garatzen. Kohesio-formak eta antolatzaileak ez ditu zuzen erabiltzen, eta, ondorioz, diskurtsoaren haria eten egingo du sarri; horrek ez-ulertuak eragiten ditu.	Badaki bere erabilera-esparruko elkarrizketetan parte hartzen: hasiera nola eman, nola jarraitu, nola bukatu, baita gaiez aldatzean ere. Txanda laburreko adierazpenak egingo ditu, eta diskurtsoaren hariari erreparatzeko ez du oztoporik izango. Ideiak lotzeko, bestalde, baliabide- multzo zabala du (antolatzaileak, hitzen ordena eta abar). Hala ere, izaten ditu tarteka zenbait hutsune, eta atzera-aurrera ibili behar izaten du zenbaitetan, baina entzuleak ez du orokorrean hariari jarraitzeko arazorik izaten.	Gai da elkarrizketetan erantzun zabalak emateko. Ez da diskurtso linealera mugatuko, eta kateamendua egokia da. Kontatu, deskribatu, azaldu eta instrukzioak emateko garaian, diskurtsoa ondo antolatua, koherentea eta logikoa da. Egoki baliatzen ditu ideiak garatzeko antolatzaileak eta lotzeko kohesio-formak.
Jariotasuna	Jardun jarraituari eusteko benetako zailtasuna du, eta, zer esanik ez, gaia arrotza izan eta tokiko hizkeran aritu behar badu. Isilik geratuko da maiz, zer esan ez dakiela.	Testuingurua ezaguna duenean jarduna naturala da. Tokiko hizkeran eta gai ezezagunen aurrean, nahiz eta polikiago aritu, hutsuneak betetzen asmatzen du.	Testuinguru ezagunetan eta bere mundu ezagutzatik hurbileko gaien inguruan, ikasleen artean nahiz jatorrizko hiztunekin, erritmo naturalean eta solte aritzeko gauza da, eta diskurtso guztian eutsiko dio erritmo berari.
Aberastasuna	Maila honi dagozkion testu-generoak sortzeko eragozpenak ditu, egitura eta lexiko aldetik pobrea baita eta testu sinpleak eraikitzen baititu. Instrukzio eta azalpenetan ez du asmatzen.	Maila honi dagozkion testuak sortzen ditu, eta lexiko aberatsa erabiltzen saiatzen da. Dena dela, zenbaitetan hutsegiteak egiten ditu, batez ere, adierazpen luzea egiten saiatzen denean, jatorrizko hitzun batekin hitz egin behar duenean eta gaia gehiegi ezagutzen ez duenean. Horrelakoetan, kosta egiten zaio esandakoa beste era batean adierazten.	Maila honi dagozkion testu-genero guztiak baliatzeko gauza da. Arrakastaz lortzen du testu luze eta konplexuak antolatzea. Horretarako, itzulinguruak, birformulazioak, autozuzenketak, hizkuntz klitxeak eta abar baliatzen ditu. Lexikoaren eta egituraren aldetik, testu aberatsak izaten dira, erdal kutsu gutxiak.

2015eko uztailaren 31, ostirala

B2

Ebaluazio-irizpideak

Zuzentasuna	Maila morfosintaktikoan, fonetikoan eta lexikoan egiten dituen akatsek komunikazioa zaildu egiten dute, inoiz eteteraino ere iritsiz.	Maila morfosintaktikoan oinarritzko egiturak ezagutzen ditu, eta orokorrean zuzen erabiltzen ditu ahozko adierazpenean. Dena den, gaiaren konplexutasunaren arabera batez ere, okerre bat edo beste egin dezake, baina atzera eginez zuzentzen du maiz; erdal kutsua, oraindik ere, antzematen zaio ahoskeran eta intonazioan. Ulermenean, lexikoaren ezagutza zabala badu ere, hitz egitean erdarakadetara jo behar izaten du, hitz egokiena aurkitzeko denbora faltan. Hala ere, gramatika-ezagutza ona duenez, garbi ulertzen da zer esan nahi duen.	Testuinguru ezagunetan, ez du eragozpenik zuzen hitz egiteko, nahiz eta jatorrizko hitzuneekin aritu.

IRAKURMENA

1	2	3
Gehienetan, badaki ohiko gaien inguruko testu-generoak bereizten. Testuaren nondik norakoaz, ordea, gutxitan jabetzen da, eta ez da gai informazio xehea ateratzeko. Maila honetako adierazpide linguistiko-testualak menperatzen ez dituenek, nekez jasoko ditu testuaren ideia nagusiak ere.	Badaki ohiko gaien inguruko testuak bereizten. Testuaren nondik norakoaz berehala jabetzen da, eta ez du, oro har, oztoporik informazio xehea ere ateratzeko. Maila honetako adierazpide linguistiko-testual guztiak ez ditu oraindik erabat menperatzen, eta, horregatik, tarteka, xehetasunez eta, batez ere, ñabardurez jabetzeko testua behin baino gehiagotan irakurri beharko du; hala ere, batzuk oharkabea pasatuko zaizkio. Jardunaren hizkuntz erregistroak bereizten ditu gehienetan.	Ez du inolako arazorik, mailari dagozkion testuinguru ezagunetan, ohiko gaien ingurukoak diren testuak bereizteko. Era berean, ia beti informazio orokorra nahiz xehea atzematen du, nahiz eta irakurgaiaren egiturak ulermena zaildu dezakeen. Horrelakoetan, irakur-estrategiez baliatuko da zailtasuna gainditzeko. Maila honetako adierazpide linguistiko-testualak arazorik gabe menderatzen dituenez, ez dira testua ulertzeko inolako traba. Ez du arazorik testuaren hizkuntza-erregistroak erraz bereizteko.

B2

Ebaluazio-irizpideak

IDAZMENA

	1	2	3
Egokitasuna	Gaia haren mundu-ezagutzatik eta interesetik hurbilekoa izanik ere, zailtasuna du erregistroa aukeratu eta egokitzen. Hori dela-eta, zenbait eredu desegoki erabiltzen ditu.	Gaia haren mundu-ezagutzatik eta haren interesetik hurbilekoa denean, ez du arazorik izaten adierazpena egoki egiteko. Nori zuzentzen zaion, zertarako eta abar kontuan izanik, idatzizko testuak behar duen formaltasun mailaz idazten ditu. Hala ere, zenbait idatzitan ereduaren erreferentzia antzematen zaio, idatziari kutsu artifiziale emanez.	Erabilera-esparruaren arabera (familiarrekoko, akademikoko, eguneroko harremanetarako eta abar), badaki erregistro egokia aukeratzeko, baita helburuaren arabera egokitzen ere. Umorea, poza eta abar adierazteko gauza da.
Koherentzia	Diskurtsoaren egitura eta pasartearen antolaketa, askotan, ez zaizkio egokitzen testuari. Nekez lotzen eta bereizten ditu ideia nagusi eta osagarriak, eta ez da xehetasunez oihartzeko. Diskurtsoa ez da koherentea, haria galtzen baitu eta kosta egiten baita jarraitzea.	Diskurtsoaren egitura eta pasartearen antolaketa egokitu egiten zaizkio, gehienetan, testuari. Badaki ideia nagusiak eta osagarriak bereizten eta lotzen, eta saiatzeko da gaiak eskatzen dituen xehetasunak ematen ere. Oro har, diskurtso argi eta koherentea osatzen du, baina, batzuetan, gal dezake diskurtsoaren haria; hala ere, testua oztupo handirik gabe irakurtzen da.	Diskurtsoaren egitura eta pasartearen antolaketa egokitu egiten zaizkio testuari. Irakurteraz gertatzen da, kohesio-forma egokiak erabili eta ideiak ondo uztartzen dituelako. Testu luze samarrak ontzen ditu, ideia konplexuak barne.
Kohesioa	Aipaturiko ideia nagusiak eta osagarriak lotzeko, ez du asmatzen erabili beharreko testu-antolatzaileekin, kohesio-formekin eta puntuazio-markekin.	Gehienetan, egoki erabiltzen ditu ideia nagusiak eta osagarriak lotzeko testu-antolatzaileak, kohesio-formak eta puntuazio-markak.	Batere eragozpenik gabe erabiltzen ditu ideia nagusiak eta osagarriak lotzeko testu-antolatzaileak, kohesio-formak eta puntuazio-markak; baita xehetasunak adieraztean ere.
Aberastasuna	Arazoa du maila honetako testuak idazteko: deskribapen oso sinpleak egiten ditu eta lexiko urria du. Azken batean, testu labur eta sinpleegiak idazten ditu.	Ez du aparteko oztoporik maila honi dagozkion testuak idazteko. Hala ere, gaia oso ezaguna ez duenean, molde bereko egitura, esapide eta hitzak erabiltzera mugatzen da; erdal kutsua ere har dezake kasu hauetan, eta idazlanak sinpleak eta pobre-itxurakoak gerta daitezke. Hala eta guztiz ere, gai da informazio xehea eta fidagarria emateko.	Mailari dagozkion testu-genero guztietan moldatzen da. Arrakastaz antolatzen ditu bere-mailako testu luze nahiz konplexuak.
Zuzentasuna	Nahiz eta gaia ezaguna izan, mailatik beheko akatsak egingo ditu maila morfosintaktikoaren zein lexiko eta ortografikoaren. Oso nekez ulertuko da idatzia bere osotasunean.	Testua luzea denean eta egitura konplexuak erabiltzean, maila morfosintaktikoaren egiten dituen hutsegiteak ez dute mezua ulertzea eragozten. Haren mundu-ezagutzatik hurbileko gaien inguruko lexikoaren ezagutza zabala du; hala ere, zenbaitetan, erdarazko hitza euskaratu egiten du, eta euskarazko hitz jatorria balitz bezala erabiltzen. Zuzen erabiltzen ditu ortografia eta puntuazio-markak, zenbaitetan hutsegiteren bat egin badezake ere.	Alderdi morfosintaktikoa zuzen erabiltzen du, maila honetako testuak sortzean. Ortografia eta puntuazio-markak ere zuzen erabiltzen ditu, eta, lexiko zabala izateaz gain, behar den bezala baliatzen du.

C1 MAILA

Erabiltzaile gaitua

C1

Helburuak

HELBURUAK

Ekintza komunikatiboetan zerrendatzen diren helburuak mailako gaitasun komunikatiboaren adierazpen dira (ikus 14. orrialdea).

ENTZUMENA

Lagunarteko, lan-esparruko eta komunikabideetako elkarrizketak, eztabaidak, azalpenak eta abar ulertzeko gai izango da, baita inguruko herri-hizkeran sortutako asko ere. Informazio orokorra eta xehea jasoko du, gai espezializatuetan izan ezik.

Maila honen amaieran, ikaslea gai izango da

- solaskide batek hari edo besteei gertatutakoaz egiten dituen deskribapen zehatzak ulertzeko.
- ezagun nahi ezezagunek, ideia nagusiak eta bigarren mailakoak adieraziz, gai orokorrei buruz egiten dizkioten azalpenak ulertzeko; esaterako, lan-bilera batean aurkeztutako egitasmo zehatz bat.
- lagunartean eta hurbileko euskalkian, ohiko kontuez burutzen diren elkarrizketa biziak ulertzeko. Adibidez, lanean, lagunaren artean edo herrian gertatutako zerbaiten ingurukoak eta abar.
- ezagun nahiz ezezagunen artean, umorez eta ironiaz adierazitako azalpen eta kontaketak ulertzeko.
- auzo-bileretan, elkarteetako bileretan eta abarretan gai baten inguruan ematen diren argudioak ulertzeko. Adibidez: igogailua jarri, ez jarri; gai horren inguruan legeriak dioena, ordainketa eta abar.
- hitzaldi zein jendaurreko adierazpenak ulertzeko, baldin eta gaia ezaguna badu. Azentuaren edo intonazioaren bidez transmititzen diren ñabardurez ere jabetuko da.
- haren arloko gaiaren inguruan, ezagun nahiz ezezagunek egindako azalpenak ulertzeko, ideia orokorrak nahiz xehetasun eta ñabardurak ere jasoz.
- haren espezialitatekoa ez den gai abstraktu eta konplexuei buruzko diskurtsoen hari nagusia jarraitzeko. Adibidez, filosofia jakin baten inguruko azalpenak eta abar.
- hedabideetan aditu batek emandako azalpenak ulertzeko, baldin eta gaiak ezagunak badira. Halaber, ñabardurez eta xehetasunez ere ohartzen da.
- hedabideetako film, eztabaida eta hitzaldiak ulertzeko, baldin eta gaiak ezagunak badira. Halaber, ñabardurez eta xehetasunez ohartzen da, eta gehienetan, baita hiztunen jarrerekin eta haien arteko harreman inplizituekin ere.

C1

Helburuak

- lan-esparruan nahiz akademikoan, egitasmo edota zeregin bat burutu ahal izateko ematen dizkioten prozedura-azalpenak zehatz ulertzeko. Adibidez, enpresan abian jarriko den proiektu berri baten inguruko azalpenak.
- Administrazioarekiko harremanetan nahiz lan-esparruan, prozedura edo aztergai baten inguruan, jatorrizko hitzunek hurbileko euskalkian esaten diotena ulertzeko.
- lan-egitasmoak eztabaidatzean lankideen iritzia eta arrazoibideak ulertzeko.
- Administrazio edo erakunderen batekiko eztabaidetan, solaskidearen argudio eta azalpenak zehatz ulertzeko.
- Administrazioarekiko zein beste erakunderen batekiko harremanetan, gatazken negoziazioa ulertzeko; esaterako, isun bidegabe bat erreklamatzeko, kalte-ordain bat eskatzeko eta abar.
- (...)

C1

Helburuak

MINTZAMENA

Lagunarteko elkarreraginean jartotasunez eta zehatz jarduteko gai izango da, eta, era berean, lan-esparruan eta komunikabideetan ideiak eta iritzia zehaztasunez eta eraginkortasunez adierazteko.

Maila honen amaieran, ikaslea gai izango da

- ezagun nahiz ezezagunei zeregin baten prozedura zehatza azaltzeko, batez ere zereginak edo gaiak ezagunak baditu. Adibidez, makina baten azalpen teknikoa.
- auzo-bileretan, elkarteetako bileretan eta abar, argudioak argi garatzeko eta alderdi nagusiak ongi nabarmenduz bere ikuspegia argi adierazteko, horretarako behar diren adibideak emanez. Adibidez, obra bat egiteko edo ez egiteko iritzia azaldu eta arrazoitu.
- esparru akademikoan, ezagun nahiz ezezagunei, gai orokorrei buruzko azalpenak egiteko, esperientzien, gertaeren eta pertsonen berri emanez.
- jendaurrean gai orokorrei buruzko azalpenak eta iritzia emateko eta bat-batean galderei erantzuteko, ideia osagarriak ongi egituratuz eta adibide egokiak emanez.
- (...)

Elkarreraginean gai izango da:

- ezagunen eta ezezagunen artean jartotasunez eta bat-batean txisteak, pasadizoak eta bizipenak kontatzeko.
- besteak konbentzitzeko asmoz, gai jakin bati buruzko ikuspegi desberdinak alderatzeko, arazoak eta auziak azaltzeko, eta arrazoiez eta ondorioez gogoeta egiteko, betiere gaia ezaguna badu.
- solasaldi bizietan parte hartzeko, ideiak jartotasunez adieraziz, eta gaiarekiko bere jarrera eta iritzia emanez.
- gaurkotasuna duten gaien inguruan eztabaidatzeko eta bere iritzia arrazoitu eta defendatzeko.
- nahikoa adierazkortasunez eta eraginkortasunez sentimenduak eta emozioak adierazteko, zerbaiti edo norbaiti buruz jarduteko, eta elkarrizketetan umorea eta ironia erabiltzeko, besteek haren aldarrearen berri izan dezaten.
- lan-esparruan, egitasmo baten inguruko eztabaida batean parte hartzeko haren usteak azalduz; baita, arrazoibideak eskainiz, iritzia defendatzeko eta besteak arbuiatzeko ere.
- Administrazioan zerbitzu bat jaso edo ematean sor daitezkeen egoerei aurre egiteko, argudioak garatuz eta arrazoi sinesgarriak emanez. Adibidez, auto-istripua gertatzen denean, aseguruarekin, abokatuarekin eta abarrekin harremanetan jartzea eta negoziatzea.
- Hedabide publiko batean elkarrizketatua izateko eta elkarrizketak egiteko, ideiak jartotasunez eta zehaztasunez adieraziz.
- (...)

C1

Helburuak

C1

Helburuak

IRAKURMENA

Testu luze eta konplexuak ulertzeko gai izango da, baldin eta gai orokorrekoak badira. Halaber, artikulua espezializatu eta argibide tekniko luzeak ulertuko ditu, baina horiek bere arlokoak ez badira, lexikoa traba izan daiteke zenbaitetan. Gertaeretan oinarritutako testuak edo literatur testu arruntak ere ulertuko ditu, eta erregistro ezberdinak bereizteko gai izango da.

Maila honen amaieran, ikaslea gai izango da

- ezagunen arteko gutun edo mezuetan, bidaltzailearen barne-egoeraz eta sentimenduez jabetzeko, baita umorea eta ironia baliatzen dituenen ere.
- Biografiak, eta horietan emandako xehetasun guztiak ere, ulertzeko.
- lan-esparruan, lankideek idatzitako bilera-akta bat ulertzeko.
- lan-esparruan, proiektu bat azalduz egindako txostena ulertzeko.
- esparru akademikoan edo lanekoan, prozedura jakin baten azalpenak zehatz ulertzeko.
- esparru akademiko nahiz profesionaleko testu batean, egilearen iritziak eta jarrerak atzemateko, baita horren asmoaz eta aldarteaz jabetzeko ere, betiere gaia bere arlokoa badu.
- erakundeekiko harremanetan edo esparru akademikoan lantzen diren gaien inguruko txostenak ulertzeko.
- Administrazioako jakinarazpenak, erreklamazioak, araubideak eta abar ulertzeko.
- haren arloko gaiari buruzko ikasliburuak, kontsulta-liburuak (entziklopediak, hiztegiak, txostenak...) ongi ulertzeko.
- aldizkari edo komunikabideetako erreportajeak ulertzeko. Kasuan kasuko xehetasun eta deskribapenak ere ongi ulertuko ditu, bereziki gaia orokorra edo haren arlokoa bada.
- hedabideetan gai orokorren inguruan aldeko eta kontrako iritzien bidez argudiatutakoak ulertzeko.
- herri-aldizkarian, blog batean edota foro batean irakurritako bidaia baten kontakizuna ulertzeko, bidaiariak egindako deskribapenak xehetasunez irudikatzeko eta adierazten diren sentimenduez jabetzeko.
- konbentzitzeko helburuz, hedabideetan idatzitako iritzi-artikuluak ondo ulertzeko, betiere gaia kultur orokorrekoa bada.
- (...)

C1

Helburuak

IDAZMENA

Ongi egituraturako testu argi eta zehatzak idazteko gai izango da, ideia nagusiak eta osagarriak nabarmenduz. Era berean, haren ikuspuntua luze eta zabal adierazteko gai izango da, xehetasunak eta adibide egokiak emanez.

Maila honen amaieran, ikaslea gai izango da

- gutun edo mezuetan, hartzailea jakinaren gainean jartzeko asmoz, haren barne-egoera eta sentimenduak argi adierazteko, baita umorea erabiltzeko ere.
- lagunarteko blog batean, norberak edo hurbileko batek bizi izandako gertaera barregarri bat idatziz kontatzeko, besteei barrea eraginez.
- toki publikoetan (Interneten, Administrazioako harremanetan, hedabideetan...) gai orokorreki buruzko argudioak emateko, aldeko edo kontrako iritzia azpimarratuz, eta arrazoiak emanez.
- gutun, mezu elektroniko eta plataforma digitaletan, gizarteko gai orokorrak zehaztasunez eta koherentziaz azaltzeko eta argudiatzeko.
- lan-esparruko bilera-akta bat idazteko, esandakoak eta erabakitakoak jakinaraziz.
- dibulgazio-aldizkari batean eta eragina sortzeko asmoz, gai ezagun bati buruzko azalpen-testua egiteko, gaiari buruzko informazioa ematea xede, gaia erraz eta argi ulertzeko moduan.
- gertuko ezagun edota pertsonaia baten biografia idazteko herri-aldizkarian zein erakunde bateko argitalpenean.
- bidaia bat edo bizipen bat herri-aldizkarian kontatzeko, deskribapen zehatzak eginez, sentimenduak adierazkortasunez helaraziz eta argibideak eskainiz.
- egunkari edota aldizkari batean, gai ezagun bati buruzko iritzi-artikulua egiteko, besteak konbentzitzeko edota erantzuna ematera bultzatzeko asmoz.
- dibulgazio-aldizkari baterako gertakari baten balorazioa egiteko, iritzia emanez eta irtenbideak proposatuz. Adibidez, istripu ekologiko baten inguruko iritzia eman eta irtenbideak proposatzea.
- komunikabideetan, *zuzendariari gutunak* sailean, gai bati buruzko proposamenak eta eskariak egiteko, besteak ohartarazteko eta erantzuna ematera bultzatzeko asmoz.
- (...)

C1

Testuinguruaren ezaugarriak

I. Gaitasun soziolinguistikoaren garapena

Testuinguruaren ezaugarriak

Ekintza komunikatibo guztiak testuinguru jakinetan gauzatzen dira, maila bakoitzean ezaugarri zehatzak dituzten testuinguruetan, alegia (ikus 19. orrialdea).

Enuntziatzailea - Enuntziataria	Xedea	Erabilera-esparrua
Solaskidearen rolak: Senide - senide Lagun – lagun Ezagun-ezezagun Lankide-lankide Ikaskide-ikaskide Ezezagun-ezezagun Ikasle-irakasle Langile-zuzendari Herritarra- Administrazioa Solaskideen arteko harremana: - berdinen artekoa edo gertutasunezkoa - urruntasunezkoa - hierarkikoa/solidarioa - publikoa/pribatua	B2 mailakoez gain, -Informazioa ematea/eskatzea - informazioa eskatzea alternatibak proposatuz, jakin-mina adieraziz, azalpena eskatuz... - ... -Iritziak, ezagutzak eta jarrerak adieraztea eta egiaztatzea - zerbait bidezko ondorioztat jotzen den ala ez adieraztea eta galdetzea - baimena ukatua dela aitortzea - ... - Sentimenduak, hunkipenezko jarrerak/egoerak adieraztea eta egiaztatzea - erruki-sentimendua adieraztea - ... -Solaskidearengan eragitea - norbait kontsolatzea - gaztigatu edo ohartaraztea - ... Ikus <i>Funtzioak</i> atala	Pertsonen arteko harremanean eta solaskideen hurbileko munduan: - Senitartekoa - Lagunartekoa - Zerbitzuguneak: dendak, informazio-bulegoak... - Lanekoa - Aisialdikoa Gaiak kultur orokorrari dagozkion mailan eta erabilera-esparru hauetan: - Akademikoa - Administrazioak - Merkataritza - Herri-zerbitzuetakoa - Komunikabideetakoa

2015eko uztailaren 31, ostirala

C1

Gaiak

Gaiak

Mailako ekintza komunikatiboak gauzatzeko, gai-zerrenda bat proposatzen da jarraian, irekia eta ikasleen premietara egokituko den (ikus 20. orrialdea).

Datu pertsonalak Izena, helbidea, adina, sexua, egoera zibila, lanbidea, jaioteguna, jatorria, curriculum...	Norberaren ezaugarriak Jarrerak, mugimenduak, izaera, aldartea, itxura, gustuak...
Etxea Etxebizitza motak, gelak, altzariak, etxeko tresnak eta apaingarriak, etxeko animaliak, salmenta/erosketa eta alokairua...	Ohiko jarduerak Eguneroko eginkizunak, egoerak, ohiturak, etxeko lanak, lan-jarduerak...
Aisialdia Kirola, jolasa/jokoak, zaletasunak, bidaiak, oporrak, denbora-pasak, ikuskizunak, elkarte kulturalak, elkarte gastronomikoak...	Herria eta hiria Herria, hiria, kaleak, eskualdea, eraikuntzak, zerbitzuak, nekazaritza-gunea, hirigunea, garapen maila, aberastasun-iturriak...
Giza harremanak eta harreman sozialak Familia, lagunak, ikaskideak, lankideak, auzokideak, elkarteak, ezagun nahiz ezezagunen harremanak, tabuak, umorea...	Gorputza eta osasuna Gorputz-atalak, higiena, zentzumenak, sentimenduak, sintomak, aholkuak, bizitza osasuntsua, gaixotasuna, egoera fisikoa, ospitaleak, mediku-elkarteak, osasun- zentroak, botikak...
Hezkuntza Eskola, lanbide-eskola, unibertsitatea, ikasketak eta espezialitateak, ikasgela, ikastetxea, irakaskuntza, irakaslea, ikaslea, gurasoak, eskola-planak, curriculumak, baliabideak, bekak, laguntzak...	Hizkuntzak Euskara eta euskalkiak, atzerriko hizkuntzak...
Merkataritza Eroslekuak: merkataritza-guneak eta dendak, kantitateak eta pisu-neurriak, kopuruak, prezioak, gustuak, erosketak, moda, kalitatea, prezioen konparaketa, ordainketa-zerbitzuak, Internet bidezko erosketak, eskaintzak, beharpenak, burtsa...	Elikadura Janaria, edariak, ordutegiak, menuak, osagaiak, merkatu motak, azokak, jateko/edateko ohiturak, sasoiko platerak, gastronomia, euskal sukaldaritza, sukaldariak...
Herri-zerbitzuak Informazioguneak, udal-zerbitzuak, turismo-bulegoak, gizarte-zerbitzuak, postetxea, banketxea, ertzaintza, larrialdi-zerbitzuak, suhiltzaileak, osasun-sistema, zahar-etxeak, kontsumitzaile-elkarteak, Administrazioa...	Klima eta ingurumena Eguraldia, klima, flora eta fauna, natura, naturaren aldaketak, energia, ura, kutsadura, birziklapena, garapena, ingurugiroaren babesa...
Zientzia eta teknologia Teknologia berriak, ikerketa, garapena eta berrikuntza (i+g+b), zientzialariak, medikuntzako aurrerapenak, ingeniariak...	Garraioa Autobusa, trena, autoa, hegazkina, geltokiak, aireportuak...
Lana Lanbideak, lan-tresnak, lan-bilaketa, lantokiak, soldadak, pentsioak, lan-baldintzak, langabezia, lan-prestakuntza, sindikatuak, lan-hitzarmenak...	Ostalaritza Hotelak, egoitzak, tabernak, ostatu hartzea, landetxeak, pentsioak, jatetxeak...

C1

Gaiak

Ospakizunak Festak, gonbidapenak, urtebetetzeak, gabon-jaiak, inauteriak, San Juan suak, erromeriak...	Kultura Bertsolaritza, museoak, zinema, literatura, musika, artelanak, dantza, artistak, aktoreak, liburutegiak, erakusketak, kultur ekitaldiak...
Hedabideak Prentsa eta egunkariak, irrati eta telebistak, komunikabide digitalak, internet...	Turismoa Ibilbide eta txangoak, toki turistikoak, turismo-bulegoak...
Euskal instituzioak eta Administrazioa Udalak, Foru Aldundiak, Jaurkitaritzak...	Giza zientziak Euskal gizartea: historia, pertsonaiak, gertaera historikoak, mitologia, tradizioa...
Ekonomia Nekazaritza, arrantza, basogintza, industria, eraikuntza, enpresa-mundua...	Politika eta herri-partaidetza Alderdi politikoak, gobernu-ereduak, parte-hartzeko ereduak, hauteskundeak, inkestak...

Kultura-erreferentziak

Hizkuntzaren barneratze-prozesuan ezinbestekoa da alderdi linguistikoez gain, euskal gizartearen izaera historiko eta sozialaren berri ematea, ikaslea gure errealitatean eta mundu-ikuskeran kokatuz (ikus 21. orrialdea).

C1

Testu-generoak

II.Gaitasun testualaren garapena**Testu-generoak**

Estandarizatuta eta tradizioz finkatuta dagoen moldean antolatzen du informazioa erabiltzaileak, gizarte- edo lanbide-esparru batean (ikus 30. orrialdea).

AHOZKOAK**Ulermena:****Aurrez aurrekoak:**

- hitz eta esapide errazak: zenbakiak, prezioak, denbora-erreferentziak...
- jarraibideak: toki batetik bestera nola joan, gauza bat non dagoen...
- mezuak eta azalpen labur-laburrak zerbitzuetan
- balioespen, iritzi edo kexu sinple eta labur bat: zerbitzuren bati buruzkoa...
- elkarrizketak
- kontaketak: gertaerak...
- aholkuak (medikuaren gomendioak...)
- azalpen laburrak
- deskribapenak
- errezetak
- ipuin klasikoak
- albisteak / kronikak
- asmakizunak
- azalpen didaktikoak
- esaera zaharrak
- jarraibideak (jokabidea arautzeko, aholkua emateko...)
- jendaurreko adierazpenak
- prozesuen deskribapenak
- antzezlanak
- dokumentalak
- erreportajeak
- esketxak
- eztabaidak
- filmak
- hitzaldiak
- instrukzioak (informazioa eta argudioa duten instrukzioak...)
- iragarkiak
- iruzkinak (hedabideetan...)
- kanta eta bertsoak
- lan-prozedurak
- mahai-inguruak
- telesailak
- mitinak

C1

Testu-generoak

Grabatuak eta komunikabideetatik jasotakoak:

- aurreikusita dauden komunikabideetako ohar eta iragarkiak
- testuinguru jakinetan aurreikusita dauden erantzungailuetako mezu laburrak
- irudi bidezko iragarkiak
- albisteak
- komunikabideetako ohar eta iragarkiak
- toki publikoetako iragarki laburrak
- eguraldi-iragarpenak
- komunikabideetako albisteak
- kontaktak
- dokumentalak
- elkarrizketak
- film eta telesailak
- kanta/bertsuak
- antzezlanak
- asmakizunak
- azalpenak (didaktikoak...)
- erreportajeak
- esaera zaharrak
- esketxak
- eztabaidak
- hitzaldiak
- instrukzioak (informazioa eta argudioa duten instrukzioak...)
- iragarkiak
- iruzkinak (hedabideetan...)
- lan-prozedurak
- mahai-inguruak

Ekoizpena:

- aginduak
- azalpenak
- gauzen eta tokien deskribapenak
- kexa edo erreklamazioa
- pertsonen deskribapen fisiko eta psikologikoak
- prozedurei buruzko argibideak: tresnen erabilera, zerbitzuena...
- argudiozko adierazpenak
- arauak
- errezetak
- gertaeren kontaktak eta ipuinak
- pasadizo barregarriak
- pertsonen, gauzen, tokien eta egoeren deskribapenak
- sentimenduen eta jarreraren deskribapenak
- asmakizunak
- egoera psikologikoen, izaeren eta sentipenen deskribapena
- iruzkinak

C1

Testu-generoak

- jendaurreko adierazpenak
- laburpenak
- lan-proposamenak

Ekoizpena elkarreraginean:

- pertsonen aurkezpen laburra: nor den, non bizi den, lantokia, helbidea, telefonoa, gustuak...
- aginduak
- adeitasunezko hitz eta esapide errazak: aurkezteko, agurtzeko, zoriontzeko...
- galde-erantzun errazak: non bizi den, nora doan, zer gustatzen zaion...
- argibideak, jarraibideak: toki batetik bestera nola joan, bidea galdetu...
- elkarrizketak
- gauzen, tokien, eguraldiaren eta pertsonen deskribapenak
- kontakizunak
- aholkuak, argibideak eta jarraibideak
- balorazio eta kexuak: zerbitzu bati buruzko iritzia emateko...
- Administrazioarekiko informazio-trukea
- azalpenak, iritzia eta argudioak
- eztabaidak
- galdeketak (lekukoen deklarazioak...)

IDATZIAK

Ulermena:

- leku publikoetako ohiko seinaleak, kartelak...
- oinarrizko jarraibideak, inprimakiak edota fitxa bat betetzean, galde-sorta bati erantzuteko...
- publizitate- eta informazio-orriak...
- ohar eta mezu laburrak
- argibideak
- pertsonen deskribapen sinpleak
- formularioak
- deskribapenak
- gida komertzialak
- iragarki laburrak
- toki publikoetako araudiak
- pasadizoak / kontaktak
- gonbidapenak (merienda batera, bazkari batera...)
- bidaia-txartelak, sarrerak, jatetxeetako kartak eta mezuak, fakturak, etiketak, katalogoak...
- senitarteko eta lagunarteko gutunak
- errezetak
- horoskopoa
- komikiak
- kronikak (kirol-kronikak...)
- egitarauak (festak...)

C1

Testu-generoak

- gertaera, sentipen eta nahien deskribapenak
- kultur gaiei buruzko aipamenak, iruzkinak (liburu bat, musika-lan bat...)
- gutunak
- argudio-testuak
- toki publikoetako instrukzio edo argibideak
- tresna edo prozedura bati buruzko jarraibideak
- hitzaldi baten laburpena
- Administrazioako idazkiak (erreklamazioak, ofizioak, iragarkiak, gutunak...)
- albisteak
- komunikabideetako azalpen-artikuluak
- prospektuak eta agiri ofizialak
- hiztegieta definizioak
- entziklopedietako azalpen- edo deskribapen-testuak
- bilera-aktak
- txostenak
- testu literarioak (eleberriak...)
- erreportajeak
- alegiak eta kondairak
- araudiak
- azalpen-artikuluak
- biografiak
- editorialak
- historia-kontakizunak
- ipuinak
- iritzi-artikuluak
- joko-arauak
- komunikazioak
- lan-egitasmoak
- lan-hitzarmenak
- parabolak
- zirkulazio-kodea
- zutabeak

Ekoizpena:

- inprimakiak, txantiloak (bete)
- zerrendak
- oharrak
- gonbidapen-oharrak / proposamenak
- jarraibide eta arauak
- postalak
- gutun pertsonalak
- errezetak
- curriculum vitaeak
- eskari-gutunak
- ohar-taula baterako iragarkia
- pertsonen, tokien eta gauzen deskribapenak
- aholkuak eta gomendioak

C1

Testu-generoak

- proposamenak
- argudio-testuak
- biografiak
- Administrazioko idazkiak (esker-gutuna, baimen-gutuna, ukapen-gutuna, eskaintza-gutuna...)
- jakinarazpen-gutunak
- bilera-deiak eta baimen-eskariak
- lan-esparruan gai baten azalpena
- albisteak
- erreportaje edo albiste baten laburpena
- gutun pertsonalak, jarrerak eta sentimenduak adieraziz
- azalpen-artikuluak
- bilera-aktak
- erabilpen-gidak
- iritzi-artikuluak
- isunak
- kontaketak eta ipuinak
- lan-proposamenak
- ziurtagiriak

Ekoizpena elkarreraginean:

- mezu laburrak (mezu elektronikoak, postalak, oharrak)
- galde-erantzunak
- gutun pertsonalak
- ohar eta jakinarazpenak
- proposamen laburrak
- kontaketak

C1

Funtzioak

Funtzioak

Erabiltzaileak hizkuntza zerbait komunikatzeko erabiltzen du, zerbait egin edo lortzeko. Ekintza komunikatibo guztietan dago xede bat (ikus 31. orrialdea).

Hauek dira maila honen amaieran ikasleak bete ahal izango dituen funtzioak:

Giza harremanak eta konplimenduak

- Agurtzea
- Nork bere burua eta besterena aurkeztzea
- Mesedeak eskatzea
- Interesa adieraztea
- Barkamena eskatzea
- Eskerrak ematea
- Zoriontzea
- Goraintziak ematea
- Topa egitea
- Gauza onak opa izatea
- Doluminak ematea
- Arreta eskatzea
- ...

Informazioa ematea eta eskatzea

- Datu pertsonalei buruzko informazioa eskatzea eta ematea
- Leku, ordutegi, data, eguraldi, prezio, neurri, kopuruei buruz galdetzea eta erantzuteaz
- Zerbait dagoen, baden edo dakien galdetzea eta erantzutea
- Pertsonak, lekuak eta gauzak deskribatzea: zerbait nolakoa den, non dagoen...
- Jabetza adieraztea
- Informazioa ematea eta eskatzea eguneroko kontuez
- Denboran zehar gertatutako ekintzak kontatzea
- Zerbaitu bat eskatzea, eskaintzea edota horri buruz galdetzea eta erantzutea
- Iraganeko ekintzak eta ohiturak oso labur deskribatzea
- Argibideak, jarraibideak ematea eta eskatzea
- Aurkezpen laburrak egitea
- Hurbilekoen deskribapen fisiko zein psikologikoak egitea
- Gertaera edo albiste baten kontaketa egitea: zerbait zurrizko, solaskideak eskatutako azalpenei erantzuteko, harridura adierazteko edo irrika sortzeko
- Informazioa berrestea
- Informazioa baieztatzea ala ezeztatzea
- Aukerak eskaintzea
- Informazioa laburtzea
- Informazioa eskatzea alternatibak proposatuz, jakin-mina adieraziz, azalpena eskatuz, zuhurtiaz...
- ...

C1

Funtzioak

Iritziak, ezagutzak eta jarrerak adieraztea eta egiaztatzea

- Zerbait baieztatzea / ezeztatzea
- Norbaiti buruz edo zerbaiti buruz iritzia eskatzea eta ematea
- Zerbitzuei buruzko balorazio orokorra egitea
- Proposamen bati buruzko iritzia modu laburrean ematea
- Adostasuna/desadostasuna eskatzea edota ematea
- Ezintasuna adieraztea
- Gonbidapena onartzea / gaitzestea
- Aisialdiko planak onartzea / ez onartzea
- Gustukoa dena eta ez dena adieraztea
- Iritzia adieraztea arrazoiak emanez
- Gai bati buruzko azalpena egitea zerbait argudiatuz
- Jarreraren berri ematea
- Gaitasuna edo gaitasunik eza adieraztea
- Ideiak, pertsonak, objektuak, lekuak eta egoerak alderatzea
- Zerbait gogoan duen ala ahaztu zaion galdetzea eta adieraztea
- Zailtasuna adieraztea
- Eztabaida batean parte hartzea informazioa alderatuz
- Zerbait egiteko nahia, aukera, beharra eta betebeharra dagoen galdetzea eta adieraztea
- Zerbait bidezko ondorioztat jotzen den ala ez adieraztea eta galdetzea
- Aitzakiak jartzea
- Baliospena eskatzea / egitea
- Baimena ukatua dela aitortzea
- Norbaitek zerbait egin beharra duela adieraztea
- Nork bere burua eskaintzea zerbait egiteko
- Zerbait bidezko ondorioztat jotzen dela adieraztea (dedukzioa)
- Zerbait zalantzazkoa den edo ez adieraztea
- Administrazioan egoera zehatz baten berri ematea
- ...

Sentimenduak, hunkipenezko jarrerak/egoerak adieraztea eta egiaztatzea

- Aldarteaz, osasun-egoeraz galdetzea eta informazioa ematea
- Ezustea adieraztea
- Poza / tristura adieraztea
- Zalantza adieraztea
- Maitasuna adieraztea
- Beldurra edo kezka adieraztea
- Etsipena adieraztea
- Zerbaiten esperantza adieraztea
- Haserrea adieraztea
- Medikuari gaitz baten sintomak adieraztea, sendabidea jasotzeko moduan
- Besteekiko sentimenduak adieraztea
- Besteen sentimenduen aurrean egoki erantzutea
- Zerbait norbaiti aurpegiratzea
- Norbait / zerbait goraipatzea
- Salatzea, erruduntasuna onartzea eta errefusatzea
- Asmoa edo xedea adieraztea

C1

Funtzioak

Atsegina, gustua, nahia adieraztea

- Atseginik eza, gusturik eza, zerbait ez dela nahi edo ez dela gustukoa adieraztea
- Axola-gabezia adieraztea
- Damua edo tamala adieraztea
- Erruki-sentimendua adieraztea
- Esker ona adieraztea
- Estimua adieraztea
- Gogaitasuna adieraztea
- Harrotasuna adieraztea
- Lotsa adieraztea
- Urduritasuna adieraztea
- Zerbait hobesten den galdetzea / adieraztea
- Zerbait edo norbait nahiago dela adieraztea
- Zerbaiten beharra edo desira galdetzea eta adieraztea
- ...

Solaskidearengan eragitea

- Laguntza eskatzea eta eskaintzea
- Egiteko bat proposatzea
- Planak eta asmoak adieraztea
- Gonbidapena egitea
- Erregutzea
- Aginduak ematea
- Baimen-eskaera egitea eta erantzutea
- Debekuak jartzea
- Aholkuak ematea eta eskatzea
- Norbait konbentzitzea
- Limurtzea
- Norbait lasaitzea
- Norbait adoretzea
- Gaztigatzea, ohartaraztea
- Erakunde publiko nahiz pribatu batean kexa adieraztea
- Agindu, eskaera edo erregu bati erantzutea
- Animatzea
- Debekua errefusatzea edo arbuiatzea
- Kexa adieraztea
- Gaitzestea
- Hitzematea
- Kontsolatzea
- Mehatxu egitea
- ...

C1

Adierazpide testualak

Adierazpide testualak

Ekintza komunikatiboak egoki gauzatzeko, erabiltzaileak testuak ongi taxutzen eta interpretatzen jakin behar du, baliabide egokien bidez (ikus 32. orrialdea).

Hauek dira, besteak beste, maila honetan erabiltzaileak baliatuko dituen adierazleak:

1. Plan orokorra

- Ahozkoak. Idatziak
- Gaia: Mundu errealeko, fisiko edo konkretuko zein mundu abstraktu eta subjektiboko gai ezagunak eta ezezagunak
- Egitura

2. Interaktibotasuna

- Deiktikoak:
 - Pertsonalak (aditzaren lehen eta bigarren pertsonak, izenorde pertsonalak, plural hurbila: -ok)
 - Denborazkoak (denbora-adberbioak: *orain, gero, gaur, atzo, bihar, iaz, hurrengoan, orduan, garai hartan, gaur egun, lehen, momentuz, oraindik, duela*)
 - Espazialak (leku-adberbioak: *hemen, hor, han, hementxe, hortxe, hantxe*)
- Galderak

3. Sekuentziak

- Elkarriketa
- Azalpena (deskripzioa, argudioa, esplikazioa...)
- Kontaketa (narrazioa)
- Preskripzioa (instrukzioa, agindua...)

4. Konexioa

Testu-antolatzaileak ahozko testuetan eta testu idatzietan

Hizketa-antolatzaileak: *bueno...; bada...; zera...; bale, bueno, ezta?, begira, tira, aizu, bai*

Lokailuak:

- Emendiozkoak: *eta, ere, baita... ere, bai... eta, baita... ere, ezta... ere, ez... eta, ezta... ere, behintzat, gainera, horrez gain, are gehiago, era berean, honekin batera, bestalde, halaber, behinik behin*
- Hautakariak: *bestela, gainontzean*
- Aurkaritzakoak: *baina, ordea, aldiz, dena den (dela), hala ere, berriz, alabaina, hala eta guztiz ere, haatik, ostera, bitartean*
- Ondoriozkoak: *beraz, horrela, -eta, hau dela eta, hortaz, bada, horrenbestez, ondorioz, horren ondorioz*
- Kausazkoak: *zeren, izan ere, bada, horregatik*

C1

Adierazpide testualak

Denbora-antolatzaileak: *behin batean, ondoren, halako batean, orduan, gero, baino lehen, gaur egun, gaurkoz, oraingoan, azkenean, bitartean, harrezkero, garai hartan, gehienetan, antzina, lehen, artean...*

Birformulatzaileak:

- Esplikatiboak: *alegia, hau da*
- Zuzentzaileak: *hobeto esan*
- Urruntzaileak: *nolanahi ere*
- Laburbiltzaileak: *ondorioz, azken batean, hitz gutxitan, hitz gutxitan esateko*

Zehatzaileak edo adibide ematekoak: *adibidez, esaterako, hots, hala nola, zehazki, bereziki*

Ordena-adierazleak: *lehenengo, lehenik, ondoren, gero, jarraian, amaitzeko, bukatzeko, alde batetik, bestetik, azkenik, bestalde*

Puntuazioa

Erabiltzaile honek, testu argi eta zehatzak idazteko, estrategikoki jakin behar du puntuatzen. Aurrekoen puntuazio-marka guztiez gain, parentesiak, marra-parea eta komatxoak bezalakoak ere eraginkortasun osoz txertatzen jakingo du, eta esanahi-anbiguotasunak saihesten ere asmatuko du puntuazioari esker.

- Galde- zein harridura-ikurrak
- Bi puntuak:
 - zerrendatzeko, mezuen abiaburuan, orduak emateko, esaldiaren lehen zatia argitzeko, frogatzeko edo laburbiltzeko, hitzez hitzeko aipamenen aurrean
 - katafora adierazteko
 - esaldien arteko kausa-ondorio edo ondorio-kausa adierazteko
- Puntua:
 - esaldi eta esapide sinpleen bukaeran; ordinaletako "garren" ordezkatzeko; hainbat laburduran; milatik gorako zenbakietan
- Etenpuntuak:
 - esaldia bukatu gabe utzi dela adierazteko
 - zalantza, beldurra edota ironia aditzera emateko, intonazioari halako kutsu berezi bat erantsiz
- Koma:
 - elkarren kideko zatiak zerrendatzeko, datak emateko, perpaus elkartu batzuen atzetik (denborazkoak, kontzesiboak...), edota deikiak adierazteko
 - testu-antolatzaileen ondoren (ondoren, adibidez, atzo...)
 - tartekiak
 - banakarietan (bai..., bai...; ez..., ez... eta abar); emendiozkoetan, hautakarietan (edo, hala, nahiz, zein) eta aurkarietan (baina, baizik, ezpada...)
 - aditzaren elipsia adierazteko
 - atzotitzetako bikoizketa nabarmentzeko
- Puntu-koma:
 - esaldiak alborakuntzaz elkartzeko: *Gai honek lau azpigai ditu; ez ditugu guztiak aipatuko*
- Komatxoak:
 - ezizenak, aipua edo barne-hizketa adierazteko, eta atzerriko hizkuntzetako hitzak transkribatzeko
 - hizkuntza arrunteko elementu baten ordezkari ironiko edo barregarria duen beste bat jartzeko

C1

Adierazpide testualak

5. Izen-kohesioa

Kate anaforikoak osatzen dituzten errepikapenezko testu-baliabideak:

- Erreferentziak (anaforak eta kataforak)
- Ordezkapen lexikala (sinonimoak, antonimoak, hiperonimoak, hiponimoak)
- Elipsia
- Definizioa (mugatzailak)

6. Aditz-kohesioa

- Azalpen- eta kontaketa-adizkiak
 - Bigarren planokoak
 - Azalpenetan
 - orain puntuala ("dator")
 - orain ez-burutua ("etortzen da")
 - orain burutu + ohi ("etorri ohi da")
 - Kontaktetan
 - iragan puntuala ("zeterren")
 - iragan ez-burutua ("etortzen zen")
 - iragan ez burutu + ohi ("etorri ohi zen")
 - Lehen planokoak
 - Azalpenetan
 - orain burutua ("etorri da")
 - Kontaktetan
 - iragan burutua ("etorri zen")
- Ekintza-adizkiak
- Aginte-adizkiak (jokatu eta jokatu gabea)
- Orain geroa ("etorriko da")
- Modalizazio-adizkiak (ikus 8. puntua)
- Bestelako adizkiak

7. Ahots enuntziatzaileak

Testuan ageri diren ahotsek esandakoak adierazteko baliabideak: estilo zuzena, zehar-estiloa eta zehar-estilo librea

Menderakuntza
Izen-funtziozko menderakuntza
 Konpletiboak: -(e)la, -(e)nik, -(z)eko
 Zehar-galdera: -(e)n

Alderdi ortografikoa
 Marra luzea
 Komatxoak

Esapideak
Urliak dioenez / esaten duen bezala
Urliaren arabera

8. Modalizazioa

C1

Adierazpide testualak

- **Modalizazio logikoa**
 - **Aditza**
Adizkiak: orain geroa ("etorriko da")
Iragan geroa ("etorriko zen")
KE orain aspektugabea ("etor daiteke")
KE alegiazko geroa ("etorriko litzateke")
Uste izan, pentsatu, jakin, iruditu
Forma inbertsonalak: *dirudi, badirudi*
 - **Adberbioak-eta:**
Iritzi-adberbioak: *agian, antza denez, beharbada, noski, ziur, seguru, seguru aski, jakina, nonbait*
"Omen", "ote" partikulak
-Edo
 - **Adjektiboak**
Gradu-markak
Graduatzaileak (indargarriak zein leungarriak)
- **Modalizazio deontikoa**
 - **Aditza**
Adizkiak: aditz-lokuzioak (*behar izan, nahi izan, nahiago izan...*)
 - Esamolde adjektibodunak: adjektiboa + -t(z)ea
- **Modalizazio pragmatikoa**
 - **Aditza**
Adizkiak: aditz-lokuzioak (*ahal/ezin izan, nahi izan...*)
KE orain aspektugabea ("etor daiteke")
- **Modalizazio apreziatiboa**
 - **Aditzak:** *gustatu, poztu, estimatu, damutu, lotsatu, atsegin izan, gogoko izan, maite izan, merezi izan, damu izan, beldur izan, lotsa izan...*
 - **Adberbioak-eta:** *zorionez, zoritxarrez, tamalez*
 - **Adjektiboak:** *ederra, polita, txarra, itsusia,*
 - **Atzizkiak:** *-garri atzizkia*
 - **Esapideak**
Haridura-perpauak
Nire ustez

C1

Adierazpide linguistikoak

III. Gaitasun linguistikoaren garapena

Adierazpide linguistikoak

Ekintza komunikatiboa egoki gauzatzeko, adierazpide linguistikoak beharrezko baliabideak dira (ikus 36. orrialdea).

1.- Alderdi fonologikoa

- Euskararen bokalak eta kontsonanteak ezagutu eta ahoskatu.
- Euskararen fonema txistukariak: /tz/, /tx/, /ts/, /z/, /s/, /x/
- Prozesu fonologikoak
 - Palatalizazioa (/is/ > (ix): isilik > (ixilik), /in/ > (iñ): mina > (miña)...)
 - Bokalepentesia: /e/ Kontsonante-epentesia: /r/ (hirurehun, lauretan...)
 - Asimilazioak eta elipsiak: (ez dira/ (ez tira), ez naiz/ (enaiz)
- Diptongoak: /ai/ aizu, /ei/ zein, /oi/ goi, /au/ auzo, /eu/ euri.
- Hiatoak
- Aldaketa fonetikoak:
 - Bustidura
 - Gortze-prozesua: bdg/ ptk
 - Intonazioa
 - Euskararen hitz luzeen azentu bikoitza: (osásuná, emákumeá...)
 - Pluralak azentua mugitzen du
 - Aditzak: silaba bakarreko oina duten aditzek azentua dute hasieran, gainerako aditzek ez bezala
 - Aditzak jokatzeari azentua aldatu egiten da
 - BA eta EZ partikulak aditzetan: datór, bàdatór, èztatór
 - ERE partikula: zu ere (zúre)
 - Izen-sintagma konposatua denean: zuréalabá

2.- Alderdi ortografikoa

Ortografia:

- Euskararen alfabetoa
- -r-ren aurrean bokala mailegu zaharretan: arropa, errege, erloju...
- -nb eta np grafiak
- Absolutuan deklinatutako orduak nola idatzi
- Euskararen fonema txistukariak: /tz/, /tx/, /ts/, /z/, /s/, /x/
- Maileguen egokitzapena: funtzionario, erresistentzia...
- Izen eta adjektiboetan bustidura adierazteko: -dd-, -ll-, -tt-
- h grafia (hau, harri, ahal...)
- Atzerriko ohiko izenen idazkera (Erroma, Bartzelona, Madril, Pirinioak...)
- Zenbakien (bi kilo eta erdi), ordinalen (8.a...) eta daten idazkera (2008ko...).
- Letra larriak eta xeheak nola erabiltzen diren
- Ortografiatzeko zalantzak (-(e)z gero...)
- Txikigarriak bereizteko egiten diren aldaketak nola idatzi (zuri>txuri; polita>pollita...)
- Akronimo erabilienak (BEZ, EHU, AEB...)

C1

Adierazpide linguistikoak

Puntuazioa

Galde- zein harridura-ikurra

- Hainbat esapidetan: *Hau hotza! Zer berri?*

Bi puntuak

- Zerrendatzeko: *Erosketak: ogia, esnea...*
- Mezuen abiaburuan: *Arreba maitea:*
- Orduak emateko: *7:15ean dator autobusa.*
- Esaldiaren lehen zatia argitzeko, frogatzeko edo laburbiltzeko: *Jendea berokia jantzita dabil: hotz egiten du.*
- Hitzez hitzeko aipamenen aurrean: *Maisuak zera esan zion: isildu!*
- Kataforak adierazteko: *Bi anai ditu: Mikel eta Jokin.*
- Esaldien arteko kausa-ondorio edo ondorio-kausa adierazteko: *Ikusle asko nazkatu samar gaude errepikapenekin: duela bost urteko pilota-partidak, Goenkaleko kapituluak behin eta berriz...*

Puntua

- Esaldi eta esapide sinpleen bukaeran: *Aitor naiz.*
- Zenbakiz adierazitako ordinaletako "garren" ordezkatzeko: *XX. mendean...*
- Hainbat laburduran: *or. (orrialdea); etab. (eta abar)*
- Zenbakietan: *7.545 liburu.*

Etenpuntuak

- Esaldia bukatu gabe utzi dela adierazteko: *Erosketak: ogia, esnea...*
- Zalantza, beldurra edota ironia aditzera emateko, intonazioari halako kutsu berezi bat erantsiz: *Haren begirada ikuste hutsarekin...*

Koma

- Elkarren kideko zatiak zerrendatzeko: *Ogia, esnea, dilistak...*
- Datak emateko: *Donostian, 2003ko uztailaren 2an.*
- Perpaus elkartuetan menpeko esaldien atzetik (denborazkoak, kontzesiboak...): *Etortzen denean, esango diogu.*
- Deikia: esaldi-hasieran zein tartean doanean: *Ekarri, Idoia, eskuan daukazuna! Jon, etorri hona!*
- Testu-antolatzaileen ondoren (ondoren, adibidez, atzo...): *Atzo, auzoko tabernan...*
- Banakariak (bai..., bai...; ez..., ez... eta abar): *Guk bai ardoa, bai sagardoa edan genituen.*
- Tartekiak koma artean idatzi ohi dira: *Kontu honek, noski, hankaz gora jarri du proiektua. Bihar, lagunekin batera, mendira noa.*
- Aditzaren elipsia adierazteko: *Zuek asko ekarri dituzue; guk, bat ere ez.*
- Atsotitzetako bikoizketa nabarmentzeko: *Non gogoa, han zangoa.*

Puntu eta koma

- Esaldiak alborakuntzaz elkartzeko: *Dakienak badaki; ez dakienak baleki!*
- Zerrendaketa konplexuetan, komaren ordeztu: *Hiru lapur ziren: bata altua, txanoa zeramana; bestea beltzarana, pistola atera zuena; eta hirugarrena, berriz, bizarduna, denetan zaharrena.*

C1

Adierazpide linguistikoak

Komatxoak

- Hitzez hitzeko aipamenak: *“Langabeziak behera egingo du aurten”, esan zuen lan-ministroak.*
- Ironiaz edota hitzaz bestera esandakoa: *Droga “apur bat” baino ez omen zeraman soinean: bi kilo kokaina.*

3.- Lexikoa eta alderdi semantikoa

- Lantzen diren funtzioetan maiz erabiltzen diren adierazleak
- Lantzen diren egoeretako ohiko lexikoa
- Sarri erabiltzen diren sinonimo eta antonimoak
- Gai orokorretako hiztegi orokor zabala
- Sinonimo ugari

4.- Alderdi morfosintaktikoa

4.1.- Izen-sintagma

Deklinabidea

Mugatu singularra, mugatu plurala eta mugagabea

• Absolutua	NOR	
• Ergatiboa	NORK	
• Datiboa		NORI
• Inesiboa	NON	
• Genitibo edutezkoa	NOREN	
• Adlatiboa	NORA	
• Adlatibo norabidezkoa	NORANTZ	
• Motibatiboa	ZERGATIK, NORENGATIK	
• Ablatiboa	NONDIK	
• Sozietiboa	NOREKIN	
• Genitibo leku-denborazkoa	NONGO	
• Adlatibo bukatuzkoa	NORAINO	
• Destinatiboa	NORENTZAT	
• Instrumentala	ZERTAZ	
• Prolatiboa: -TZAT/-DAKO/-TAKO (tontotzat...)		
• Siglen eta laburdura ezagunen deklinabidea		
• Deklinabide osoaren erabilera izen berezi eta arruntetan		

Bizidunen deklinabidea (singularra, plurala eta mugagabea)

- Inesiboa: NORENGAN (Maiterengan, haurrarengan, haurrengan...)
- Adlatiboa: NORENGANA (ama(ren)gana, lagunengana...)
- Ablatiboa: NORENGANDIK (amarengandik, lagunarengandik...)
- Adlatibo bukatuzkoa: NORENGANAINO (alabarenganaino, Ikerrenganaino...)
- Adlatibo norabidezkoa: NORANTZ/NORAT/NORENGANANTZ

Izenak

- Arruntak eta bereziak
- Bizidunak eta bizigabeak

C1

Adierazpide linguistikoak

- Zenbakarriak eta zenbakaitzak
- Plural hurbila: -ok

Galdetzaileak

- Nor (nork, nori, noren, norekin, norengan...)
- Zer (zerk, zertaz, zeri buruz, zertan, zer ordutan, zer ordutatik zer ordutara, zergatik, zertarako)
- Non (nongoa, nora, nondik)
- Noiz (noiztik, noizko, noiz arte)
- Zenbat (zenbatek)
- Nola, nolakoa
- Zerez, zerezko
- Zein (zeinek, zeini...)
- Zeren aldeko, zeren kontrako, zeri buruzko, zein egunetako...
- Izenordain mugagabeak:
 - Zerbait, norbait, zerbaitek, norbaitek, zerbaiti, norbaiti, baten bat, bat edo bat, nornahi, zeinahi, zernahi...
 - Inor ez, ezer ez, inork ez, nehor, deus, batere...

Izenordainak

- Pertsona-izenordainak: ni, zu, gu...
- Erakusleak: hau, hori, hura, hauek, horiek, haiek
- Izenordain mugagabeak:
- Zerbait, norbait, zerbaitek, norbaitek, zerbaiti, norbaiti...
- Inor ez, ezer ez, inork ez...
- Izenordain zehaztugabeak: edozein, edozeinek, edonor, edonork, edozer...
- Bihurkariak: NOREN + BURUA (ez du bere burua onartzen...)
 - ELKAR absolutuan, datiboan, sozietiboan eta genitiboan: *elkar* ikusi dugu; *elkarrekin* etorri gara; *elkarren* ondoan eseri gara...
- Forma indartuak: neu, zeu... neronek, bera, bere... ni neu...

Determinatzaileak

Mugatzaileak

- Artikuluak:
- Zehaztuak (-a/-ak)
- Zehaztugabeak (bat/batzuk)
- Erakusleak: hau, hori, hura, hauek, horiek, haiek, honengana, hauengana, honengan, hauengan...
- Erakusle indartuen erabilera (hauxe, horixe...)

Zenbatzaileak

- Zehaztuak
 - Zenbakiak: (0-100; 0-1.000...); zatikiak: bosten bat, bost seiren...; ehunekoak eta portzentajeak.
 - Ordinalak: lehena, bigarrena...
 - Kopuru-adierazpenak: *kilo bat*, *kilo bat eta erdi*, *lau ordu*...
 - Orokorrak: oso, guztia, dena

C1

Adierazpide linguistikoak

- Banatzaileak: -NA (*bana, bina...*); -NAKA (*seinaka etorri dira...*); -KO (*liburu bakoitzeko...*)
- Zehaztugabeak: asko, gutxi, batzuk, zenbait, nahiko(a), horrenbeste, pixka bat, makina bat, hainbat...

Adjektiboa

Motak:

Bakunak: eder, polit, itsusi...

Nola eta Nolakoak bereizi

Huts izenondoa (*kafe hutsa, alkohol hutsa, poltsa hutsa...*)

Esamoldeak: -arena egin

Graduatzaileak:

- askea (oso, nahiko, izugarri, samarra, hutsa...)
- errepikapenaren bidezkoa: txiki-txikia...
- atzizki bidezkoa: -egi, -ago, -en; ahalik eta ...-en, gero eta ...-ago, zenbat eta ... -ago, orduan eta ...-ago; askoz ...-ago, are ...-ago

Izenlagunak:

Nominalizazioa: + -(e)ko: *zuloak egiteko gailua...*

Zenbatzailea: + izena + - (e) ko (*bi urteko umea...*)

Deklinabide-kasuei: -KO atzizkia erantsita (*tontorrerainoko...*)

NOREKIKO: (*lagunarekiko errespetua...*)

NORENGANAKO: (*zaharrenganako begirunea...*)

NORAINOKO: (*hemendik aterainoko sugea...*)

NORENTZAKO

NORENGANDIKO

NORANZKO

Aposizioa:

Aposizio ez-murrizgarria, aposizioa NOR IS denean

Aposizio ez-murrizgarria, aposizioa perpausa denean, batez ere NOR kasuan (*Amaia, nirekin bizi dena, gaixotu egin da...*)

Aditz-partizipioa adjektibo gisa: (*gezur asmatua; oilo errea...*)

Partizipioaz osatutako adjektiboak: (*Auto lapurtu batean egin zuten ihes...*).

Adberbioak

- Lekua: hemen, hor, han, hurbil, urrun, gertu...
- Denbora: gaur, atzo, bihar, etzi, orain, gero, lehen, edonoiz, noiznahi, noizbait inoiz, agudo, antzina, aspaldi, lehengo batean...
- Modua: honela, horrela, gaizki, ondo, poliki, edonola, nolabait, inola, apurka, harrika, korrika, alferrik, bakarrik, oinutsik, ados, blai, kili-kolo, badaezpada, hala-nola, orobat...
- Iritzia: noski, jakina, dudarik gabe, ausaz, apika, menturaz, ageri denez, gure aburuz...
- Zalantzazkoa: agian, antza, dirudienez, itxuraz...
- Graduatzaileak: erabat, zeharo, batere, guztiz, izugarri, ikaragarri, ia-ia, gogotik, biziki... orain/oraintsu, hala/halaxe, berandu/berandutxo...

Beste-maila batzuk: erdi, benetan

Zenbait adierazpen: gutxi gorabehera; plisti-plasta, tipi-tapa...

Jarreraren adierazpena:

nire ustez, bere iritziz, zalantzarik gabe, ziur asko, noski, dirudienez, antza...

Gero indargarri gisa: *garesti zegok gero!*...

C1

Adierazpide linguistikoak

Iritzizko aditzondoak: nonbait...

Postposizioen bidez osatuak:

- NOR edo partitiboa eskatzen dutenak: -rik gabe, ezean
- NOREN eskatzen dutenak: -(r)en gainean, azpian, aurrean, atzean, barruan, kontu, esku (utzi hori nire kontu...)...
- NORI eskatzen dutenak: -(r) esker, buruz, so (*itsasoari so zegoen...*)...
- Instrumentalarekin: (zerez) gain(era), bestalde(an).
- Denbora adieraztekoak (hemendik aurrera, handik aurrera, barru...)
- BEHARREAN: *hori ekarri beharrean bestea ekarri...*

Hitz-sortzaileak

Elkarketa

- Izena + izena: *seme-alabak, aitona-amonak, patata-tortilla...*
- Izena+ adjektiboa: *sudurluze, ipurterre...*
- Hitz-elkarketak: aldi, toki, alde, leku, gabe, zain
- izen eratorria + izena/ izena+izen eratorria (*hurbiltze-saio, odol emaile...*)
- aditz-erroa + izena (*idazlan...*)
- aditz-erroa + adjektiboa (*ezkonberri...*)
- aditza + adjektiboa (*hasi berri...*)
- izena + adjektiboa (*gibelurdin...*)
- partizipioa + partizipioa (*joan-etorri...*)
- izena + aditza (*denborapasa...*)
- adjektiboa+aditza (*berridatzi...*)
- adjektiboa + adjektiboa (*luze-labur; hotz-bero...*)

Onomatopeiak (*plisti-plasta, kili-kolo...*)

Eratorpena

Atzizkiak

- -aldi
- -ari (kirolari...)
- -aro (urtaro...)
- -bako
- -bera
- -di
- -dun (*txapeldun...*)
- -era
- -erraz
- -ezin
- -gai
- -gailu (*garbigailu...*)
- -gaitz
- -garren (*zortzigarren...*)
- -garri (*interesgarri...*)
- -gile (*etxegile...*)
- -gin/-kin
- -gintza
- -go
- -gura

C1

Adierazpide linguistikoak

- -ka (*korrika...*)
- -kada
- -(k)ari
- -kari
- -keria (*kirtenkeria...*)
- -keta
- -ki
- -kizun
- -kunde
- -kuntza
- -le (*idazle...*)
- -men/pen (*laburpen...*)
- -ro (*astiro, berriro...*)
- -tar (*zarauztar...*)
- -tasun (*edertasun...*)
- -te
- -(t)eria
- -tegi (*barnetegi...*)
- -ti (*kakati...*)
- -txo (*loretxo...*)
- -tza
- -tzaile (*zulatzaile...*)
- -une
- -zulo

Aurrizkiak: aurre-, kontra-, ez-, -ber-/bir-, sasi-
Maileguak (*bioklima, termometro...*)

4.2.- Aditza

Ezaugarriak

Aditz iragankorrak eta iragangaitzak

- Jon sartu da / Jonek sartu du autoa

Jokatuak eta jokatuabeak

- Etorri naiz, egin dut, darama...
- Etortzea, egiteko, eramanda, ikusita

Trinkoak eta perifrastikoak

- Doa, dator, darama
- Joan da, etorri da, eraman du

Aditz alokutiboak eta HIKA

Subjektu – predikatu – atributu komunztadura finkatzea

Aspektua

Orainaldi burutua:	joan naiz
Orainaldi ez burutua:	joaten naiz
Gertakizuna:	joango naiz
Iragan burutua:	joan nintzen
Iragan burutugabea:	joaten nintzen
Puntukaria:	ikasten ari naiz, dago, dauka
Lehenaldiko puntukaria:	egiten ari nintzen

C1

Adierazpide linguistikoak

Trinkoak: nabil, zabiltza, nenbilen, zenbiltzan...
 Aditz-lokuzioen aspektua: bizi izan, ari izan, behar izan, balio izan, nahi izan, ahal izan eta ezin izan
 Zenbait Aditz-lokuzio logura naiz/logurak nago, gose naiz/goseak nago...
 Aspektu burutua adierazteko IZAN partikularen erabilera: *Askotan ikusi izan dut...*
 Partizipio nominalizatua (*pelikula hori ikusia dut...*)
 Etorkizuna adierazteko esamoldeak: -T(Z)EKO IZAN (*Bihar joatekoa naiz...*); -T(Z)EKO EDUKI (*ikusteko daukat...*)

Modua

Indikatiboko orainaldia

- NOR:izan, egon, joan, ibili, etorri, etzan (datza)
- NOR-NORK: ukan, eduki, jakin, eraman, ekarri, esan, iruditu
- NOR-NORK trinkoak: Iraun (dirau...), Erabili (darabil...)
- NOR-NORI: zait, zaizkit...
- ZER- NORI- NORK: diot, didazu...
- NOR-NORI trinkoa: Jario (dariola)
- NOR-NORI-NORK trinkoak: Iritzi
- NOR-NORI laguntzailea, pertsona guztiak:(natzaizu, zatzaizkit...)

Indikatiboko lehenaldia

- NOR: izan, egon, joan, ibili, etorri
- NOR-NORK: ukan, eduki, jakin eraman, ekarri, esan, iruditu
- NOR-NORI laguntzailea: zitzaidan, zitzaizkidan...
- NOR-NORI-NORK laguntzailea: nion, nizkion...

Baldintza (alegiakzkoak)

- NOR laguntzailea, lehenaldia (joango balitz, joango zen...), eta trinkoa, orainaldia: egon (balego, legoke).
- NOR-NORK laguntzailea, orainaldia, pertsona guztiak (eramango bazenu...); lehenaldia NOR 3. pertsona (ikusi izan balu, jakingo zuen...)
- NOR-NORI laguntzailea, lehenaldia NOR 3. pertsona (gustatuko balitzait...)
- NOR-NORI-NORK laguntzailea, lehenaldia (esan balit, esango nion...)

Ahalera

- Ahal izan
- Ezin izan
- Ahalezko orainaldia: naiteke, zaitzake...
- NOR-NORK laguntzailea, NOR 3. pertsona (dezakegu, ditzakegu...)
- NOR-NORK laguntzailea, alegiazkoak, NOR hirugarren pertsona denean (zezakeen, lezake...)
- NOR laguntzailea: ninteke, liteke...
- NOR-NORI-NORK laguntzaileak, orainaldia (diezaiket...)
- Ahalezko lehenaldia. NOR: izan (nintekeen...). NOR-NORK: ukan (nezakeen...)

Agintera

- Partizipio burutua: Etorri! Segi! Erdi!
- NOR: izan (zaitz, zaitzete) eta trinkoak (zoaz, zoazte, zatoz goazen, zatozte...)

C1

Adierazpide linguistikoak

- NOR-NORK: ukan (ezazu, itzazu...)
- NOR-NORI-NORK trinkoak: galdeiozu, esaiozu...
- 3. pertsonako agintera trinkoak (doala, dagoela...)

Aditz-izena

- t(z)ea espero, erabaki eta pentsatu aditzekin: *harekin joatea erabaki dugu...*
- t(z)eko prest, gogoa, beldurra, asmoa (*joateko prest, egiteko gogoa...*)
- t(z)en: utzi, ahaztu aditzekin (*telebista ikusten utzi ditugu...*)
- t(z)ea: ahaztu aditzarekin (*bazkaria prestatzea ahaztu zaio...*)
- t(z)eak, -t(z)eari (*hori esateak sutan jartzen nau...; erretzeari utzi dio...*)
- t(z)earen, -t(z)earekin, -t(z)eaz (*egitearen garrantziaz, egitearekin batera, egiteaz...*)
- t(z)etik: *egitetik libratu gara...*

Subjuntiboa (orainaldia)

- NOR: laguntzailea (nadin...)
- NOR-NORK: laguntzailea (dezadan, ditzadan...)
- NOR-NORI-NORK: laguntzailea (diezaioten...)

Aditz-lokuzioak

Aditz-lokuzioak (logura, haserre, komeni, uste, balio... izan; partizipio nominalizatua: hasia da, hasiak dira; T(Z)EKO egon; subjuntiboa+la (iritzia/jarrera adierazteko).

Bestelako erabilerak

- Eguraldia: *euria / elurra... ari du. Haizea dabil, euria dakar...*
- Aditz nagusiaren eta laguntzailearen artekoak: AL (*berak egin al zuen?...*)
- Moduzko partikulak aditz nagusiaren eta laguntzailearen artean:
 - Partizipioak: -TA (*amaituta ditugu lanak...*); -R(I)K...
 - Aditz eragileak: -ARAZI; -T(Z)ERA BEHARTU; ERAGIN

4.3.- Sintaxia

Perpaus bakuna

Galderazko perpausa

- Galdegaia galderazko perpausetan
- "Al" partikula: aditz nagusiaren eta laguntzailearen artekoa (*berak egin al zuen?...*)

Adierazpen-perpausak

- Baiezkoak. Galdegaia baiezko perpausetan
- Ezezkoak. Galdegaia ezezko perpausetan

Harridura-perpausak

- Erakusleen bidez osatuak: *Hau hotza!*
- Galdetzaileen bidez:
 - ZER / ZEIN itsusia (*den*)!
 - NOLAKO aurpegia (*duen*)!
 - ZENBAT dituen!
- Baiezkoak:
 - BAI polita (*dela*)!

C1

Adierazpide linguistikoak

- *BAIETZ etorri!*
- Ezezoak
 - *EZTA pentsatu ere!*
 - *EZETZ irabazi!*

Aginte-perpausak

- *Zatoz azkar! Geldi hor!*
- *Ez egin hori!*

Eskerrak... (*Eskerrak etorri zaren...*)

Gaitz erdi! Lastima! Alajaina! Bai horixe! Ez horixe!

“OMEN”, “OTE” partikulak

BIDE partikula

Perpaus elkartuak

Juntadura

- Emendiozkoak: eta; ez bakarrik...ere (*ez bakarrik Mikel, beste guztiak ere...*); ez ezik (*hori ez ezik bestea ere etorri da...*)
- Hautakariak: ala, edo, bestela, zein, nahiz (*Hizkuntza bat nahiz bestea...*)
- Aurkaritzakoak: baina, baizik, ordea
- Banatzaileak: bai... bai (*bai ostiralean, bai larunbatean...*); ez... ez (*ez bihar, ez etzi...*); (alde) batetik... bestetik

Menderakuntza

- Izen-funtziozko menderakuntza
Konpletiboak: -(e)la, ezen...(e)la, -(e)n, -t(z)eari
Zehar-galdera: -(e)n, -(e)nentz, -(e)n ala ez, -(e)nez
Agindua edo debekua: -tzeko
-t(z)ea; -t(z)eak...
Galde-hitza eta partizipioa (*Ez daukagu zer eginik. Ez dute non lo egin...*)
- Erlatibozkoak
 - Erreferentendun deklinatua: NOR, NORK, NORI, NOREN... (*janaria erosten duen mutikoa/mutikoari...*)
 - Erreferente gabea eta erreferente gabe deklinatua
 - Zein...bait- / -(e)n; non...bait- / -(e)n; -(r)iko -(e)neko; -t(z)eko; -t(z)erainoko; -t(z)earen
- Konparaziozkoak
 - Berdintasuna: bezala/bezalako; -(e)n bezain; -(e)n adina, -(e)n hainbat; -(e)n besteko, adinako, bezainbesteko; -(e)n bezainbat, bezainbeste.
 - Ahal(den)ik eta... -(e)n; ahalik eta gehien/gutxien; ahalbait-...-(e)n; zenbat eta ...-ago; hainbat eta...-ago.
 - Desberdintasuna: baino...-ago, baino...gehiago / gutxiago
 - Superlatiboa: -rik...-enak
 - Erromanikoa: gero eta... -ago (*gero eta gazteago zaude...*); hain, hainbeste (*Ez dira hain onak. Ez dugu hainbeste jan behar...*)
- Baldintzazko perpausak
 - -ba, baldin ba- (*Ostiralean bada, joango naiz...; ikusiko banu, ezagutuko nuke. Ikusi banu, ezagutuko nuen*)
 - Aditza jokatu gabe: - (e)z gero (*Nahi izanez gero...*); ezean, ezik.
 - Jokatutako aditzen erabilera: alegiazko orainaldia eta lehenaldia bereizi.
- Denborazkoak

C1

Adierazpide linguistikoak

- Aldiberekotasuna: -nean, (*Etorri naizenean hemen zegoen*); -(e)n guztietan, gehienetan, bakoitzean (*Etortzen zaren guztietan...*); -(e)la(rik).
- Aurrekotasuna: baino lehen, aurretik; -t(z)erakoan (*Kirola egiterakoan...*); -(e)n orduko.
- Ondokotasuna: ondoren, eta gero; partizipioa + orduko (*Kalera atera orduko negarrez hasi zen*); -(e)n orduko; -takoan; -t(z)earekin batera.
- Iraupena adieraztekoak: -arte, bitartean; -(e)netik (*joan zenetik...*); -(e)nez geroztik; -(e)n artean; harik eta... arte; bitartean.
- Helburuzkoak: ...t(z)era, ...-t(z)eko; -t(z)eko asmotan (*Erromara joateko asmotan dabil...*); -t(z)earren; subjuntibozkoak (*Erosoago egon zaitezenekarri dizut burukoa...*); -t(z)eagatik, -t(z)ekotan
- Kausazkoak: ...-(e)lako; dela-eta; t(z)eagatik...; -(e)nez gero; -t(z)earren...; -(e)la medio, -(e)la kausa
- Ondoriozko perpausak:
 - Menderagailurik gabe: ..., hain da... (*Ez du lana bukatuko, hain da alferra...*)
 - Hain/hainbeste... ezen/non...bait-/-(e)n
- Kontzesiozkoak
 - NAHIZ ETA jokatu gabeko aditzekin (*Nahiz eta hori jakin, oporretara joan da.*)
 - NAHIZ ETA...-(E)N (*Nahiz eta urruti utzi gaituen...*)
 - -(E)N ARREN (*Galdu dugun arren...*)
 - BA-...ERE (*Gaixorik bazegoen ere...*)
 - Partizipioa + -TA ERE (*Mesedez eskatuta ere...*)
 - Partizipioa + ARREN (*Etorri arren, ez zuen ikusi...*)
 - -agatik (*Esanagatik ez zigun kasurik egin*)
- Moduzkoak
 - (e)n bezala / -(e)n bezalakoa (*Nahi duzun bezala; nahi duzun bezalakoa...*)
 - (e)n neurrian (*Ahal dugun neurrian...*)
 - (e)n moduan (*egunkariak dioen moduan...*), -(e)n eran, -(e)nez, -(e)naren arabera (*egunkariak dioenaren arabera...*)
 - (e)n aldetik
 - (e)n gisan, antzera, legez
 - ba...bezala
 - (e)la(rik)
 - t(z)eko moduan
 - ez bezala
 - ahala
 - (e)n gisan, antzera, legez
 - ba...bezala; bait-...-(e)n; -tako/-riko eran; -tako/-riko moduan

C1

Estrategiak

IV. Gaitasun estrategikoaren garapena**Gaitasun estrategikoa**

Ikasleak ekintza komunikatiboa egoki gauzatu dezan, bere aurrezagutza eta gaitasun orokor guztiak erabiliko ditu, egokien irizten dien estrategiak erabiliz, komunikazio-estrategiak eta ikasestrategiak (ikus 37. orrialdea).

C1

Ebaluazio-irizpideak

EBALUAZIOA

Ebaluazioa egiteko, informazio-bilketa egitea ezinbestekoa da, ikasprozesuaren deskribapen osoa emanaz eta, hobekuntzara begira, deskribapen horri buruzko epai eta irizpen arrazoitua eskainiz (ikus 47. orrialdea).

Ebaluazio-irizpideak eta ebaluazio-eskalak

Ekintza komunikatiboen gauzatze-maila ebaluazio-irizpide jakinen arabera neurtu eta balioetsiko da (ikus 52. orrialdea).

ENTZUMENA

1	2	3
Zailtasuna du kultura orokorraren mailako solasaldien ideia garrantzitsuak eta osagarriak bereizteko, nahiz eta horiek behin baino gehiagotan entzun. Tokian tokiko hizketaldi biziak ulertzeko arazoa du.	Kultura orokorraren mailan, erraz ulertzen du ahoz eginiko edozein hizketa. Gaiaren inguruko informazio orokorra eta xehea arazorik gabe ulertzen ditu, eta estrategia mota asko erabiltzen ditu ulertzeko; hala nola: testuinguruan oinarrituta hitz ezezagunen esanahia ondorioztatzea, eta aldartea, adimen-jarrera eta asmoak inferitzea ondorioak ateratzeko. Dena den, batzuetan, arazoa izaten du lagunarteko hizketa bizietan zenbait ñabardura jasotzeko, eta eragozpenak gainditzeko errepikatzea eskatzen du.	Ez du eragozpenik kultura-maila orokorreko edozein solas ulertzeko, ezta tokian tokiko hizketaldi biziak bada ere. Informazio orokorra eta xehea arazorik gabe jasotzen ditu; zenbaitetan, ordea, zailtasuna izan dezake goi mailako erregistroan xehetasunez jabetzeko.

C1

Ebaluazio-irizpideak

MINTZAMENA

	1	2	3
Egokitasuna	Kultura orokorreko gaia edo testua edozein dela ere, ez du erregistroarekin asmatzen. Azalpen eta argudioetan geratzen da agerian, batik bat, bere gabezia. Hainbat hitz eta egitura lekuz kanpo erabiltzen ditu, solaskidea ezustean harrapatuz.	Nori eta zertarako zuzentzen zaion, eta, gaiaren nolakoa kontuan izanik, ez du eragozpenik erregistro mota aukeratu eta erabiltzeko. Tarteka, hala ere, gaia oso ezaguna ez badu, azalpen eta argudioetan informazioa testuingurura behar bezala egokitzeko zailtasuna izan dezake. Giza harremanetan, hizkuntza malgutasunez erabiltzen du, eta badaki emozioak adierazten eta umoreaz baliatzen.	Ez du arazorik kultura orokorreko zeinahi gairen inguruan erregistro mota aukeratu eta erabiltzeko. Gizarte- eta lanbide-harremanetan, malgu eta eraginkor erabiltzen du hizkuntza; eta kultura orokorreko gaiez ari denean, ideiak eta iritziak zehatz adierazten ditu. Azalpen eta argudioetan, nori eta zertarako zuzentzen zaion kontuan hartuz, informazioa egoki adierazten du.
Koherentzia eta kohesioa	Kultura orokorreko elkarrizketak ez ditu arrakastaz garatzen: hasiera noiz eman, nola bukatu, gaiez aldatzean egoki erantzuten eta abar. Narrazio eta deskribapenetan eta, batez ere, azalpen eta argudioetan, arazoa du diskurtso antolatua eta josia egiteko, testuaren osotasunaren eta batasunaren kaltetan, kohesio-elementuak desegoki erabiltzen baititu sarritan.	Kultura orokorreko elkarrizketak burutzen dakiela erakusten du: hasiera noiz eman, nola jarraitu, nola bukatu, gaiez aldatzean erantzuten eta abar. Horretarako, adierazpen bakoitzari dagokion esapide, antolatzaile, kohesio-forma eta abarrez baliatzen da. Zerbait kontatu edo deskribatzean, azaldu eta argudiatzean, diskurtsoa oro har ondo antolatua eta josia da. Haren jarduna koherentea da. Hala ere, izaten ditu tarteka zenbait zalantza, eta atzerapauso-aurrerapauso zein zuzenketak egin behar izaten ditu.	Kultura orokorreko gaietan, ez du arazorik diskurtsoa testu-generoaren arabera egoki antolatzeko. Elkarrizketetan, jatorrizko hiztunaren maila berean hartzen du parte, baita elkarrizketa garatzean ere. Testu transakzioan, berriz, ondo antolatu eta egituratutako adierazpenak egiten ditu, behar dituen kohesio-forma, testu-antolatzaile, esapide eta abarrez egoki baliatuz.
Jarioratasuna	Elkarreraginezko testuinguru ezagunetan (familiarreko, aisialdiko eta lagunarteko esparruetan), bere jarduna ez da jarraitua eta naturala. Geldiuneak egiten dituenean, ez du horiek betetzeko estrategia eta baliabiderik.	Elkarreraginezko testuinguru ezagunetan (familiarreko, aisialdiko eta lagunarteko esparruetan), jarduna jarraitua, naturala eta bat-batekoa du. Gai ezezagun edo kontzeptuak zailagoen inguruan iritzia edota azalpena eman behar duenean, berriz, moteldu egiten du diskurtsoa, ahalik eta egitura, forma, esapide edota adierazpiderik egokien bila, harik eta beroriek aurkitu arte. Geldiuneak ez nabarmentzeko, betelan-estrategiak erabiltzen ditu.	Kultura orokorreko edozein solasaldiren inguruan, jatorrizko hiztunaren pare arituko da erritmo eta naturaltasunari dagokienez, eta diskurtso osoan eutsiko dio erritmo horri.
Aberastasuna	Zailtasun nabarmena du kultura orokorraren mailako gaien inguruan testuak ontzeko, ez baititu menderatzen horiek osatzeko	Gai da maila honi dagozkion testuak (elkarrizketak, narrazioak, deskribapenak, azalpenak, argudioak...) ahoz sortzeko, eta testuaren luze-laburra, betiere	Maila honi dagozkion testu-genero guztietan moldatzen da. Adierazpen aberatsa du oso; hau da, erabiltzen duen lexikoa ugaria eta zabala da,

C1

Ebaluazio-irizpideak

	behar dituen hizkuntza-baliabideak.	egoerari, hartzaileari, gaiaren ezagutzari lotzen zaizkio. Alderdi morfosintaktikoaren ezagutza zabala eta lexiko aberatsa dituenek, guztia erabiltzera arriskatzeko da, eta arriskatzeko berak zenbait akats txiki egitera bultzatzen du. Bestalde, hainbat estrategiaz baliatzen da xehetasunak eta ñabardurak ematean hitz zehatza aurkitzen ez badu: birformulazioa, itzuliguruua eta abar.	iturri askotatik hartua. Egiturei dagokionez, asko eta askotarikoak dira erabiltzen dituen elementu linguistikoak, eta horrek guztiak eragina izango du jardunaren luzer-laburrean eta kalitatean.
Zuzentasuna	Alderdi morfosintaktikoan, fonologikoan eta lexikoan egiten dituen akatsak ez dira koiunturalak, eta agerian geratzen da ondo ikasi gabe dauzkala egiturak eta formak. Akatsak behin eta berriz errepikatzen dituenek, nekez lortuko du natural jardutea. Artifiziala eta arrotza da solasa.	Nahiz eta alderdi morfosintaktikoari dagokion formak eta egiturak ezagunak dituen, ahozko adierazpenean oker gutxi batzuk egiten ditu batzuetan. Akats horiek guztiz koiunturalak dira, bat-batekotasunak eta jardunaren nondik norakoak sortutakoak, hain zuzen ere. Oro har, gramatika-zuzentasun handiz jarduten du. Alderdi fonologikoari dagokionez, euskal fonemak (fonemen ahoskera, hitz barneko aldaketak, hitz kateak) zuzen erabiltzen ditu. Intonazioari dagokionez, gai da berau egokitzeke eta esaldien enfasia behar bezala egiteko, esanahiaren ñabardura sotilak adieraztearren; dena dela, noizbehinka zenbait arazo izan baditzake ere, ez dute mezuaren ulergarritasuna eragotziko.	Alderdi morfosintaktikoari dagokion formak eta egiturak ezagunak dituenek, ahozko adierazpenak zuzenak dira, gramatika-akatsik gabekoak. Alderdi fonologikoari dagokionez, ez du inolako arazorik zuzen erabiltzeko euskal fonemak (fonemen ahoskera, hitz barneko aldaketak, hitz-kateak...); eta, intonazioari dagokionez, berriz, ez du eragozpenik berau egokitzeke eta esaldien enfasia behar bezala egiteko. Mezua erabat ulergarria da.

IRAKURMENA

1	2	3
Badaki kultura orokorreko testu-generoak bereizten, baina eragozpena du testuko ideia garrantzitsuak eta osagarriak bereizteko; zer esanik ez xehetasunak atzemateko. Nahiz eta behin eta berriz irakurri, askotan ez du testua behar bezala ulertzen. Ez ditu mailako adierazpide testualak menderatzen, eta hori da testuaren nondik norakoaz ez jabetzeko arrazoi nagusia.	Badaki kultura orokorreko testu-generoak bereizten, baita berorien egitura ere. Testuari kohesioa eta koherentzia ematen dioten adierazpide linguistiko-testualak ere bereizten ditu. Ideia garrantzitsuenak eta osagarriak arazorik gabe atzematen ditu eta testuinguruaz ere jabetzen da. Dena den, testuaren egitura korapilatsuegia denean, behin baino gehiagotan irakurri behar izaten du, eta, zenbaitetan, xehetasunen bat edo beste galtzen du. Bestalde, ñabardurei erreparatzeko testuinguruaz eta hainbat estrategiaz baliatzen bada ere, eragozpenak izan ditzake noiz edo noiz, gaiaren zailtasun maila kontuan izanik.	Ez du inolako eragozpenik kultura orokorreko prosa-testuak, saiakera arruntak, ipuinak, nobelak, erreportajeak, artikulatuak eta abar ulertzeko. Informazio orokorra zein xehea erraz antzematen du, nahiz eta egitura korapilatsua izan.

C1

Ebaluazio-irizpideak

IDAZMENA

	1	2	3
Egokitasuna	Nekez asmatuko du gaiak, testuinguruak eta abarrak eskatzen duen erregistroarekin. Buruz ikasitako egitura eta esapideetara joko du, besterik gabe.	Gaia kultura orokorrekoa izanik, hots, haren mundu-ezagutzatik eta interesetik gertukoa bada, ez du arazorik adierazi nahi duena egoki adierazteko, nahiz eta ñabarduretan edo lexiko-zehaztasunean garrantzi txikiko okerrak egin. Gai orokorretan ez du aparteko arazorik testuinguruari dagokion erregistro mota baliatzeko.	Azalpen eta argudioetan, gaia kultura orokorrekoa izanik ere, maila jasoko hizkera erabiltzen ahaleginduko da, eta informazioa egoki adieraziko du, nori eta zertarako zuzentzen zaion eta gaiaren nolakoa kontuan hartuz. Lexikoa ere egoki eta zehatz erabiliko du, hitzen balio semantikoa oso ongi menperatzen baitu. Kasuan kasuko erregistroa ongi aukeratzen du.
Koherentzia	Diskurtsoaren egitura eta pasarteen antolaketa ez da egokia. Ez dira garbi bereizten ideia nagusiak eta osagarriak, eta lehen irakurraldian ez da ongi ulertzen testua.	Oro har, egokia da diskurtsoaren egitura eta pasarteen antolaketa, tarteka hutsegiteren bat egiten badu ere. Ideia garrantzitsuak, osagarriak eta xehetasunak bereizten ditu, informazio-jauziak, -hutsuneak eta kontraesanak saihestuz. Lehen irakurraldian ulergarria da.	Baliabide linguistiko zein testualak zuzen erabiltzen dituenek, testua erabat argia, ongi egituratua eta jarraipen onekoa da. Ideia nagusiak eta xehetasunak behar bezala bereizten ditu eta gaia egoki garatzen du, testu koherentea sortuz.
Kohesioa	Nekez baliatzen ditu ondo esaldi, paragrafo eta testu barneko loturak. Testu-antolatzaileak, kohesio-formak eta puntuazio-markak ere ez ditu egoki erabiltzen. Puntuazioaren erabilera desgokiak zaildu egiten du ulergarritasuna.	Gehienetan, ondo baliatzen ditu esaldi, paragrafo eta testu barneko loturak: testu-antolatzaileak, kohesio-formak eta puntuazio-markak. Puntuazioa, oro har, zuzena da, tarteka akatsen bat edo beste egiten badu ere.	Ez du eragozpenik eraginkortasunez baliatzeko esaldi, paragrafo eta testu barneko loturak (testu-antolatzaileak, kohesio-formak eta puntuazio-markak). Puntuazioa zuzen darabil.
Aberastasuna	Eragozpena du mailari dagozkion testuak idazteko. Darabiltzan egiturek, ideiek, lexikoaren zenbatekoak eta nolakoak, besteren artean, hizkuntzaren ezagutza ona ez duela adierazten dute.	Maila honi dagozkion testuak egoki osatzen ditu, kontuan hartuz baliatzen dituen ideia, egitura edota lexikoaren zenbatekoak eta nolakoak. Gutxienean baliabide linguistiko zein testualak erabiliz, gai da ideiak zehatz adierazteko.	Kultura orokorreko edozein gairen inguruan, hizkuntza-baliabide ugari erabiliz idazten du. Testu luze eta konplexuak ontzen ditu, nabaria baita lexikoaren eta egituren aberastasuna.
Zuzentasuna	Maila morfosintaktikoan, lexikoan eta ortografian egiten dituen akatsek agerian uzten dute ez dituela hainbat egitura eta forma menderatzen. Akats sistematiko horiek direla eta, ulergaitza gertatzen da idatzia.	Maila honi dagozkion testuak idaztean ez du alderdi morfosintaktikoan aparteko arazorik, nahiz eta zenbaitetan adierazi beharrekoaren konplexutasunagatik sintaxiaren arloko okerrren bat egiten duen. Dena den, ez du akats sistematikorik egiten. Lexikoa zuzen erabiltzen du, baliatzen dituen sinonimo, birformulazio eta abarretan ikusi ahal izango denez. Puntuazioa eta ortografia zuzen erabiltzen ditu, tarteka oker tipografikoak egiten baditu ere.	Ez du inolako eragozpenik kultura orokorreko zeinahi gai zuzen idazteko. Morfosintaxiaren, lexikoaren, ortografiaren eta puntuazio-marken erabilera zuzena da, akatsik gabea.

C2 MAILA

Erabiltzaile aditua

C2

Helburuak

HELBURUAK

Ekintza komunikatiboetan zerrendatzen diren helburuak mailako gaitasun komunikatiboaren adierazpen dira (ikus 14. orrialdea).

ENTZUMENA

Euskara batuan norbere espezialitateko nahiz gai orokorreko testuak ulertzeko gai izango da, bai aurrez aurre, baita hedabideetan entzundakoa ere. Euskalkietako berbaldia ere ulertuko du, zenbaitetan xehetasunak jasotzeko eragozpena badu ere.

Maila honen amaieran, ikaslea gai izango da

- jatorrizko hitzunen arteko elkarrizketa eta eztabaida biziak ulertzeko.
- aditu baten hitzaldi, aurkezpen edo azalpena ondo ulertzeko, baita bere arloko terminologia espezializatua erabiltzen duenean ere. Era berean, argudio abstraktuak ulertzen ditu, kasuan kasuko ondorioak atereaz.
- hitzaldi batean aditu batek azaldutako iritzi kritikoa ulertzeko.
- adituen mahai-inguru batean esandakoak zehatz ulertzeko, batez ere, gaia bere arlokoa bada.
- komunikabideetako edozein elkarrizketa ulertzeko, solaskideen umorea eta sarkasmoa atzemanaz. Esamolde idiomatikoak ulertuko ditu, eta hizkeraren maila denotatiboaz eta konnotatiboaz jabetuko da.
- filmak, antzezlanak, telebista-saioak eta irratsaioak ulertzeko, umorea, ironia, ñabardurak eta esanahi inplizituak barne.
- komunikabideetan, teknologiari, literaturari, zientziari eta abarri buruz entzuten dituen adituen iruzkinak ulertzeko.
- lan-esparruan, bere arloko txosten teknikoen jendaurreko azalpena ulertzeko.
- lan-bileretako eztabaidetan, gai tekniko bati buruzko iritziak eta argudioak ulertzeko.
- esparru juridikoan (notaritzan, abokatuen bulegoan...) lege-aholkuak, azalpenak eta abarrak ñabardurez ulertzeko.
- (...)

C2

Helburuak

MINTZAMENA

Edozein egoera eta esparrutan, norbere espezialitateko nahiz alor orokorreko ezagutzen inguruan, gai izango da elkarrizketa batean parte hartzeko, iritziak eta azalpenak emanez eta eztabaidatuz. Era berean, gai izango da hitzaldiak eman eta mahai-inguru eta abarretan parte hartzeko.

Maila honen amaieran, ikaslea gai izango da

- hitzaldi baten atarian aurkezpen-lanak egiteko, hizlariaren ibilbidea adieraziz eta haren parte hartzea justifikatuz.
- jendaurrean bere jakintza-esparruko gai batez hitzaldi laburra emateko, entzuleei gaiarekiko interesa sortaraziz eta diskurtsoa entzuleen beharretara egokituz.
- jendaurrean, norbaiti buruzko gorazarrea egiteko, burututako lana eta ibilbidea azalduz eta goraipatuz.
- aditu gisa, bere arloko gaiaren inguruko iritzi kritikoa azaltzeko, xedea gaiari buruzko hausnarketa bultzatzea izanik.
- deskribapenak eta adibideak baliatuz, esparru akademikoan azalpenak zehatz emateko, betiere hartzaileen zailtasunak eta zalantzak argitze aldera.
- lan-esparruan, bere arloko gaiari buruz jendaurreko azalpen tekniko bat eraginkor egiteko.
- lan-esparruan edo esparru akademikoan egindako lan edo ikastaro bateko esperientzia ikuspegi tekniko batetik kontatzeko, besteak jakinaren gainean jartzeko asmoz.
- (...)

Elkarreraginean

- jatorrizko hitzunen arteko edozein elkarrizketatan edo eztabaidatan parte hartzeko.
- bere espezialitateko gai bati buruzko mahai-inguru batean parte hartzeko, azalpenak zehatz emanez eta iritziak ongi defendatuz.
- auzi gatazkatsuetan (lege- edo finantza-egoeretan, esaterako) aholkuak emateko eta segurtasunez moldatzeko, betiere gaia bere arlokoa bada.
- bere laneko eztabaidetan gai tekniko bati buruzko iritziak emateko, besteak konbentzitzeko eta zerbait egitera bultzatzeko helburuz; adibidez, enpresaren politika komertziala aldatzeko eta abar.
- lan-esparruko eta arlo akademikoko mintegi eta tutoretzetan eraginkortasunez parte hartzeko eta kontrako iritziei aurre egiteko.
- aditu gisa, komunikabideetako elkarrizketa batean parte hartzeko, azalpenak zehatz emanez eta iritziak ongi defendatuz.
- (...)

C2

Helburuak

IRAKURMENA

Euskara batuan zein tokian tokiko euskalkian idatziriko kultura-maila goreneko testuek eta bere arloko testu espezializatuak emandako informazioa jasotzeko gai izango da. Halaber, estilo desberdinen ñabardurez eta esanahi inplizitu nahiz esplizituek jabetuko da.

Maila honen amaieran, ikaslea gai izango da

- aldizkari edo foro espezializatuak bere arloko testu konplexuak zehatz-mehatz ulertzeko, baita bere arlokoak ez direnetan hari nagusiaz jabetzeko ere.
- literatur kritikak edo iruzkinak ulertzeko; baita testuaren anbiguotasunaz eta ezkutuko iritziaz jabetzeko ere.
- hainbat generotako literatur testuak ulertzeko, bertan erabilitako bitarteko estilistikoak atzemanaz (hitz-jokoak, metaforak, konnotazioak...).
- lege-auziak, kontratuak eta antzeko testu juridikoak ulertzeko.
- kontratuen xehetasunak eta inplikazio legalak ulertzeko (auto bat alokatzean, mailegu bat eskatzean, aseguru-poliza bat kontratatzean...).
- haren espezialitateko hiztegi orokorra nahiz teknikoak ulertzeko, hitzen adierak interpretatzeko eta ñabardura kulturalak ohartzeko.
- lan-arloko txostenak zehatz ulertzeko, eta ondorioez jabetzeko.
- lan-esparruan nahiz esparru akademikoan, abstrakzio maila handiko testuak ulertzeko, betiere haren arlokoak badira.
- (...)

C2

Helburuak

IDAZMENA

Era guztietako testuak zuzen, zehatz eta jator idazteko gai izango da, kultura-maila orokorreko nahiz goragoko gai sozialei edo norberaren espezialitatekoari buruz, hizkuntza formalean nahiz informalean arrakastaz eta egoerari egokitzuz.

Maila honen amaieran, ikaslea gai izango da

- esparru akademikoan ikasleentzat azalpen-testu konplexuak argi idazteko.
- esparru akademikoan zein lanekoan, gai ezagun bati buruzko testu luzeak laburtzeko (albiste edo erreportaje bat), ikaskideak edota lankideak jakinaren gainean jartzeko xedez.
- mintegi, tutoretza, hitzaldi eta abarretan, ohar zehatzak eta landuak idazteko, esaldiak egoki aukeratuz eta laburtuz.
- bere arloko aldizkari espezializatu batean gai bati buruz iritzi-artikulua idazteko, gaiari buruzko informazioa eman eta irakurleek iritzia osa dezaten. Adibidez, informatikari eskainitako aldizkari batean berrikuntza baten berri emateko eta berrikuntza horrekiko iritzia argudiatzeko.
- aldizkari espezializatu batean azalpen-artikulua egiteko, gai bati buruzko informazioa emateko eta gogoeta eragiteko xedez.
- irratsaio baterako, puri-purian dagoen gai bati buruzko iruzkina idazteko, iritzia edo ikuspuntua azalduz.
- komunikabideetan hil berri den norbaiten omenez, gorazarre-artikulua idazteko.
- dibulgazio orokorreko aldizkari edo egunkari batean, blog batean eta abarretan, haren arloko edota gai orokor bati buruzko erreportajea idazteko, kasuan kasuko xehetasunak emanaz eta deskribapen zehatzak eginez.
- bere arloko azterlan baten argitalpenari hitzaurrea idazteko.
- ipuin-lehiaketa batean parte hartzeko asmoz, ipuin bat idazteko.
- kanpaina baterako eslogana idazteko, alde zuzenetik finkaturiko testuingurua kontuan izanik.
- hura aditua den gaiari buruzko jardunaldi edo topaketa batzuetarako komunikazio bat idazteko, kontuan izanik entzuleen aurrean irakurri beharko duela eta aldizkari batean argitaratu.
- erakundeekiko harremanetan gai orokorreari buruzko txostenak nahiz eremu akademikoari lotutako idatziak idazteko, azalpen argiak emanaz.
- erakundeekiko harremanetan, nor bere azterlana defendatzeko, proiektu jakin baterako izan dezakeen balioa frogatuz eta argudiatuz.

C2

Helburuak

- lan-esparruan proiektu baten aurkezpen-txostena edota urteko memoria egiteko zuzendaritzari zein lankideei, xede izanik gai batekiko interesa piztea eta proiektuaren baliagarritasuna adieraztea.
- lan-esparruan proposamen zehatz bat idazteko, helburua jendaurrean ahoz aurkeztu eta konbentzitzea izanik.
- lanpostuan aldi baterako arituko den beste langile bati zereginei buruzko informazioa txosten batean idatziz emateko (azalpenak, aholkuak eta abar).
- lan-esparruan, nagusiari proiektu bat azalduz lan-txostena egiteko, honek eskatutako zerbaiti erantzuna ematearren.
- (...)

C2

Testuinguruaren ezaugarriak

I. Gaitasun soziolinguistikoaren garapena

Testuinguruaren ezaugarriak

Ekintza komunikatibo guztiak testuinguru jakinetan gauzatzen dira, maila bakoitzean ezaugarri zehatzak dituzten testuinguruetan, alegia (ikus 19. orrialdea).

Enuntziatzailea - Enuntziataria	Xedea	Erabilera-esparrua
Solaskidearen rolak: - Senide - senide - Lagun – lagun - Ezagun-ezezagun - Lankide-lankide - Ikaskide-ikaskide - Ezezagun-ezezagun - Ikasle-irakasle - Langile-zuzendari - Herritarra- - Administrazioa - Aditu-herritarra - Aditu-aditu Solaskideen arteko harremana: - berdinen artekoa edo gertutasunezkoa - urruntasunezkoa - hierarkikoa/solidarioa - publikoa/pribatua	C1 mailan bezala Ikus <i>Funtzioak</i> atala	Pertsonen arteko harremanean eta solaskideen hurbileko munduan: - Senitartekoa - Lagunartekoa - Zerbitzuguneak: dendak, informazio-bulegoak... - Lanekoa - Aisialdikoa Gaiak kultur orokorrari dagozkion mailan eta erabilera-esparru hauetan: - Akademikoa - Administrazioa - Merkataritza - Herri-zerbitzuetakoa - Komunikabideetakoa - Tekniko-zientifikoa - Literarioa

C2

Gaiak

Gaiak

Mailako ekintza komunikatiboak gauzatzeko gai-zerrenda irekia eta ikasleen premietara egokituko da (ikus 20. orrialdea).

Maila honetan, C1 mailan bezala, kultura orokorreko gai eta azpigai guztiak landuko dira. Horiez gain, nork bere espezialitateari buruzko gaiak landuko ditu.

Adibidez: Gaia: zientzia eta teknologia

Azpigaiak: ikerketa, garapena eta berrikuntza (i+g+b)

C2

Kultura-erreferentziak

Kultura-erreferentziak

Hizkuntzaren barneratze-prozesuan ezinbestekoa da alderdi linguistikoez gain, euskal gizartearen izaera historiko eta sozialaren berri ematea, ikaslea gure errealitatean eta mundu-ikuskeran kokatuz (ikus 21. orrialdea).

C2

Testu-generoak

II.Gaitasun testualaren garapena

Testu-generoak

Estandarizatuta eta tradizioz finkatuta dagoen moldean antolatzen du informazioa erabiltzaileak, gizarte- edo lanbide-esparru batean (ikus 30. orrialdea).

AHOZKOAK

Ulermena:

Aurrez aurrekoak:

- hitz eta esapide errazak: zenbakiak, prezioak, denbora-erreferentziak...
- jarraibideak: toki batetik bestera nola joan, gauza bat non dagoen...
- mezuak eta azalpenak zerbitzuetan
- balorazio, iritzi edo kexu bat: zerbitzuren bati buruzkoa...
- elkarriketak
- kontaketak: gertaerak...
- aholkuak (medikuaren gomendioak...)
- azalpen laburrak
- deskribapenak
- errezetak
- ipuin klasikoak
- albisteak / kronikak
- asmakizunak
- azalpen didaktikoak
- esaera zaharrak
- jarraibideak (jokabidea arautzeko, aholkua emateko...)
- jendaurreko adierazpenak
- prozesuen deskribapenak
- antzezlanak
- dokumentalak
- erreportajeak
- esketxak
- eztabaidak
- filmak
- hitzaldiak
- instrukzioak (informazioa eta argudioa duten instrukzioak...)
- iragarkiak
- iruzkinak (hedabideetan...)
- kanta eta bertsoak
- lan-prozedurak
- mahai-inguruak
- telesailak
- mitinak
- ...

C2

Testu-generoak

Grabatuak eta komunikabideetatik jasotakoak:

- komunikabideetako ohar eta iragarkiak
- erantzungailuetako mezu laburrak
- irudi bidezko iragarkiak
- albisteak
- komunikabideetako ohar eta iragarkiak
- toki publikoetako iragarki laburrak
- eguraldi-iragarpenak
- kontaketak
- dokumentalak
- elkarriketak
- film eta telesailak
- kanta /bertsoak
- antzezlanak
- asmakizunak
- azalpenak
- erreportajeak
- esaera zaharrak
- esketxak
- eztabaidak
- hitzaldiak
- instrukzioak (informazioa eta argudioa duten instrukzioak...)
- iruzkinak (hedabideetan...)
- lan-prozedurak
- mahai-inguruak
- mitinak
- ...

Ekoizpena:

- aginduak
- azalpenak
- gauzen eta tokien deskribapenak
- kexa edo erreklamazioa
- prozedurei buruzko argibideak: tresnen erabilera, zerbitzuena...
- argudiozko adierazpenak
- arauak
- errezetak
- gertaeren kontaketak eta ipuinak
- pasadizo barregarriak
- pertsonen, gauzen, tokien eta egoeren deskribapenak
- sentimenduen eta jarreraren deskribapenak
- asmakizunak
- egoera psikologikoen, izaeren eta sentipenen deskribapena

C2

Testu-generoak

- iruzkinak
- jendaurreko adierazpenak
- laburpenak
- lan-proposamenak
- kontakizunak (kronikak, historia-kontakizunak...)
- Administrazioarekiko informazio-trukea
- hitzaldiak
- komunikazioak

Ekoizpena elkarreraginean:

- pertsonen aurkezpena
- aginduak
- adeitasunezko hitz eta esapideak
- galde-erantzunak
- argibideak, jarraibideak
- elkarrizketak
- gauzen, tokien, eguraldiaren eta pertsonen deskribapen errazak
- hartu-emanak eta adeitasunezko hitz eta esapideak
- kontakizunak
- aholkuak
- balorazio eta kexuak
- Administrazioarekiko informazio-trukea
- azalpenak, iritziak eta argudioak
- eztabaidak
- galdeketak (lekukoen deklarazioak...)
- debateak
- mahai-inguruak

IDATZIAK

Ularmena:

- leku publikoetako ohiko seinaleak, kartelak...
- oinarritzko jarraibideak, inprimakiak edota fitxa bat betetzean, galde-sorta bati erantzuteko...
- publizitate- eta informazio-orriak...
- ohar eta mezu pertsonalak
- argibideak
- pertsonen deskribapenak
- formularioak
- deskribapenak
- gida komertzialak
- iragarkiak
- publizitate- eta informazio-orriak, triptikoak...
- toki publikoetako araudiak, instrukzioak eta argibideak
- pasadizoak / kontaktak

C2

Testu-generoak

- gonbidapenak (merienda batera, bazkari batera...)
- bidaia-txartelak, sarrerak, jatetxeetako kartak eta mezuak, fakturak, etiketak, katalogoak...
- senitarteko eta lagunarteko gutunak
- errezetak
- horoskopoa
- komikiak
- kronikak (kirol-kronikak...)
- egitarauak (festak...)
- turismo-gidak
- gertaera, sentipen eta nahien deskribapenak
- kultur gaiei buruzko aipamenak, iruzkinak (liburu bat, musika-lan bat...)
- gutunak
- argudio-testuak
- tresna edo prozedura bati buruzko jarraibideak
- hitzaldi baten laburpena
- kultur gaiei buruzko idatzi laburrak
- Administrazioako idazkiak (erreklamazioak, ofizioak, iragarkiak, gutunak...)
- ipuinak eta kontaketak
- albisteak
- azalpen-artikuluak
- prospektuak eta agiri ofizialak
- hiztegietako definizioak
- entziklopedietako azalpen- edo deskribapen-testuak
- bilera-aktak
- lan-egitasmoak
- lan-esparruko gai ezagunei buruzko txostenak.
- erreportajeak
- alegiak eta kondairak
- araudiak
- azalpen-artikuluak
- biografiak
- editorialak
- eleberriak
- historia-kontakizunak
- iritzi-artikuluak
- joko-arauak
- komunikazioak
- lan-hitzaermenak
- parabolak
- txostenak
- zirkulazio-kodea
- zutabeak
- testu juridikoak
- literatur testuak (eleberriak, saiakera...)

C2

Testu-generoak

Ekoizpena:

- inprimakiak, txantiloak (bete)
- zerrendak
- oharak
- gonbidapen-oharrik / proposamenak
- jarraibide eta arauak
- postalak
- gutun pertsonalak
- errezetak
- curriculum vitaeak
- eskari-gutunak
- ohar-taula baterako iragarkia
- pertsonen, tokien eta gauzen deskribapenak
- aholkuak eta gomendioak
- proposamenak
- argudio-testuak
- biografiak
- Administrazioako idazkiak
- jakinarazpen-gutunak
- bilera-deiak eta baimen-eskariak
- lan-esparruan gai baten azalpena
- albisteak
- erreportaje edo albiste baten laburpena
- gutun pertsonalak, jarrerak eta sentimenduak adieraziz
- azalpen-artikuluak
- bilera-aktak
- erabilpen-gidak
- iritzi-artikuluak
- isunak
- kontaketak eta ipuinak
- lan-proposamenak
- ziurtagiriak
- joko-arauak
- komikiak
- komunikazioak
- kronikak
- lan-egitasmoak
- lan-hitzarmenak
- parabolak
- txostenak
- zirkulazio-kodea
- zutabeak
- testu juridikoak
- literatur testuak
- ...

C2

Testu-generoak

Ekoizpena elkarreraginean:

- mezu laburrak (mezu elektronikoak, postalak, oharrak)
- galde-erantzunak informazio pertsonala trukatzeko
- gutun pertsonalak
- ohar eta jakinarazpenak
- proposamenak
- kontaktak

C2

Funtzioak

Funtzioak

Erabiltzaileak hizkuntza zerbait komunikatzeko erabiltzen du, zerbait egin edo lortzeko. Ekintza komunikatibo guztietan dago xede bat (ikus 31. orrialdea).

Hauek dira maila honen amaieran ikasleak bete ahal izango dituen funtzioak:

Giza harremanak eta konplimenduak

- Agurtzea
- Nork bere burua eta besterena aurkeztea
- Mesedeak eskatzea
- Interesa adieraztea
- Barkamena eskatzea
- Eskerrak ematea
- Zoriontzia
- Goraintziak ematea
- Topa egitea
- Gauza onak opa izatea
- Doluminak ematea
- Arreta eskatzea
- ...

Informazioa ematea eta eskatzea

- Datu pertsonalei buruzko informazioa eskatzea eta ematea
- Leku, ordutegi, data, eguraldi, prezio, neurri, kopuruei buruz galdetzea eta erantzutea
- Zerbait dagoen, baden edo dakien galdetzea eta erantzutea
- Pertsonak, lekuak eta gauzak deskribatzea: zerbait nolakoa den, non dagoen...
- Jabetza adieraztea
- Informazioa ematea eta eskatzea eguneroko kontuez
- Denboran zehar gertatutako ekintzak kontatzea
- Zerbitzu bat eskatzea, eskaintzea edota horri buruz galdetzea eta erantzutea
- Iraganeko ekintzak eta ohiturak oso labur deskribatzea
- Argibideak, jarraibideak ematea eta eskatzea
- Aurkezpen laburrak egitea
- Hurbilekoen deskribapen fisiko zein psikologikoak egitea
- Gertaera edo albiste baten kontaketa egitea: zerbait zurrizko, solaskideak eskatutako azalpenei erantzuteko, harridura adierazteko edo irrika sortzeko
- Informazioa berrestea
- Informazioa baieztatzea ala ezeztatzea
- Aukerak eskaintzea
- Informazioa laburtzea
- Informazioa eskatzea alternatibak proposatuz, jakin-mina adieraziz, azalpena eskatuz, zuhurtziaz...
- ...

C2

Funtzioak

Iritziak, ezagutzak eta jarrerak adieraztea eta egiaztatzea

- Zerbait baieztatzea / ezeztatzea
- Norbaiti buruz edo zerbaiti buruz iritzia eskatzea eta ematea
- Zerbitzuei buruzko balorazio orokorra egitea
- Proposamen bati buruzko iritzia modu laburrean ematea
- Adostasuna/desadostasuna eskatzea edota ematea
- Ezintasuna adieraztea
- Gonbidapena onartzea / gaitzestea
- Aisialdiko planak onartzea / ez onartzea
- Gustukoa dena eta ez dena adieraztea
- Iritzia adieraztea arrazoiak emanez
- Gai bati buruzko azalpena egitea zerbait argudiatuz
- Jarreraren berri ematea
- Gaitasuna edo gaitasunik eza adieraztea
- Ideiak, pertsonak, objektuak, lekuak eta egoerak alderatzea
- Zerbait gogoan duen ala ahaztu zaion galdetzea eta adieraztea
- Zailtasuna adieraztea
- Eztabaida batean parte hartzea informazioa alderatuz
- Zerbait egiteko nahia, aukera, beharra eta betebeharra dagoen galdetzea eta adieraztea
- Zerbait bidezko ondorioztat jotzen den ala ez adieraztea eta galdetzea
- Aitzakiak jartzea
- Balorazioa eskatzea / egitea
- Baimena ukatua dela aitortzea
- Norbaitek zerbait egin beharra duela adieraztea
- Nork bere burua eskaintzea zerbait egiteko
- Zerbait bidezko ondorioztat jotzen dela adieraztea (dedukzioa)
- Zerbait zalantzazkoa den edo ez adieraztea
- Administrazioan egoera zehatz baten berri ematea
-

Sentimenduak, hunkipenezko jarrerak/egoerak adieraztea eta egiaztatzea

- Aldarteaz, osasun-egoeraz galdetzea eta informazioa ematea
- Ezustea adieraztea
- Poza / tristura adieraztea
- Zalantza adieraztea
- Maitasuna adieraztea
- Beldurra edo kezka adieraztea
- Etsipena adieraztea
- Zerbaiten esperantza adieraztea
- Haserrea adieraztea
- Medikuari gaitz baten sintomak adieraztea, sendabidea jasotzeko
- Besteekiko sentimenduak adieraztea
- Besteen sentimenduen aurrean egoki erantzutea
- Zerbait norbaiti aurpegiratzea
- Norbait / zerbait goraipatzea

C2

Funtzioak

- Salatzea, erruduntasuna onartzea eta errefusatzeta
- Asmoa edo xedea adieraztea
- Atsegina, gustua, nahia adieraztea
- Atseginik eza, gusturik eza, zerbait ez dela nahi edo ez dela gustukoa adieraztea
- Axola-gabezia adieraztea
- Damua edo tamala adieraztea
- Erruki-sentimendua adieraztea
- Esker ona adieraztea
- Estimua adieraztea
- Gogaitasuna adieraztea
- Harrotasuna adieraztea
- Lotsa adieraztea
- Urduritasuna adieraztea
- Zerbait hobesten den galdetzea / adieraztea
- Zerbait edo norbait nahiago dela adieraztea
- Zerbaiten beharra edo desira galdetzea eta adieraztea
- ...

Solaskidearengan eragitea

- Laguntza eskatzea eta eskaintzea
- Egiteko bat proposatzea
- Planak eta asmoak adieraztea
- Gonbidapena egitea
- Erregutzea
- Aginduak ematea
- Baimen-eskaera egitea eta erantzutea
- Debekuak jartzea
- Aholkuak ematea eta eskatzea
- Norbait konbentzitzea
- Limurtzea
- Norbait lasaitzea
- Norbait adoretzea
- Gaztigatzea, ohartaraztea
- Erakunde publiko nahiz pribatu batean kexa adieraztea
- Agindu, eskaera edo erregu bati erantzutea
- Animatzea
- Debekua errefusatzeta edo arbuiatzea
- Kexa adieraztea
- Gaitzestea
- Hitzematea
- Kontsolatzea
- Mehatxu egitea
- ...

C2

Adierazpide testualak

Adierazpide testualak

Ekintza komunikatiboak egoki gauzatzeko, erabiltzaileak testuak ongi taxutzen eta interpretatzen jakin behar du, baliabide egokien bidez (ikus 32. orrialdea).

Hauek dira, besteak beste, maila honetan erabiltzaileak baliatuko dituen adierazleak:

1. Plan orokorra

- ❖ Ahozkoak. Idatziak.
- ❖ Gaia: Espezialitateko gaiak. Mundu errealeko, fisiko edo konkretuko zein mundu abstraktu eta subjektiboko gai ezagunak eta ezezagunak.
- ❖ Egitura: Helburua lortzeko erabakiko den egitura estrategikoki aukeratua izango da.

2. Interaktibotasuna

- ❖ Deiktikoak:
 - Pertsonalak (aditzaren lehen eta bigarren pertsonak, izenorde pertsonalak, plural hurbila: -ok)
 - Denborazkoak (denbora-adberbioak: *orain, iaz, hurrengoan, datorren... , gero, orduan, garai hartan, gaur egun, lehen, momentuz, oraindik, duela...*)
 - Espazialak (leku-adberbioak: *hemen, hor, han, hementxe, hortxe, hantxe*)
- ❖ Galderak

3. Sekuentziak

- ❖ Elkarrizketa
- ❖ Azalpena
- ❖ Kontaketa
- ❖ Preskripzioa
- ❖ Gauzatzailea

4. Konexioa

Testu-antolatzaileak

1.- Testu-markatzaileak eta hauen erabilera estrategikoa

Informazioaren egituratzaileak:

Iruzingileak: *ba, horiek horrela...*

Ordenatzaileak: *lehenik bigarrenik; (alde) batetik/bestetik...*

Zeharkariak: *hau dela-eta, bide batez...*

Lokailuak

Emendiozkoak: ere, gainera, bestalde/bertzalde, halaber (orobat, berebat), behintzat, bederen, bederik, behinik behin, badere, badarik (ere)

Hautakariak: bestela/bertzenaz, osterantzean, gainontzean (gainerakoan, gaineratikoan, gainerakoz), ezperez(n), ezpabere

C2

Adierazpide testualak

Aurkaritzakoak: ordea, berriz, ostera, aldiz, aitzitik, bizkitartean, bitartean, bien bitartean, (t)arte horretan, artean, alta, alabaina, alabadere, dena dela, dena den, hala ere (halere), hala eta guztiz ere, haatik/hargatik, horratik/horregatik, barren, badarik ere

Ondoriozkoak: beraz, bada, hortaz, orduan, honenbestez, horrenbestez, hainbestez, halatan, hala

Kausazkoak: zeren, zergatik, alabaina, bada, izan ere

Denborazkoak: behin batean, ondoren, halako batean, goizean, arratsaldean, orduan, gero, baino lehen, gaur egun, gaurkoz, oraingoan, azkenean, bitartean, harrezkero, -(e)nean, garai hartan, artean, gehienetan, aintzina, lehen, orain, iaz, hurrengo egunean, hurrengoan, halako batean, berehala...

Birformulatzailerak:

- **Esplikatiiboak:** *alegia, hau da, hots...*
- **Zuzentzailerak:** *hobeto esan, bestela esan...*
- **Urruntzailerak:** *nolana ere...*
- **Laburbiltzailerak:** *ondorioz, azken batean, hitz gutxitan, hitz gutxitan esateko*

Ordena-adierazleak: lehenengo, lehenik, ondoren, gero, jarraian, amaitzeko, bukatzeko, alde batetik, bestetik, azkenik, bestalde

Operatzaile argudiozkoak:

- **Indartzaileak:** benetan, berez...
- **Zehatzaileak:** adibidez, esaterako, hala nola, zehazki, bereziki, kasu

Berbaldi markatzaileak:

- **Epistemikoak:** noski, jakina, omen, ote, agidanean/agidanez, antza, dirudienez, nonbait...
- **Deontikoak:** tira, ondo da...
- **Besteratzaileak:** aizu, aizue...
- **Metadiskurtsiboak:** zera, bada...

2.- Adberbio-sintagmak, eta izen-sintagmak

3.- Juntagailuak (ikus adierazpide linguistikoak)

4.- Menderagailuak (ikus adierazpide linguistikoak)

Puntuazioa

C1 mailan bezala.

5. Izen-kohesioa

Kate anaforikoak osatzen dituzten errepikapenezko testu-baliabideak:

- **Erreferentziak** (anafora eta kataforak)
- **Ordezkapen lexikala** (sinonimoak, antonimoak, hiperonimoak, hiponimoak)
- **Elipsia**
- **Definizioa** (mugatzaileak)

C2

Adierazpide testualak

6. Aditz-kohesioa

- Azalpen- eta kontaketa-adizkiak
 - Bigarren planokoak
 - Azalpenetan
 - orain puntuala ("dator")
 - orain ez-burutua ("etortzen da")
 - orain burutu + ohi ("etorri ohi da")
 - Kontaketetan
 - iragan puntuala ("zeterren")
 - iragan ez-burutua ("etortzen zen")
 - iragan ez burutu + ohi ("etorri ohi zen")
 - Lehen planokoak
 - Azalpenetan
 - orain burutua ("etorri da")
 - Kontaketetan
 - iragan burutua ("etorri zen")
- Ekintza-adizkiak
- Aginte-adizkiak
- Orain geroa ("etorriko da")
- Modalizazio-adizkiak (ikus 8. puntua)
- Bestelako adizkiak

7. Ahots enuntziatzaileak

Testuan ageri diren ahotsak esandakoak adierazteko baliabideak: estilo zuzena, zehar-estiloa eta zehar-estilo librea

Adierazpide linguistikoak

- Alderdi morfosintaktikoa: sintaxia
 - Menperakuntza edo txertakuntza
 - Izen-funtziozko menderakuntza
 - Konpletiboak: -(e)la, -(e)nik, -t(z)eko
 - Zehar-galdera: -(e)n
- Alderdi ortografikoa
 - Marra luzea
 - Komatxoak
- Esapideak
 - Urliak* dioenez / esaten duen bezala
 - Urliaren* arabera

8. Modalizazioa

❖ Modalizazio logikoa

- Aditza
 - Adizkiak: orain geroa (*etorriko da*)
 - iragan geroa (*etorriko zen*)
 - KE orain aspektugabea (*etor daiteke*)
 - KE alegiazko geroa (*etorriko litzateke*)
 - Uste izan, pentsatu, jakin, iruditu*
 - Forma inbertsonalak: *dirudi, badirudi*
- Adberbioak-eta:

C2

Adierazpide testualak

Iritzi-adberbioak: *agian, antza denez, beharbada, noski, ziur, seguru, seguru aski, jakina, nonbait*
 “Omen”, “ote” partikulak
 -Edo

- Adjektiboak
 Gradu-markak
 Graduatzaileak (indargarriak zein leungarriak)

❖ Modalizazio deontikoa

- Aditza
 Adizkiak: aditz-lokuzioak (behar izan, nahi izan, nahiago izan ...)
- Adberbioak-eta:
- Adjektiboak
 Esamolde adjektibodunak: adjektiboa + -t(z)ea

❖ Modalizazio pragmatikoa

- Aditza
 Adizkiak: aditz-lokuzioak (ahal ezin izan, nahi izan ...)
 KE orain aspektugabea (' etor daiteke')
- Adberbioak-eta: *agian*
- Adjektiboak

❖ Modalizazio apreziatiboa

- Aditzak: *gustatu, poztu, estimatu, damutu, lotsatu, atsegin izan, gogoko izan, maite izan, merezi izan, damu izan, beldur izan, lotsa izan ...*
- Adberbioak-eta: *zorionez, zoritxarrez, tamalez*
- Adjektiboak: *ederra, polita, txarra, itsusia*
- Atzizkiak: *-garri*
- Esapideak
 Harridura-perpausak
Nire ustez

C2

Adierazpide linguistikoak

III. Gaitasun linguistikoaren garapena**Adierazpide linguistikoak**

Ekintza komunikatiboa egoki gauzatzeko, adierazpide linguistikoak beharrezko baliabideak dira (ikus 36. orrialdea).

C1 mailan bezala.

C2

Estrategiak

IV. Gaitasun estrategikoaren garapena**Gaitasun estrategikoa**

Ikasleak ekintza komunikatiboa egoki gauzatu dezan, bere aurrezagutza eta gaitasun orokor guztiak erabiliko ditu, egokien irizten dien estrategiak erabiliz, komunikazio-estrategiak eta ikasestrategiak (ikus 37. orrialdea).

C2

Ebaluazio-irizpideak

EBALUAZIOA

Ebaluazioa egiteko informazio-bilketa egitea ezinbestekoa da, ikasprozesuaren deskribapen osoa emanaz eta, hobekuntzara begira, deskribapen horri buruzko epai eta irizpen arrazoitua eskainiz (ikus 47. orrialdea).

Ebaluazio-irizpideak eta ebaluazio-eskalak

Ekintza komunikatiboen gauzatze-maila ebaluazio-irizpide jakinen arabera neurtu eta balioetsiko da (ikus 52. orrialdea).

ENTZUMENA

1	2	3
Kosta egiten zaio maila jasoan kultura orokorreko nahiz haren arloko gaiei buruzko adierazpenak ulertzea, ez baitu informazio orokorra, xehea eta inferitua behar bezalako zehaztasunez bereganatzen. Arazoa du testuinguruan kokatzeko eta kasuan kasuko ondorioak ateratzeko.	Maila jasoan, kultura orokorreko nahiz haren arloko gaiei buruzko adierazpenak ulertzen ditu, informazio orokorra, xehea eta inferitua arazorik gabe jasoz. Gai da entzundakoa testuinguruan kokatzeko eta kasuan kasuko ondorioak ateratzeko, baina, tarteka bada ere, ñabarduraren bat gal dezake.	Ez du eragozpenik bereganatzeko, bai bere espezialitateko, bai kultura orokorreko edozein gairi buruzko adierazpenak, informazio xehea eta inferitua bere osotasunean eta ñabardura guztiekin. Ez du inolako arazorik, era berean, entzundakoa testuinguruan kokatzeko eta kasuan kasuko ondorioak ateratzeko.

C2

Ebaluazio-irizpideak

MINTZAMENA

	1	2	3
Egokitasuna	Solasa ilun samarra eta mailaz beherakoa da; betiere, kontuan hartuz nori zuzentzen zaion, zertarako, eta gaiaren nolakoa. Ez du egoki betetzen proposatu zaion ekintza komunikatiboa. Hizkuntzaren inplikazio soziolinguistikoak eta soziokulturalak bereganatu gabe dauzka oraindik.	Solasa argia eta egokia da; betiere, kontuan hartuz nori zuzentzen zaion, zertarako eta gaiaren nolakoa. Hizkuntzaren inplikazio soziolinguistikoak eta soziokulturalak aintzat hartzen ditu, tarteka eta egoera ez ohikoetan, erregistroan hutsegiteren bat izan badezake ere.	Nori eta zertarako zuzentzen zaion eta gaia nolakoa den kontuan izanda, argia, egokia eta zehatza da bere solasaldia. Bete-beteen egokitzen da dagokion ekintza komunikatibora. Bere-bereak ditu hizkuntzaren inplikazio soziolinguistikoak eta soziokulturalak.
Koherentzia eta kohesioa	Diskurtsoak ez du behar bezalako progresio tematiko logikorik. Ideiak ilun samar geratzen dira, hizkuntza-baliabideak ez ditu behar bezain estrategikoki erabiltzen-eta. Halaber, desegoki erabiltzen ditu kohesio-mekanismoak —batez ere, erreferentziak eta konexioa—, eta nekez lotzen ditu solasaldiko hizkuntza-unitateak. Mezua ambigua da.	Diskurtsoak progresio tematiko logikoa eta eraginkorra du, eskema argi batean oinarritua. Ideiak argi adierazten ditu, hizkuntza-baliabideak estrategikoki erabiltzen ditu-eta. Oro har, egoki erabiltzen ditu kohesio-mekanismoak —batez ere, erreferentziak eta konexioa—, eta egoki lotzen ditu solasaldiko hizkuntza-unitateak, uneren batean gaiaren konplexutasunagatik hutsegiteren bat egin badezake ere.	Diskurtsoak progresio tematiko logikoa eta eraginkorra du, gorabeherarik gabea eta eskema argi batean oinarritua. Ideiak argi adierazten ditu hizkuntza-baliabideak estrategikoki erabiliz, eta sintesirako ere zehaztasun handia du. Batere arazorik gabe erabiltzen ditu kohesio-mekanismoak —batez ere, erreferentziak eta konexioa—, eta estrategikoki lotzen ditu berbaldiko hizkuntza-unitateak. Bere mezua ambiguitasunik gabe ulertzen da lehen entzunaldian eta, diskurtsoaren ikuspegi osoa daukanez, badaki non indar egin.
Jariorasuna	Bat-batean eta xehetasunez jarduten ahalegintzen bada ere, solaskidea jabetu egiten da freskotasun faltaz. Baliabide faltak eraginda, askotan, geldialdiak egiten ditu edota ideia beraren bueltan ibiltzen da. Lanak ditu testua erregistro egokian esan eta ahoskatzeko, eta behar bezala erabiltzeko ebakera, bolumena, tonu-intonazioa eta pausa-isiluneak.	Bat-batean eta xehetasunez jarduten du berezko jariorasunez. Erritmoa egokian aritzen da, eta etenak betetzeko baliabideak erakusten ditu. Oro har, egokiak dira ebakera, bolumena, tonu-intonazioa eta pausa-isiluneak.	Bere jardunean, ez du zailtasunik edo etenik, eta oso egokiak dira erritmoa edo abiadura. Maisuki menperatzen ditu ebakera, bolumena, tonu-intonazioa eta geldialdi-isiluneak.
Aberastasuna	Ez da behar bezain aberatsa hizkuntza-baliabideetan, eta kosta egiten zaio adierazi nahi duena malgu, eraginkor eta zehatz adieraztea. Enuntziatu landuak erabiltzean, batzuetan ez du asmatzen kohesio-formekin. Lexikoari dagokionez, zehaztasunik eza nabaria da hainbat kasutan.	Behar besteko hizkuntza-baliabideak erabiltzen ditu ideiak malgu eta eraginkor adierazteko, nahi duena nabarmenduz eta ambiguitasuna saihestuz. Enuntziatu landuak eta horien baliokideak erabiltzen ditu. Lexikoa, oro har, aberatsa da.	Hizkuntza-baliabideen ezagutza osoa duenez, ez du inolako arazorik esan beharrekoa malgu, eraginkor eta zehatz adierazteko, ideiak argi nabarmenduz eta ambiguitasuna saihestuz. Nahierara erabil ditzake esamolde idiomatikoak, zehar-esanak, hitz-jokoak, hitzen ñabardura txikiak, konnotazioak eta abar. Lexikoa oso aberatsa eta zehatza da.

C2

Ebaluazio-irizpideak

Zuzentasuna	Alderdi morfosintaktikoan arazoa du, eta horregatik huts egiten du maiz jardunaren konexioan (testu-antolatzaileak behar bezala erabiliz) edo izen- nahiz aditz-kohesioan. Haren espezialitateari dagokion lexikoa zehaztasunik gabe erabiltzen du.	Alderdi morfosintaktikoan ez du aparteko arazorik, eta ondo gauzatzen ditu, bai jardunaren konexioa (testu-antolatzaileak behar bezala erabiliz), bai izen-nahiz aditz-kohesioa. Haren espezialitateari dagokion lexikoa zuzen erabiltzen du. Gai da, horrez gain, arreta beste zerbaitetan jarri arren (solaskidearen erreakzioetan edo aurrerago esan nahi dituenetan, esaterako), diskurtsoaren konplexutasunari zuzen eusteko, tarteka, hanka-sartze txikiren bat egiten badu ere.	Gramatika-arauak oso ondo menperatzen ditu, eta maisuki gauzatzen du jardunaren konexioa (testu-antolatzaileak behar bezala erabiliz), bai izen-, bai aditz-kohesioa egiteko. Nahiz eta diskurtsoa oso konplexua izan, edota arreta beste zerbaitetan jarri (solaskidearen erreakzioetan edo aurrerago esan nahi dituenetan, esaterako), bere jarduna zuzena da guztiz.

IRAKURMENA

1	2	3
Kosta egiten zaio kultur orokorreko nahiz maila jasoko testuak bere osotasunean ulertzea, eta arazoa du, unean uneko testuinguruan, ideia garrantzitsuenez nahiz osagarriez jabetzeko. Eragozpena du gai zehatz nahiz abstraktuak ulertzeko, baita egitura konplexuak dituzten testuak ere, nahiz eta azken horiek haren arlokoak izan. Gehienetan, ez da gauza hainbat iturritatik jasotako informaziotik ondorioak eta zeharkako aipamenak ulertzeko.	Kultur orokorreko nahiz maila jasoko testuetan ideia garrantzitsuenez nahiz osagarriez jabetzen da, unean uneko testuinguruan. Gai zehatz nahiz abstraktuak ulertzen ditu, baita egitura konplexuak dituzten testuak ere, bereziki haren arlokoak badira (txostenak, artikulua espezializatuak eta abar). Oro har, gai da hainbat iturritatik jasotako informaziotik ondorioak eta zeharkako aipamenak ulertzeko.	Oso ongi jabetzen da kultur orokorreko nahiz maila jasoko testuetan ideia garrantzitsuenez nahiz osagarriez, unean uneko testuinguruan. Halaber, gaia zehatza nahiz abstraktua izan, haren arloko testuak ez ezik beste batzuk ere uler ditzake. Era berean, oso ongi ulertzeko gai da hainbat iturritatik jasotako informaziotik ondorioak eta zeharkako aipamenak.

C2

Ebaluazio-irizpideak

IDAZMENA

	1	2	3
Egokitasuna	Testua iluna eta desegokia da, ez baitu kontuan hartzen nori zuzentzen zaion, zertarako eta gaiaren nolakoa. Estrategia komunikatiboak desegoki erabiltzen ditu, bai kultura orokorrari dagozkion gaitan, baita haren espezialitatekoan ere.	Testua, oro har, egokia da, kontuan hartzen baitu, neurri handi batean, nori zuzentzen zaion, zertarako eta gaiaren nolakoa. Testuinguruari ongi egokitzen zaio testua, estrategia komunikatiboak egoki erabiliz. Hala ere, tarteka, garrantzi txikiko okerrak egin ditzake ñabarduretan.	Testua oso argia eta egokia da, kontuan hartzen baitu, bete-betean, nori zuzentzen zaion, zertarako eta gaiaren nolakoa. Estrategia komunikatiboak maisuki erabiltzen dituzenez, testua bete-betean egokitzen zaio testuinguruari.
Koherentzia	Testuaren progresio tematikoa, batzuetan, ez da logikoa. Ideiak ez ditu behar bezain zehatz eta argi adierazten; alegia, antolaketa-egitura, lokailu eta kohesio-elementuetan ez du asmatzen. Kontraesanak ditu, baita lekuz kanpoko pasarteak edota informazio-jauzi eta hutsuneak ere. Testua interpretatu egin behar da maiz.	Testuak progresio tematiko logikoa eta eraginkorra du, eskema argi batean oinarritua dago-eta. Ideiak zehatz adierazten ditu, antolaketa-egitura, lokailu eta kohesio-elementuak estrategikoki erabiliz. Ondo bereizten ditu ideia garrantzitsuak, osagarriak eta xehetasunak eta, ondorioz, kontraesanik gabekoa da. Pasarteren batean hutsuneren bat egon badaiteke ere (alferrikako errepikapenen bat, betelana, lekuz kanpoko zerbait...), lehen irakurraldian ongi ulertzen da testua.	Lokailu eta kohesio-elementuak zehaztasun osoz baliatzen ditu, eta testuaren antolaketa-egitura oso egokia eta argia da, kontraesan, hutsune edo betelanik gabekoa. Testuari erabateko koherentzia ematen dioten estrategia komunikatiboak oso ondo menperatzen ditu.
Kohesioa	Desegoki erabiltzen ditu puntuazio-markak eta kohesio-mekanismoak –batez ere, erreferentziak eta konexioa–, eta ez du testuko hizkuntza-unitateak lotzen asmatzen (esaldiak, paragrafoak eta testua). Testuak gaizki ulertua izateko bidea ematen du.	Egoki erabiltzen ditu kohesio-mekanismoak –batez ere, erreferentziak eta konexioa–, eta egoki lotzen ditu testuko hizkuntza-unitateak (esaldiak, paragrafoak eta testua). Bestalde, puntuazioaren erabilera, oro har, zuzena da, nahiz eta garrantzi txikiko hutsegiteren bat egin dezakeen tarteka. Testuan ez dago kontraesan edo gaizki-ulerturik.	Erabateko zehaztasunez erabiltzen ditu puntuazio-markak eta kohesio-mekanismoak –batez ere, erreferentziak eta konexioa–, eta inolako eragozpenik gabe lotzen ditu testuko hizkuntza-unitateak (esaldiak, paragrafoak eta testua). Testua batere anbiguotasunik gabekoa da.
Aberastasuna	Hizkuntza-baliabidez urri samarra dabil, eta kosta egiten zaio adierazi nahi duena malgutasunez, eraginkortasunez eta zehaztasunez adieraztea. Darabilen lexikoa ez da behar bezain zehatza.	Behar besteko hizkuntza-baliabideak erabiltzen ditu, nahi duena malgutasunez, eraginkortasunez eta zehaztasunez adierazteko, ideiak nabarmenduz eta anbiguotasuna saihestuz. Lexiko aberatsa erabiltzen du.	Hizkuntza-baliabideen ezagutza osoa duenez, nahi duena erabateko malgutasun, eraginkortasun eta zehaztasunez adierazteaz aparte, gauza da lerro arteko mezuak sortzeko, baita testua zehar-esan, metafora edo hitz-jokoz aberasteko ere.
Zuzentasuna	Lanak ditu, bai testu barruko konexioa (testu-antolatzaileak behar bezala erabiliz), bai izen-nahiz aditz-kohesioa egoki egiteko. Idazketan ager daiteke ortografia-akatsik, eta puntuazio-markak oker erabiltzeak, sarri, testua	Morfosintaxian ez du aparteko arazorik izaten, nahiz eta, zenbaitetan sintaxia gehiegi korapilatzearen ondorioz, mezua ilundu dezakeen. Ez du ortografia-akatsik egiten, eta ez du oztoporik puntuazio-marken erabileran. Haren arloari dagokion	Morfosintaxian ez du inolako arazorik, oso ondo egokitzen baitzaizkio testuaren mailari erabiltzen dituen egiturak, lexikoa eta sintaxia. Erabat zuzena da ortografia eta puntuazio-marken erabilera.

C2

Ebaluazio-irizpideak

	iluntzen du.	lexikoa zuzen erabiltzen du.	Lexikoa, orokorra nahiz espezialitatekoa, erabat zuzena eta aberatsa da.
--	--------------	------------------------------	--